

Briuselis, 2018 06 27
COM(2018) 521 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR AUDITO
RŪMAMS**

2017 M. EUROPOS SĄJUNGOS METINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS

TURINYS

IŽANGA	3
EUROPOS SĄJUNGOS POLITINĖ SISTEMA, VALDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ	5
KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABA	13
SVARBIAUSI 2017 FINANSINIŲ METŲ ASPEKTAI	15
KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS	19
BALANSAS.....	22
FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA	23
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	24
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA.....	25
FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI	26
FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOS APTARIMAS IR ANALIZĖ	98
BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS	118
ŽODYNĖLIS	165
SANTRUMPŲ SĄRAŠAS	169

ĮŽANGA

Džiaugiuosi galėdamas pateikti 2017 m. Europos Sąjungos metines finansines ataskaitas. Jose pateikiama išsami ES finansų ir praėjusių metų ES biudžeto vykdymo apžvalga, įskaitant informaciją apie neapibrėžtuosius įsipareigojimus, finansinius įsipareigojimus ir kitas Sąjungos prievoles. Atsižvelgiant į Sąjungos veiklos daugiamečių pobūdį, joje pateikti ir paaiškinimai apie svarbiausius finansinius rodiklius ir jų raidą. **Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės ataskaitos yra Komisijos integruoto finansinių ataskaitų rinkinio** dalis ir esminė mūsų labai išvystytos finansinės atskaitomybės sistemos dalis.

Nors 2016 m. kilo abejonių dėl Europos projekto, ypač Jungtinei Karalystei nusprendus palikti Sąjungą, 2017 m. buvo naujų vilčių ir planų metai.

Romos sutarties pasirašymo 60-osios metinės suteikė progą giliems apmąstymams apie Europos ateitį. Pasinaudojome galimybe dar kartą patvirtinti savo įsipareigojimą puoselėti Sąjungos vertybes ir nustatyti 27 valstybių narių Sąjungos prioritetus.

2017 m. Europos Sąjunga sutelkė dėmesį į tai, kaip užtikrinti, kad ekonomikos atsigavimas būtų tvarus. Augimas ES ir euro zonoje pranoko lūkesčius ir buvo didžiausias per dešimtmetį – 2,4 proc. Nepaisant to, ES turėjo spręsti įvairias problemas, susijusias su konkurencingumu, migracija ar saugumu, ir įveikti kelias dideles gaivalines nelaimes.

ES biudžetas yra unikalus Sąjungos turtas, kuris leidžia užmojus paversti apčiuopiamais rezultatais. Jis papildė nacionalinius biudžetus ir suteikia Europos pridėtinės vertės tose srityse, kuriose koordinuotas atsakas yra veiksmingiausias ir efektyviausias būdas įgyvendinti mūsų prioritetus.

2017 m. buvo ketvirtieji dabartinės daugiamečių finansinės programos įgyvendinimo metai; visos finansinės programos šiuo metu veikia visu pajėgumu. Kartu, kilus įvairioms netikėtoms problemoms, dar kartą pasitvirtino lankstaus požiūrio į biudžeto vykdymą svarba. DFP laikotarpio vidurio peržiūra suteikė papildomų galimybių reaguoti į nenumatytas aplinkybes.

2017 m. patvirtintame biudžete daugiausia dėmesio skirta dviem pagrindiniams Europos politikos prioritetams: remti atsigaunančią Europos ekonomiką ir spręsti migracijos bei pabėgėlių krizės keliamas problemas. Viena vertus, jis užtikrina, kad vykdomos programos būtų įgyvendintos, o kita vertus, suteikė finansinę paramą naujiems uždaviniams spręsti.

Beveik pusė biudžeto lėšų, t. y. 83,2 mlrd. EUR įsipareigojimų, panaudota ekonomikos augimui, užimtumui ir konkurencingumui skatinti. Čia įėjo mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimas pagal programą „Horizontas 2020“, švietimo finansavimas pagal programą „Erasmus +“, mažųjų ir vidutinių įmonių finansavimas pagal programą COSME, ir infrastruktūros finansavimas pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP). Be to, iš Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) gautas finansavimas Investicijų planui Europai įgyvendinti, o valstybių narių ir regionų konvergencija buvo skatinama pasinaudojant Europos struktūriniais ir investicijų fondais (ESI fondais).

Europos strateginių investicijų fondas jau pritraukė daugiau kaip 287 mlrd. eurų naujų investicijų ir padėjo sukurti daugiau kaip 300 000 darbo vietų. 2017 m. gruodžio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba nusprendė padidinti ir išplėsti fondą, kad iki 2020 m. būtų pritraukta iki 500 mlrd. EUR investicijų. ESIF garantijų fondas, kurį Komisija įsteigė siekdama suteikti likvidumo atsargą, kad padengtų EIB grupės mokėjimo reikalavimus pagal garantiją už investicijas, 2017 m. pabaigoje pasiekė 3,5 mlrd. EUR.

54 mlrd. EUR skirta programoms, kuriomis siekiama **stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą**, įskaitant Europos regioninės plėtros fondą, Sanglaudos fondą ir Europos socialinį fondą. **Jaunimo užimtumo iniciatyvoje, kurios įgyvendinimas paspartėjo 2017 m.**, daugiausia dėmesio skiriama jaunimo nedarbo mažinimui visoje Sąjungoje. Iki 2017 m. pabaigos remti atrinktų veiksmų bendros finansuoti tinkamos išlaidos siekė beveik 7 mlrd. EUR. Valstybės narės teigia, kad 1,7 mln. jaunuolių jau pasinaudojo iniciatyvos teikiama pagalba.

Be to, ES biudžetas pasitarnavo kaip **solidarumo** priemonė kai buvo mobilizuota 1,2 mlrd. EUR suma iš ES solidarumo fondo (didžiausia kada nors vienu kartu išmokėta suma) po 2016 ir 2017 m. žemės drebėjimų Italijos Abrucų, Lacijaus, Markės ir Umbrijos regionuose.

58,6 mlrd. EUR skirta **tvariam augimui skatinti** ir Europos gamtos ištekliams išsaugoti. Programos apėmė bendrosios žemės ūkio politikos (BŽŪP) ramsčius – rinkos rėmimo priemonės ir kaimo plėtrą, žuvininkystę ir veiklą klimato ir aplinkos srityse pagal Aplinkos ir klimato politikos programą (LIFE).

Be to, iš ES biudžeto toliau buvo remiamas visapusiškas **Europos atsakas į migracijos krizę** ir Europos išorės sienų valdymas. Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF) skatino veiksmingai valdyti migracijos srautus ir formuoti bendrą Sąjungos požiūrį į prieglobstį ir migraciją. Bendra 2017 m. atliktų mokėjimų suma buvo 576,2 mln. EUR, t. y. beveik dvigubai didesnė nei 2016 m. Iš ES biudžeto finansuojama Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra, kurios įgaliojimai pratęsti, gerokai sustiprino savo veiklą prie ES išorės sienų, kad padėtų valstybėms narėms vykdyti sienų valdymo veiklą ir bendrai įgyvendinti integruotą sienų valdymą ES lygmeniu.

ES biudžetas taip pat suteikė Sąjungai galimybę vaidinti svarbų vaidmenį už Europos ribų vykstant neramumams **Europos kaimynystėje**. Galiausiai, jis padėjo spręsti tokias globalias problemas kaip klimato kaita į visas pagrindines ES išlaidų programas įtraukiant klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos veiksmus, o bendras biudžeto indėlis į klimato aspekto integravimą 2017 m. turėtų siekti 20,3 %.

Nuo pat pirmos dienos J.-C. Junckerio vadovaujamos Komisijos prioritetą buvo **optimalus Sąjungos biudžeto vykdymas**. Labai palaikome Europos Parlamentą, valstybes nares ir Europos Audito Rūmus, kurie vis didesnę dėmesį skiria ne tik tam, kaip valdomos programos, bet ir tam, ar jos duoda rezultatų srityse, kurios iš tiesų svarbios Europos piliečiams.

Komisija ir toliau kartu su biudžeto valdymo institucija stengsis, kad būtų išnaudotos ES biudžeto galimybės investuoti į ekonomikos augimą, kurti darbo vietas ir spręsti mūsų bendrus uždavinius.

Günther H. Oettinger

Už biudžetą ir žmogiškuosius išteklius atsakingas Europos Komisijos narys

EUROPOS SĄJUNGOS POLITINĖ SISTEMA, VALDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ

Europos Sąjunga (ES) yra sąjunga, kuriai 28¹ Europos šalys (valstybės narės) suteikia kompetenciją siekti jų bendrų tikslų. Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, gyvenančioms visuomenėje, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė.

1. POLITINĖ SISTEMA

ES Sutartys

Pagrindiniai tikslais ir principai, kuriais vadovaujasi Sąjunga ir Europos institucijos, yra apibrėžti [sutartyse](#). Sąjunga ir ES institucijos gali veikti tik neperžengdamos kompetencijos, kurią, siekiant Sutartyse nustatytų tikslų, jai šiose Sutartyse suteikė valstybės narės, ribų ir vadovaudamosi subsidiarumo bei proporcingumo principais². Kad galėtų siekti

savo tikslų ir vykdyti savo politiką, Sąjunga pasirūpina reikiamomis finansinėmis priemonėmis. Komisija yra atsakinga už tai, kad tikslai būtų įgyvendinami bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir laikantis patikimo finansų valdymo principų.

Sutartyje nustatytų tikslų ES siekia naudodamasi įvairiomis priemonėmis, viena kurių – ES biudžetas. Kitos, pavyzdžiui, yra teisės aktų siūlymas arba politikos strategijų vykdymas.

Strategija „Europa 2020“

Strategijoje „Europa 2020“, dėl kurios ES valstybių arba vyriausybių vadovai susitarė 2010 m., nustatyta ES lygmens ES skirta dešimtmečio užimtumo ir augimo strategija³. Strategijoje pateikiami trys tarpusavyje glaudžiai susiję prioritetai – pažangus, tvarus ir integracinis augimas ir penki pagrindiniai ES tikslai. Jos sėkmė priklauso nuo to, ar vieningai dirba visi Sąjungos veikėjai.

ES biudžetas yra tik vienas iš ES svertų, kuriuo prisidedama siekiant „Europa 2020“ tikslų. Nacionaliniu, ES ir tarptautiniu lygmenimis vykdoma daug įvairių veiksmų, kad būtų pasiekta konkrečių rezultatų įgyvendinant 2020 m. ES strategiją.

¹ 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė (JK) pateikė oficialų pranešimą dėl jos ketinimo išstoti iš ES ir taip pradėjo išstojimo procesą pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnį. JK pasitraukimas iš ES numatytas 2019 m. kovo 29 d.

² Pagal subsidiarumo principą Sąjunga ima veikti tik tada ir tik tokiu mastu, kai valstybės narės numatomo veiksmo tikslų negali deramai pasiekti, o dėl numatomo veiksmo masto arba poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Pagal proporcingumo principą Sąjungos veiksmų turinys ir forma nevirsta to, kas būtina siekiant Sutarčių tikslų. Žr. SESV 5 straipsnį.

³ Žr. 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“, COM(2010) 2020.

**Komisijos politikos
prioritetai**

Komisijos politikos prioritetai yra apibrėžti Komisijos Pirmininko nustatytyse politinėse gairėse, kuriose numatytas Komisijos veiksmų planas, visiškai atitinkantis ir visiškai suderintas su „Europa 2020“ – ES ilgalaikio augimo strategija.

10 PRIORITETŲ

Naujas darbo vietų kūrimo, ekonomikos augimo ir investicijų postūmis

Apgalvotas ir subalansuotas laisvosios prekybos susitarimas su JAV

Sujungta skaitmeninė bendroji rinka

Tarpusavio pasitikėjimu grindžiama teisingumo ir pagrindinių teisių erdvė

Atspari energetikos sąjunga ir perspektyvi klimato kaitos politika

Nauja migracijos politika

Stipresnė ir teisingesnė vidaus rinka, turinti stipresnį pramonės pagrindą

Svarbesnis Europos vaidmuo pasaulio arenoje

Stipresnė ir teisingesnė ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS)

Demokratinų pokyčių sąjunga

Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.⁴

Darnus vystymasis jau seniai yra neatsiejama Europos projekto dalis. ES sutartyse įtvirtinti įvairūs jo aspektai – ekonominis, socialinis ir aplinkos – ir reikia atsižvelgti į juos visus. ES yra pasiryžusi vystytis taip, kad dabartinius savo poreikius tenkintų neatimdama galimybes iš ateities kartų tenkinti savuosius. ES biudžetui tenka

esminis vaidmuo sprendžiant nemažai darnaus vystymosi uždavinių: nuo jaunimo nedarbo ir gyventojų senėjimo iki klimato kaitos, taršos, tvariosios energetikos ir migracijos. Dabartinės kadencijos Komisija darnaus vystymosi politiką integravo į svarbius horizontaliuosius projektus ir į įvairių sektorių politiką bei iniciatyvas.

Iš ES biudžeto remiamos politikos sritys įgyvendinamos pagal [daugiametę finansinę programą \(DFP\)](#) ir atitinkamus sektorių teisės aktus, kuriais nustatomos išlaidų programos.

Daugiametė finansinė programa ir išlaidų programos

Daugiametėje finansinėje programoje numatomas ES politikos prioritetų finansavimas pakankamai ilgu laikotarpiu, kad būtų veiksmingas ir kad ES lėšų gavėjams ir bendrą finansavimą teikiančioms nacionalinėms valdžios institucijoms būtų suteikta nuosekli ilgalaikė vizija. Daugiametėje finansinėje programoje nustatomos didžiausios metinės visų ES išlaidų sumos (viršutinės ribos) ir didžiausios metinės pagrindinių išlaidų kategorijų sumos. Visų išlaidų kategorijų viršutinių ribų suma yra įsipareigojimų

⁴ Komisijos komunikatas „Tolesni tvarios Europos ateities užtikrinimo žingsniai. Europos veiksmai siekiant tvarumo“, SWD(2016) 390 final, 2016 m. lapkričio 22 d.

asignavimų viršutinė riba. Daugiametė finansinė programa, pritarus Europos Parlamentui, priimama vienbalsiai – tai rodo, kad visos valstybės narės sutaria dėl tikslų ir išlaidų lygio (maksimalaus biudžetinių įsipareigojimų ir mokėjimų lygio). Komisija atsakinga už Parlamento ir Tarybos patvirtinto ES biudžeto ir programų valdymą ir įgyvendinimą. Nacionalinės ir vietos valdžios institucijos įgyvendina daugumą priemonių ir išnaudoja didžiąją dalį lėšų (apie 75 %), tačiau Komisija yra atsakinga už įgyvendinimo ir lėšų naudojimo priežiūrą. Komisija tvarko biudžetą atidžiai prižiūrima Europos Audito Rūmų. Abi institucijos siekia užtikrinti patikimą finansų valdymą.

Tarpinstitucinis susitarimas

Daugiametę finansinę programą papildė [tarpinstitucinis susitarimas](#)⁵, kuris yra politinis susitarimas tarp Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos. Šio 2013 m. pagal SESV 295 straipsnį priimto susitarimo tikslas yra

užtikrinti biudžetinę drausmę, gerinti metinės biudžetinės procedūros veikimą ir institucijų bendradarbiavimą biudžeto klausimais ir užtikrinti patikimą finansų valdymą.

Metinis biudžetas

Komisijos parengtą [metinį biudžetą](#) paprastai iki gruodžio mėn. vidurio tvirtina Europos Parlamentas ir Taryba, laikydamiesi SESV 314 straipsnyje nustatytos procedūros. Pagal biudžeto subalansuotumo principą visos pajamos turi būti lygios visoms atitinkamų finansinių metų išlaidoms (mokėjimų asignavimams).

Pagrindinis ES [finansavimo šaltinis](#) yra nuosavų išteklių pajamos, kurias papildė kitos pajamos. Nuosavi ištekliai yra trijų rūšių: tradiciniai nuosavi ištekliai (pvz., muitai ir cukraus mokesčiai), nuosavi ištekliai iš pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ir nuosavi ištekliai iš bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP). Kitos iš ES veiklos gaunamos pajamos (pvz., konkurencijos bylų baudos) paprastai sudaro mažiau nei 10 % visų pajamų. Visa biudžetui finansuoti reikalingų nuosavų išteklių suma nustatoma iš visų išlaidų atėmus kitas pajamas. Bendra nuosavų išteklių suma negali viršyti 1,20 % valstybių narių BNP sumos.

ES veiklos išlaidos priskiriamos įvairioms daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijoms ir gali būti įvairių rūšių, atsižvelgiant į tai, kaip pinigai išmokami ir valdomi. ES biudžetas vykdomas pagal tris valdymo būdus:

Pasidalijamasis valdymas: pagal šį metodą biudžeto vykdymo užduotys perduodamos valstybėms narėms. Apie 75 % išlaidų valdomos pagal šį valdymo būdą, kuris taikomas tokioms sritims kaip žemės ūkio išlaidos ir struktūriniai veiksmai.

Tiesioginis valdymas: taikomas tais atvejais, kai biudžetą tiesiogiai vykdo Komisijos tarnybos.

Netiesioginis valdymas: taikomas tais atvejais, kai Komisija biudžeto vykdymo užduotis paveda trečiosioms šalims, kaip antai ES reguliavimo agentūroms arba tarptautinėms organizacijoms.

Finansinis reglamentas

Bendrajam biudžetui taikomas [Finansinis reglamentas](#) (FR) yra svarbiausias ES finansų reglamentavimo struktūros teisės aktas, kuriame apibrėžiamos ES biudžetui taikomos ES finansinės taisyklės.

⁵ 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo (2013/C, 373/01).

2. VALDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ ES

2.1. INSTITUCINĖ STRUKTŪRA

ES organizacinį valdymą vykdo institucijos, tarnybos ir kitos ES įstaigos, nurodytos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamųjų raštų **9** pastaboje. Europos investicijų bankui (EIB) ir Europos investicijų fondui (EIF) Finansinis reglamentas netaikomas. Pagrindinės institucijos, atsakingos už politikos formavimą ir sprendimų priėmimą, yra Europos Parlamentas, Europos Vadovų Taryba, Taryba ir Komisija.

Komisija yra vykdomoji ES institucija ir rūpinasi jos bendraisiais interesais. Ji tai daro siūlydama teisės aktus; įgyvendindama ES politiką; prižiūrėdama, ar tinkamai įgyvendinamos Sutartys ir Europos teisė, valdydama ES biudžetą, ir atstovaudama Sąjungai už Europos ribų.

Komisijos vidaus veikla grindžiama keliais pagrindiniais gero valdymo principais: aiškios pareigos ir atsakomybė, tvirtas įsipareigojimas valdyti veiklą ir laikytis teisinės sistemos, aiškūs atskaitomybės mechanizmai, aukštos kokybės ir įtrauki reglamentavimo sistema, atvirumas bei skaidrumas ir aukšti etiško elgesio standartai.

2.2. KOMISIJOS VALDYMO STRUKTŪRA

Europos Komisijos valdymo struktūra unikali – aiškiai atskirtos politinės ir administracinės priežiūros struktūros, aiškiai apibrėžta atsakomybė ir finansinė atskaitomybė⁶. Sistema pagrįsta Sutartimis, o struktūra keitėsi, kad prisitaikytų prie kintančios aplinkos ir toliau atitiktų atitinkamuose tarptautiniuose standartuose nustatytą geriausią praktiką⁷.

- **Komisijos narių kolegija** prisiima bendrą politinę atsakomybę už Komisijos darbą. Praktinis biudžeto įgyvendinimas pavedamas generaliniams direktoriams ir tarnybų vadovams, kurie vadovauja Komisijos administracinei struktūrai⁸.
- Kolegija finansų valdymo užduotis deleguoja generaliniams direktoriams arba tarnybos vadovams, kurie tampa **leidimus suteikiančiais pareigūnais** pagal įgaliojimą. Šios užduotys gali būti toliau perduotos direktoriams, skyrių vadovams ir kitiems asmenims, kurie tokiu būdu tampa perįgaliojaisiais leidimus suteikiančiais pareigūnais. Leidimus suteikiančių pareigūnų atsakomybė apima visą valdymo procesą, pradedant tuo, ką reikia padaryti, norint pasiekti institucijos nustatytus politikos tikslus, ir baigiant veiklos valdymu, kiek tai susiję su biudžetu ir pačia veikla.

Taigi, su finansų valdymu susijusios funkcijos ir pareigos Komisijoje aiškiai apibrėžtos ir įgyvendinamos. Tai yra decentralizuotas požiūris, kai aiškiai nustatoma atsakomybė siekiant kurti administravimo kultūrą, kuria valstybės tarnautojai būtų skatinami prisiimti atsakomybę už veiklą, kurią jie kontroliuoja, ir suteikti jiems galimybę kontroliuoti veiklą, už kurią jie yra atsakingi.

Atsižvelgiant į Komisijos strateginio planavimo ir programavimo ciklą reikalaujama, kad kiekvienas leidimus suteikiantis pareigūnas parengtų metinę veiklos ataskaitą (MVA) apie tų metų veiklą ir politikos pasiekimus bei rezultatus ir joje patvirtina, kad išteklių buvo naudojami laikantis patikimo finansų valdymo principų ir kad jis (ji) nustatė kontrolės procedūras, kuriomis užtikrintos būtinos garantijos, susijusios su pagrindinių operacijų teisėtumu ir tvarkingumu. Komisijos lygmeniu šie rezultatai patvirtinami ir skelbiami suvestine forma metinėje ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje ir siunčiami Europos Parlamentui ir Tarybai. Tai pagrindinė priemonė, kuria **Komisijos narių kolegija prisiima politinę atsakomybę už biudžeto valdymą**.

Komisijos **apskaitos pareigūnas** centralizuotai atsako už išdo valdymą, susigrąžinimo procedūras, apskaitos taisyklių nustatymą remiantis tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais ir metodais, apskaitos sistemų tvirtinimą ir Komisijos bei ES konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų rengimą. Be to, apskaitos pareigūnas turi pasirašyti metines finansines ataskaitas, pareikšdamas, kad jose visais reikšmingais aspektais teisingai parodyta finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai. Metines finansines ataskaitas tvirtina Komisijos narių kolegija. Apskaitos pareigūnas veikia nepriklausomai ir jam tenka didelė atsakomybė, susijusi su finansinių ataskaitų teikimu Komisijoje. Komisijos **vidaus auditorius** taip pat atlieka centralizuotą ir nepriklausomą funkciją ir teikia nepriklausomas konsultacijas, nuomones ir rekomendacijas dėl Komisijos, ES agentūrų ir kitų autonominių įstaigų vidaus kontrolės sistemų kokybės ir veikimo.

Audito pažangos komitetas imasi tolesnių veiksmų, susijusių su auditu, visų pirma Vidaus audito tarnybos, taip pat remdamasis Europos Audito Rūmų atliktu auditu, ir įvertina vidaus audito kokybę, kad susidarytų bendresnį Komisijos kontrolės sistemų vaizdą.

Organizacinio valdymo taryba atlieka vaidmenį valdant Komisiją: vykdo priežiūrą ir teikia strategines gaires svarbiausiais organizacinio valdymo klausimais, be kita ko susijusiais su finansinių ir žmogiškųjų išteklių valdymu. Jai pirmininkauja generalinis sekretorius ir ji reguliariai sukviečia už biudžetą, žmogiškuosius išteklius ir IT atsakingus generalinius direktorius ir kabinetus, kad užtikrintų, jog Komisijoje būtų įdiegtos reikiamos organizacinės ir techninės struktūros, kad būtų galima veiksmingai ir efektyviai pasiekti Komisijos Pirmininko politinius prioritetus.

⁶ Daugiau informacijos žr. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ir pirmojo Komisijos pirmininko pavaduotojo F. Timmermanso komunikate: „Valdymas Europos Komisijoje“, C (2017) 6915 final, 2017 m. spalio 11 d., URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c_2017_6915_final_en.pdf.

⁷ Pvz., vidaus kontrolės standartai yra pagrįsti COSO 2013 vidaus kontrolės principais.

⁸ Todėl terminas Europos Komisija apima ir instituciją – iš Komisijos narių sudarytą kolegiją – ir jos administraciją, kuriai vadovauja jos padalinių generaliniai direktoriai (ir kitų administracinių struktūrų, tokių kaip tarnybos, biurai ir vykdomosios agentūros, vadovai).

2.3. VEIKLOS REZULTATŲ PLANAS

Patikimo veiklos rezultatų plano įgyvendinimas yra labai svarbus siekiant, kad ES programos būtų labai orientuotos į rezultatus, Europos pridėtinę vertę ir būtų patikimai valdomos. ES į rezultatus orientuoto biudžeto sudarymo sistema yra labai specializuota, o standartiniame rezultatais grindžiamo biudžeto sudarymo sistemų indekse užima aukštesnę vietą nei bet kuri Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) šalis. Pagal ES į rezultatus orientuoto biudžeto sudarymo sistemą teikiamos ataskaitos apie kelių tipų ir lygių strateginius tikslus ir uždavinius, įskaitant strategiją „Europa 2020“ ir kitus politinius prioritetus. Jame taip pat turi būti atsižvelgta į politikos bei programų papildomumą ir integravimą ir itin svarbų valstybių narių vaidmenį įgyvendinant ES biudžetą.

- Uždaviniai, rodikliai ir tikslai yra aiškiai nurodyti programų teisiniame pagrinde, o kiekvienais metais Komisija juos pateikia **programų suvestinėse**, kurios pridedamos prie biudžeto projekto. Jose pateikiama visa svarbiausia informacija, reikalinga norint kruopščiai patikrinti programas ir įvertinti veiklos rezultatus: ji apima 7 metų finansinius įsipareigojimus; programos įgyvendinimo pradinę padėtį (politikos veiksmų pradinius taškus); galutinius tikslus (kurie turi būti pasiekti iki daugiametio programavimo laikotarpio pabaigos); ir tarpinius tikslus.
- Siekdama užtikrinti, kad išteklių būtų skiriami prioritetinėms sritims ir kad kiekvienas veiksmas būtų rezultatyvus ir turėtų pridėtinės vertės, Komisija įgyvendina savo „**į rezultatus orientuoto ES biudžeto**“ iniciatyvą. Remiantis 2014–2020 m. veiklos rezultatų planu, ja siekiama geresnės pusiausvyros tarp reikalavimų atitikties ir veiklos rezultatų.
- **Metinėje ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje** pateikiama išsami ES biudžeto vykdymo rezultatų, valdymo ir apsaugos apžvalga. Joje paaiškinama, kaip ES biudžeto lėšomis remiami Europos Sąjungos politikos prioritetai, paaiškinami rezultatai, pasiekti naudojant ES biudžeto lėšas, ir Komisijos vaidmuo užtikrinant ir skatinant, kad būtų laikomasi aukščiausių biudžeto ir finansų valdymo standartų.
- Įprastai teikdami metines ataskaitas ir teikdami specialias ataskaitas Europos Audito Rūmai sistemingai ir visapusiškai vertina kokybinius biudžeto sudarymo aspektus, įskaitant veiklos rezultatų aspektą.

Dėl visų šių elementų biudžeto valdymo institucija turi visas galimybes atsižvelgti į veiklos rezultatus kaip į svarbų veiksnį priimant sprendimą dėl kitų metų biudžeto.

2.4. FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ

Pagrindinis ES finansinės atskaitomybės elementas yra ES **integruotas finansinės atskaitomybės rinkinys**, kurį sudaro ES konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos, Metinė biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita ir tolesnių veiksmų po biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaita. Integruotas finansinės atskaitomybės rinkinys visuomenei suteikia visapusišką kiekvienų metų ES finansinės ir veiklos padėties vaizdą.

ES konsoliduotosiose metinėse finansinėse ataskaitose pateikiama finansinės informacijos apie ES institucijų, agentūrų ir kitų įstaigų veiklą tiek kaupiamosios apskaitos, tiek biudžeto požiūriu. Šios ataskaitos neapima valstybių narių metinių finansinių ataskaitų.

ES konsoliduotąsias metines finansines ataskaitas sudaro dvi atskiros, bet susijusios dalys:

- a) konsoliduotosios finansinės ataskaitos; ir
- b) biudžeto vykdymo ataskaitos, kuriose pateikiama suvestinė informacija apie biudžeto vykdymą.

Be to, kartu su ES konsoliduotosiomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis pateikiamas dokumentas „Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė“ (FSDA), kuriame apibendrinami svarbūs finansinių ataskaitų pokyčiai ir tendencijos ir paaiškinama reikšminga rizika ir neapibrėžtumas, su kuriais susidūrė ES ir kuriuos turės pašalinti ateityje.

Komisijos ataskaitos ir atskaitomybė:

Integruotas finansinių ataskaitų rinkinys	• ES konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos • Metinė ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita • Tolesnių veiksmų po biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaita
Kitos ataskaitos	• Bendrasis pranešimas apie ES veiklą • Generalinių direktoratų metinės veiklos ataskaitos • Biudžeto ir finansų valdymo ataskaita

2.5. IŠORĖS AUDITAS IR BIUDŽETO ĮVYKDYMO PATVIRTINIMO PROCEDŪRA

Išorės auditas

ES institucijų (ir įstaigų) išorės auditorius – Europos Audito Rūmai. Europos Audito Rūmų misija yra padėti gerinti ES finansų valdymą, skatinti atskaitomybę ir skaidrumą ir atlikti nepriklausomo ES piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį. Europos Audito Rūmų, kaip ES nepriklausomo auditoriaus, vaidmuo yra patikrinti, ar už ES lėšas yra tinkamai atsiskaitoma, ar jos skiriamos ir panaudojamos laikantis atitinkamų taisyklių ir teisės aktų ir ar jos duoda ekonominės naudos.

ES metinės finansinės ataskaitas ir ES patikimą finansų valdymą tikrina Europos Audito Rūmai, kurie, atlikdami auditą, Europos Parlamentui ir Tarybai parengia:

- (1) veiklos, finansuojamos iš bendrojo biudžeto, metinę ataskaitą, kurioje pateikia išsamias pastabas apie metines finansines ataskaitas ir susijusias operacijas;
- (2) nuomonę, pagrįstą auditais ir pateiktą metinėje ataskaitoje kaip patikinimo pareiškimas, apie i) ataskaitų patikimumą ir ii) susijusių operacijų, įskaitant surinktas pajamas ir išmokas galutiniams gavėjams, teisėtumą ir tvarkingumą ir
- (3) specialiąsias konkrečių sričių ataskaitas.

Biudžeto įvykdymo patvirtinimas

Galutinis biudžeto priėmimo etapas — tam tikrų finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra. Tai yra politinis biudžeto vykdymo išorės kontrolės aspektas ir sprendimas, kuriuo biudžeto įvykdymą tvirtinanti institucija (t. y. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos rekomendacija) atleidžia Komisiją (ir kitas ES įstaigas) nuo atsakomybės už tam tikro biudžeto valdymą. Šis sprendimas priimamas išnagrinėjus ES konsoliduotąsias metines ataskaitas ir Komisijos ataskaitų rinkinį (metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, tolesnių veiksmų, susijusių su praėjusių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu, ataskaitą ir metinę vidaus audito ataskaitą biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai), taip pat Europos Audito Rūmų metinę ataskaitą, audito nuomonę (patikinimo pareiškimą) ir specialiąsias ataskaitas. Taip pat atsižvelgiama į Komisijos rašytinius atsakymus į klausimus ir papildomos informacijos prašymus, už biudžeto klausimus atsakingo Komisijos nario ir Komisijos narių, atsakingų už pagrindines išlaidų sritis, klausymus Europos Parlamento biudžeto kontrolės komitete (CONT).

Biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros rezultatai gali būti trejopi: biudžeto įvykdymas patvirtinamas, biudžeto įvykdymo patvirtinimas atidedamas arba biudžeto įvykdymas nepatvirtinamas. Galutinės biudžeto įvykdymo patvirtinimo ataskaitos taip pat apima konkrečius Europos Parlamento ir Tarybos Komisijai pateiktus prašymus. Vėliau pateikiama šių prašymų vykdymo ataskaita, kurioje Komisija išdėsto konkrečius veiksmus, kurių ji ėmėsi arba ketina imtis.

KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABA

2017 m. Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos parengtos remiantis informacija, kurią institucijos ir įstaigos pateikė pagal Europos Sąjungos bendrajam biudžetui taikomo Finansinio reglamento 148 straipsnio 2 dalį. Pareiškiu, kad ataskaitos parengtos pagal šio Finansinio reglamento IX antraštinę dalį, laikantis apskaitos principų, taisyklių ir metodų, nurodytų finansinių ataskaitų aiškinamosiose pastabose.

Iš šių institucijų ir įstaigų apskaitos pareigūnų gavau visą informaciją, kurios patikimumą patvirtino minėtieji pareigūnai ir kuri būtina ataskaitoms, kuriose nurodyti Europos Sąjungos turtas, įsipareigojimai ir biudžeto vykdymas, parengti.

Remdamasis šia informacija ir tokiomis patikromis, kurios, mano manymu, buvo būtinos Europos Komisijos ataskaitoms pasirašyti, patvirtinu, kad esu pagrįstai įsitikinęs, jog ataskaitose visais reikšmingais aspektais teisingai parodyta Europos Sąjungos finansinė būklė, operacijų rezultatai ir pinigų srautai.

[parašas]

Rosa ALDEA BUSQUETS

Komisijos apskaitos pareigūnė

2018 m. birželio 22 d.

SVARBIAUSI 2017 FINANSINIŲ METŲ ASPEKTAI

2017 m. ES biudžeto vykdymas

2017 m. patvirtintame biudžete daugiausia dėmesio skirta dviems pagrindiniams Europos politikos prioritetams: remti atsigaunančią Europos ekonomiką ir spręsti saugumo bei humanitarines problemas kaimyninėse šalyse. Daugiau lėšų skirta investicijoms į Europos Sąjungos ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą ir konkurencingumą, taip pat užtikrinti išteklius, reikalingi ES išorės sienoms apsaugoti, saugumui Sąjungoje ir už jos ribų stiprinti, pabėgėlių priėmimui ir integracijai remti ir pagrindinėms migracijos priežastims šalinti kilmės ir tranzito šalyse.

Išgyvendinant 2017 m. ES biudžetą iš viso buvo skirta 171,1 mlrd. EUR įsipareigojimų asignavimų ir 137,4 mlrd. EUR mokėjimų asignavimų.

Beveik pusė biudžeto lėšų, t. y. 83,3 mlrd. EUR įsipareigojimų, panaudota **ekonomikos augimui, užimtumui ir konkurencingumui** skatinti. Tai apėmė mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimą pagal programą „Horizontas 2020“, švietimo finansavimą pagal programą „Erasmus +“, mažųjų ir vidutinių įmonių finansavimą pagal programą COSME, Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP), Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantijų fondo, kuris yra Europos investicijų plano Europai priemonė, finansavimą ir valstybių narių tarpusavio bei regionų konvergencijai skatinti skirtą finansavimą iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų). Be to, ES parama **Europos ūkininkams** sudarė 44,7 mlrd. EUR mokėjimų.

Biudžetas taip pat panaudotas Sąjungos **išorės sienoms** stiprinti ir **pabėgėlių krizės** bei neteisėtos migracijos problemoms spręsti finansuojant veiksmingesnes priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią prekybai žmonėmis, bendradarbiaujant su kilmės ir tranzito šalimis daryti įtaką ilgalaikiams migracijos veiksniams, formuoti tvirtesnę teisėtos migracijos politiką, įskaitant asmenų, kuriems reikia apsaugos, perkėlimo klausimus, ir valstybėms narėms remti skirtas priemones, susijusias su pabėgėlių integracija Europos Sąjungoje.

Jungtinės Karalystės išstojimas iš Europos Sąjungos

Pagrindiniai faktai

2016 m. birželio 23 d. dauguma referendumo dėl narystės Europos Sąjungoje dalyvavusių Jungtinės Karalystės piliečių balsavo už išstojimą iš ES. 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė oficialiai pranešė Europos Vadovų Tarybai, kad ketina išstoti iš ES ir Europos atominės energijos bendrijos (Euratom). Nuo to momento pradėtas taikyti Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnis, kuriame nustatyta valstybės narės pasitraukimo iš Sąjungos tvarka.

Derybų procesas

Specialiame 2017 m. balandžio 29 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime likusių 27 valstybių narių vadovai priėmė tvarkingo Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos gaires. Jose nustatyta derybų tvarka, bendra ES pozicija ir principai. Po keturių dienų Komisija išsiuntė Tarybai rekomendaciją pradėti derybas su Jungtine Karalyste pagal ES sutarties 50 straipsnį ir derybinių nurodymų projektą.

Gegužės 22 d. Taryba priėmė sprendimą, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Jungtine Karalyste ir Komisija oficialiai paskiriama ES derybininke. Ji taip pat patvirtino pirmąjį derybinių nurodymų rinkinį. Jame pateikta aiški derybų struktūra ir bendras ES požiūris į derybas.

Europos Sąjungai atstovauja Michelis Barnier, kurį Europos Komisija paskyrė vyriausiuoju derybininku. Europos Komisijoje Michelio Barnier vadovaujama darbo grupė koordinuoja darbą visais su derybomis susijusiais strateginiais, veiklos, teisiniais ir finansiniais klausimais. Komisija derybų metu teikia ataskaitas Tarybai ir nuolat išsamiai informuoja Europos Parlamentą.

Pirmasis derybų etapas

Pirmasis derybų etapas prasidėjo 2017 m. birželio 19 d. Juo siekta derybų procesui suteikti kuo daugiau aiškumo ir teisinio tikrumo ir išspręsti klausimus, susijusius su Jungtinės Karalystės atsiskyrimu nuo ES.

2017 m. surengti šeši derybų raundai. Derybose daugiausia dėmesio skirta trimis prioritetinėms sritims. piliečių teisių apsaugai; klausimų, susijusių su ypatingomis Airijos ir Šiaurės Airijos aplinkybėmis, sprendimui ir finansiniam susitarimui, kuriuo užtikrinama, kad tiek ES, tiek Jungtinė Karalystė vykdys savo finansines prievolės, kurias jos prisiėmė iki JK išstojimo. Į derybas įtraukta kitų atsiskyrimo klausimų.

2017 m. gruodžio 8 d. Europos Komisija rekomendavo Europos Vadovų Tarybai priimti sprendimą, kad pirmame derybų su Jungtine Karalyste pagal ES sutarties 50 straipsnį etape padaryta pakankama pažanga. Komisijos vertinimas buvo grindžiamas bendra ataskaita, kuriai pritarė Komisijos ir JK vyriausybės derybininkai. Šioje bendroje ataskaitoje Jungtinė Karalystė sutiko apmokėti visus savo įsipareigojimus pagal dabartinę daugiametę finansinę programą (DFP) ir ankstesnes finansines perspektyvas, lyg ji tebebūtų valstybė narė, įskaitant jai tenkančią Sąjungos įsipareigojimų ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų dalį.

Gruodžio 15 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino, kad padaryta pakankama pažanga, o vadovai patvirtino gaires, kurių laikantis galima pereiti į antrąjį derybų etapą – spręsti klausimus dėl galimų pereinamojo laikotarpio priemonių ir būsimų ES ir Jungtinės Karalystės santykių.

Kitas derybų etapas

2017 m. gruodžio 20 d. Europos Komisija nusiuntė Tarybai rekomendaciją pradėti diskusijas dėl kito derybų etapo ir derybinių nurodymų projektą. Jais papildyti 2017 m. gegužės mėn. derybiniai nurodymai ir pateikta daugiau informacijos apie galimas pereinamojo laikotarpio priemones.

Rekomendacijoje taip pat priminta, kad pirmojo derybų etapo rezultatus būtina įtvirtinti teisės nuostatomis, kaip nurodyta Komisijos komunikate ir bendroje ataskaitoje. Laikantis gruodžio 15 d. Europos Vadovų Tarybos gairių, papildomi derybiniai nurodymai dėl pereinamojo laikotarpio priemonių turėtų būti priimti 2018 m. sausio 29 d.

2018 m. kovo 19 d. Komisija paskelbė susitarimo dėl išstojimo projektą, kuriame aprašyta 2018 m. kovo 16–19 d. derybų su JK raundo metu padaryta pažanga. Pirmajame derybų etape ES ir Jungtinės Karalystės padaryta pažanga (aprašyta bendroje ataskaitoje) susitarimo dėl išstojimo finansinio susitarimo dalyje tapo teisiniu tekstu.

Paskelbus susitarimo dėl išstojimo projektą, 2018 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba paskelbė tolesnes gaires, siekdama pradėti derybas dėl bendro būsimų ES ir JK santykių pagrindinių principų supratimo. Derybos turėtų būti užbaigtos iki 2018 m. rudens, kad būtų pakankamai laiko iki 2019 m. kovo 29 d. Tarybai, gavus Europos Parlamento pritarimą, sudaryti susitarimą dėl išstojimo, o Jungtinei Karalystei jį patvirtinti pagal savo procedūras.

Finansinis susitarimas ir 2017 m. ES metinės finansinės ataskaitos

Kalbant apie finansinį susitarimą, bendroje ataskaitoje, kuri patvirtinta kovo 19 d. paskelbus susitarimo dėl išstojimo projektą, nustatyta, kad JK apmokės visus savo įsipareigojimus pagal dabartinę DFP ir ankstesnes finansines perspektyvas, lyg ji tebebūtų valstybė narė. Konkrečiau, susitarimo dėl išstojimo projekte nurodoma, kad Jungtinė Karalystė visų pirma atsakinga už tai, kad Sąjungai sumokėtų savo dalį:

- Sąjungos biudžeto ir 2020 m. gruodžio 31 d. likusių Sąjungos decentralizuotų agentūrų biudžetų biudžeto įsipareigojimų, žr. Susitarimo dėl išstojimo 133 straipsnį;
- Sąjungos įsipareigojimų, priimtų iki 2020 m. gruodžio 31 d., su tam tikromis išimtimis, finansavimo (žr. 135 straipsnį);
- Sąjungos neapibrėžtųjų finansinių įsipareigojimų, susijusių su finansinėmis operacijomis, dėl kurių nuspręsta arba kurios patvirtintos iki išstojimo dienos, žr. 136 straipsnį; ir

- mokėjimų, reikalingų neapibrėžtiesiems Sąjungos įsipareigojimams, kurie atsiranda dėl teismo bylų, susijusių su Sąjungos finansiniais interesais, vykdyti (su sąlyga, kad faktai, dėl kurių iškeltos šios bylos, įvyko ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d.) – žr. 140 straipsnį.

Tai yra naujausia informacija, turima tuo metu, kai rengiamos šios ataskaitos. Atsižvelgiant į tokią dabartinę padėtį, išstojimo procesas 2017 m. gruodžio 31 d. konsoliduotosioms ES metinėms ataskaitoms poveikio neturi.

Taip pat pažymima, kad 2018 m. gegužės 2 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl kitos 2021 m. prasidėsiančios DFP, kuri parengta remiantis prielaida, kad Jungtinė Karalystė nebebus valstybė narė.

KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

TURINYS

BALANSAS.....	22
FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA	23
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA	24
GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA.....	25
FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI	26
1. SVARBIAUSI APSKAITOS PRINCIPAI	27
2. BALANSO PASTABOS	40
3. PELNO IR NUOSTOLIŲ ATASKAITOS PASTABOS	65
4. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS	72
5. BIUDŽETINIAI IR TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	77
6. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS	81
7. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ TEIKIAMA INFORMACIJA	92
8. ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DATOS	94
9. KONSOLIDAVIMO MASTAS	95

BALANSAS

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
ILGALAIKIS TURTAS			
Nematerialusis turtas	2.1	405	381
Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai	2.2	10 745	10 068
Investicijos, apskaitytos taikant nuosavybės metodą	2.3	581	528
Finansinis turtas	2.4	59 980	62 247
Išankstinis finansavimas	2.5	25 022	21 901
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigražintinos sumos	2.6	611	717
		97 344	95 842
TRUMPALAIKIS TURTAS			
Finansinis turtas	2.4	8 655	3 673
Išankstinis finansavimas	2.5	24 005	23 569
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigražintinos sumos	2.6	11 755	10 905
Atsargos	2.7	295	165
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.8	24 111	28 585
		68 821	66 897
VISAS TURTAS		166 165	162 739
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Pensijos ir kitos išmokos darbuotojams	2.9	(73 122)	(67 231)
Atidėjiniai	2.10	(2 880)	(1 936)
Finansiniai įsipareigojimai	2.11	(50 063)	(55 067)
		(126 065)	(124 234)
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Atidėjiniai	2.10	(659)	(675)
Finansiniai įsipareigojimai	2.11	(6 850)	(2 284)
Mokėtinos sumos	2.12	(39 048)	(40 005)
Sukauptos sąnaudos ir būsimojo laikotarpio pajamos	2.13	(63 902)	(67 580)
		(110 459)	(110 544)
VISI ĮSIPAREIGOJIMAI		(236 524)	(234 778)
GRYNASIS TURTAS		(70 359)	(72 040)
Rezervai	2.14	4 876	4 841
Iš valstybių narių pareikalautinos sumos*	2.15	(75 234)	(76 881)
GRYNASIS TURTAS		(70 359)	(72 040)

* 2017 m. lapkričio 18 d. Europos Parlamentas patvirtino biudžetą, kuriame numatyta apmokėti Sąjungos trumpalaikius įsipareigojimus iš nuosavų išteklių, kurie 2018 m. bus surinkti valstybių narių arba iš jų pareikalauti. Be to, pagal Tarybos nuostatų (1968 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentas Nr. 259/68 su pakeitimais) 83 straipsnį valstybės narės bendrai garantuoja pensijų įsipareigojimus.

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

mln. EUR

	Pastaba	2017	2016
PAJAMOS			
Pajamos iš neprekybinių operacijų			
BNP ištekliai	3.1	78 620	95 578
Tradiciniai nuosavi ištekliai	3.2	20 520	20 439
PVM ištekliai	3.3	16 947	15 859
Baudos	3.4	4 664	3 858
Susigražintos išlaidos	3.5	1 879	1 947
Kita	3.6	10 376	5 740
		133 006	143 422
Pajamos iš prekybinių operacijų			
Finansinės pajamos	3.7	1 845	1 769
Kita	3.8	1 332	998
		3 177	2 767
Iš viso pajamų		136 183	146 189
IŠLAIDOS			
Patirtos valstybių narių	3.9		
Europos žemės ūkio garantijų fondas		(44 289)	(44 152)
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir kitos kaimo plėtros priemonės		(11 359)	(12 604)
Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas		(17 650)	(35 045)
Europos socialinis fondas		(7 353)	(9 366)
Kita		(1 253)	(1 606)
Patirtos Komisijos, vykdomųjų agentūrų ir patikos fondų	3.10	(15 738)	(15 610)
Patirtos kitų ES agentūrų ir įstaigų	3.11	(2 667)	(2 547)
Patirtos trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų	3.11	(4 115)	(3 258)
Patirtos kitų subjektų	3.11	(1 478)	(2 035)
Darbuotojų ir pensijų išlaidos	3.12	(10 002)	(9 776)
Išmokų darbuotojams aktuarinių prielaidų pokyčiai	3.13	(3 544)	(1 068)
Finansinės sąnaudos	3.14	(1 896)	(1 904)
Kitos išlaidos	3.15	(6 756)	(5 486)
Iš viso išlaidų		(128 101)	(144 456)
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS		8 082	1 733

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

mln. EUR

	2017	2016
<i>Ekonominis metų rezultatas</i>	8 082	1 733
Pagrindinė veikla		
<i>Amortizacija</i>	99	88
<i>Nusidėvėjimas</i>	888	575
<i>Paskolų (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	497	1 774
<i>Išankstinio finansavimo (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(3 557)	(314)
<i>Iš prekybos gautinų sumų ir neprekybinių susigrąžintinų sumų (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(745)	(1 297)
<i>Atsargų (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(130)	(26)
<i>Pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	5 891	3 417
<i>Atidėjinių padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	928	581
<i>Finansinių įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	(438)	(2 351)
<i>Mokėtinų sumų padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	(957)	7 813
<i>Sukauptų sąnaudų ir būsimųjų laikotarpių pajamų padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	(3 678)	(821)
<i>Ankstesnių metų biudžeto perteklius, įtrauktas kaip nepiniginės įplaukos</i>	(6 405)	(1 349)
<i>Kiti nepiniginiai pokyčiai</i>	3	18
Investicinė veikla		
<i>Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų vertės (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(1 687)	(2 073)
<i>Investicijų, apskaitytų taikant nuosavybės metodą, (padidėjimas)/sumažėjimas</i>	(53)	(31)
<i>Parduoti laikomo finansinio turto (padidėjimas) / sumažėjimas</i>	(3 190)	(822)
<i>Tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (padidėjimas)/sumažėjimas</i>	(22)	(0)
GRYNIJAI PINIGŲ SRAUTAI	(4 474)	6 914
<i>Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas / (sumažėjimas)</i>	(4 474)	6 914
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje</i>	28 585	21 671
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje</i>	24 111	28 585

GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA

mln. EUR

	Iš valstybių narių pareikalautinos sumos Sukauptas perteklius (deficitas)	Kiti rezervai	Tikrosios vertės rezervas	Grynasis turtas
LIKUTIS 2015 12 31	(77 124)	4 390	292	(72 442)
<i>Garantijų fondo rezervo pokytis</i>	(82)	82	–	–
<i>Tikrosios vertės pokyčiai</i>	–	–	33	33
<i>Kita</i>	(59)	44	–	(15)
<i>2015 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms</i>	(1 349)	–	–	(1 349)
<i>Ekonominis metų rezultatas</i>	1 733	–	–	1 733
LIKUTIS 2016 12 31	(76 881)	4 516	325	(72 040)
<i>Garantijų fondo rezervo pokytis</i>	(20)	20	–	–
<i>Tikrosios vertės pokyčiai</i>	–	–	(2)	(2)
<i>Kita</i>	(11)	62	(46)	5
<i>2016 m. biudžeto vykdymo rezultatas, pervestas valstybėms narėms</i>	(6 405)	–	–	(6 405)
<i>Ekonominis metų rezultatas</i>	8 082	–	–	8 082
LIKUTIS 2017 12 31	(75 234)	4 598	278	(70 359)

FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMIEJI RAŠTAI

1. SVARBIAUSI APSKAITOS PRINCIPAI

1.1. TEISINIS PAGRINDAS IR APSKAITOS TAISYKLĖS

ES ataskaitos rengiamos pagal 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1) (toliau – Finansinis reglamentas) ir 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 1268/2012 (OL L 362, 2012 12 31, p. 1), kuriuo nustatomos išsamios šio finansinio reglamento taikymo taisyklės.

Pagal Finansinio reglamento 143 straipsnį ES finansinės ataskaitos rengiamos remiantis kaupiamosios apskaitos taisyklėmis, kurios grindžiamos tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS). Siekiant nustatyti vienodas apskaitos, vertinimo ir ataskaitų pateikimo taisykles ir taip suderinti finansinių ataskaitų parengimo ir konsolidavimo procesą, visos institucijos ir ES įstaigos, kurių atskaitomybė konsoliduojama, taiko šias Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

Naujų ir iš dalies pakeistų Europos Sąjungos apskaitos taisyklių taikymas

ES apskaitos taisyklių pataisos, kurios taikomos metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2017 m. sausio 1 d. arba vėliau

Komisijos apskaitos pareigūnas priėmė šias pataisas:

- 1-osios apskaitos taisyklės „Finansinės ataskaitos“ pataisas ir
- 14-osios apskaitos taisyklės „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos“ pataisas.

Šios pataisos susijusios su paskutiniais 1-ojo TVSAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ ir 3-ojo TVSAS „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos“ pakeitimais, kuriais siūlomi patobulinimai, skirti TVSAS standartų nuoseklumui užtikrinti. Todėl susijusios apskaitos taisyklės atnaujintos ir pagrindiniai pakeitimai susiję su kokybinių finansinės atskaitomybės savybių aprašymu ir šaltinių, naudotinų pasirenkant ir taikant apskaitos politiką, hierarchijos atnaujinimu.

Šių pataisų priėmimas neturėjo poveikio ES 2017 m. metinėms ataskaitoms.

Naujos ir patikslintos apskaitos taisyklės, priimtose, bet 2017 m. gruodžio 31 d. dar neįsigaliojusios

ES netaikė toliau nurodytų naujų ir patikslintų apskaitos taisyklių, patvirtintų Komisijos apskaitos pareigūno, tačiau dar neįsigaliojusių:

- 12-osios apskaitos taisyklės „Išmokos darbuotojams“ pataisa (taikoma metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2018 m. sausio 1 d. arba vėliau): 12-oji apskaitos taisyklė buvo patikslinta atsižvelgiant į naują 39-ąją TVSAS „Išmokos darbuotojams“. Pagrindinis pokytis yra tas, kad bet koks pelnas arba nuostoliai, atsirandantys dėl aktuarinių prielaidų pokyčių, turi būti tiesiogiai pripažinti grynuoju turtu, skirtingai nuo šiuo metu taikomo reikalavimo juos pripažinti perviršiu arba deficitu.

Šiuo metu ES nagrinėja šios patikslintos apskaitos taisyklės taikymo poveikį ir praktines pasekmes. Tačiau reikšmingo poveikio konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms, išskyrus aktuarinių prielaidų pripažinimą grynajame turte, o ne finansinėje veiklos ataskaitoje, nesitikima.

- Nauja 20-oji apskaitos taisyklė „Viešojo sektoriaus junginiai“ (angl. „Public Sector Combinations“) (taikoma metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau): Pagal naująją 20-oji apskaitos taisyklę, kuri pagrįsta 40-uoju TVSAS „Viešojo sektoriaus junginiai“, nustatyta, kad viešojo sektoriaus junginiai skirstomi į dvi skirtingas rūšis pagal tai, ar sandoris vykdomas bendrai kontroliuojant, ar ne: i) susijungimą, kai sandoris grindžiamas ūkio subjekto, susijungusio su ES subjektu, balansine verte; ir ii) įsigijimą, kai sandoris grindžiamas ES įsigyto ūkio subjekto tikrąja verte įsigijimo dieną. Kad ES finansinių ataskaitų naudotojai

galėtų geriau suprasti jų poveikį, abiem atvejais nustatyti skirtingi informacijos atskleidimo reikalavimai ir lygiai.

Poveikis ES finansinėms ataskaitoms pirmais taikymo metais priklausys nuo to, ar tuo laikotarpiu ES sudarytų sandorį dėl viešojo sektoriaus junginio.

1.2. APSKAITOS PRINCIPAI

Finansinių ataskaitų tikslas – teikti informaciją apie subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus, kuri yra naudinga daugeliui šios informacijos vartotojų. ES, kaip viešojo sektoriaus subjekto, konkretesni tikslai – teikti informaciją, naudingą priimant sprendimus, ir parodyti subjekto atskaitomybę už jam pavestus išteklius. Šis dokumentas parengtas atsižvelgiant į šiuos tikslus.

Bendri aspektai (arba apskaitos principai), kurių reikia laikytis rengiant finansines ataskaitas, išdėstyti ES apskaitos taisyklėje Nr. 1 „Finansinės ataskaitos“ ir yra tokie patys, kaip ir aprašytieji TVSAS 1: teisingo pateikimo, kaupiamojo principo, veiklos tęstinumo, pateikimo nuoseklumo, reikšmingumo, sumavimo, atskaitymo ir palyginamosios informacijos. Finansinės atskaitomybės kokybinės savybės yra svarbumas, sąžiningas pateikimas (patikimumas), suprantamumas, savalaikiškumas, palyginamumas ir patikrinamumas.

1.3. KONSOLIDAVIMAS

Konsolidavimo mastas

ES konsoliduotosios finansinės ataskaitos apima visus svarbius kontroliuojamus subjektus (t. y. ES institucijas (įskaitant Komisiją) ir ES agentūras), asocijuotąsias ir bendrąsias įmones. Visą konsoliduotų subjektų sąrašą galima rasti ES finansinių ataskaitų 9 pastaboje. Jame šiuo metu yra 52 kontroliuojami subjektai ir 1 asocijuotoji įmonė. Subjektai, kurių atskaitomybę reikia konsoliduoti, tačiau kurie nėra reikšmingi ES konsoliduotųjų finansinių ataskaitų mastu, neturi būti konsoliduojami arba apskaitomi taikant nuosavybės metodą, jei taip būtų sugaišta per daug laiko arba ES patirtų per didelių išlaidų. Tokie subjektai vadinami nereikšmingais subjektais ir yra atskirai išvardyti 9 pastaboje. 2017 m. 7 subjektai klasifikuoti kaip nereikšmingi subjektai.

Kontroliuojami subjektai

Sprendimas konsoliduoti subjekto atskaitomybę grindžiamas kontrolės sąvoka. Kontroliuojami subjektai yra visi subjektai, iš kurių ES dėl savo dalyvavimo gauna įvairios naudos, arba gali jos gauti, ir naudodamasi savo galia valdyti kitą subjektą gali paveikti tos naudos pobūdį ir dydį. Šia galia turi būti galima pasinaudoti iš karto ir ji turi būti susijusi su atitinkama subjekto veikla. Kontroliuojamų subjektų atskaitomybė yra visiškai konsoliduota. Konsolidavimas pradedamas pirmąją kontrolės dieną ir baigiamas, kai tokia kontrolė baigiasi.

Dažniausiai ES taikomi šie kontrolės kriterijai: subjekto sukūrimas remiantis steigimo sutartimis arba antrinės teisės aktais, subjekto finansavimas iš ES biudžeto, balsavimo teisių valdymo organuose turėjimas, Europos Audito Rūmų atliekamas auditas ir Europos Parlamento teikiamas biudžeto įvykdymo patvirtinimas. Siekiant pradėti kontrolę, kiekvieno subjekto lygmeniu įvertinama, ar užtenka vieno pirmiau nurodyto kriterijaus, ar jų visų.

Pagal šį požiūrį laikoma, kad ES turi išskirtinę ES institucijų (išskyrus Europos Centrinį Banką) ir agentūrų (išskyrus įsteigtąsias pagal buvusią antrojo ramsčio politiką) kontrolę, todėl jos yra įtrauktos į konsoliduotąsias ataskaitas. Be to, kontroliuojamam subjektu taip pat laikoma likviduojama Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB).

Visos reikšmingos ES kontroliuojamų subjektų tarpusavio operacijos ir likučiai yra eliminuoti, o tokių operacijų nerealizuotas pelnas ir nuostoliai nėra reikšmingi, todėl neeliminuoti.

Jungtinė veikla

Jungtinė veikla – tai susitarimas, kurį bendrai kontroliuoja ES ir viena arba daugiau šalių. Bendra kontrolė – sutartimi įteisintas veiklos kontrolės pasidalijimas, galimas tik tada, kai sprendimams dėl svarbios veiklos priimti būtinas vieningas šalių, kurios dalijasi kontrole, sutarimas. Bendri susitarimai gali būti

bendros operacijos arba bendrosios įmonės. Jei jungtinė veikla vykdoma per atskirą subjektą ir jungtinės veiklos šalys turi teisių į tos veiklos grynąjį turtą, ši jungtinė veikla klasifikuojama kaip bendroji įmonė. Dalyvavimas bendrųjų įmonių kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą (žr. **1.5.4** pastabą). Jei šalys turi teisių į tos veiklos turtą ir prievolių vykdyti su ta veikla susijusius įsipareigojimus, ši jungtinė veikla klasifikuojama kaip bendra operacija. Kalbant apie ES tenkančią dalį bendrose operacijose, ji savo finansinėse ataskaitose pripažįsta: savo turtą ir įsipareigojimus, pajamas ir išlaidas ir bendrai turimo turto, įsipareigojimų ir pajamų bei bendrai patirtų išlaidų dalį.

Asocijuotosios įmonės

Asocijuotosios įmonės – tai subjektai, kuriems ES tiesiogiai ar netiesiogiai turi reikšmingos įtakos, bet jų nekontroliuoja. Jeigu ES tiesiogiai ar netiesiogiai turi 20 % ar daugiau balsavimo teisių, laikoma, kad turima reikšmingos įtakos. Dalyvavimas asocijuotųjų įmonių kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą (žr. **1.5.4** pastabą).

Nekonsoliduoti subjektai, kurių lėšas valdo Komisija

ES darbuotojų bendrosios sveikatos draudimo sistemos fondus, Europos plėtros fondą ir Dalyvių garantijų fondą jų vardu valdo Komisija. Tačiau, kadangi šie subjektai nėra ES kontroliuojami, jų ataskaitos nekonsoliduojamos su jos finansinėmis ataskaitomis.

1.4. ATASKAITŲ RENGIMO PAGRINDAS

Finansinės ataskaitos pateikiamos kasmet. Finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.

1.4.1. Valiuta ir perskaičiavimo pagrindas

Funkcinė ir ataskaitose nurodoma valiuta

Jei nenurodyta kitaip, ES funkcinė ir ataskaitose nurodoma valiuta yra euras, todėl finansinių ataskaitų duomenys nurodomi eurai (milijonais eurų).

Operacijos ir likučiai

Operacijos užsienio valiuta yra perskaičiuojamos eurai taikant operacijų dieną galiojantį valiutos kursą. Valiutos keitimo pelnas ir nuostoliai, patirti vykdant operacijas užsienio valiuta ir perskaičiuojant piniginių turtą ir įsipareigojimus užsienio valiuta, taikant metų pabaigoje galiojantį valiutos kursą yra pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Nepiniginių finansinių priemonių, klasifikuojamų kaip parduoti laikomas finansinis turtas, perskaičiavimo skirtumai įtraukiami į tikrosios vertės rezervą.

Nekilnojamajam turtui, įrangai ir įrengimams bei nematerialiajam turtui, kurie išlaiko savo vertę eurai tokiu kursu, kuris galiojo jų įsigijimo dieną, taikomi skirtingi perskaičiavimo metodai.

Piniginio turto ir įsipareigojimų užsienio valiuta likučiai metų pabaigoje perskaičiuojami į eurus taikant gruodžio 31 d. Europos Centrinio Banko (ECB) valiutų kursus:

Euro kursas

Valiuta	2017 12 31	2016 12 31	Valiuta	2017 12 31	2016 12 31
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,177	4,4103
CZK	25,5350	27,0210	RON	4,6585	4,5390
CZK	7,4449	7,4344	SEK	9,8438	9,5525
GBP	0,8872	0,8562	CHF	1,1702	1,0739
HRK	7,4400	7,5597	JPY	135,01	123,4000
HUF	310,3300	309,8300	USD	1,1993	1,0541

1.4.2. Įverčių taikymas

Pagal TVSAS ir bendruosius apskaitos principus finansinėse ataskaitose nurodomos sumos privalo būti pagrįstos vadovybės įverčiais ir prielaidomis, pagrįstais patikimiausia turima informacija. Reikšmingi įverčiai turi apimti bent jau šiuos elementus: išmokų darbuotojams įsipareigojimų sumas, atidėjinius, finansinę riziką, susijusią su atsargomis ir gautinomis sumomis, sukauptas pajamas ir sąnaudas, neapibrėžtąjį turtą ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus, nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų vertės sumažėjimo laipsnį ir finansinių priemonių aiškinamuosiuose raštuose nurodomas sumas. Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo šių įverčių. Įverčių pokyčiai parodomi tuo laikotarpiu, kuriuo jie tampa žinomi.

1.5. BALANSAS

1.5.1. Nematerialusis turtas

Įsigytos kompiuterinės programinės įrangos licencijos nurodomos įsigijimo savikaina, atėmus sukauptus amortizacijos ir vertės sumažėjimo nuostolius. Turtas amortizuojamas tiesiniu metodu per nustatytą jo naudingo tarnavimo laikotarpį – 3–11 metų. Nustatyta nematerialiojo turto naudingo tarnavimo trukmė priklauso nuo jo konkretaus naudingo tarnavimo laikotarpio arba sutartimi nustatyto teisinio laikotarpio. Viduje kuriamas nematerialusis turtas kapitalizuojamas, kai jis atitinka susijusius ES apskaitos taisyklių kriterijus, o išlaidos yra susijusios tik su turto kūrimo etapu. Kapitalizuojamos sąnaudos apima visas tiesiogiai priskiriamas sąnaudas, kurių reikia turtui sukurti, pagaminti ir paruošti naudoti vadovybės numatyto būdu. Su mokslinių tyrimų veikla susijusios sąnaudos, nekapitalizuojamos technologinės plėtros sąnaudos ir priežiūros sąnaudos pripažįstamos išlaidomis, kai patiriamos.

1.5.2. Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai

Visas nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai parodomi įsigijimo savikaina, atėmus sukauptus nusidėvėjimo ir vertės sumažėjimo nuostolius. Į savikainą įtraukiamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su turto įsigijimu, statyba ar perdavimu.

Paskesnės sąnaudos pridedamos prie turto balansinės vertės arba prireikus pripažįstamos atskiru turtu tik tais atvejais, kai yra tikėtina, kad ES ateityje gaus su tuo turtu susijusios ekonominės naudos arba naudojimo galimybių ir kad galima patikimai įvertinti tokio turto savikainą. Remonto ir priežiūros sąnaudos parodomos finansinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, finansinės veiklos ataskaitoje.

Žemės ir meno kūrinių nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas, nes laikoma, kad jų naudojimo trukmė neribota. Statomo turto nusidėvėjimas nėra skaičiuojamas, nes šiuo turtu dar negalima naudotis. Siekiant nustatyti kito turto likutinę vertę, jo nusidėvėjimas skaičiuojamas pagal tiesinį metodą, padalinant jo savikainą, atėmus likutinę vertę, to turto nustatytai naudojimo trukmei tokiu būdu:

Turto rūšis	Tiesinio nusidėvėjimo norma
<i>Pastatai</i>	4 %–10 %
<i>Kosminės erdvės priemonės</i>	8 %–25 %
<i>Įranga ir įrengimai</i>	10 %–25 %
<i>Baldai ir transporto priemonės</i>	10 %–25 %
<i>Kompiuterinė aparatinė įranga</i>	25 %–33 %
<i>Kita</i>	10–33 %

Perleidimo pelnas arba nuostoliai apskaičiuojami lyginant pajamas, atėmus pardavimo išlaidas, su perleisto turto balansine verte ir įtraukiami į finansinės veiklos ataskaitą.

Nuoma

Materialiojo turto nuoma, kai ES iš esmės tenka visa su nuosavybe susijusi rizika ir atlygis, klasifikuojama kaip finansinė nuoma. Nuomos laikotarpio pradžioje finansinė nuoma kapitalizuojama nuomojamo turto tikrąja verte arba dabartine minimalių nuomos įmokų verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Finansinės nuomos mokėjimų palūkanų dalis nuolat periodiškai įtraukiama į sąnaudas nuomos laikotarpiu, atsižvelgiant į nesumokėtą likutį. Nuomos įsipareigojimai, atskaičiavus finansavimo sąnaudas, įtraukiami į finansinius įsipareigojimus (ilgalaikius ir trumpalaikius). Finansinių sąnaudų palūkanų dalis parodoma

finansinės veiklos ataskaitoje per nuomos laikotarpį, kad būtų galima nustatyti pastovią palūkanų normą kiekvieno laikotarpio įsipareigojimų likutinei vertei padengti. Turto, nuomojamo finansinės nuomos būdu, nusidėvėjimas skaičiuojamas per turto naudojimo trukmę arba nuomos laikotarpį, atsižvelgiant į tai, kuris iš jų trumpesnis.

Nuomos rūšis, kai nuomotojas išsaugo didžiąją dalį su nuosavybe susijusios rizikos ir atlygio, klasifikuojama kaip veiklos nuoma. Veiklos nuomos mokėjimai pripažįstami sąnaudomis finansinės veiklos ataskaitoje pagal tiesioginį metodą atsižvelgiant į nuomos trukmę.

1.5.3. Nefinansinio turto vertės sumažėjimas

Turtas, kurio naudojimo trukmė yra neribota, nėra amortizuojamas ar nudėvimas ir kasmet tikrinama, ar jo vertė nesumažėjo. Tikrinama, ar nesumažėjo amortizuojamo ar nudėvimo turto vertė, kai tam tikri įvykiai arba aplinkybės rodo, kad balansinė turto vertė gali būti nepadengta. Vertės sumažėjimo nuostoliai pripažįstami kaip suma, kuria turto balansinė vertė viršija jo atsiperkamąją (padengimo) vertę. Atsiperkamoji (padengimo) vertė yra lygi turto tikrajai vertei, atėmus pardavimo išlaidas, arba naudojimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų didesnė.

Nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų likutinės vertės ir naudojimo trukmė peržiūrimos ir prireikus koreguojamos bent kartą per metus. Jeigu turto balansinė vertė viršija jo apskaičiuotą atsiperkamąją (padengimo) vertę, turto balansinė vertė yra iš karto sumažinama iki atsiperkamosios (padengimo) vertės. Jeigu ankstesniaisiais metais nurodytos vertės sumažėjimo priežastys nebeaktualios, vertės sumažėjimo nuostoliai atitinkamai panaikinami.

1.5.4. Investicijos, apskaitytos taikant nuosavybės metodą

Dalyvavimas asocijuotųjų ir bendrųjų įmonių kapitale

Investicijos, apskaitytos taikant nuosavybės metodą, iš pradžių pripažįstamos savikaina. ES tenkanti šių investicijų dalis yra pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje, o rezervų pokyčių dalis – tikrosios vertės rezerve kaip grynasis turtas. Pradinė savikaina ir visi pokyčiai (tolesni įnašai, ekonominės veiklos rezultatų ir rezervų pokyčių dalis, vertės sumažėjimas ir dividendai) atitinka investicijų buhalterinę vertę finansinėse ataskaitose balanso sudarymo dieną. Paskirstytas investicijų pelnas sumažina turto balansinę vertę.

Jeigu ES tenkanti investicijų, apskaitomų taikant nuosavybės metodą, deficito dalis yra lygi ES tenkančiai investicijų daliai arba ją viršija, ES daugiau savo tolesnių nuostolių dalies nebepripažįsta (nepripažinti nuostoliai). Po to, kai ES dalis sumažinta iki nulio, papildomi nuostoliai pateikiami ir įsipareigojimas pripažįstamas tik tiek, kiek ES turi teisinių ar konstruktyvių įsipareigojimų ar atliko mokėjimų subjekto vardu.

Jei esama vertės sumažėjimo požymių, vertę reikia sumažinti iki mažesnės atsiperkamosios vertės. Atsiperkamoji vertė nustatoma, kaip aprašyta **1.5.3** pastaboje. Jeigu vėliau vertės sumažėjimo priežastys tampa nebeaktualios, vertės sumažėjimo nuostoliai pakeičiami balansine verte, kuri būtų buvusi nustatyta, jeigu nebūtų buvę pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai.

Tais atvejais, kai ES turi 20 % arba daugiau investicinio kapitalo fondo, ji nesiekia turėti reikšmingos įtakos. Todėl tokie fondai vertinami kaip finansinės priemonės, priskiriamos prie parduoti laikomo finansinio turto.

Asocijuotosios ir bendrosios įmonės, klasifikuotos kaip nereikšmingi subjektai, nėra apskaitomos pagal nuosavybės metodą. ES įnašai tiems subjektams yra apskaitomi kaip to laikotarpio išlaidos.

1.5.5. Finansinis turtas

Klasifikavimas

ES savo finansinį turtą skirsto į tokias kategorijas: tikrąją vertę vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas; paskolos ir gautinos sumos; iki išpirkimo termino laikomos investicijos; ir parduoti laikomas finansinis turtas. Dėl finansinių priemonių klasifikavimo nusprendžiama pirminio pripažinimo metu ir jis peržiūrimas kiekvieno balanso sudarymo dieną.

(i) Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas

Finansinis turtas priskiriamas šiai kategorijai, jeigu jis įsigytas turint pagrindinį tikslą jį greitai parduoti. Į šią kategoriją taip pat patenka išvestinės priemonės. Šios kategorijos turtas yra priskiriamas trumpalaikiam turtui, jeigu jį tikimasi realizuoti per 12 mėnesių nuo balanso datos.

(ii) Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos – neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais arba nustatomais mokėjimais, nekotiruojamas aktyviojoje rinkoje. Jos atsiranda, kai ES tiesiogiai skolininkui suteikia pinigų, prekių ar paslaugų neketindama prekiauti gautinomis sumomis, arba tuo atveju, kai ES perima pradinio skolininko teises po to, kai ES atliko mokėjimą pagal garantijos sutartį. Mokėjimai, kurie turi būti atlikti per 12 mėnesių nuo balanso datos, priskiriami prie trumpalaikio turto. Mokėjimai, kurie turi būti atlikti po 12 mėnesių nuo balanso datos, priskiriami prie ilgalaikio turto. Paskolos ir gautinos sumos apima terminuotuosius indėlius, kurių pradinis grąžinimo terminas viršija tris mėnesius

(iii) Iki išpirkimo termino laikomos investicijos

Iki išpirkimo termino laikomos investicijos yra neišvestinis finansinis turtas su fiksuotais arba nustatomais mokėjimais bei fiksuotais išpirkimo terminais, kurių ES ketina ir gali laikytis. Šiais finansiniais metais ES neturėjo jokių šiai kategorijai priskiriamų investicijų.

(iv) Parduoti laikomas finansinis turtas

Parduoti laikomas finansinis turtas yra neišvestinė finansinė priemonė, kuri arba yra priskirta šiai kategorijai, arba nepatenka į jokią kitą kategoriją. Jis klasifikuojamas arba kaip trumpalaikis, arba kaip ilgalaikis turtas, priklausomai nuo laikotarpio, kurį ES tikisi jį laikyti. Investicijos į subjektus, kurios nėra nei konsoliduojamos nei apskaitomos taikant nuosavybės metodą, ir kitos nuosavo kapitalo tipo investicijos (pvz. rizikos kapitalo operacijos) taip pat priskiriamos prie parduoti laikomo finansinio turto.

Pirminis pripažinimas ir vertinimas

Tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito, laikomo iki išpirkimo termino ir parduoti, pirkimas ir pardavimas pripažįstamas prekybos dieną – tą dieną, kai ES įsipareigoja pirkti arba parduoti turtą. Pinigų ekvivalentai ir paskolos pripažįstami tada, kai pinigai yra iš anksto sumokami skolininkams. Finansinės priemonės iš pradžių pripažįstamos tikrąja verte. Sandorių, susijusių su visu finansiniu turtu, kuris neapskaitomas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, sąnaudos pridamos prie tikrosios vertės pirminio pripažinimo metu. Finansinis turtas, apskaitomas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, iš pradžių pripažįstamas tikrąja verte, o sandorio sąnaudos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansinio turto tikroji vertė pirminio pripažinimo metu paprastai yra sandorio kaina (t. y. gauto atlygio tikroji vertė), nebent tos priemonės tikrąją vertę galima įrodyti palyginus su kitais rinkoje vykdomais sandoriais dėl tokios pačios priemonės arba remiantis vertinimo metodika, kurios kintamieji apima tik stebimų rinkų duomenis (pvz., tam tikrų išvestinių finansinių priemonių sandorių atveju). Tačiau kai suteikiama ilgalaikė paskola, kuriai neskaiciuojamos palūkanos arba palūkanos yra mažesnės nei rinkos, jos tikroji vertė gali būti vertinama kaip visų būsimų piniginių įplaukų, diskontuotų vyraujančia rinkos palūkanų norma, taikoma panašiai priemonei su panašiu kredito reitingu, dabartinė vertė.

Suteiktos paskolos vertinamos nominaliąja verte, kuri laikoma paskolos tikrąja verte. Tai daroma dėl šių priežasčių:

- ES skolinimo „rinkos sąlygos“ labai specifinės ir skiriasi nuo kapitalo rinkų sąlygų, kuriomis leidžiamos komercinės arba vyriausybės obligacijos. Kadangi skolininkai šiose rinkose gali rinktis alternatyvias investicijas, ši pasirinkimo galimybė atsispindi rinkos kainoje. Tačiau ES neturi alternatyvių investicijų galimybių, nes negali investuoti lėšų kapitalo rinkose; lėšas ji gali skolintis tik kad suteiktų paskolas tomis pačiomis normomis. Vadinas, naudodama pasiskolintas lėšas ES negali pasinaudoti alternatyvaus skolinimo arba investicijų galimybėmis. Todėl nėra alternatyviųjų sąnaudų ir nėra pagrindo lyginti su rinkos normomis. Iš tiesų, ES skolinimo veikla pati savaime sudaro rinką. Kadangi alternatyviųjų sąnaudų galimybė nesinaudojama, rinkos kainoje netiksliai atspindima ES skolinimo operacijų esmė. Todėl netikslinga ES skolinimo tikrąją vertę nustatyti pagal komercinės arba vyriausybės obligacijas.

- Be to, kadangi negalima palyginti su aktyviają rinka arba panašiomis operacijomis, ES savo skolinimo operacijų, vykdomų teikiant EFSM, mokėjimų balanso ir kitas tokias paskolas, tikrąją vertę turi nustatyti pagal taikomą palūkanų normą.
- Be to, šių paskolų atveju paskolos ir pasiskolintos lėšos dėl savo kompensacinio pobūdžio turi kompensacinį poveikį. Todėl faktinės paskolos palūkanos yra lygios faktinei susijusių pasiskolintų lėšų palūkanų normai. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansinių priemonių pripažinimas panaikinamas, kai teisių į pinigų srautus iš investicijų galiojimas baigiasi arba ES perleidžia iš esmės visą su nuosavybe susijusių riziką ir atlygį kitai šaliai.

Tolesnis vertinimas

- a) Tikrąją vertę vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas vėliau apskaitomas tikrąją vertę. Pelnas ir nuostoliai, atsiradę dėl kategorijai „finansinės priemonės, vertinamos tikrąją vertę kaip perteklius arba deficitas“ priskiriamo turto tikrosios vertės pasikeitimo, įtraukiami į laikotarpio, kada jie buvo patirti, finansinės veiklos ataskaitą.
- b) Paskolos ir gautinos sumos yra parodomos amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą. Iš pasiskolintų lėšų suteiktų paskolų atveju ta pati palūkanų norma taikoma ir paskoloms, ir pasiskolintoms lėšoms, nes šios paskolos turi kompensacinių operacijų ypatybių, todėl paskolų ir skolinimosi sąlygų bei sumų skirtumai nėra reikšmingi. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.
- c) Laikomas iki termino pabaigos turtas yra parodomas amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą. Šiuo metu ES neturi investicijų į iki išpirkimo termino laikomą finansinį turtą.
- d) Parduoti laikomas finansinis turtas vėliau apskaitomas tikrąją vertę. Pelnas ir nuostoliai, atsirandantys dėl parduoti laikomo finansinio turto tikrosios vertės pokyčių, pripažįstami tikrosios vertės rezerve, išskyrus piniginio turto konvertavimo skirtumus, kurie pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Kai panaikinamas turto, klasifikuojamo kaip parduoti laikomas finansinis turtas, pripažinimas arba jo vertė sumažėja, sukauptas tikrosios vertės patikslinimas, anksčiau pripažintas tikrosios vertės rezerve, pripažįstamas finansinės veiklos ataskaitoje. Parduoti laikomo finansinio turto palūkanos, apskaičiuojamos taikant faktinių palūkanų metodą, pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje. Dividendai už parduoti laikomas nuosavo kapitalo priemones yra pripažįstami, kai nustatoma ES teisė gauti tokį mokėjimą.

Aktyviosiose rinkose kotiruojamų investicijų tikroji vertė yra pagrįsta tuo metu siūlomomis kainomis. Jeigu finansinis turtas neturi aktyviosios rinkos (taip pat į biržų sąrašus neįtrauktų vertybinių popierių ir ne biržos išvestinių finansinių priemonių atveju), ES tikrąją vertę nustato taikydama vertinimo metodus. Jie apima pastarojo meto sandorių įprastomis rinkos sąlygomis naudojimą, sąsajas su kitomis iš esmės tokiomis pačiomis priemonėmis, diskontuotų pinigų srautų analizę, pasirinkimo sandorių kainų nustatymo modelius ir kitus vertinimo metodus, kuriuos paprastai naudoja rinkos dalyviai.

Investicijos į rizikos kapitalo fondus, klasifikuojamos kaip parduoti laikomas turtas, kurios neturi kotiruojamos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje, vertinamos priskirtina grynąja turto vertė, kuri yra laikoma lygiaverte jų tikrajai vertei.

Tais atvejais, kai investicijų į nuosavo kapitalo priemones, kurios neturi kotiruojamos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje, tikroji vertė negali būti patikimai įvertinta, šios investicijos vertinamos savikaina, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

ES kiekvieno balanso sudarymo dieną įvertina, ar yra objektyvių įrodymų, kad sumažėjo finansinio turto vertė. Finansinio turto vertė sumažėja ir vertės sumažėjimo nuostoliai patiriami tada ir tik tada, jeigu yra objektyvių įrodymų, kad turto vertė sumažėjo dėl vieno arba kelių įvykių po turto pirminio pripažinimo ir toks įvykis (arba įvykiai), dėl kurio (-ių) atsirado nuostoliai, veikia finansinio turto, kuris gali būti patikimai apskaičiuotas, apskaičiuotus būsimuosius pinigų srautus.

(a) Amortizuota savikaina apskaitomas turtas

Jeigu yra objektyvių įrodymų, kad sumažėjo amortizuota savikaina apskaitomų paskolų, gautinų sumų arba iki išpirkimo termino laikomų investicijų vertė, tuomet nuostolių suma skaičiuojama kaip turto balansinės vertės ir apskaičiuotų būsimųjų pinigų srautų (neįtraukiant būsimų kredito nuostolių, kol jie nepatirti), diskontuotų taikant pradinę šio finansinio turto faktinių palūkanų normą, dabartinės vertės skirtumas. Turto balansinė vertė sumažinama, o nuostolių suma pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje. Jeigu paskolai arba iki išpirkimo termino laikomai investicijai taikoma kintama palūkanų norma, tuomet diskonto norma bet kokiam vertės sumažėjimo nuostoliui vertinti lygi sutartyje nustatytai dabartinei faktinių palūkanų normai. Finansinio įkaito apskaičiuotų būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės skaičiavimas parodo pinigų srautus, kurie gali atsirasti dėl teisės naudotis turtu atėmimo, atėmus įkaito įsigijimo ir pardavimo sąnaudas, neatsižvelgiant į tai, ar teisės naudotis turtu atėmimas yra tikėtinas, ar ne. Jeigu vertės sumažėjimo nuostolių suma per kitą laikotarpį sumažėja, ir šis sumažėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiu, įvykusi jau pripažinus vertės sumažėjimą, pirmiau pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai finansinės veiklos ataskaitoje panaikinami.

(b) Tikrąja verte apskaitomas turtas

Investicijų į nuosavybės vertybinius popierius, klasifikuojamų kaip parduoti laikomas finansinis turtas, atveju sprendžiant, ar sumažėjo vertybinių popierių vertė, atsižvelgiama į reikšmingą arba nuolatinį (ilgalaikį) vertybinio popieriaus vertės mažėjimą žemiau jo savikainos. Jeigu yra tokių įrodymų apie parduoti laikomą finansinį turtą, sukaupti nuostoliai, skaičiuojami kaip įsigijimo savikainos ir dabartinės tikrosios vertės skirtumas, atėmus bet kokius nuostolius dėl šio finansinio turto vertės sumažėjimo, anksčiau pripažintus finansinės veiklos ataskaitoje, yra pašalinami iš rezervų ir pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Finansinės veiklos ataskaitoje pripažinti nuosavo kapitalo priemonių vertės sumažėjimo nuostoliai finansinės veiklos ataskaitoje nėra panaikinami. Jeigu vėliau skolos priemonės, klasifikuojamos kaip parduoti laikomas finansinis turtas, tikroji vertė padidėja, o toks padidėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiu, įvykusi jau pripažinus vertės sumažėjimo nuostolius, vertės sumažėjimo nuostoliai finansinės veiklos ataskaitoje panaikinami.

1.5.6. Atsargos

Atsargos parodomos savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Savikaina nustatoma pagal FIFO metodą (pirmiausiai sunaudojamos anksčiausiai įsigytos ar pagamintos atsargos). Į pagamintos produkcijos ir nebaigtų gaminių savikainą įtraukiamos žaliavos, tiesioginės darbo sąnaudos, kitos tiesiogiai priskiriamos sąnaudos ir susijusios gamybos pridėtinės išlaidos (remiantis įprastu veiklos pajėgumu). Grynoji galimo realizavimo vertė – apskaičiuota pardavimo kaina esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus gamybos užbaigimo sąnaudas ir pardavimo išlaidas. Kai atsargos laikomos realizavimui be mokesčio arba už nedidelį mokestį, jos įvertinamos savikaina arba dabartine atsargų atkuriamąja verte, priklausomai nuo to, kuri iš jų mažesnė. Dabartinė atkuriamoji vertė – tai išlaidos, kurias ES patirtų, jeigu įsigytą turtą finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

1.5.7. Išankstinio finansavimo sumos

Išankstinis finansavimas – tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamas pinigų avansas, t. y. pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus per laikotarpį, nustatytą konkrečioje sutartyje, sprendime ar pagrindiniame teisės akte. Pradinės lėšos arba avansas per susitarime nustatytą laikotarpį yra naudojami tuo tikslu, kuriuo buvo išmokėti, arba gražinami. Jeigu gavėjas nepatiria finansuoti tinkamų išlaidų, jis privalo išankstinį finansavimą gražinti ES. Patvirtinus finansuoti tinkamas sąnaudas (kurios pripažįstamos kaip išlaidos), išankstinio finansavimo suma gali būti (visiškai arba iš dalies) sumažinta.

Išankstinis finansavimas tolesniuose balansuose vertinamas iš pradžių balanse pripažinta suma, atėmus per laikotarpį patirtas finansuoti tinkamas išlaidas (kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas).

Palūkanos už išankstinį finansavimą pripažįstamos jų priskaičiavimo metu pagal atitinkamo susitarimo nuostatas. Metų pabaigoje sukauptų palūkanų pajamos įvertinamos remiantis patikimiausia informacija ir šis įvertis įtraukiamas į balansą.

Kiti avansai valstybėms narėms, kurie atsiranda ES sugrąžinus sumas, valstybių narių sumokėtas jų gavėjams kaip avansai (įskaitant „finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas“), pripažįstami kaip turtas ir įtraukiami į išankstinio finansavimo išlaidų kategoriją. Kiti avansai valstybėms narėms yra vėliau vertinami iš pradžių balanse pripažinta suma, atėmus galutinių gavėjų patirtų finansuoti tinkamų išlaidų geriausią įvertį, apskaičiuotą remiantis pagrįstomis ir patvirtinamomis prielaidomis.

ES įnašai į Europos plėtros fondo ar kitų nekonsoliduojamų subjektų patikos fondus taip pat priskiriami išankstiniam finansavimui, nes jų tikslas yra pastūmėti patikos fondo veiklą, kad iš jo būtų galima finansuoti konkrečius veiksmus, nustatytus remiantis fondo tikslais. ES įnašai į patikos fondus vertinami pradine ES įnašo suma, atėmus finansuoti tinkamas išlaidas, kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas, patikos fondo patirtas per ataskaitinį laikotarpį ir skirtas ES įnašui pagal pagrindinį susitarimą.

1.5.8. Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos

Kadangi pagal ES apskaitos taisykles privaloma atskirai pateikti prekybos ir neprekybines operacijas, siekiant parengti ataskaitas gautinos sumos yra apibrėžiamos kaip gaunamos iš prekybos operacijų, o susigrąžintinos sumos – kaip gaunamos iš neprekybinių operacijų, vykdomų ne pagal sutartį (kai ES įgyja vertę iš kito subjekto, tiesiogiai nesuteikdama mainais maždaug tokios pat vertės (pavyzdžiui, iš valstybių narių susigrąžintinos sumos, susijusios su nuosavais ištekliais).

Iš prekybos operacijų gautinos sumos atitinka finansinių priemonių apibrėžtį, todėl yra priskiriamos paskolų ir gautinų sumų kategorijai bei atitinkamai apskaičiuojamos (žr. **1.5.5** pastabą). Finansinių priemonių aiškinamuosiuose raštuose į iš prekybos operacijų gautinas sumas įtraukiamos sukauptos pajamos ir prekybos operacijų būsimųjų laikotarpių sąnaudos (nes jos nematerialios).

Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos apskaitomos pradine suma (patikslinta atsižvelgus į palūkanas ir nuobaudas), atėmus vertės sumažinimą. Neprekybinių operacijų susigrąžintinų sumų vertė sumažinama tada, kai yra objektyvių įrodymų, kad ES negalės surinkti visų pradinio dydžio neprekybinių operacijų susigrąžintinų sumų. Vertės sumažinimo suma lygi turto balansinės vertės ir atsiperkamosios vertės skirtumui. Vertės sumažinimo suma pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje. Remiantis ankstesne patirtimi taip pat taikomas neįvykdytų vykdomųjų raštų sumoms išieškoti, kuriems dar nebuvo taikomas specialus vertės sumažinimas, bendras vertės sumažinimas. Informacijos apie metų pabaigoje pripažintų sukauptų pajamų tvarkymą pateikta **1.5.14** pastaboje. Pateikiamos ir nurodomos neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos nėra finansinės priemonės, nes jos nesiejamos su sutartimi, kuria būtų sukuriamas finansinis įsipareigojimas arba nuosavo kapitalo priemonė. Tačiau finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos atitinkamais atvejais yra nurodomos kartu su iš prekybos operacijų gautinomis sumomis.

1.5.9. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai ir pinigų ekvivalentai yra finansinės priemonės ir apima pinigus kasoje, bankuose laikomus indėlius iki pareikalavimo arba trumpalaikius indėlius ir kitas trumpalaikes itin likvidžias investicijas, kurių pradinis terminas ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

1.5.10. Pensijos ir kitos išmokos darbuotojams

Pensijų įsipareigojimai

ES vykdo nustatyto dydžio išmokų pensijų planus. Nepaisant to, kad vienas trečdalis tikėtinų šių išmokų sąnaudų dengiamas iš darbuotojų atlyginimų, šie įsipareigojimai nefinansuojami. Balanse pripažintas įsipareigojimas, susijęs su nustatyto dydžio išmokų pensijų planais, yra lygus dabartinei nustatyto išmokų įsipareigojimo vertei balanso dieną, atėmus bet kokio plano turto tikrąją vertę. Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimą apskaičiuoja aktuarai, taikydami prognozuojamo sąlyginio vieneto metodą. Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinė vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimuosius netenkamų pinigų srautus, taikant vyriausybės obligacijų, kurios išreikštos valiuta, kuria bus mokamos išmokos, ir kurių išpirkimo terminas panašus į susijusio pensijų įsipareigojimo terminą, palūkanų normas.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai, atsiradę dėl praktinio patikslinimo ir aktuarinių prielaidų pokyčių, iš karto pripažįstami finansinės veiklos ataskaitoje. Ankstesnės tarnybos sąnaudos iš karto pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje, išskyrus tuos atvejus, kai pensijų plano pokyčiai priklauso nuo darbuotojų, likusių tarnyboje tam tikram laikotarpiui (teisių suteikimo laikotarpiui). Tokiu atveju ankstesnės tarnybos sąnaudos yra amortizuojamos pagal tiesinį metodą per teisių suteikimo laikotarpį.

Ligos išmokos pasibaigus tarnybos laikotarpiui

ES rūpinasi savo darbuotojų sveikata, kompensuodama medicininės išlaidas. Kasdieniam jų administravimui sukurtas atskiras fondas. Šia sistema naudojasi tiek dabartiniai darbuotojai, pensininkai,

našliai ir našlės, tiek jų artimieji. Išmokos, mokamos nedarbingiems asmenims (pensininkams, našlaičiams ir t. t.), klasifikuojamos kaip išmokos darbuotojams pasibaigus tarnybos laikotarpiui. Atsižvelgiant į šių išmokų pobūdį, reikia atlikti aktuarinius skaičiavimus. Įsipareigojimas balanse nustatomas panašiu principu kaip ir pensijų įsipareigojimai (žr. pirmiau).

1.5.11. Atidėjiniai

Atidėjiniai pripažįstami tuomet, kai ES turi dabartinį teisinį arba konstruktyvų įsipareigojimą trečiosioms šalims, susijusį su praeities įvykiais, ir labai tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingos išteklių išmokos, o suma gali būti patikimai įvertinta. Atidėjiniai būsimiems veiklos nuostoliams nepripažįstami. Atidėjinio suma yra tiksliausias išlaidų, kurios, kaip numatoma, gali būti reikalingos finansinių ataskaitų sudarymo dieną turimam įsipareigojimui padengti, įvertis. Kai atidėjinys susijęs su daug punktų, įsipareigojimas vertinamas apskaičiuojant visus galimus rezultatus ir jų tikimybę (tikėtinės vertės metodas).

1.5.12. Finansiniai įsipareigojimai

Finansiniai įsipareigojimai klasifikuojami kaip finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, finansiniai įsipareigojimai, parodomi amortizuota savikaina, arba kaip finansinės garantijos įsipareigojimai.

Pasiskolintas lėšas sudaro iš kredito įstaigų pasiskolintos sumos ir skolos lakštais patvirtintos skolos. Pasiskolintos lėšos iš pradžių pripažįstamos tikrąja verte, lygia jų emisijos įplaukoms (gauto atlygio tikrajai vertei), atėmus sandorio sąnaudas, o vėlesniais laikotarpiais parodomos amortizuota savikaina, naudojant faktinių palūkanų metodą; bet koks pajamų, atėmus sandorio sąnaudas, ir išpirkimo vertės skirtumas pripažįstamas finansinės veiklos ataskaitoje įsiskolinimo laikotarpiu, taikant faktinių palūkanų metodą. Iš pasiskolintų lėšų suteiktų paskolų atveju faktinių palūkanų metodas gali būti netaikomas paskoloms ir pasiskolintoms sumoms reikšmingumo sumetimais. ES patirtos sandorio sąnaudos, vėliau priskirtos paskolos gavėjui, yra tiesiogiai pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansiniai įsipareigojimai, klasifikuojami pagal tikrąją vertę kaip perteklius arba deficitas, apima išvestines finansines priemones, kurių tikroji vertė neigiama. Jų apskaita yra tokia pati kaip ir tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (žr. **1.5.5** pastabą).

Finansinės garantijos įsipareigojimams iš pradžių pripažįstami tikrąja verte, kaip gauta įmoka. Vėliau finansinės garantijos įsipareigojimams vertinami didesniaja iš šių sumų: finansinių garantijų įsipareigojimo įvykdymo išlaidų tiksliausio įverčio ir iš pradžių pripažintos sumos, jei reikia, atėmus sukauptą amortizaciją. ES pripažįsta finansinės garantijos įsipareigojimą, kai gauna atlygį už garantijos suteikimą, t. y. rinkos sąlygomis, arba kai galima patikimai nustatyti garantijos tikrąją vertę. Jei nėra aktyvios tiesiogiai lygiavertės garantijos sutarčių rinkos, ES suteiktą garantiją parodo kaip neapibrėžtąjį įsipareigojimą (žr. **1.7.2** pastabą) arba, kai yra didelė tikimybė, kad įsipareigojimui įvykdyti reikės išteklių, ES pripažįsta atidėjinį (žr. **1.5.11** pastabą).

Finansiniai įsipareigojimai klasifikuojami kaip ilgalaikiai įsipareigojimai, išskyrus sumas, kurių išpirkimo terminas trumpesnis kaip 12 mėnesių nuo balanso datos.

ES patikos fondai, kurie yra laikomi Komisijos einamosios veiklos dalimi, yra apskaitomi Komisijos finansinėse ataskaitose ir tada konsoliduojami ES metinėse finansinėse ataskaitose. Todėl kitų paramos teikėjų įnašai į ES patikos fondus atitinka sąlyginių pajamų iš neprekybinių operacijų kriterijus ir jie pateikiami kaip finansiniai įsipareigojimai iki tol, kol tenkinamos sąlygos, susietos su pervestais įnašais, t. y. kol patikos fondas patirs reikalavimus atitinkančias išlaidas. Patikos fondas privalo finansuoti konkrečius projektus, o likvidavimo metu likusias lėšas grąžinti. Balanso dieną likę įnašų įsipareigojimams vertinami kaip gauti įnašai, atėmus patikos fondo patirtas išlaidas, kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas. Ataskaitų teikimo tikslais grynosios išlaidos priskiriamos prie kitų paramos teikėjų įnašų proporcingai gryniesiems įnašams, sumokėtiems iki gruodžio 31 d. Šis įnašų priskyrimas yra tik orientacinis. Jei patikos fondas likviduojamas, dėl likusių išteklių faktinio padalijimo nuspręstas patikos fondo valdyba.

1.5.13. Mokėtinos sumos

Didžioji ES mokėtinų sumų dalis yra neapmokėti dotacijų arba kitokio ES finansavimo gavėjų prašymai kompensuoti išlaidas (neprekybinės operacijos). Jos registruojamos kaip mokėtinos sumos, lygios prašomai sumai, kai gaunamas prašymas kompensuoti išlaidas. Atlikus patikrinimą ir priėmus reikalavimus atitinkančias sąnaudas, mokėtinos sumos vertinamos patvirtintos ir reikalavimus atitinkančios sumos dydžiu.

Mokėtinos sumos, susijusios su prekių ir paslaugų pirkimu, pripažįstamos gavus pradinės sumos sąskaitą, o susijusios išlaidos registruojamos apskaitoje, kai prekės yra pristatytos arba paslaugos suteiktos ir kai jas priima ES.

1.5.14. Sukauptos ir būsimųjų laikotarpių pajamos ir sąnaudos

Operacijos ir įvykiai finansinėse ataskaitose pripažįstami tuo laikotarpiu, su kuriuo jie susiję. Metų pabaigoje, jeigu paslauga buvo suteikta, ES pristatė prekes arba yra sudarytas sutartinis susitarimas (pavyzdžiui, remiantis sutartimi), bet sąskaita dar neišrašyta, finansinėse ataskaitose bus pripažintos sukauptos pajamos. Be to, metų pabaigoje, jeigu sąskaita faktūra išrašyta, o paslaugos dar nesuteiktos arba prekės dar nepristatytos, pajamos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

Išlaidos taip pat apskaitomos tuo laikotarpiu, su kuriuo jos susijusios. Sukauptos išlaidos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje pripažįstamos remiantis įvertinta pervedimo įsipareigojimo, kuris turi būti atliktas per tam tikrą laikotarpį, suma. Sukauptos išlaidos skaičiuojamos pagal išsamias Komisijos parengtas veiklos ir praktinės gaires, kurių tikslas – užtikrinti, kad finansinėse ataskaitose būtų sąžiningai nurodyti ekonominiai ir kiti įvykiai, kurie turi būti nurodyti. Analogiškai, jei mokėjimas už paslaugas arba prekes, kurios dar negautos, atliktas iš anksto, išlaidos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

1.6. FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

1.6.1. Pajamos

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ

Absoliuti dauguma ES pajamų yra susijusi su neprekybinėmis operacijomis.

BNP pagrįsti ištekliai ir PVM ištekliai

Gautinos sumos yra pripažįstamos, kai Komisija išsiunčia valstybėms narėms pareikalavimą įmokėti įnašus. Šios sumos vertinamos „pareikalauta suma“. Kadangi PVM ir BNP ištekliai pagrįsti atitinkamų biudžetinių metų duomenų įverčiais, jie gali būti pakoreguoti, nes sumos gali keistis kol valstybės narės nepaskelbė galutinių duomenų. Įverčių pokyčio poveikis yra įtraukiamas nustatant laikotarpio, kai įvyko pokytis, grynąjį perteklių arba deficitą.

Tradicioniai nuosavi ištekliai

Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos ir susijusios pajamos pripažįstamos, kai iš valstybių narių gaunamos atitinkamos mėnesinės A ataskaitos (apimančios surinktus muitus ir mokėtinas sumas, kurios yra garantuotos ir neužginčytos). Finansinių ataskaitų sudarymo dieną valstybių narių surinktos, bet Komisijai dar nesumokėtos laikotarpio pajamos yra įvertinamos ir pripažįstamos kaip sukauptos pajamos. Sumos, nurodytos iš valstybių narių gautose ketvirtinėse B ataskaitose (apimančios muitus, kurie nėra nei surinkti, nei garantuoti, taip pat garantuotas sumas, užginčytas skolininko), yra pripažįstamos kaip pajamos, atėmus su jomis susijusias surinkimo sąnaudas. Be to, pripažįstamas vertės sumažėjimas, lygus įvertintam susigrąžinimo skirtumui.

Baudos

Įplaukos iš baudų pripažįstamos, kai ES priima sprendimą skirti baudą ir apie tai oficialiai praneša adresatui. Jeigu kyla abejonių dėl įmonės mokumo, pripažįstamas teisės į gautinas sumas vertės sumažėjimas. Priėmus sprendimą skirti baudą, skolininkai per du mėnesius nuo pranešimo dienos turi:

- a) arba pritarti sprendimui (tokiu atveju jie privalo per nustatytą laikotarpį sumokėti baudą, ir suma laikoma ES galutinai surinkta),

b) arba nepritarti sprendimui (tokiu atveju jie pateikia apeliacinį skundą pagal ES teisę).

Tačiau net pateikus apeliacinį skundą, bauda turi būti sumokėta per nustatytą trijų mėnesių laikotarpį, nes apeliacinis skundas nesustabdo sprendimo galiojimo (ES sutarties 278 straipsnis), arba, tam tikromis aplinkybėmis, pritarus Komisijos apskaitos pareigūnui, skolininkas gali pateikti banko garantiją tai sumai.

Jeigu įmonė sprendimą apskundė ir jau sąlyginai sumokėjo baudą, suma parodoma kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas. Tačiau, kadangi adresato apeliacinis skundas dėl ES sprendimo nesustabdo sprendimo galiojimo, gauti pinigai naudojami susigražintinai sumai padengti. Jeigu vietoj mokėjimo gaunama garantija, bauda lieka kaip susigražintina suma. Jeigu tikėtina, kad Bendrasis Teismas gali priimti ES nepalankų sprendimą, tokiai rizikai daromas atidėjinyš. Jeigu pateikta garantija, neapmokėtos susigražintinos sumos vertė sumažinama laikantis reikalavimų. Banko sąskaitose, kuriose laikomos gautos sumos, sukauptos Komisijos gautos palūkanos pripažįstamos pajamomis ir atitinkama suma padidinamas neapibrėžtasis įsipareigojimas.

Nuo 2010 m. visas laikinai surinktas baudas Komisija valdo specialiai sukurtame fonde (BUFI) ir investuoja į finansines priemones.

PAJAMOS IŠ PREKYBINIŲ OPERACIJŲ

Prekių ir paslaugų pardavimo pajamos pripažįstamos, kai didžioji su prekių nuosavybe susijusios rizikos ir atlygio dalis perduodama pirkėjui. Su paslaugų teikimu susijusio sandorio pajamos pripažįstamos atsižvelgiant į sandorio baigtumo laipsnį finansinių ataskaitų parengimo dieną.

Palūkanų pajamos ir išlaidos

Palūkanų pajamos ir išlaidos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje, taikant faktinių palūkanų metodą. Šis metodas taikomas finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo amortizuotai savikainai apskaičiuoti ir palūkanų pajamoms arba palūkanų išlaidoms per atitinkamą laikotarpį paskirstyti. Apskaičiuodama faktinę palūkanų normą, ES įvertina pinigų srautus, atsižvelgdama į visas finansinės priemonės sutartines nuostatas (pavyzdžiui, išankstinio mokėjimo pasirinkimą), tačiau neatsižvelgia į būsimus kredito nuostolius. Skaiciuojant įtraukiami visi mokesčiai ir kitos sumos, kurias sutarties šalys sumokėjo arba gavo viena iš kitos ir kurios yra neatskiriama faktinės palūkanų normos dalis, taip pat sandorio išlaidos ir visos kitos įmokos arba nuolaidos.

Kai finansinis turtas arba panašaus finansinio turto grupė yra nurašyta dėl vertės sumažėjimo nuostolių, vertinant vertės sumažėjimo nuostolius palūkanų pajamos pripažįstamos taikant palūkanų normą, naudojamą diskontuojant būsimus pinigų srautus.

Pajamos iš dividendų

Pajamos iš dividendų ir panašių paskirstomųjų išmokų pripažįstamos tada, kai nustatoma teisė gauti mokėjimą.

1.6.2. Išlaidos

Neprekybinių operacijų išlaidos sudaro didžiąją dalį ES išlaidų. Jos susijusios su pervedimais lėšų gavėjams ir gali būti trijų rūšių: teisės į gautinas sumas, pervedimai pagal susitarimą ir savanoriškos dotacijos, įnašai ir dovanojamos lėšos.

Pervedimai pripažįstami išlaidomis tą laikotarpį, kurį įvyko įvykiai, dėl kurių buvo atliktas pervedimas, jeigu tik pervedimo pobūdis yra leidžiamas pagal teisės aktus (Finansinį reglamentą, Tarnybos nuostatus arba kitus teisės aktus) arba yra pasirašytas susitarimas, pagal kurį leidžiama atlikti pervedimą; gavėjas atitiko visus tinkamumo kriterijus; sumą galima pagrįstai apskaičiuoti.

Kai gaunamas bet koks pripažinimo kriterijus atitinkantis mokėjimo prašymas arba prašymas kompensuoti išlaidas, jie pripažįstami išlaidomis, lygiomis reikalavimus atitinkančiai sumai. Finansuoti tinkamos išlaidos, kurios turi būti kompensuotos gavėjams, tačiau apie kurias dar nėra pranešta, metų pabaigoje yra įvertinamos ir įrašomos kaip sukauptos išlaidos.

Prekybos operacijų išlaidos, patiriamos perkant prekes ir paslaugas, pripažįstamos, kai prekės pristatomos ir jas priima ES. Jos vertinamos pradine sąskaitoje faktūroje nurodyta suma. Be to, balanso

dieną išlaidos, susijusios su paslauga, suteikta laikotarpiu, už kurį sąskaita faktūra dar negauta ar nepriimta, vertinamos ir pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

1.7. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

1.7.1. Neapibrėžtasis turtas

Neapibrėžtasis turtas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tikrai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau ES nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių. Neapibrėžtasis turtas parodomas, kai tikimasi gauti ekonominės naudos arba turėti naudojimo galimybių.

1.7.2. Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Neapibrėžtasis įsipareigojimas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimas bus patvirtintas tikrai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau ES nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių; arba esamas įsipareigojimas, atsiradęs dėl praeities įvykių, kuris dar nėra pripažintas, nes nėra tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingi ekonominė nauda arba naudojimo galimybių teikiantys išteklių, arba retais atvejais – kai įsipareigojimo suma negali būti pakankamai patikimai nustatyta.

1.8. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Informacija apie pinigų srautus suteikia pagrindą įvertinti ES gebėjimą gauti pinigų ir pinigų ekvivalentų bei jos poreikius tuos pinigų srautus panaudoti.

Pinigų srautų ataskaita rengiama naudojant netiesioginį metodą. Tai reiškia, kad grynasis finansinių metų ekonominis rezultatas koreguojamas atsižvelgiant į nepiniginio pobūdžio sandorių rezultatus, visas praėjusių ar būsimų laikotarpių pagrindinės veiklos pinigų įplaukų ar išmokų atidėtas arba sukauptas sumas ir pajamų arba išlaidų, susijusių su investicinės veiklos pinigų srautais, punktus.

Pinigų srautai, atsirandantys iš sandorių užsienio valiuta, parodomi ES atskaitomybės valiuta (eurais), taikant užsienio valiutos keitimo į eurus kursą, galiojantį pinigų srautų dieną.

Pinigų srautų ataskaitoje pateikti laikotarpio pinigų srautai, suklasifikuoti pagal pagrindinę ir investicinę veiklą (ES nevykdo finansinės veiklos).

Pagrindinė veikla – tai ES veikla, kuri nėra investicinė veikla. Ji apima didžiąją vykdomos veiklos dalį. Gavėjams suteiktos paskolos (ir susijusios pasiskolintos lėšos, kai taikytina) nelaikomos investicine (arba finansine) veikla, kadangi jomis siekiama bendrųjų tikslų, taigi jos yra ir ES kasdinių operacijų dalis.

Investicinė veikla – tai nematerialiojo ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrengimų įsigijimas ir perleidimas bei kitos investicijos, kurios neįtraukiamos į pinigų ekvivalentus. Prie investicinės veiklos nepriskiriamos gavėjams suteiktos paskolos. Siekiama parodyti realias ES atliktas investicijas.

2. BALANSO PASTABOS

TURTAS

2.1. NEMATERIALUSIS TURTAS

mln. EUR

<i>Bendroji balansinė vertė 2016 12 31</i>	820
<i>Įsigijimai</i>	105
<i>Turto perleidimas</i>	(1)
<i>Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą</i>	4
<i>Kiti pokyčiai</i>	12
<i>Bendroji balansinė vertė 2017 12 31</i>	940
<i>Sukaupta amortizacija 2016 12 31</i>	(439)
<i>Amortizacijos sąnaudos per metus</i>	(96)
<i>Atkurta amortizacija</i>	(3)
<i>Turto perleidimas</i>	4
<i>Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą</i>	(2)
<i>Kiti pokyčiai</i>	0
<i>Sukaupta amortizacija 2017 12 31</i>	(535)
Grynoji balansinė vertė 2017 12 31	405
<i>Grynoji balansinė vertė 2016 12 31</i>	381

Šios sumos pirmiausia susijusios su kompiuterine programine įranga.

2.2. NEKILNOJAMASIS TURTAS, ĮRANGA IR ĮRENGIMAI

Kosminės erdvės priemonių kategorija apima veiklai skirtą ilgalaikį turtą, susijusį su dviem ES kosmoso programomis: Pasaulinės palydovinės navigacijos sistemomis (GNSS), t. y. „Galileo“ ir EGNOS, ir Sąjungos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa „Copernicus“, o dar neveikiančių kosmoso sistemų turtas priskirtas statomo turto kategorijai.

2017 m. veikianti sistema „Galileo“ buvo papildyta keturiais naujais palydovais, taip padidinant jų skaičių iki 18. 2017 m. gruodžio 31 d. „Galileo“ veiklai skirtas ilgalaikis turtas siekė 2 276 mln. EUR, atėmus nusidėvėjimą (2016 m. – 2 146 mln. EUR). Likęs 1 026 mln. EUR vertės statomas turtas (2016 m. – 756 mln. EUR) apima 2017 m. gruodžio mėn. paleistus keturis palydovus, kurių testavimas orbitoje balanso dieną dar nebuvo užbaigtas. Sistema „Galileo“ bus toliau plėtojama, kol nepradės veikti visu pajėgumu. Kai sistema „Galileo“ bus užbaigta, ją iš viso sudarys 24 veikiantys ir 6 atsarginiai palydovai.

Kalbant apie „Copernicus“, 2017 m. be keturių veikiančių „Copernicus“ palydovų pradėjo veikti naujas palydovas („Sentinel 2B“), ir taip bendra ilgalaikio „Copernicus“ turto vertė padidėjo iki 1 140 mln. EUR (2016 m. – 1 073 mln. EUR), atėmus sukauptą nusidėvėjimą. Dar 1 443 mln. EUR, susijusių su „Copernicus“ palydovais, yra pripažįstami kaip statomas turtas (2016 m. – 1 133 mln. EUR).

67 mln. EUR (2016 m. – 83 mln. EUR) vertės ilgalaikis turtas, susijęs su Europos geostacionarinės navigacinės tinklo sistemos (EGNOS) antžemine infrastruktūra, taip pat yra įtrauktas į kosminės erdvės priemonių turto kategoriją. Be to, EGNOS statomas turtas sudaro 52 mln. EUR (2016 m. – 21 mln. EUR).

Su ES kosmoso programomis susijęs turtas kaupiamas padedant Europos kosmoso agentūrai (ESA).

Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrengimai

	Žemė ir pastatai	Kosminės erdvės priemonės	Įranga ir įrengimai	Baldai ir transporto priemonės	Kompiuterinė aparatinė įranga	Kita	Finansinė nuoma	Statomas turtas	<i>mIn. EUR</i> Iš viso
<i>Bendroji balansinė vertė 2016 12 31</i>	5 297	3 603	583	269	658	298	2 783	2 292	15 783
<i>Įsigijimai</i>	84	0	27	14	62	17	9	1 417	1 630
<i>Turto perleidimas</i>	(24)	(1)	(17)	(19)	(49)	(8)	–	(0)	(119)
<i>Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą</i>	98	641	2	1	1	1	(5)	(743)	(5)
<i>Kiti pokyčiai</i>	1	21	1	1	3	2	–	(44)	(14)
Bendroji balansinė vertė 2017 12 31	5 456	4 264	597	266	675	309	2 787	2 920	17 273
<i>Sukauptas nusidėvėjimas 2016 12 31</i>	(2 865)	(301)	(474)	(186)	(535)	(203)	(1 150)		(5 715)
<i>Nusidėvėjimo sąnaudos per metus</i>	(182)	(480)	(44)	(20)	(64)	(30)	(97)		(917)
<i>Atkurtas nusidėvėjimas</i>	–	–	9	2	18	1	–		29
<i>Turto perleidimas</i>	13	1	8	16	32	7	–		78
<i>Perkėlimas iš vienos turto kategorijos į kitą</i>	0	0	(0)	(0)	(1)	(0)	3		2
<i>Kiti pokyčiai</i>	(1)	(1)	(1)	(1)	(2)	(0)	–		(6)
Sukauptas nusidėvėjimas 2017 12 31	(3 035)	(780)	(502)	(188)	(553)	(226)	(1 244)		(6 528)
GRYNOJI BALANSINĖ VERTĖ 2017 12 31	2 422	3 484	95	78	122	83	1 543	2 920	10 745
<i>GRYNOJI BALANSINĖ VERTĖ 2016 12 31</i>	2 432	3 302	109	83	122	95	1 633	2 292	10 068

2.3. INVESTICIJOS, APSKAITYTOS TAIKANT NUOSAVYBĖS METODĄ

Komisijos atstovaujamos ES dalyvavimas Europos investicijų fondo (EIF) kapitale apskaitomas taikant nuosavybės metodą kaip asocijuotoji įmonė. EIF yra ES finansų įstaiga, kurios specializacija – teikti rizikos kapitalą ir garantijas mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI). EIF įsikūręs Liuksemburge ir veikia kaip viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė. Jo nariai yra Europos investicijų bankas (EIB), ES ir finansų įstaigų grupė. 2017 m. gruodžio 31 d. ES priklausė 29,7 % EIF nuosavybės (2016 m. – 28,1 %) ir 29,7 % balsavimo teisių (2016 m. – 28,1 %). Pagal EIF įstatus į įstatymo numatytą rezervą jis turi skirti bent 20 % metinio grynojo rezultato, kol sukauptas rezervas pasieks 10 % pasirašytojo kapitalo. Šio rezervo paskirstyti negalima.

	<i>mln. EUR</i>
	Europos investicijų fondas
Dalis 2016 12 31	528
<i>Įnašai</i>	44
<i>Gauti dividendai</i>	(7)
<i>Grynojo rezultato dalis</i>	21
<i>Grynojo turto dalis</i>	(6)
Dalis 2017 12 31	581

Toliau nurodytos balansinės vertės sumos priskiriamos ES pagal jai tenkančią kapitalo procentinę dalį.

	<i>mln. EUR</i>	<i>mln. EUR</i>
	2017 12 31 EIF, iš viso	2016 12 31 EIF, iš viso
<i>Turtas</i>	2 488	2 301
<i>Įsipareigojimai</i>	(532)	(423)
<i>Pajamos</i>	263	240
<i>Išlaidos</i>	(153)	(118)
<i>Perteklius/(deficitas)</i>	110	122

Pirmiau pateiktos apibendrintos finansinės informacijos suderinimas su EIF turimų palūkanų apskaitine suma yra toks:

	<i>mln. EUR</i>	<i>mln. EUR</i>
	2017 12 31	2016 12 31
<i>Asocijuotosios įmonės grynasis turtas</i>	1 956	1 878
EB nuosavybės dalis EIF	29,7 %	28,1 %
<i>Balansinė vertė</i>	581	528

ES, atstovaujama Komisijos, 2017 m. gruodžio 31 d. apmokėjo 20 % savo pasirašytų EIF kapitalo akcijų, nepareikalauta suma yra tokia:

	<i>mln. EUR</i>	<i>mln. EUR</i>
	Visas EIF kapitalas	ES pasirašyta dalis
<i>Visas akcinis kapitalas</i>	4 500	1 337
<i>Apmokėtas</i>	(900)	(267)
Nepareikalauta	3 600	1 070

2.4. FINANSINIS TURTAS

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
Ilgalaikis finansinis turtas			
<i>Parduoti laikomas finansinis turtas</i>	2.4.1	11 758	9 131
<i>Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	2.4.2	16	–
<i>Paskolos</i>	2.4.3	48 205	53 116
		59 980	62 247
Trumpalaikis finansinis turtas			
<i>Parduoti laikomas finansinis turtas</i>	2.4.1	1 873	1 311
<i>Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	2.4.2	6	0
<i>Paskolos</i>	2.4.3	6 776	2 361
		8 655	3 673
Iš viso		68 635	65 920

2.4.1. Parduoti laikomas finansinis turtas

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>BUFI investicijos</i>	2 158	2 013
<i>Likviduojama EAPB</i>	1 658	1 685
<i>Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas</i>	188	188
	4 004	3 886
<i>Garantijų fondai biudžeto garantijų atveju:</i>		
<i>ESIF garantijų fondas</i>	3 414	948
<i>Išorės veiksmų garantijų fondas</i>	2 199	2 069
	5 613	3 017
<i>Finansinės priemonės, finansuojamos iš ES biudžeto „Horizontas 2020“</i>		
<i>Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė</i>	1 730	1 213
<i>ETP steigimo programa</i>	665	719
<i>Europos infrastruktūros tinklų priemonė</i>	483	476
<i>Europos fondas Pietryčių Europai</i>	482	483
<i>Rizikos kapitalo operacijos</i>	119	118
<i>Kita</i>	113	132
	422	398
	4 014	3 539
Iš viso	13 632	10 442
<i>Ilgalaikis</i>	11 758	9 131
<i>Trumpalaikis</i>	1 873	1 311

Iš bendros 13 632 mln. EUR sumos ES turimą parduoti laikomą finansinį turtą sudaro 12 048 mln. EUR skolos vertybinių popierių (pvz., obligacijų), 1 333 mln. EUR nuosavo kapitalo priemonių ir 251 mln. EUR investicijų į „EIB Unitary Fund“ (pinigų rinkos fondas). Skolos vertybiniai popieriai ir „EIB Unitary Fund“ vienetai daugiausia naudojami laikinai investuoti ES garantijai ir rizikos pasidalijimo priemonei skirtas sumas, kol jos bus panaudotos reikalavimams apmokėti garantijas patenkinti.

BUFI investicijos

Laikinais surinktos baudos, susijusios su konkurencijos bylomis, yra skirtos specialiam fondui (BUFI fondui – Biudžeto baudų fondui) ir Komisija jas investuoja į skolos priemones, priskiriamas prie parduoti skirto finansinio turto.

Likviduojama EAPB

Likviduojamos Europos anglių ir plieno bendrijos (EAPB) atveju visas parduoti laikomas finansinis turtas yra skolos vertybiniai popieriai eurai, kotiruojami aktyviojoje rinkoje.

Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas

ES turi finansinių investicijų į Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) kapitalą, kuriame 2017 m. gruodžio 31 d. turimų akcijų skaičius buvo 90 044 (2016 m. – 90 044 akcijos), sudarančios 3 % viso pasirašyto akcinio kapitalo. ES iš viso pasirašė 900 mln. EUR akcinio kapitalo, iš kurių 713 mln. EUR šiuo metu yra nepareikalauta įmokėti. Pagal susitarimą, kuriuo įsteigiamas ERPB, akcininkai turi tam tikrų sutartinių apribojimų, pavyzdžiui, tai, kad akcijos negali būti perduodamos, o jų išpirkimo kaina negali viršyti pradinės pirkimo kainos.

Investiciją į ERPB ES vertina tikrąja verte. Pradinė pirkimo kaina laikoma geriausiu tikrosios vertės įverčiu, ypač dėl minėtų sutartinių apribojimų. Nors ERPB akcijos nėra kotiruojamos jokioje vertybinių popierių biržos rinkoje, neseniai buvo atliktos operacijos su ūkio subjekto, į kurį investuojama, nuosavybe (kapitalo emisija nominaliąja verte), o tai rodo, kad šioje situacijoje kaina yra geriausias tikrosios vertės įvertis.

GARANTIJŲ FONDAI, SKIRTI BIUDŽETO GARANTIJOMS

ESIF garantijų fondas

Vadovaujantis ESIF reglamentu, ESIF garantijų fondas įsteigtas siekiant suteikti likvidumo atsargas nuostoliams, kuriuos gali patirti EIB, vykdydamas savo finansavimo ir investavimo operacijas, kurioms pagal ESIF susitarimą gali būti skirta ESIF ES garantija, padengti (žr. **4.1.1** pastabą). ESIF garantijų fondas finansuojamas įnašais iš ES biudžeto. Jį taip pat sudaro investuotų garantijų fondo išteklių grąža, ES pajamos, gautos kaip atlygis už garantiją pagal ESIF susitarimą, ir EIB iš įsipareigojimų nevykdančių skolininkų susigrąžintos sumos, susijusios su ankstesniais reikalavimais mokėti pagal garantiją. Fondą valdo Komisija, kuriai leidžiama investuoti ESIF garantijų fondo turtą finansų rinkose vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu ir laikantis atitinkamų rizikos ribojimo taisyklių. ESIF garantijų fondas pradėjo veikti 2016 m. balandžio mėn. Pagal ESIF reglamentą su pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio mėn. (Reglamentas (ES) 2017/2396), jam bus skiriama vis daugiau lėšų ir palaipsniui jis pasieks 9,1 mlrd. EUR sumą, t. y. 35 % visų ES ESIF garantijos įsipareigojimų.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Išorės veiksmų garantijų fondas dengia ES biudžeto garantijomis užtikrintas paskolas, visų pirma EIB skolinimo operacijas už ES ribų, finansuojamas iš EIB nuosavų išteklių, ir makrofinansinės pagalbos (MFP) paskolas bei Euratomo paskolas už ES ribų (žr. **4.1.1** pastabą). Tai ilgalaikė priemonė (trumpalaikė dalis – 2 078 mln. EUR), valdoma EIB ir skirta ES garantijomis užtikrintoms įsipareigojimų nevykdančių skolininkų skoloms padengti. Fondą sudaro ES biudžeto įmokos, už investuotą Fondo turtą gautos palūkanos ir sumos, atgautos iš įsipareigojimų nevykdančių skolininkų, kurių atžvilgiu Fondas turėjo panaudoti savo garantijas. Fondo dydis turėtų atitikti tikslinę sumą, atitinkančią 9 % garantuotų metų pabaigoje negrąžintų paskolų. Skirtumas tarp tikslinės sumos ir Fondo turto vertės metų pabaigoje padengiamas iš ES biudžeto n + 2 metais, o bet koks perteklius grąžinamas į ES biudžetą.

FINANSINĖS PRIEMONĖS, FINANSUOJAMOS IŠ ES BIUDŽETO

Visų iš biudžeto finansuojamų finansinių priemonių apžvalga pateikiama dokumente „Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė“.

„Horizontas 2020“

Pagal ES reglamentą, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.), siekiant pagerinti ūkio subjektų, užsiimančių moksliniais tyrimais ir inovacijomis, galimybes gauti finansavimą, buvo sukurtos naujos finansinės priemonės. Šios priemonės yra: „*InnovFin*“ paskolų ir garantijų paslauga moksliniams tyrimams ir inovacijoms, pagal kurią Komisija dalijasi finansine rizika, susijusia su EIB pasirašytų naujų finansavimo operacijų portfeliu; „*InnovFin*“ MVĮ garantija, įskaitant MVĮ iniciatyvos neribotų garantijų priemonę (SIUGI) – EIF valdoma garantijų priemonė, pagal kurią finansų tarpininkams teikiamos garantijos ir priešpriešinės garantijos naujiems paskolų portfeliams (pagal SIUGI Komisija finansine rizika, susijusia su suteikta garantija, dalijasi su valstybėmis narėmis, EIF ir EIB); ir „*InnovFin*“ nuosavo kapitalo priemonė moksliniams tyrimams ir inovacijoms, pagal kurią teikiamos investicijos į rizikos kapitalo fondus ir kurią valdo EIF.

Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė

Rizikos pasidalijimo finansinę priemonę (RFPF) valdo EIB, o Komisijos investicijų portfelis naudojamas atidėjiniams, kurie skirti paskolų ir garantijų, kurias EIB suteikė finansuoti tinkamiems mokslinių tyrimų projektams, finansinei rizikai padengti. Iš viso pagal 2007–2013 m. DFP RFPF buvo skirtas 1 mlrd. EUR

ES biudžeto. Pagal 2014–2020 m. DPF naujų biudžeto įnašų RPPF nenumatyta. Visa ES tenkanti rizika atitinka sumą, kurią ji skiria RPPF.

ETP steigimo programa

Tai yra nuosavo kapitalo priemonės, kurios buvo finansuojamos pagal Augimo ir užimtumo programą, daugiametę programą, Konkurencingumo ir inovacijų programą ir Technologijų perdavimo bandomąjį projektą, kuriuos patikos principu valdo EIF ir kuriomis remiamas MVĮ steigimas ir finansavimas jų veiklos pradžioje, investuojant į tinkamus specialius rizikos kapitalo fondus.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė

Pagal Reglamentą (ES) Nr. 1316/2013 Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) skolos priemonė buvo sukurta siekiant sudaryti geresnes sąlygas gauti finansavimą infrastruktūros projektams transporto, telekomunikacijų ir energetikos sektoriuose. Ją valdo EIB pagal susitarimą su ES. EITP skolos finansinė priemonė – Paskolų garantijų priemonės TEN-T projektams (PGTT) ir Projektų obligacijų iniciatyvos bandomojo etapo tęsinys. Nuo 2016 m. sausio 1 d. PGTT ir Projektų obligacijų iniciatyvos portfeliai yra sujungti ir tapo EITP skolos finansine priemone. Pagal ją siūloma pasidalyti skolos finansavimo riziką pirmajai ir subordinuotosios skolos ar garantijų forma ir teikti paramą projektų obligacijoms.

2.4.2. Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas

mln. EUR

Išvestinės finansinės priemonės rūšis	2017 12 31		2016 12 31	
	Tariamoji suma	Tikroji vertė	Tariamoji suma	Tikroji vertė
<i>Išankstinis sandoris užsienio valiuta</i>	634	6	50	0
<i>ESIF nuosavo kapitalo portfelio garantija</i>	258	16	–	–
Iš viso	892	23	50	0
<i>Ilgalaikis</i>	258	16	–	–
<i>Trumpalaikis</i>	634	6	50	0

ES sudaro išankstinius sandorius užsienio valiuta, kad apdraustų ESIF garantijų fonde laikomų JAV doleriais išreikštų skolos vertybinių popierių užsienio valiutos riziką. Pagal išankstinius sandorius užsienio valiuta ES sumoka sutartyje numatytą tariamąją sumą užsienio valiuta (mokėjimo dalis), kaip parodyta pirmiau pateiktoje lentelėje, ir suėjus išpirkimo datai gaus tariamąją sumą eurai (gavimo dalis). Tokie išvestinių finansinių priemonių sandoriai yra vertinami tikrąja verte balanso sudarymo dieną ir klasifikuojami kaip finansinis turtas arba finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, priklausomai nuo to, ar jų tikroji vertė yra teigiama, ar neigiama. 2017 m. gruodžio 31 d. buvo sudarytas tik vienas išankstinis sandoris užsienio valiuta, kurio tikroji vertė buvo 6 mln. EUR (2 tikrosios vertės hierarchinis lygis), tad jis apskaitomas kaip tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas.

EIB grupei suteikta ES garantija, susijusi su investicijų į nuosavybės vertybinius popierius portfeliais, klasifikuojama kaip išvestinė finansinė priemonė ir apskaitoma kaip finansinis turtas arba finansinis įsipareigojimas, vertinamas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas (3 tikrosios vertės lygis), žr. **4.1.1** pastabą. 2017 m. gruodžio 31 d. EIB ir EIF išmokėtų pagrindinių investicijų į nuosavą kapitalą suma sudarė 258 mln. EUR, o ESIF nuosavybės vertybinių popierių portfeliiui išduota ESIF ES garantijos tikroji vertė sudarė 16 mln. EUR.

Tikrąja verte vertinamo finansinio turto tikrosios vertės hierarchija

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>1 lygis: Kotiruojamos kainos aktyviojoje rinkose</i>	11 983	8 910
<i>2 lygis: Kiti nei kotiruojamos kainos stebimi duomenys</i>	510	231
<i>3 lygis: Vertinimo metodas, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis</i>	1 161	1 302
Iš viso	13 654	10 442

Ataskaitiniu laikotarpiu neatlikta jokių pervedimų iš 1 lygio į 2.

Finansinio turto, apskaičiuoto taikant vertinimo metodą, pagal kurį naudoti duomenys, negrindžiami stebėtais rinkos duomenimis (3 lygis), suderinimas

mln. EUR

<i>Pradinis likutis 2016 12 31</i>	1 302
<i>Pirkimas ir pardavimas</i>	39
<i>Laikotarpio pelnas ir nuostoliai kaip finansinės pajamos arba finansinės išlaidos</i>	(21)
<i>Pelnas arba nuostoliai kaip grynasis turtas</i>	30
<i>Į 3 lygį pervestos lėšos</i>	–
<i>Iš 3 lygio pervestos lėšos</i>	(188)
<i>Kita</i>	–
Laikotarpio pabaigos likutis 2017 12 31	1 161

2.4.3. Paskolos

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
<i>Paskolos finansinei paramai</i>	2.4.3.1	54 844	55 134
<i>Kitos paskolos</i>	2.4.3.2	137	343
Iš viso		54 981	55 477
<i>Ilgalaikės</i>		48 205	53 116
<i>Trumpalaikės</i>		6 776	2 361

2.4.3.1. Paskolos finansinei paramai

mln. EUR

	EFSM	MB	Makrofinansinė pagalba	Euratoma s	Likvidu ojama EAPB	Iš viso
<i>Iš viso 2016 12 31</i>	47 456	4 272	2 964	252	191	55 134
<i>Naujos paskolos</i>	–	–	1 013	50	–	1 063
<i>Grąžintos sumos</i>	–	(1 150)	(58)	(51)	(76)	(1 335)
<i>Valiutų keitimo kursų skirtumai</i>	–	–	–	(1)	(7)	(8)
<i>Balansinės vertės pokyčiai</i>	0	(8)	5	0	(8)	(11)
<i>Vertės sumažėjimas</i>	–	–	–	–	–	–
Iš viso 2017 12 31	47 456	3 114	3 924	250	100	54 844
<i>Ilgalaikės</i>	42 300	1 700	3 846	203	96	48 144
<i>Trumpalaikės</i>	5 156	1 414	78	47	5	6 700

2017 m. gruodžio 31 d. paskolų finansinei paramai nominalioji vertė, įskaitant likviduojamas EAPB paskolas, iš viso siekė 54 373 mln. EUR (2016 m. – 54 373 mln. EUR). Balansinės vertės pokytis atitinka sukauptų palūkanų pokytį.

EFSM suteikia galimybę skirti finansinę pagalbą valstybei narei, patiriančiai sunkumų arba susiduriančiai su didelių sunkumų grėsme dėl jos nekontroliuojamų išimtinių aplinkybių. Parama gali būti skiriama paskolos arba kredito linijos pavidalu. 2010 m. gegužės 9 d. ECOFIN tarybos išvadose nustatyta 60 mlrd. EUR bendra priemonės viršutinė riba, tačiau teisinės ribos neleidžia, kad paskolų arba kredito linijų mokėtina suma viršytų galimos maržos pagal nustatytą nuosavų išteklių viršutinę ribą. Pasiskolintos lėšos šioms paskoloms, išmokamoms pagal EFSM, užtikrinamos ES biudžeto garantijomis. Nenumatyta, kad EFSM dalyvautų naujose finansavimo programose ar sudarinėtų naujus paskolos priemonės susitarimus.

Taikant mokėjimų balanso priemonę – politika grindžiamą finansinę priemonę – euro neįsivedusioms ES valstybėms narėms teikiama vidutinės trukmės finansinė pagalba. Naudojant šią priemonę galima suteikti paskolas valstybėms narėms, kurios susiduria su mokėjimų balanso arba kapitalo judėjimo sunkumais arba kurioms kyla didelė tokių sunkumų grėsmė. Didžiausia pagal šią priemonę suteiktų paskolų suma negali viršyti 50 mlrd. EUR. Pasiskolintos lėšos šioms mokėjimų balanso paskoloms užtikrinamos ES biudžeto garantijomis.

MFP yra išskirtinė nesusietos ir netikslinės mokėjimų balanso ir (arba) biudžetinės paramos trečiosioms šalims partnerėms, kuriose šiuo metu vykdoma TVF programa, politikos finansinė priemonė. Paprastai ši parama teikiama vidutinės trukmės arba ilgalaikių paskolų arba dotacijų, arba tinkamo jų derinio pavidalu ir iš esmės papildo pagal TVF remiamą koregavimo ir reformų programą suteiktą finansavimą. Šias paskolas garantuoja Išorės veiksmų garantijų fondas. 2017 m. naujos paskolos pagal MFP sudarė

1 013 mln. EUR, iš kurių 600 mln. EUR buvo skirta Ukrainai, 300 mln. EUR – Tunisui, 100 mln. EUR – Jordanijai ir 13 mln. EUR – Gruzijai. Iki 2017 m. gruodžio 31 d. pagal makrofinansinės pagalbos paskolos priemonės susitarimą dar 460 mln. EUR buvo suteikta, tačiau dar neišmokėta Tunisui (300 mln. EUR), Jordanijai (100 mln. EUR) ir Moldovai (60 mln. EUR) (žr. **4.1.2** pastabą). Likę 600 mln. EUR pagal MFP paskolos priemonės susitarimą buvo skirti Ukrainai, tačiau per nustatytą laikotarpį, kuris baigėsi 2018 m. sausio mėn., Ukraina jų nepaprašė.

Europos atominės energijos bendrija (Euratomas, atstovaujamas Komisijos), skolina lėšas tiek valstybėms narėms, tiek ES nepriklausančioms valstybėms ir visų šių valstybių ūkio subjektams su energijos įrenginiais susijusiems projektams finansuoti. Iki 2017 m. gruodžio 31 d. projektams Ukrainoje buvo suteikta, bet dar neišmokėta 250 mln. EUR. (žr. **4.1.2** pastabą). Euratomo paskoloms iš trečiųjų šalių gautos 250 mln. EUR garantijos (2016 m. – 252 mln. EUR).

Likviduojamos EAPB paskolos – tai ne paskolos finansinei paramai, o paprastieji vekseliai, skirti kartu su skolinimusi išsaugoti pinigų srautus. Tačiau, panašiai kaip ir finansinei paramai skirtos paskolos, pagal EAPB sutarties 54 ir 56 straipsnius jos buvo suteiktos iš skolintų lėšų projektams finansuoti.

Faktinės paskoloms taikomos palūkanų normos (pateikiamos kaip palūkanų normų intervalas)

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Makrofinansinė parama (MFP)</i>	0 %–4,54 %	0 %–4,54 %
<i>Euratomas</i>	0,08 %–5,76 %	0 %–5,76 %
<i>Mokėjimų balansas</i>	2,88 %–3,38 %	2,37 %–3,37 %
<i>Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (EFSM)</i>	0,62 %–3,75 %	0,62 %–3,75 %
<i>Likviduojama EAPB</i>	5,23 %–5,81 %	5,23 %–5,81 %

2.4.3.2. Kitos paskolos

	mln. EUR	
	2017 12 31	2016 12 31
<i>Paskolos su specialiomis sąlygomis</i>	78	93
<i>Likviduojamos EAPB būsto paskolos</i>	4	5
<i>3–12 mėnesių terminuotieji indėliai</i>	55	245
Iš viso	137	343
<i>Ilgalaikės</i>	61	77
<i>Trumpalaikės</i>	76	266

2017 m. gruodžio 31 d. kitų paskolų nominalioji vertė iš viso siekė 561 mln. EUR (2016 m. – 673 mln. EUR).

Paskolos su specialiomis sąlygomis – tai paskolos, suteiktos lengvatinėmis palūkanų normomis, bendradarbiaujant su ES nepriklausančiomis valstybėmis.

Kitų paskolų vertės sumažėjimas

	mln. EUR					
	2016 12 31	Įsigijimai	Panaikinimas	Nurašymai	Kita	2017 12 31
<i>Paskolos su specialiomis sąlygomis</i>	7	0	–	–	–	8
<i>Perimtos paskolos</i>	332	100	(0)	–	–	432
Iš viso	339	101	(0)	–	–	440

Perimtos paskolos – EIB suteiktos ir iš ES biudžeto garantuotos paskolos, kurių įsipareigojimai nevykdomi, ir visos teisės į kurias buvo perduotos ES atlikus mokėjimą iš Išorės veiksmų garantijų fondo. Šių paskolų vertė yra visiškai sumažėjusi 432 mln. EUR suma (2016 m. – 332 mln. EUR). Reikalavimai dėl garantijų išmokėjimo, pateikti 2017 m., iš dalies buvo padengti iš ankstesniais metais suformuotų finansinių atidėjinių. Pagal ES ir EIB susitarimą išieškojimo procedūrą siekiant susigrąžinti visas mokėtinas sumas ES vardu vykdo EIB.

2.5. IŠANKSTINIS FINANSAVIMAS

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
Ilgalaikis išankstinis finansavimas			
<i>Išankstinis finansavimas</i>	2.5.1	21 939	20 219
<i>Kiti avansai valstybėms narėms</i>	2.5.2	3 018	1 651
<i>Įnašas į patikos fondus</i>		64	31
		25 022	21 901
Trumpalaikis išankstinis finansavimas			
<i>Išankstinis finansavimas</i>	2.5.1	22 361	21 386
<i>Kiti avansai valstybėms narėms</i>	2.5.2	1 645	2 183
		24 005	23 569
Iš viso		49 027	45 470

Įvairioms programoms turėtų būti skirtos pakankamos išankstinio finansavimo sumos siekiant užtikrinti gavėjui reikiamą finansavimą projektui pradėti, taip pat kartu apsaugant ES finansinius interesus ir atsižvelgiant į teisinius, veiklos ir išlaidų veiksmingumo apribojimus. Į visus šiuos elementus Komisija tinkamai atsižvelgė siekdama gerinti tolesnius veiksmus dėl išankstinio finansavimo.

2.5.1. Išankstinis finansavimas

mln. EUR

	Bendra suma	Padengta atliekant atskyrimą	Grynoji suma 2017 12 31	Bendra suma	Padengta atliekant atskyrimą	Grynoji suma 2016 12 31
Pasidalijamasis valdymas						
<i>EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	3 735	–	3 735	3 955	–	3 955
<i>ERPF ir Sanglaudos fondas</i>	20 561	(5 678)	14 883	19 858	(4 727)	15 131
<i>ESF</i>	6 792	(1 182)	5 610	6 477	(617)	5 860
<i>Kita</i>	5 037	(2 267)	2 770	4 219	(2 393)	1 826
	36 125	(9 127)	26 998	34 509	(7 737)	26 772
Tiesioginis valdymas						
<i>Vykdo:</i>						
<i>Komisija</i>	12 165	(8 331)	3 834	12 424	(8 843)	3 581
<i>ES vykdomosios įstaigos</i>	13 843	(8 749)	5 094	13 136	(8 348)	4 788
<i>Patikos fondai</i>	440	(212)	228	142	(82)	60
	26 447	(17 292)	9 155	25 701	(17 273)	8 429
Netiesioginis valdymas						
<i>Vykdo:</i>						
<i>Kitos ES agentūros ir įstaigos</i>	723	(148)	575	616	(157)	459
<i>Trečiosios šalys</i>	1 586	(956)	630	1 861	(1 135)	726
<i>Tarptautinės organizacijos</i>	9 000	(5 879)	3 121	7 230	(4 432)	2 797
<i>Kiti subjektai</i>	7 753	(3 933)	3 820	6 498	(4 077)	2 422
	19 062	(10 916)	8 146	16 206	(9 801)	6 404
Iš viso	81 635	(37 335)	44 300	76 416	(34 811)	41 605
<i>Ilgalaikis</i>	21 939	–	21 939	20 219	–	20 219
<i>Trumpalaikis</i>	59 696	(37 335)	22 361	56 197	(34 811)	21 386

Išankstinis finansavimas reiškia išmokėtus pinigus, taigi – mokėjimų asignavimų panaudojimą. Kaip paaiškinta **1.5.7** pastaboje, tai yra avansai, todėl jie dar nėra įtraukti į apskaitą. Taigi, nors išankstinis

finansavimas sumažina neįvykdytus įsipareigojimus (žr. **5.1** pastabą), jis yra išlaidos, kurios dar turi būti pripažintos finansinės veiklos ataskaitoje.

2007–2013 m. programavimo laikotarpio užbaigimas ir laipsniškas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio programų pradėjimas turi didelės įtakos balanse nurodytoms sumoms: su ankstesnėmis programomis susijęs išankstinis finansavimas mažėja dėl išlaidų patvirtinimo užbaigus programas, o tolesni išmokėti avansai susiję su naujuoju programavimo laikotarpiu.

Šiuo perėjimu nuo vieno programavimo laikotarpio prie kito taip pat galima paaiškinti ir pasidalijamojo valdymo einamosios sąskaitos ir ilgalaikio balanso pokyčius. Kalbant apie 2014–2020 m. programavimo laikotarpį, išmokėtas pradinis išankstinis finansavimas yra apskaitomas kaip ilgalaikis, o metinis išankstinis finansavimas – kaip trumpalaikis.

Kitoms pasidalijamojo valdymo programoms priskirtas 0,9 mlrd. EUR padidėjimas susijęs su ESSF (Europos Sąjungos solidarumo fondu), daugiausia skirtas rekonstrukcijos darbams po žemės drebėjimų Italijos Abrucų, Lacijaus, Markės ir Umbrijos regionuose remti.

Kalbant apie tiesioginį valdymą, išankstinio finansavimo sumos daugiausia susijusios su programa „Horizontas 2020“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemone.

Pagal netiesioginį valdymą išankstinis finansavimas daugiausia skirtas vidaus politikos programoms, pvz., „Erasmus“, „Galileo“ ir EGNOS, taip pat priemonėms, susijusioms su išorės santykiais, pvz., EKP (Europos kaimynystės priemonei), VBP (Vystomojo bendradarbiavimo priemonei) ir humanitarinei pagalbai.

Gautos išankstinio finansavimo garantijos

Tai yra garantijos, kurių Komisija tam tikrais atvejais reikalauja iš kitų nei valstybės narės gavėjų, kai jiems išmoka avansus (išankstinį finansavimą). Šios rūšies garantijų atveju turi būti parodytos dvi vertės: nominalioji ir einamoji. Nominaliosios vertės atsiradimas siejamas su garantijos buvimu. Einamosios vertės atveju garantija suteikiama, jeigu yra išankstinio finansavimo mokėjimas ir (arba) tolesni mokėjimai. 2017 m. gruodžio 31 d. gautų išankstinio finansavimo garantijų nominalioji vertė buvo 620 mln. EUR, o šių garantijų einamoji vertė – 462 mln. EUR (2016 m. – atitinkamai 683 mln. EUR ir 496 mln. EUR).

Tam tikras išankstinio finansavimo sumas, išmokėtas įgyvendinant Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintąją bendrąją programą (BP 7) ir programą „Horizontas 2020“, faktiškai garantuoja Dalyvių garantijų fondas (DGF). DGF – tai savitarpio paramos priemonė, kuria padengiama rizika, kylanti dėl gavėjų nesumokamų sumų įgyvendinant netiesioginius BP 7 ir programos „Horizontas 2020“ veiksmus. Visi netiesioginių veiksmų, kuriems skiriama ES dotacija, dalyviai DGF kapitalui skiria 5 % visos gautos sumos.

2017 m. gruodžio 31 d. bendra DGF dengiama išankstinio finansavimo suma buvo 1,9 mlrd. EUR (2016 m. – 1,8 mlrd. EUR). ES (atstovaujama Komisijos) veikia kaip DGF dalyvių vykdomasis įgaliotinis, tačiau fondo savininkai yra dalyviai.

Metų pabaigoje visas DGF turtas buvo 1 997 mln. EUR (2016 m. – 1 951 mln. EUR). DGF turtas taip pat apima Komisijos Ekonomikos ir finansų reikalų generalinio direktorato valdomą finansinį turtą. DGF yra atskiras nuo ES subjektas, todėl į šias ES metines finansines ataskaitas neįtraukiamas.

2.5.2. Kiti avansai valstybėms narėms

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Avansai valstybėms narėms, skirti pasidalijamojo valdymo principu valdomoms finansinėms priemonėms</i>	2 768	2 534
<i>Pagalbos schemos</i>	1 895	1 300
Iš viso	4 663	3 834
<i>Ilgalaikiai</i>	<i>3 018</i>	<i>1 651</i>
<i>Trumpalaikiai</i>	<i>1 645</i>	<i>2 183</i>

Avansai valstybėms narėms, skirti pasidalijamojo valdymo principu valdomoms finansinėms priemonėms

Igyvendinant Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) programas įmanoma iš ES biudžeto valstybėms narėms išmokėti avansus, kad jos galėtų prisidėti prie finansinių priemonių (t. y. paskolų, nuosavo kapitalo investicijų ar garantijų). Šių finansinių priemonių sukūrimas ir valdymas yra valstybių narių, o ne Komisijos atsakomybė. Vis dėlto, iki metų pabaigos pagal šias priemones nepanaudotos lėšos tampa ES nuosavybe (kaip ir visų išankstinio finansavimo išmokų atveju), todėl jos ES balanse laikomos turtu.

2014–2020 m. laikotarpis

Pagal sanglaudos politiką valstybės narės skyrė 3 714 mln. EUR sumą ir apskaičiuota, kad 2017 m. gruodžio 31 d. iš šios sumos dar nebuvo panaudota 2 760 mln. EUR. Į šią sumą įeina valstybių narių įnašai MVĮ iniciatyvai, kuria siekiama paskatinti bankų sektorių papildomai skolinti MVĮ (išmokėta 966 mln. EUR ir apskaičiuota, kad iš šios sumos dar nepanaudota 315 mln. EUR).

Metų pabaigoje liko nepanaudota 8 mln. EUR kaimo plėtrai skirtos sumos.

2007–2013 m. laikotarpis

Visos sumos, susijusios su sanglaudos politika, laikomos panaudotomis arba perskirstytomis kitoms priemonėms, todėl 2017 m. gruodžio 31 d. balanse jos neberodomos kaip turtas. Reikėtų pažymėti, kad faktinis įvairių priemonių įgyvendinimas bus peržiūrėtas užbaigiant programas.

Pagalbos schemos

Panašiai valstybių narių įvairioms pagalbos schemoms (valstybės pagalbai, EŽŪGF rinkos priemonėms arba EŽŪFKP investicinėms priemonėms) sumokėti avansai, kurie nebuvo panaudoti iki metų pabaigos, į ES balansą įtraukiami kaip turtas. Komisija įvertino šiuos avansus remdamasi valstybių narių pateikta informacija; gautos sumos įtrauktos į pakategorę „Pagalbos schemos“.

2014–2020 m. laikotarpis

Metų pabaigoje nepanaudotos sumos sudarė 680 mln. EUR sanglaudos politikai ir 904 mln. EUR žemės ūkio politikai skirtų lėšų.

2007–2013 m. laikotarpis

Apskaičiuota, kad 311 mln. EUR (2016 m. – 461 mln. EUR), kuriuos sudaro žemės ūkio politikos srityje išmokėti avansai, 2017 m. pabaigoje liko nepanaudoti.

2.6. IŠ PREKYBOS GAUTINOS SUMOS IR NEPREKYBINĖS SUSIGRAŽINTINOS SUMOS

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
Ilgalaikės			
<i>Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos</i>	2.6.1	594	700
<i>Iš prekybos operacijų gautinos sumos</i>	2.6.2	17	16
		611	717
Trumpalaikės			
<i>Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos</i>	2.6.1	11 065	10 347
<i>Iš prekybos operacijų gautinos sumos</i>	2.6.2	689	558
		11 755	10 905
Iš viso		12 366	11 621

2.6.1. Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
Ilgalaikės			
Valstybės narės	2.6.1.1	594	700
		594	700
Trumpalaikės			
Valstybės narės	2.6.1.1	6 190	8 162
Konkurencijos bylų baudos	2.6.1.2	4 225	1 808
Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos	2.6.1.3	570	329
Kitos susigrąžintinos sumos		81	47
		11 065	10 347
Iš viso		11 659	11 047

2.6.1.1. Iš valstybių narių susigrąžintinos sumos

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
A sąskaitoje nustatyti TNI	3 113	3 261
Atskiroje sąskaitoje nustatyti TNI	1 617	1 437
Gautini nuosavi išteklių	46	1 764
Vertės sumažėjimas	(997)	(753)
Kita	56	36
Nuosavų išteklių susigrąžintinos sumos	3 836	5 745
Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	2 280	2 606
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	955	924
Laikinoji kaimo plėtros priemonė (LKPP)	16	30
Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos valstybėse kandidatėse programa (SAPARD)	136	167
Vertės sumažėjimas	(804)	(999)
EŽŪGF ir Kaimo plėtros fondo susigrąžintinos sumos	2 583	2 729
Numatomos susigrąžinti išankstinio finansavimo sumos	182	293
Sumokėtas ir iš valstybių narių susigrąžintinas PVM	64	41
Kitos iš valstybių narių susigrąžintinos sumos	120	55
Iš viso	6 784	8 863
<i>Ilgalaikės</i>	<i>594</i>	<i>700</i>
<i>Trumpalaikės</i>	<i>6 190</i>	<i>8 162</i>

Iš valstybių narių gautinos ilgalaikės sumos, įgyvendintinos metinėmis įmokomis ir (arba) atidėjiniais, yra susijusios su neįvykdytais Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) atitikties patvirtinimo sprendimais. Kitos susigrąžintinos sumos taip pat apima sumas iš valstybėms narėms skirtų baudų už ES teisės pažeidimus (24 mln. EUR).

Nuosavų išteklių susigrąžintinos sumos

Tradicinius nuosavų išteklius (TNI), kuriuos sudaro muitai ir cukraus mokesčiai, Komisijos vardu renka valstybės narės. Valstybės narės nustato TNI ir Komisijai perduoda nustatytas teises į gautinas sumas, pateikdamos mėnesines A sąskaitų ataskaitas. Nustatytos teisės į gautinas sumas, kurios nebuvo įtrauktos į A sąskaitų ataskaitas, nes valstybės narės jų nesusigrąžino ir nebuvo pateikta jokių garantijų (arba kai garantijos yra pateiktos, tačiau vis tiek yra užginčytos), pateikiamos atskiroje sąskaitoje. Remiantis valstybių narių kasmet teikiama informacija šių teisių vertė gali sumažėti.

2016 m. gruodžio 31 d. buvo ratifikuoti nuosavų išteklių patikslinimai, susiję su naujomis 2014 m. sprendimu dėl nuosavų išteklių (NIS) numatytais nuostatomis dėl 2014, 2015 ir 2016 m., ir jie buvo gautini 2017 m. sausio 1 d. Likusios sumos yra susijusios su Taisomuoju biudžetu Nr. 6/2017, priimtu 2017 m. lapkričio 30 d. Sumos turėjo būti gautos pirmąją 2018 m. sausio mėn. darbo dieną.

2018 m. kovo 8 d. Europos Komisija nusiuntė Jungtinei Karalystei oficialų pranešimą (Pažeidimas Nr. 2018/2008), nes ji atsisako mokėti muitus į ES biudžetą, kaip reikalaujama ES teisės aktais. 2017 m. OLAF ataskaitoje nustatyta, kad Jungtinės Karalystės importuotojai, naudodami fiktyvias ir suklaidotas sąskaitas faktūras ir neteisingas importo muitinės vertės deklaracijas, nesumokėjo didelės muitų sumos.

Komisija skaičiuoja, kad dėl to, jog Jungtinė Karalystė pažeidė ES teisės aktus, 2011 m. lapkričio mėn. – 2017 m. gruodžio mėn. ES biudžeto nuostoliai sudarė 2,2 mlrd. EUR (grynoji suma, t. y. atskaičius surinkimo išlaidas, kurias JK pasilieka iš bendros 2,7 mlrd. EUR sumos). Nuo šios sumos taip pat bus priskaičiuoti delspinigiai. Minėtos sumos į šias 2017 m. ataskaitas neįtrauktos, nes jos bus pripažintos tik atitikus pajamų pripažinimo kriterijus pagal ES apskaitos taisykles.

EŽŪGF ir Kaimo plėtros fondo susigrąžintinos sumos

Į šį punktą visų pirma įtrauktos sumos, kurias valstybės narės buvo skolingos 2017 m. gruodžio 31 d., kaip 2017 m. spalio 15 d. deklaravo ir patvirtino valstybės narės. Įvertinamos susigrąžintinos sumos, susidariusios po šio deklaravimo iki 2017 m. gruodžio 31 d. Komisija taip pat įvertina pagalbos gavėjų mokėtinų sumų, kurių gražinimas neįtikimas, vertės sumažinimą. Tai, kad atliekamas toks patikslinimas, nereiškia, kad Komisija atsisako teisės ateityje susigrąžinti šias sumas. Tikslinant atimama 20 % – tiek valstybėms narėms leidžiama išskaičiuoti administracinėms sąnaudoms padengti.

2.6.1.2. Iš konkurencijos baudų susigrąžintinos sumos

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Iš baudų susigrąžintina bendra suma</i>	7 679	6 510
<i>Atėmus surinktas sumas</i>	(3 282)	(4 524)
<i>Atėmus nurašytas sumas</i>	(172)	(178)
Iš viso	4 225	1 808
<i>Ilgalaikės</i>	–	–
<i>Trumpalaikės</i>	4 225	1 808

4 225 mln. EUR susigrąžintinos sumos yra susijusios su konkurencijos bylų baudomis, kurios metų pabaigoje dar nebuvo gautos (4 397 mln. EUR), atėmus nurašytas sumas (172 mln. EUR). Surinktos baudos daugiausia susijusios su pinigų įplaukomis iš įmonių, kurios vis dėlto pateikė apeliacinį skundą arba vis dar turi galimybę apskųsti sprendimus dėl baudų ES teismuose. Neapibrėžtasis įsipareigojimas parodomas dėl tikimybės, kad šias sumas reikės grąžinti įmonėms (žr. 4.1.4 pastabą).

Įmonės, kurioms skirtos baudos ir kurios pateikė arba planuoja pateikti apeliacinį skundą, turi galimybę atlikti išankstinius mokėjimus arba pateikti Komisijai banko garantijas.

Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad 942 mln. EUR baudų, kurios nebuvo surinktos iki metų pabaigos, buvo mokėtinos po 2017 m. gruodžio 31 d. Dėl iki metų pabaigos nesurinktų baudų Komisija priėmė garantijas, kurios sudarė 3 124 mln. EUR (2016 m. – 1 012 mln. EUR). Po 2017 m. gruodžio 31 d. Komisija priėmė papildomas 880 mln. EUR garantijas.

Nurašytos sumos rodo, kokia suma Komisija kiekvienu atveju įvertino nesurinktas arba garantija neužtikrintas baudas, kurių Komisija nesitiki susigrąžinti.

Iš konkurencijos bylų baudų gautinų sumų padidėjimas susijęs su viena didele bauda (2 424 mln. EUR), kai atitinkamos įmonės baudą padengė Komisijos priimtomis banko garantijomis, t. y. bauda nebūtų sumokėta iki galutinio teismo sprendimo.

2.6.1.3. Sukauptos pajamos ir būsimųjų laikotarpių sąnaudos

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Finansinės pataisos</i>	1	9
<i>Kitos sukauptos pajamos</i>	327	64
<i>Su neprekybinėmis operacijomis susijusios būsimųjų laikotarpių sąnaudos</i>	241	256
Iš viso	570	329
<i>Ilgalaikės</i>	–	–
<i>Trumpalaikės</i>	570	329

Kitos sukauptos pajamos apima 271 mln. EUR sumą, kurią Komisija numato susigrąžinti iš valstybių narių sanglaudos srityje. Lėšos bus susigrąžintos patikrinus ir patvirtinus 2018 m. vasario 15 d. valstybių narių pateiktas metines finansines ataskaitas. Ši valstybių narių metinių ataskaitų tvirtinimo procedūra pirmą kartą įtraukta į sanglaudos sritį 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

2.6.2. Iš prekybos operacijų gautinos sumos

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
Ilgalaikės		
<i>Kitos gautinos sumos</i>	17	16
	17	16
Trumpalaikės		
<i>Klientai</i>	241	246
<i>Iš klientų gautinų sumų vertės sumažėjimas</i>	(141)	(128)
<i>Su prekybos operacijomis susijusios būsimųjų laikotarpių sąnaudos</i>	259	250
<i>Kita</i>	331	191
	689	558
Iš viso	707	574

Pirmiau parodytas iš klientų gautinų sumų vertės sumažėjimas apima 68 mln. EUR vertės sumažėjimą, nustatytą individualiai.

2.7. ATSARGOS

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Mokslinės medžiagos</i>	45	54
<i>Kita</i>	250	111
Iš viso	295	165

2.8. PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
<i>Iždo sąskaitos ir sąskaitos centriniuose bankuose</i>		20 078	24 566
<i>Einamosios sąskaitos</i>		152	127
<i>Avansinės sąskaitos</i>		5	5
<i>Pervedimai (pinigai kelyje)</i>		0	–
<i>Biudžeto vykdymo banko sąskaitos</i>	2.8.1	20 236	24 698
<i>Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms</i>	2.8.2	1 608	1 390
<i>Su baudomis susiję pinigai</i>	2.8.3	1 234	1 325
<i>Su kitomis institucijomis, agentūromis ir įstaigomis susiję pinigai</i>		999	1 006
<i>Su patikos fondais susiję pinigai</i>		34	167
Iš viso		24 111	28 585

2.8.1. Biudžeto vykdymo banko sąskaitos ir kiti terminuotieji indėliai

Ši kategorija apima lėšas, kurias Komisija laiko savo banko sąskaitose kiekvienoje valstybėje narėje ir ELPA šalyje (ižde arba centriniame banke), komercinių bankų einamosiose ir avansinėse sąskaitose, taip pat pinigų smulkiosioms išlaidoms. 2017 m. pabaigoje iždo likutis susidarė dėl šių pagrindinių priežasčių:

- Kalbant apie nuosavus išteklius, į metų pabaigos balansą įtraukta bendra grynoji 8,9 mlrd. EUR suma, kuri turi būti grąžinta valstybėms narėms 2018 m. pradžioje atsižvelgiant į 2017 m. pabaigoje priimtus taisomuosius biudžetus.
- 2017 m. pabaigoje galutinai surinkta papildoma baudų, kurias Komisija skyrė už konkurencijos taisyklių pažeidimą, suma (0,5 mlrd. EUR) taip pat yra dalis metų pabaigos iždo likučio.

- Į išdo balansą taip pat įtraukti 8,4 mlrd. EUR asignuotųjų pajamų mokėjimų asignavimai.

2.8.2. Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms

Parodytos šios kategorijos sumos yra pirmiausia susijusios su pinigų ekvivalentais, kuriuos Komisijos vardu valdo patikėtiniai ir kurie skirti konkrečioms iš ES biudžeto finansuojamoms finansinių priemonių programoms įgyvendinti (žr. **2.4.1** pastabą). Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms, gali būti naudojami tik įgyvendinant atitinkamą programą.

2.8.3. Su baudomis susiję pinigai

Tai pinigų sumos, susijusios su Komisijos skirtomis baudomis, dėl kurių byla dar nėra baigta. Šios sumos laikomos specialiose indėlių sąskaitose, kurios nenaudojamos jokiai kitai veiklai. Jeigu kita šalis pateikė apeliacinį skundą arba nežinoma, ar ji pateiks apeliacinį skundą, ta suma nurodoma kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas **4.1.4** pastaboje.

Nuo 2010 m. visos naujos laikinai surinktos baudos yra Komisijos valdomos BUFI fonde ir investuojamos į finansines priemones, priskiriamas laikomų parduoti kategorijai (žr. **2.4.1** pastabą).

ĮSIPAREIGOJIMAI

2.9. PENSIJOS IR KITOS IŠMOKOS DARBUOTOJAMS

Išmokų darbuotojams sistemos grynasis įsipareigojimas

mln. EUR

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	Iš viso 2017 12 31	Iš viso 2016 12 31
Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas	63 951	1 854	7 756	73 560	67 664
Plano turtas	nėra duomenų	(137)	(301)	(438)	(432)
Grynasis įsipareigojimas	63 951	1 717	7 455	73 122	67 231

Bendro išmokų darbuotojams įsipareigojimo padidėjimas susijęs daugiausia su Europos pareigūnų pensijų sistemos grynojo įsipareigojimo padidėjimu. Pastarasis padidėjimas daugiausia susijęs su: tuo, kad papildomos lengvatos, kurias įgijo sistemos nariai, viršijo pagal sistemą išmokėtas išmokas, atnaujintomis aktuarinėmis prielaidomis ir atlikta duomenų kokybės peržiūra, ką iš dalies kompensavo diskonto normos padidėjimas.

2.9.1. Europos pareigūnų pensijų sistema

Šis nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas reiškia numatomų būsimų mokėjimų, kuriuos ES turi atlikti, kad įvykdytų pensijų įsipareigojimus, kylančius iš darbuotojo tarnybos dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, dabartinę vertę. Sistema yra nuolatinė, todėl visos išmokos, kurios kasmet turi būti išmokėtos iš sistemos, kiekvienais metais yra įtraukiamos į ES biudžetą.

Laikantis Tarnybos nuostatų 83 straipsnio, pagal šią pensijų sistemą numatytos išmokos mokamos per ES biudžetą. Sistema nėra finansuojama, tačiau valstybės narės kolektyviai garantuoja šių išmokų mokėjimą. Privaloma pensijų įmoka (dabar – 9,8 %) atskaitoma iš aktyvių pensijų sistemos dalyvių bazinio darbo užmokesčio. Šie įnašai laikomi tų metų biudžeto pajamomis ir apskritai padeda finansuoti ES išlaidas (taip pat žr. **3.6** pastabą).

Pensijų sistemos įsipareigojimams įvertinti remiantis darbuotojų ir į pensiją išėjusių darbuotojų skaičiumi 2017 m. gruodžio 31 d., taip pat tą dieną taikytomis Tarnybos nuostatų taisyklėmis. Šis vertinimas buvo atliktas taikant 25 TVSAS metodiką (taip pat 12 ES apskaitos taisyklę). Kaip jau pažymėta 2016 m. metinėse ataskaitose, atitinkamos Komisijos tarnybos 2017 m. toliau dirbo, kad sustiprintų duomenų rinkimo metodus ir taip pagerintų pagrindinių duomenų kokybę. Buvo padaryti patobulinimai, kurie atspindi bendroje išmokų darbuotojams įsipareigojimų sumoje. Šis darbas tęsiamas.

2018 m. bus taikoma atnaujinta 12-oji ES apskaitos taisyklė, pagrįsta 39-uju TVSAS. Tad visų pakeitimų poveikis atspindės 2018 m. ataskaitose.

2.9.2. Kitos pensijų išmokų sistemos

Prie šios kategorijos priskiriami pensijų įsipareigojimai esamiems ir buvusiems Komisijos, Teisingumo Teismo (ir Bendrojo Teismo) ir Audito Rūmų nariams, Tarybos generaliniams sekretoriams, ombudsmenams, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnams ir Europos Sąjungos tarnautojų teismo nariams. Į šią kategoriją taip pat įtraukti įsipareigojimai, susiję su tam tikrų Europos Parlamento narių pensijomis.

2.9.3. Bendroji sveikatos draudimo sistema

Be pirmiau minėtų pensijų išmokų sistemų, įvertinamas ES įsipareigojimas bendrajai sveikatos draudimo sistemai, susijęs su sveikatos priežiūros išlaidomis, kurios turi būti apmokėtos darbuotojams išėjus iš darbo (atskaičiavus jų įnašus). Apskaičiuojant šį įsipareigojimą, grindžiamą 12-ąja ES apskaitos taisykle,

atsižvelgiama į visą aktyvios tarnybos laikotarpį. Nuo 2018 m. galiojantis 12-osios apskaitos taisyklės atnaujinimas atspindės 39-ąjį TVSAS ir šis metodas gali būti persvarstytas.

Išmokų darbuotojams nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės pokytis

Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinė vertė – numatomų būsimų mokėjimų, reikalingų įvykdyti įsipareigojimui, kylančiam iš darbuotojo tarnybos dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, diskontuota vertė, neatskaičius jokio plano turto.

Nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo einamųjų metų pokyčio analizė pateikta toliau:

mln. EUR

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	Iš viso
Dabartinė vertė 2016 12 31	58 746	1 882	7 036	67 664
<i>Einamoji paslaugų savikaina</i>	2 637	87	266	2 990
<i>Palūkanų išlaidos</i>	1 148	29	134	1 311
<i>Grynasis aktuarinis (pelnas) ir nuostoliai</i>	3 616	(86)	394	3 924
<i>Narių įnašai</i>	–	–	21	21
<i>Išmokėtos išmokos</i>	(1 417)	(61)	(94)	(1 572)
<i>Įsipareigojimo padidėjimas/(sumažėjimas) dėl pensijų apmokestinimo</i>	(778)	1	–	(777)
Dabartinė vertė 2017 12 31	63 951	1 854	7 756	73 560

Einamoji paslaugų savikaina yra nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės padidėjimas dėl paslaugų dabartiniams nariams einamuoju laikotarpiu.

Palūkanų išlaidos – nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimo dabartinės vertės padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį dėl to, kad vienu laikotarpiu priartėjama prie išmokų mokėjimo laiko.

Grynasis aktuarinis pelnas ir nuostoliai apima:

- patikslinimus, pagrįstus praeities duomenimis (skirtumų tarp ankstesnių 2017 m. skirtų aktuarinių prielaidų ir to, kas iš tiesų įvyko 2017 m., padarinius); ir
- tokių aktuarinių prielaidų, kaip finansinės prielaidos (pvz., numatomas atlyginimo padidinimas) ar demografinės prielaidos (pvz., mirtingumas), pokyčių poveikį. Šios prielaidos reguliariai atnaujinamos, kad atspindėtų pagrindinių sąlygų pokyčius.

Išmokos (pavyzdžiui, pensijos arba medicininių išlaidų kompensacijos) mokamos per metus pagal sistemos taisykles. Dėl šių išmokėtų išmokų sumažėja nustatyto dydžio išmokų įsipareigojimas, nes jų nebereikės mokėti ateityje.

Aktuarinės prielaidos. Išmokos darbuotojams

Pagrindinės aktuarinės prielaidos, naudojamos dviejų pagrindinių ES išmokų darbuotojams sistemų vertinimui, pateikiamos toliau:

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Bendroji sveikatos draudimo sistema
2017		
Nominali diskonto norma	1,9 %	2,0 %
Tikėtina infliacijos norma	1,5 %	1,6 %
Realio diskonto norma	0,4 %	0,4 %
Numatoma atlyginimo padidėjimo norma	1,8 %	1,7 %
Medicinos išlaidų normų tendencijos	nėra duomenų	3,0 %
Pensinis amžius	63/64 66	63/64 66
2016		
Nominali diskonto norma	1,7 %	1,9 %
Tikėtina infliacijos norma	1,4 %	1,5 %
Realio diskonto norma	0,3 %	0,4 %
Numatoma atlyginimo padidėjimo norma	1,2 %	1,1 %
Medicinos išlaidų normų tendencijos	nėra duomenų	3,0 %
Pensinis amžius	63/64 66	63/64 66

Mirtingumo lygis pagrįstas ES valstybės tarnautojų gyvenimo trukmės lentele (2018 m. TVTGTL) (2016 m. – Tarptautine valstybės tarnautojų gyvenimo trukmės lentelė (2013 m. TVTGTL))

Nominali diskonto norma nustatyta kaip nulinės atkarpos obligacijų eurais pelningumas (2017 m. gruodžio mėn. jų terminas buvo 20 metų Europos pareigūnų pensijų sistemos (PSEO) atveju ir 25 metų bendrosios sveikatos draudimo sistemos atveju). Naudojamas infliacijos lygis yra per lygiavertį laikotarpį numatomas infliacijos lygis. Jis turi būti nustatomas empiriškai, remiantis numatomomis Europos finansų rinkų indeksuojamų obligacijų vertėmis. Realio diskonto norma apskaičiuojama pagal nominalią diskonto normą ir numatomą ilgalaikį infliacijos lygį.

Plano turto dabartinės vertės pokytis

mln. EUR

	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	Iš viso
Dabartinė vertė 2016 12 31	139	293	432
<i>Plano turto grynas pokytis</i>	<i>(2)</i>	<i>8</i>	<i>6</i>
Dabartinė vertė 2017 12 31	137	301	438

5 metų tendencija

mln. EUR

	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Išmokų darbuotojams įsipareigojimai</i>	<i>46 818</i>	<i>58 616</i>	<i>63 814</i>	<i>67 231</i>	<i>73 122</i>

Reikšmingas išmokų darbuotojams įsipareigojimo padidėjimas per penkerius metus gali būti iš esmės paaiškintas realios diskonto normos, taikomos diskontuojant būsimus pinigų srautus, sumažėjimu. Šis sumažėjimas siejamas su vyraujančiomis ekonominėmis sąlygomis, visų pirma palūkanų normų sumažėjimu. Pavyzdžiui, pagrindinėje PSEO sistemoje reali diskonto norma sumažėjo nuo 1,8 % 2013 m. pabaigoje iki 0,4 % 2017 m. pabaigoje.

Finansinės veiklos ataskaitoje pripažintos sumos

	Europos pareigūnų pensijų sistema	Kitos pensijų išmokų sistemos	Bendroji sveikatos draudimo sistema	<i>mln. EUR</i> Iš viso
2017				
<i>Einamoji paslaugų savikaina</i>	2 360	89	266	2 715
<i>Palūkanų išlaidos</i>	1 027	29	134	1 190
<i>Anksčiau suteiktų paslaugų savikaina</i>	–	–	–	–
<i>Plano turto pokytis</i>	–	(15)	(81)	(96)
Darbuotojų ir pensijų išlaidos	3 387	103	318	3 808
Aktuarinis pelnas ir nuostoliai	3 236	(86)	394	3 544
Iš viso pripažinta	6 623	17	712	7 353

Bendrosios sveikatos draudimo sistemos jautrumas

Numatomų medicinos išlaidų normų vieno procentinio punkto pokytis turėtų tokį poveikį:

mln. EUR

	Padidėjimas vienu procentiniu punktu	Sumažėjimas vienu procentiniu punktu
<i>bendriems grynujų periodinių medicinos išlaidų, atsirandančių pasibaigus tarnybos laikui, einamosios paslaugų savikainos ir palūkanų sąnaudų komponentams; sukauptiems išmokų, mokamų pasibaigus tarnybos laikui, įsipareigojimams, susijusiems su medicinos išlaidomis;</i>	166	(141)
	2 538	(1 867)

2.10. ATIDĖJINIAI

mln. EUR

	Suma 2016 12 31	Papildomi atidėjiniai	Nepanaudotos panaikintos sumos	Panaudotos sumos	Perkėlimas iš vienos kategorijos į kitą	Įverčio pokytis	Suma 2017 12 31
<i>Teismo bylos</i>							
<i>Žemės ūkis</i>	149	49	(26)	(122)	–	–	49
<i>Sanglauda</i>	217	2	–	(198)	–	–	20
<i>Kita</i>	102	21	(3)	(2)	–	3	120
<i>Branduolinės įrangos išmontavimas</i>	1 113	–	–	(32)	–	853	1 934
<i>Finansiniai atidėjiniai</i>	880	378	(46)	(94)	–	(3)	1 115
<i>Baudos</i>	23	7	(4)	–	–	–	27
<i>Kita</i>	127	191	(39)	(8)	–	1	272
Iš viso	2 611	648	(118)	(456)	–	853	3 538
Ilgalaikiai	1 936	440	(30)	(128)	(194)	856	2 880
Trumpalaikiai	675	208	(88)	(328)	194	(3)	659

Atidėjiniai yra su praeities įvykiais susijusios sumos, kurias turbūt teks sumokėti iš ES biudžeto ateityje.

Teismo bylos

Tai yra su įvairiomis vykstančiomis teismo bylomis susijusių sumų, kurias numatoma išmokėti po metų pabaigos, įvertis.

Branduolinės įrangos išmontavimas

2017 m. buvo atnaujintas šio atidėjinio pagrindas atsižvelgiant į JRC eksploataavimo nutraukimo ir atliekų tvarkymo (ENAT) programą (atnaujinta 2017 m.). Drauge su nepriklausoma ENAT programos ekspertų grupe buvo atlikta strategijos, o taip pat biudžeto ir personalo poreikių peržiūra. Taip atsižvelgta į 2012 m. išorės ekspertų atliktos JRC ENAT programos peržiūros pastabas ir 2015 m. JRC vidaus audito rekomendacijas dėl eksploataavimo nutraukimo. Tai geriausias turimas biudžeto ir darbuotojų, reikalingų Ispros, Gelio, Karlsrühės ir Peteno JRC padalinių eksploataavimo nutraukimui užbaigti, įvertis.

Remiantis ES apskaitos taisyklėmis, šis atidėjinys indeksuotas atsižvelgiant į infliaciją ir po to diskontuotas iki jo grynosios dabartinės vertės (naudojant apskaitos sandorių eurais kreivę). 2017 m. gruodžio 31 d. visas atidėjinys buvo 1 934 mln. EUR, ši suma išskaidyta į sumas, kurias numatoma panaudoti 2018 m. (30 mln. EUR) ir vėliau (1 904 mln. EUR). 821 mln. EUR padidėjimas, palyginti su 2016 m. gruodžio 31 d., daugiausia susijęs su pratęstu laikotarpiu (šiuo metu maždaug 40 metų, anksčiau – apie 20 metų).

Reikia pažymėti, kad ilgalaikiam branduolinių įrenginių eksploataavimo nutraukimo planavimui būdingas neužtikrintumas galėtų turėti įtakos šiam įverčiui, ir jis ateityje galėtų labai padidėti. Pagrindinės neužtikrintumo priežastys susijusios su įrenginių, kurių eksploataavimas nutraukiamas, galutine būkle, branduolinėmis medžiagomis, atliekų tvarkymo ir šalinimo aspektais, nepakankama nacionalinių reguliavimo rėmų apibrėžtimi arba jos nebuvimu, sudėtingu ir ilgai trunkančiu licencijų išdavimo procesu ir būsima pokyčiais eksploataavimo nutraukimo pramonės rinkoje.

Finansiniai atidėjiniai

Iš esmės tai atidėjiniai, atitinkantys apskaičiuotus nuostolius, kurie bus patirti dėl garantijų, išduotų pagal įvairias finansines priemones, pagal kurias įgaliojami subjektai turi teisę teikti garantijas savo vardu, bet ES sąskaita ir rizika. Su garantijomis susijusi ES finansinė rizika yra apribota ir palaipsniui kaupiamas finansinis turtas, kad būtų galima padengti būsimus garantijų reikalavimus. Į šią išlaidų kategoriją taip pat įtraukti atidėjiniai negražintoms paskoloms Sirijai, kurias išdavė EIB pagal savo išorės skolinimo įgaliojimą ir kurioms suteikta ES garantija per Išorės veiksmų garantijų fondą. Ilgalaikiai finansiniai atidėjiniai diskontuojami iki jų grynosios dabartinės vertės.

Finansinių atidėjinių padidėjimas susijęs su garantuojamų operacijų pagal programą „Horizontas 2020“ ir COSME finansines priemones apimties padidėjimu.

2.11. FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai			
<i>Finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina</i>	2.11.1	50 061	55 067
<i>Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas</i>	2.11.2	2	–
		50 063	55 067
Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai			
<i>Finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina</i>	2.11.1	6 850	2 283
<i>Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas</i>	2.11.2	–	1
		6 850	2 284
Iš viso		56 913	57 351

2.11.1. Finansinių įsipareigojimų amortizuota savikaina

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
<i>Pasiskolintos lėšos finansinei paramai</i>	2.11.1.1	54 841	55 128

<i>Kiti finansiniai įsipareigojimai</i>	2.11.1.2	2 070	2 222
Iš viso		56 911	57 350
<i>Ilgalaikiai</i>		<i>50 061</i>	<i>55 067</i>
<i>Trumpalaikiai</i>		<i>6 850</i>	<i>2 283</i>

2.11.1.1. Pasiskolintos lėšos finansinei paramai

	EFSP	Mokėjimų balansas	Makrofi nansinė pagalba	Euratoma s	Likvidu ojama EAPB	<i>mIn. EUR</i> Iš viso
<i>Iš viso 2016 12 31</i>	47 456	4 272	2 964	252	184	55 128
<i>Naujos pasiskolintos lėšos</i>	–	–	1 013	50	–	1 063
<i>Grąžintos sumos</i>	–	(1 150)	(58)	(52)	(76)	(1 336)
<i>Valiutų keitimo kursų skirtumai</i>	–	–	–	(1)	(7)	(8)
<i>Balansinės vertės pokyčiai</i>	0	(8)	5	–	(4)	(7)
Iš viso 2017 12 31	47 456	3 114	3 924	250	97	54 841
<i>Ilgalaikės</i>	<i>42 300</i>	<i>1 700</i>	<i>3 846</i>	<i>203</i>	<i>93</i>	<i>48 141</i>
<i>Trumpalaikės</i>	<i>5 156</i>	<i>1 414</i>	<i>78</i>	<i>47</i>	<i>5</i>	<i>6 700</i>

Pasiskolintas lėšas daugiausia sudaro pažymėjimais patvirtintos skolos, kurių vertė lygi 54 674 mln. EUR (2016 m. – 54 951 mln. EUR). Balansinės vertės pokyčiai atitinka sukauptų palūkanų pokyčius.

Be likviduojamos EAPB, pirmiau minėtų pasiskolintų sumų grąžinimas galiausiai užtikrinamas ES biudžeto garantijomis (žr. 4.1.2 pastabą), taigi ir kiekvienos valstybės narės garantijomis.

Faktinės pasiskolintoms lėšoms taikomos palūkanų normos (pateikiamos kaip palūkanų normų intervalas)

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Makrofinansinė parama (MFP)</i>	0 %–4,54 %	0 %–4,54 %
<i>Euratomas</i>	0 –5,68 %	0 –5,68 %
<i>Mokėjimų balansas</i>	2,88 %–3,38 %	2,37 %–3,37 %
<i>Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (EFSM)</i>	0,62 %–3,75 %	0,62 %–3,75 %
<i>Likviduojama EAPB</i>	6,91 %–8,97 %	6,92 %–9,78 %

2.11.1.2. Kiti finansiniai įsipareigojimai

	<i>mIn. EUR</i> 2017 12 31	2016 12 31
Ilgalaikiai		
<i>Finansinės nuomos įsipareigojimai</i>	1 456	1 545
<i>Pastatai, už kuriuos apmokėta dalimis</i>	305	329
<i>Kita</i>	159	160
	1 920	2 034
Trumpalaikiai		
<i>Finansinės nuomos įsipareigojimai</i>	89	84
<i>Pastatai, už kuriuos apmokėta dalimis</i>	24	22
<i>Grąžintinos baudos</i>	13	25
<i>Kita</i>	24	58
	150	189
Iš viso	2 070	2 222

Finansinės nuomos įsipareigojimai

mln. EUR

Aprašymas	Būsimos mokėtinos sumos			Iš viso įsipareigojimai
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	
<i>Žemė ir pastatai</i>	85	424	1 023	1 532
<i>Kitas materialusis turtas</i>	4	9	–	13
Iš viso 2017 12 31	89	433	1 023	1 545
<i>Palūkanos</i>	69	249	247	565
Iš viso būsimų minimalių nuomos įmokų 2017 12 31	158	682	1 271	2 111
<i>Iš viso būsimų minimalių nuomos įmokų 2016 12 31</i>	156	678	1 439	2 274

Minėtos su nuoma ir pastatais susijusios sumos turės būti finansuojamos iš būsimų biudžetų.

2.11.2. Tikraja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas

mln. EUR

Išvestinės finansinės priemonės rūšis	2017 12 31		2016 12 31	
	Tariamoji suma	Tikroji vertė	Tariamoji suma	Tikroji vertė
<i>Išankstinis sandoris užsienio valiuta</i>	–	–	101	1
<i>Užsienio valiutos pasirinkimo sandoris (kainų skirtumas)</i>	9	2	–	–
Iš viso	9	2	101	1
<i>Ilgalaikiai</i>	9	2	–	–
<i>Trumpalaikiai</i>	–	–	101	1

2017 m. gruodžio 31 d. ES turėjo išvestinę finansinę priemonę (užsienio valiutos pasirinkimo sandoris – kainų skirtumu grindžiamas pasirinkimo sandoris), per kurią ji padengia užsienio valiutos kurso (UHA) devalvaciją dėl paskolų, kurias finansų įstaigos teikia MVI Ukrainoje, kad padidintų jų galimybes gauti finansavimą, o taip pat paskolų sąlygų patrauklumą Ukrainoje. Pagal sutarties sąlygas UHA/EUR santykio devalvacijos atveju ES savo partneriams suteikia galimybę kiekvienos reikalavimus atitinkančios paskolos atveju pareikalauti iki 30 % dydžio ES įnašo.

2017 m. gruodžio 31 d. visi finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikraja verte kaip perteklius arba deficitas, priskiriami 2 lygiui tikrosios verės hierarchijoje (vertinimas pagrįstas kitais nei kotiruojamos kainos stebimais duomenimis).

2.11.3. Finansinės garantijos įsipareigojimai

Pagal ESIF inovacijų ir infrastruktūros liniją (II liniją) EIB išduota ESIF garantija EIB skolos portfeliui priskiriama prie finansinių garantijų įsipareigojimo. 2017 m. gruodžio 31 d. ESIF finansinės garantijos įsipareigojimas buvo lygus 0 EUR, nes pagal garantiją gautinos pajamos viršija tikėtiną nuostolį (žr. 4.1.1 pastabą).

2.12. MOKĖTINOS SUMOS

mln. EUR

	Bendra suma	Patikslini- mimai	Grynoji suma 2017 12 31	Bendra suma	Patikslini- mimai	Grynoji suma 2016 12 31
Prašymai kompensuoti sąnaudas ir sąskaitas faktūros, kurias pateikė						
<i>Valstybės narės:</i>						
<i>EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	481	–	481	500	(34)	467
<i>ERPF ir Sanglaudos fondas</i>	12 602	(883)	11 719	10 663	(793)	9 871
<i>ESF</i>	4 183	(264)	3 919	4 145	(95)	4 050
<i>Kita</i>	746	(280)	466	793	(47)	747
<i>Privatieji ir viešieji subjektai</i>	1 563	(144)	1 419	1 677	(169)	1 507
Iš viso gautų prašymų kompensuoti išlaidas ir sąskaitų faktūrų	19 574	(1 571)	18 004	17 779	(1 138)	16 641
EŽŪGF	11 534	nėra duomenų	11 534	12 193	nėra duomenų	12 193
Iš nuosavų išteklių mokėtinios sumos	8 836	nėra duomenų	8 836	10 441	nėra duomenų	10 441
Įvairios mokėtinios sumos	341	nėra duomenų	341	364	nėra duomenų	364
Kita	333	nėra duomenų	333	364	nėra duomenų	364
Iš viso	40 618	(1 571)	39 048	41 142	(1 138)	40 005

Mokėtinios sumos apima gautas, bet iki metų pabaigos neapmokėtas sąskaitas faktūras ir išlaidų deklaracijas. Iš pradžių jos pripažįstamos sąskaitų faktūrų arba išlaidų deklaracijų gavimo metu, nurodant prašomą sumą. Vėliau mokėtinios sumos patikslinamos atsižvelgiant tik į sumas, kurios buvo patvirtintos atlikus išlaidų peržiūrą, ir sumas, kurios atlikus atskyrimo procedūrą laikomos tinkamomis finansuoti. Sumos, kurios laikomos netinkamomis finansuoti, įtraukiamos į skiltį „Patikslinimai“; didžiausios sumos susijusios su struktūriniais veiksmais.

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, struktūriniais fondams (ERPF ir ESF), Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui (EJRŽF) taikomame Bendrųjų nuostatų reglamente (BNR) numatyta, kad ES biudžetas apsaugomas sistemingai atidedant 10 % atliktų tarpinių mokėjimų. Pasibaigus BNR ataskaitiniams metams (liepos 1 d. – birželio 30 d.) iki vasario mėn. užbaigiamas kontrolės ciklas: vadovaujančiosios institucijos atlieka valdymo patikrinimus, o audito institucijos – auditus. Komisija išnagrinėja atitinkamų valstybių narių institucijų pateiktus patikrinimo dokumentus ir ataskaitas. Galutinis likutis sumokamas ir (arba) susigrąžinamas tik po to, kai užbaigtas šis vertinimas ir priimtos ataskaitos. Vadovaujantis šia nuostata, 2017 m. pabaigoje atidėta suma iš viso siekė 3,1 mlrd. EUR. Remiantis valstybių narių ataskaitose pateikta informacija dalis šios sumos (0,6 mlrd. EUR) laikoma netinkama finansuoti ir taip pat įtraukta į skiltį „Patikslinimai“.

Paskutinę mokėtinų sumų patikslinimo dalį sudaro sumos, atitinkančios kitus avansus valstybėms narėms (žr. **2.5.2** pastabą), kurie dar turi būti sumokėti metų pabaigoje (0,3 mlrd. EUR).

Kalbant apie sanglaudos politiką (ERPF, SF, ESF), su 2007–2013 m. laikotarpiu susiję reikalavimai išlieka dideli – 10 mlrd. EUR, nes Komisija tikrina galutines valstybių narių pateiktas išlaidų deklaracijas. Kartu, atsižvelgiant į pažangą, padarytą įgyvendinant programas, su 2014–2020 m. laikotarpiu susiję reikalavimai padidėjo iki 5 mlrd. EUR.

Išankstinio finansavimo paraiškos

Be jau minėtų sumų, gauta, bet iki metų pabaigos neapmokėta 0,5 mlrd. EUR vertės išankstinio finansavimo prašymų. Laikantis ES apskaitos taisyklių, šios sumos nėra apskaitomos kaip mokėtinos sumos.

Iš nuosavų išteklių mokėtinos sumos

Iš nuosavų išteklių mokėtinos sumos – tai valstybių narių įnašai į ES biudžetą, kurie apmokami metų pabaigoje priėmus taisomąjį biudžetą Nr. 6/2017. Taisomieji biudžetai įgyvendinami pagal Reglamento Nr. 609/2014 10 straipsnio 3 dalį. 2017 m. gruodžio 31 d. tokia didelė suma susidarė dėl to, kad 2017 m. lapkričio 30 d. buvo priimtas taisomasis biudžetas Nr. 6/2017. Remiantis šia teisine nuostata, gautos sumos buvo grąžintos valstybėms narėms pirmą 2018 m. sausio mėn. darbo dieną.

2.13. SUKAUPTOS SĄNAUDOS IR BŪSIMŲJŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Sukauptos sąnaudos</i>	63 588	66 800
<i>Būsimųjų laikotarpių pajamos</i>	111	638
<i>Kita</i>	203	143
Iš viso	63 902	67 580

Sukauptos sąnaudos išskaidomos taip:

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>EŽŪGF</i>	33 303	33 033
<i>EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	17 464	17 024
<i>ERPF ir SF</i>	4 249	7 157
<i>ESF</i>	2 870	3 473
<i>Kita</i>	5 702	6 112
Iš viso	63 588	66 800

Didžiausias pokytis susijęs su sanglaudos politika: ERPF ir SP sukauptos sąnaudos sumažėjo 2,9 mlrd. EUR, o ESF – 0,6 mlrd. EUR. Taip yra dėl mažėjančių ankstesnio 2007–2013 m. programavimo laikotarpio sukauptų sumų, nes programos baigiamos įgyvendinti.

GRYNASIS TURTAS

2.14. REZERVAI

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
<i>Tikrosios vertės rezervas</i>	2.14.1	278	325
<i>Garantijų fondo rezervas</i>	2.14.2	2 663	2 643
<i>Kiti rezervai</i>	2.14.3	1 935	1 873
Iš viso		4 876	4 841

2.14.1. Tikrosios vertės rezervas

Remiantis ES apskaitos taisyklėmis, parduoti laikomo finansinio turto patikslinimas, kad atitiktų tikrąją vertę, įtraukiamas į tikrosios vertės rezervą.

Tikrosios vertės rezervo pokyčiai per laikotarpį

mln. EUR

	2017	2016
<i>Įtraukta į tikrosios vertės rezervą</i>	(8)	34
<i>Įtraukta į finansinės veiklos ataskaitą</i>	6	–
Iš viso	(2)	34

2.14.2. Garantijų fondo rezervas

Šis rezervas atitinka ES biudžeto garantijomis pagal EIB išorės skolinimo įgaliojimą užtikrintų dar nesumokėtų sumų tikslinę 9 % sumą, kurią privaloma laikyti kaip turą Išorės veiksmų garantijų fonde. (žr. **2.4.1** pastabą).

2.14.3. Kiti rezervai

Suma visų pirma susijusi su likviduojamo EAPB Anglijų ir plieno mokslinių tyrimų fondo turto rezervais (1 515 mln. EUR), sudarytais dėl EAPB veiklos nutraukimo.

2.15. IŠ VALSTYBIŲ NARIŲ PAREIKALAUTINOS SUMOS

mln. EUR

2016 12 31 iš valstybių narių pareikalautinos sumos	76 881
<i>2016 m. biudžeto pertekliaus grąžinimas valstybėms narėms</i>	6 405
<i>Garantijų fondo rezervo pokytis</i>	20
<i>Kiti rezervo pokyčiai</i>	11
<i>Ekonominis metų rezultatas</i>	(8 082)
Iš viso 2017 12 31 iš valstybių narių pareikalautinų sumų	75 234

Ši suma apima iki gruodžio 31 d. ES patirtų išlaidų dalį, kuri turi būti finansuojama iš būsimų biudžetų. Pagal kaupiamosios apskaitos taisykles daug išlaidų yra pripažįstamos N metais, nors jos gali būti faktiškai apmokėtos N+1 metais (arba vėliau) ir todėl yra dengiamos iš N+1 (arba vėlesnių) metų biudžeto. Dėl šių įsipareigojimų įtraukimo į ataskaitas ir dėl to, kad atitinkamos sumos finansuojamos iš būsimų biudžetų, įsipareigojimai metų pabaigoje gerokai viršija turą. Didžiausios sumos, į kurias reikėtų atkreipti dėmesį, yra susijusios su EŽŪGF veikla ir išmokų darbuotojams įsipareigojimais.

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad pirmiau nurodyti duomenys neturi jokio poveikio biudžeto vykdymo rezultatui – biudžeto pajamos visada turi atitikti biudžeto išlaidas arba jas viršyti, o bet koks pajamų perteklius grąžinamas valstybėms narėms.

3. PELNO IR NUOSTOLIŲ ATASKAITOS PASTABOS

PAJAMOS

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ: NUOSAVI IŠTEKLIAI

3.1. BNP IŠTEKLIAI

Pajamos iš nuosavų išteklių yra pagrindinis ES veiklos pajamų šaltinis. 2017 m. BNP (bendrosios nacionalinės pajamos) sudaro 78 620 mln. EUR (2016 m. – 95 578 mln. EUR) ir yra svarbiausia iš trijų nuosavų išteklių kategorijų. Kiekvienos valstybės narės BNP taikoma vienoda procentinė dalis. BNP pajamos subalansuoja pajamas ir išlaidas, t. y. iš jų finansuojama ta biudžeto dalis, kuri nefinansuojama iš kitų pajamų šaltinių. BNP pajamų sumažėjimą daugiausia galima paaiškinti gerokai sumažėjusiais mokėjimų asignavimais ir palyginti dideliu praėjusių finansinių metų biudžeto pertekliumi (6 405 mln. EUR). Dėl šių dviejų elementų 2017 m. sumažėjo prašoma valstybių narių BNP pagrįsta įmoka, nes ši įmoka yra balansuojamoji.

3.2. TRADICINIAI NUOSAVI IŠTEKLIAI

	mln. EUR	
	2017	2016
Muitai	20 475	20 301
Cukraus mokesčiai	45	138
Iš viso	20 520	20 439

Tradicinius nuosavus išteklius sudaro muitai ir cukraus mokesčiai. Valstybės narės pasilieka 20 % tradicinių nuosavų išteklių surinkimo sąnaudoms padengti, todėl pirmiau pateiktos sumos yra nurodytos po šio atskaitymo.

3.3. PVM IŠTEKLIAI

PVM ištekliai gaunami iš valstybių narių PVM bazių, kurios šiuo tikslu teoriškai suderintos pagal ES taisykles. PVM įnašas apskaičiuojamas kiekvienos valstybės narės bazei taikant vienodą 0,3 % pareikalavimo tarifą. 2014–2020 m. laikotarpiu Tarybos sprendimu 2014/335/ES, Euratomas sumažintą pareikalavimo tarifą (0,15 %) numatoma taikyti Vokietijai, Nyderlandams ir Švedijai.

PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ: PERKĖLIMAI

3.4. BAUDOS

Šios 4 664 mln. EUR (2016 m. – 3 858 mln. EUR) pajamos yra susijusios su Komisijos įmonėms skirtomis baudomis už ES konkurencijos taisyklių pažeidimus ir su Komisijos valstybėms narėms skirtomis baudomis už ES teisės pažeidimus. Komisija pajamas iš baudų pripažįsta tuomet, kai priima sprendimą skirti baudą ir oficialiai apie tai praneša adresatui. 2017 m. baudas daugiausia sudarė konkurencijos bylų baudos (4 568 mln. EUR). Didžiausios bylos susijusios su ES antimonopolinių taisyklių pažeidimais, t. y. įmonėms „Alphabet Inc.“ ir „Google Inc.“ skirta bauda už piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi paieškos sistemų rinkoje (2 424 mln. EUR), įmonei „Scania“ skirta bauda už dalyvavimą kartelyje sunkvežimių sektoriuje (881 mln. EUR) ir vienuolikai krovinių oro transporto vežėjų skirtos baudos už kainų nustatymo kartelį (776 mln. EUR).

3.5. IŠLAIDŲ SUSIGRAŽINIMAS

mln. EUR

	2017	2016
<i>Pasidalijamasis valdymas</i>	1 775	1 876
<i>Tiesioginis valdymas</i>	81	56
<i>Netiesioginis valdymas</i>	23	15
Iš viso	1 879	1 947

Prie šios kategorijos daugiausia priskiriami vykdomieji raštai sumoms išieškoti, kuriuos pateikė Komisija ir pagal kuriuos Komisijos apskaitos sistemoje registruojama išskaita (t. y. atskaitoma) iš paskesnių mokėjimų, siekiant susigrąžinti anksčiau iš bendrojo biudžeto išmokėtas sumas. Susigrąžinimai grindžiami patikrinimais, auditais ar tinkamumo finansuoti analize, todėl šie veiksmai yra svarbūs vykdant ES biudžetą. Šios operacijos apsaugo ES biudžetą nuo neteisėtų išlaidų ir yra ypač svarbios, nes atlikę auditą Europos Audito Rūmai nustatė reikšmingą iš ES biudžeto vykdomų mokėjimų klaidų lygį – žr. Audito Rūmų metinę ataskaitą, įskaitant operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą.

Į šią sumą įtraukiami ir valstybių narių EŽŪGF paramos gavėjams pateikti vykdomieji raštai sumoms išieškoti, taip pat sukauptų pajamų sąmatų įverčiai nuo praėjusių metų pabaigos iki šių metų.

Į pirmiau pateiktą lentelę įtrauktos sumos yra pajamos, gautos pateikus vykdomuosius raštus sumoms išieškoti. Dėl šios priežasties šie skaičiai negali parodyti ir neparodo viso taikytų ES biudžeto apsaugos priemonių masto, visų pirma sanglaudos politikos srityje, kurioje veikia specialūs mechanizmai, užtikrinantys finansuoti netinkamų išlaidų finansinių klaidų ištaisymą, dėl kurio daugeliu atvejų vykdomieji raštai sumoms išieškoti nepateikiami. Čia neįtrauktos sumos, susigrąžintos atlikus išlaidų užskaitą, sumos, atgautos atšaukus arba susigrąžinus išankstinio finansavimo sumas.

Pasidalinamojo valdymo principu valdomos susigrąžintos lėšos sudaro didžiąją dalį visos sumos:

Žemės ūkis. EŽŪGF ir kaimo plėtra

Su EŽŪGF ir EŽŪFKP susijusios sumos, priskiriamos prie šios kategorijos ir apskaitomos kaip metų pajamos, yra tų metų finansinės pataisos ir susigrąžintinos sumos, kurias deklaravo ir per metus susigrąžino valstybės narės, taip pat valstybių narių deklaruotų dėl sukčiavimo ir pažeidimų atvejų metų pabaigoje susigrąžintinų sumų grynasis padidėjimas.

Sanglaudos politika

Pagrindinės sumos, susijusios su sanglaudos politika, apima Komisijos išduotus vykdomuosius raštus siekiant išieškoti ankstesniais metais neteisingai patirtas išlaidas ir atskaitymus nuo išlaidų, atėmus sukauptų pajamų sumažėjimą metų pabaigoje.

3.6. KITOS PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ

mln. EUR

	2017	2016
<i>Biudžeto koregavimai</i>	5 806	1 956
<i>Trečiųjų šalių įnašai</i>	1 269	953
<i>Darbuotojų mokesčiai ir įmokos</i>	1 218	1 189
<i>Valstybių narių įnašai išorės pagalbai</i>	988	732
<i>Turto perdavimas</i>	208	147
<i>Atidėjinių koregavimas</i>	29	14
<i>Žemės ūkio mokesčiai</i>	4	5
<i>Kita</i>	854	744
Iš viso	10 376	5 740

Biudžeto koregavimai apima 2016 m. biudžeto perteklių (6 405 mln. EUR). Praėjusių metų biudžeto perteklius perkeliama į kitus metus ir sudaro 2017 m. pajamas.

Trečiųjų šalių įnašai – tai ELPA šalių ir narystės siekiančių šalių įnašai.

Pajamos iš darbuotojų mokesčių ir įmokų daugiausia susidaro atlikus atskaitymus iš darbuotojų darbo užmokesčių ir yra skirstomos į dvi esmines sumas – darbuotojų pensijų įmokas ir pajamų mokesčius.

Išorės pagalbai skirtus valstybių narių įnašaus daugiausia sudaro sumos, gautos Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonei sukurti.

Pajamos iš turto perdavimo yra daugiausia susijusios su programos „Copernicus“ (anksčiau vadintos GMES) palydovų perdavimu iš Europos kosmoso agentūros (ESA) Komisijai (žr. **2.2** pastabą). Šis perdavimas pagal ES apskaitos taisykles nėra prekybos operacija ir vyks būsimais likusių šiuo metu statomų „Copernicus“ palydovų veiklos laikotarpiais.

Žemės ūkio mokesčiai yra susiję su pieno mokesčiais, kurie yra rinkos valdymo priemonė, skirta bausti pieno gamintojams, kurie viršija savo referencinius kiekius. Kadangi jie nesusieti su ankstesnėmis Komisijos išmokomis, jie iš esmės laikomi specialios paskirties pajamomis.

2017 m. kitų pajamų iš neprekybinių operacijų suma apima iš EPF pareikalautą 300 mln. EUR sumą, atitinkančią jos įnašą į EDVF garantijų fondą, kuris bus įsteigtas 2018 m. pagal Reglamentą (ES) 2017/1601.

PAJAMOS IŠ PREKYBINIŲ OPERACIJŲ

3.7. FINANSINĖS PAJAMOS

mln. EUR

	2017	2016
<i>Palūkanos:</i>		
<i>Paskolų palūkanos</i>	1 379	1 446
<i>Delspinigiai</i>	217	108
<i>Kita</i>	41	38
<i>Įmokos už finansinių garantijų įsipareigojimus (ESIF)</i>	61	16
<i>Finansinės pajamos iš tikrąja verte vertinamo finansinio turto arba įsipareigojimų kaip pertekliaus arba deficito</i>	57	0
<i>Realizuotas pelnas iš parduoti laikomo finansinio turto</i>	38	35
<i>Dividendai</i>	23	13
<i>Kita</i>	28	112
Iš viso	1 845	1 769

Paskoloms taikytų palūkanų pajamos yra iš esmės susijusios su paskolomis, suteiktomis finansinei paramai (žr. 2.4.3 pastabą).

Pajamos iš delspinigių daugiausia susidaro dėl mokėtinų baudų ir mokėtinų nuosavų išteklių įnašų, kurie nesumokami laiku.

3.8. KITOS PAJAMOS IŠ PREKYBINIŲ OPERACIJŲ

mln. EUR

	2017	2016
<i>Iš mokesčių už paslaugų teikimą gaunamos pajamos (agentūros)</i>	557	267
<i>Užsienio valiutos keitimo pelnas</i>	281	331
<i>Iš mokesčių ir įmokų gaunamos pajamos, susijusios su finansinėmis priemonėmis</i>	51	48
<i>Su nekilnojamuoju turtu, įranga ir įrengimais susijusios pajamos</i>	43	17
<i>Prekių pardavimas</i>	42	46
<i>EIF grynojo rezultato dalis</i>	21	2
<i>Kita</i>	338	288
Iš viso	1 332	998

Iš mokesčių už paslaugų teikimą gaunamos pajamos – tai daugiausia Europos vaistų agentūros taikomi rinkodaros leidimo mokesčiai ir Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos renkami prekių ženklų mokesčiai.

IŠLAIDOS

3.9. PASIDALIJAMASIS VALDYMAS

mln. EUR

	2017	2016
<i>Patirtos valstybių narių</i>		
<i>Europos žemės ūkio garantijų fondas</i>	44 289	44 152
<i>Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	11 359	12 604
<i>Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas</i>	17 650	35 045
<i>Europos socialinis fondas</i>	7 353	9 366

<i>Kita</i>	1 253	1 606
Iš viso	81 905	102 772

Perėjimu nuo ankstesnio 2007–2013 m. programavimo laikotarpio prie dabartinio 2014–2020 m. programavimo laikotarpio paaiškinamas sanglaudos sričiai skirtų išlaidų sumažėjimas 17,4 mlrd. EUR: 2007–2013 m. laikotarpiu deklaruotos išlaidos labai sumažėjo (28,6 mlrd. EUR), nes programų įgyvendinimas baigėsi ir prasidėjo jų užbaigimo etapas. Tuo pačiu metu 2014–2020 m. laikotarpiu deklaruotos išlaidos padidėjo, tačiau tik 11,2 mlrd. EUR, nes programos dabar įgyvendinamos.

Kitas išlaidas daugiausia sudaro: Prieglobstis ir migracija (485 mln. EUR), Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (378 mln. EUR) ir vidaus saugumas (226 mln. EUR).

3.10. TIESIOGINIS VALDYMAS

	<i>mln. EUR</i>	
	2017	2016
<i>Išmokėta Komisijos</i>	8 831	9 254
<i>Išmokėta ES vykdomųjų įstaigų</i>	6 699	6 259
<i>Išmokėta patikos fondų</i>	208	97
Iš viso	15 738	15 610

Šios sumos daugiausia susijusios su mokslinių tyrimų politikos įgyvendinimu (7,2 mlrd. EUR), tinklų kūrimo programomis (1,3 mlrd. EUR), vystomojo bendradarbiavimo priemonėmis (1,3 mlrd. EUR), Europos kaimynystės politika (1,2 mlrd. EUR) ir humanitarine pagalba (0,7 mlrd. EUR).

3.11. NETIESIOGINIS VALDYMAS

	<i>mln. EUR</i>	
	2017	2016
<i>Išmokėta kitų ES agentūrų ir įstaigų</i>	2 667	2 547
<i>Išmokėta trečiųjų šalių</i>	1 101	876
<i>Išmokėta tarptautinių organizacijų</i>	3 014	2 382
<i>Išmokėta kitų subjektų</i>	1 478	2 035
Iš viso	8 260	7 840

Iš netiesioginių valdymo išlaidų 4,2 mlrd. EUR susiję su išorės veiksmis (daugiausia pasirengimo narystei, humanitarinės pagalbos, tarptautinio bendradarbiavimo ir kaimynystės srityse). Dar 3,6 mlrd. EUR skirta Europos konkurencingumui didinti (mokslinių tyrimų, palydovinės navigacijos sistemų ir švietimo srityse).

3.12. DARBUOTOJŲ IR PENSIJŲ IŠLAIDOS

	<i>mln. EUR</i>	
	2017	2016
<i>Išlaidos darbuotojams</i>	6 193	6 074
<i>Pensijų išlaidos</i>	3 808	3 702
Iš viso	10 002	9 776

Pensijų išlaidos apima tam tikrus pokyčius, atsiradusius atlikus išmokų darbuotojams įsipareigojimų, išskyrus aktuarines prielaidas, aktuarinį vertinimą. Todėl jos neatspindi faktinių metų pensijų išmokų, kurios yra daug mažesnės.

3.13. IŠMOKŲ DARBUOTOJAMS AKTUARINIŲ PRIELAIDŲ POKYČIAI

Į šią išlaidų kategoriją įrašyti 3 544 mln. EUR aktuariniai nuostoliai yra susiję su išmokų darbuotojams įsipareigojimais, pripažintais balanse (žr. 2.9 pastabą).

3.14. FINANSINĖS SĄNAUDOS

mln. EUR

	2017	2016
<i>Palūkanų išlaidos:</i>		
<i>Pasiskolintos lėšos</i>	1 373	1 440
<i>Kita</i>	22	57
<i>Nuostolis dėl paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo</i>	324	184
<i>Finansinė nuoma</i>	81	67
<i>Parduoti laikomo finansinio turto vertės sumažėjimo nuostoliai</i>	39	40
<i>Nuostolis dėl tikrąja verte vertinamo finansinio turto arba įsipareigojimų, kaip pertekliaus arba deficito</i>	12	1
<i>Realizuoti nuostoliai dėl parduoti laikomo finansinio turto</i>	2	0
<i>Kita</i>	42	116
Iš viso	1 896	1 904

Su pasiskolintomis lėšomis susijusias palūkanų išlaidas iš esmės atitinka paskoloms finansinei paramai taikytų palūkanų pajamas (kompensaciniai sandoriai).

Paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostoliai apima 243 mln. EUR sumą, susijusią su tradiciniais nuosavais ištekliais (žr. 2.6.1.1 pastabą).

3.15. KITOS IŠLAIDOS

mln. EUR

	2017	2016
<i>Administracinės ir IT išlaidos</i>	2 521	2 455
<i>Su nekilnojamoju turtu, įranga ir įrengimais susijusios išlaidos</i>	1 423	1 021
<i>Atidėjinių koregavimas</i>	1 377	685
<i>Užsienio valiutos keitimo nuostoliai</i>	446	505
<i>Veiklos nuomos išlaidos</i>	414	383
<i>Teisingumo Teismo sumažintos baudos</i>	67	18
<i>Kita</i>	509	419
Iš viso	6 756	5 486

Su atidėjiniais susijusios išlaidos padidėjo iš esmės dėl to, kad pasikeitė branduolinės elektrinės išmontavimo atidėjinio įvertis (žr. 2.10 pastabą).

Į administracines ir IT išlaidas yra įtrauktos šios su moksliniais tyrimais ir technologine plėtra susijusios išlaidos:

mln. EUR

	2017	2016
<i>Mokslinių tyrimų išlaidos</i>	376	344
<i>Nekapitalizuotos technologinės plėtros sąnaudos</i>	81	88
Iš viso	456	431

3.16. SEGMENTŲ ATSKAITOMYBĖ PAGAL DAUGIAMETĖS FINANSINĖS PROGRAMOS (DFP) IŠLAIDŲ KATEGORIJAS

	mln. EUR						
	Pažangus ir integracinis augimas	Tvarus augimas	Saugumas ir pilietybė	Europos vaidmuo pasaulyje	Administravimas	Nepriskirta DFP išlaidų kategorijai *	Iš viso
<i>BNP ištekliai</i>	–	–	–	–	–	78 620	78 620
<i>Tradicioniai nuosavi ištekliai</i>	–	–	–	–	–	20 520	20 520
<i>PVM</i>	–	–	–	–	–	16 947	16 947
<i>Baudos</i>	–	–	–	–	–	4 664	4 664
<i>Susigrąžintos išlaidos</i>	357	1 488	5	28	0	0	1 879
<i>Kita</i>	1 172	244	43	414	4 827	3 676	10 376
Pajamos iš neprekybinių operacijų	1 529	1 732	48	443	4 827	124 428	133 006
<i>Finansinės pajamos</i>	147	(4)	0	17	1	1 684	1 845
<i>Kita</i>	196	(12)	(6)	10	338	805	1 332
Pajamos iš prekybinių operacijų	343	(15)	(6)	27	338	2 489	3 177
Iš viso pajamų	1 873	1 716	42	470	5 166	126 917	136 183
<i>Išlaidos, patirtos valstybių narių:</i>							
<i>EŽŪGF</i>	–	(44 289)	–	–	–	–	(44 289)
<i>EŽŪFKP ir kitos kaimo plėtros priemonės</i>	–	(11 359)	–	–	–	–	(11 359)
<i>ERPF ir Sanglaudos fondas</i>	(17 650)	–	–	–	–	–	(17 650)
<i>ESF</i>	(7 353)	–	–	–	–	–	(7 353)
<i>Kita</i>	(439)	74	(897)	9	–	0	(1 253)
<i>Patirtos EB, vykdomųjų įstaigų ir patikos fondų</i>	(9 809)	(525)	(1 080)	(4 337)	(12)	25	(15 738)
<i>Patirtos kitų ES agentūrų ir įstaigų</i>	(2 530)	(121)	(754)	(24)	–	762	(2 667)
<i>Patirtos trečiųjų šalių ir tarptautinių organizacijų</i>	(434)	0	(177)	(3 504)	–	–	(4 115)
<i>Patirtos kitų subjektų</i>	(819)	15	1	(675)	(0)	–	(1 478)
<i>Darbuotojų ir pensijų išlaidos</i>	(1 638)	(360)	(426)	(615)	(5 977)	(986)	(10 002)
<i>Išmokų darbuotojams aktuarinių prielaidų pokyčiai</i>	–	–	–	–	(3 544)	–	(3 544)
<i>Finansinės išlaidos</i>	(88)	(16)	(0)	(18)	(106)	(1 668)	(1 896)
<i>Kitos išlaidos</i>	(2 453)	(88)	(196)	(113)	(3 386)	(521)	(6 756)
Iš viso išlaidų	(43 213)	(56 669)	(3 528)	(9 277)	(13 025)	(2 389)	(128 101)
Ekonominis metų rezultatas	(41 341)	(54 953)	(3 486)	(8 807)	(7 859)	124 528	8 082

* Pakategorė „Nepriskirta DFP išlaidų kategorijai“ apima konsoliduotų subjektų biudžetų vykdymą ir konsolidacijos eliminavimą, nebiudžetines operacijas ir nepaskirstytas programas, kurių sumos nereikšmingos.

Įplaukų ir išlaidų pateikimas pagal DFP išlaidų kategorijas yra grindžiamas sąmata, nes ne visi įsipareigojimai yra susieti su DFP išlaidų kategorija.

4. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS

NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

Neapibrėžtieji įsipareigojimai – dėl praeities įvykių galintys atsirasti ES mokėjimų įsipareigojimai arba prisiimti teisiškai privalomi įsipareigojimai, kurie priklausys nuo ES nevisiškai kontroliuojamų būsimų įvykių. Jie daugiausia susiję su suteiktomis finansinėmis garantijomis (paskoloms ir finansinės paramos programoms) ir teisine rizika. Visi neapibrėžtieji įsipareigojimai, išskyrus susijusius su baudomis ir garantijomis, kurias dengia fondai (žr. **2.4.1** pastabą), būtų finansuojami ateityje, jei sueitų jų mokėjimo terminas, iš ES biudžeto (taigi ir iš valstybių narių).

4.1.1. Biudžeto garantijos

	2017 12 31			2016 12 31		
	Viršutinė riba	Pasirašyta	Išmokėta suma	Viršutinė riba	Pasirašyta	Išmokėta suma
<i>EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos</i>	37 479	28 950	19 972	40 645	30 161	21 145
<i>ESIF garantija</i>	16 000	13 473	10 128	16 000	11 245	4 392
Iš viso	53 479	42 423	30 100	56 645	41 406	25 537

mln. EUR

Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodomas ES biudžeto pozicijos, susijusios su galimais būsimais mokėjimais, susietais su EIB grupei suteiktomis garantijomis, dydis. Išmokėtos sumos – galutiniams paramos gavėjams jau suteiktos sumos, o pasirašytos sumos apima šias išmokėtas lėšas ir su paramos gavėjais jau pasirašytus susitarimus, pagal kuriuos lėšos dar neišmokėtos. Viršutinė riba reiškia visą garantiją, kurią įsipareigota padengti iš ES, taigi ir iš jos valstybių narių, biudžeto.

EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos

Garantijos iš ES biudžeto suteikiamos EIB paskoloms, kurias jis pasirašė ir suteikė iš nuosavų išteklių trečiosioms šalims. 2017 m. gruodžio 31 d. negražintos paskolos, kurioms taikoma ES garantija, iš viso sudarė 19 972 mln. EUR (2016 m. – 21 145 mln. EUR). ES biudžeto garantijos:

- 18 583 mln. EUR (2016 m. – 19 481 mln. EUR iš Išorės veiksmų garantijų fondo (žr. **2.4.1** pastabą) ir
- 1 389 mln. EUR (2016 m. – 1 664 mln. EUR) tiesiogiai paskoloms, suteiktoms valstybėms narėms iki jų įstojimo į ES.

Be pirmiau nurodytos 19 972 mln. EUR sumos, papildomai suteikta 258 mln. EUR vertės ES garantijų negražintoms Sirijai suteiktoms paskoloms ir tam suformuoti atidėjiniai.

Po 2007 m. pasirašytų sutarčių atveju ES išorės skolinimo įgaliojimo garantija, susijusi su EIB suteiktomis paskolomis, negali viršyti 65 % neapmokėtos sumos (2007–2013 m. ir 2014–2020 m. laikotarpiai). Iki 2007 m. pasirašytų susitarimų atveju ES garantija negali viršyti patvirtintų kredito linijų viršutinės ribos procentinės dalies, kuri daugeliu atvejų yra 65 %, bet gali būti ir 70 %, 75 % arba 100 %. Nepasiekus šios viršutinės ribos, ES garantija taikoma visai sumai.

Tačiau tam, kad būtų galima nurodyti didžiausią ES su rizika susijusią poziciją 2017 m. gruodžio 31 d., reikia įtraukti ir paskolas, kurias leista pasirašyti, tačiau kurios dar nėra pasirašytos (8 529 mln. EUR), ir pasirašytas paskolas, kurių lėšos dar neišmokėtos (8 978 mln. EUR).

2018 m. kovo mėn. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Sprendimą (ES) 2018/412, kuriuo leidžiama padidinti EIB finansavimo operacijų, kurioms taikoma ES garantija, viršutinę ribą. Tai atspindės atnaujintame garantijos susitarime su EIB, o priėmus pakeitimus didžiausia ES pozicija padidėtų 3,4 mlrd. EUR.

Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantija

ESIF yra iniciatyva, kuria siekiama didinti EIB grupės pajėgumą prisiimti riziką, sudarant sąlygas EIB padidinti savo investicijas ES. ESIF tikslas – remti papildomas investicijas ES ir mažųjų įmonių galimybes gauti finansavimą. ESIF nėra atskiras juridinis subjektas ar investicinis fondas griežta šių sąvokų prasme. ESIF rizikos rezervas apsaugo EIB nuo galimų nuostolių vykdančioms operacijoms. Jį sudaro 5 mlrd. EUR asignavimas iš EIB nuosavo kapitalo ir iki 16 mlrd. EUR ES biudžeto garantija (ESIF ES garantija). ESIF ES garantija EIB teikiama pagal ES ir EIB susitarimą (toliau – ESIF susitarimas).

Su ESIF neapibrėžtaisiais įsipareigojimais susijusios sumos, įskaitant garantijos viršutinę ribą, kaip nurodyta šioje pastaboje, grindžiamos 2017 m. gruodžio 31 d. galiojančiu ESIF susitarimu. Tačiau reikėtų pažymėti, kad iš dalies pakeistas ESIF reglamentas (Reglamentas (ES) 2017/2396), priimtas 2017 m. gruodžio mėn., sudarė galimybę ESIF ES garantiją padidinti iki 26 mlrd. EUR. ESIF susitarimas buvo atitinkamai iš dalies pakeistas 2018 m. kovo mėn.

ESIF operacijos vykdomos pagal dvi linijas: EIB įgyvendinamą infrastruktūros ir inovacijų liniją (II liniją) (ESIF ES garantija sudarė 13 mlrd. EUR) ir EIF įgyvendinamą MVĮ liniją (MVĮ liniją) (ESIF ES garantija siekė 3 mlrd. EUR). Abi šios linijos turi skolos portfelį ir nuosavo kapitalo portfelį. EIF vykdo veiklą pagal susitarimą su EIB, remdamasis EIB garantija, kuriai pačiai taikoma priešpriešinė ESIF ES garantija pagal ESIF susitarimą.

Kad būtų galima pasinaudoti ESIF ES garantija, ESIF įgyvendinimą prižiūri valdančioji taryba, kuri veikia bendru sutarimu ir kurią sudaro keturi nariai, tris iš kurių paskiria Komisija, o vieną – EIB. Pagal iš dalies pakeistą ESIF reglamentą ESIF valdančiąją tarybą sudarys penki nariai, įskaitant vieną balsavimo teisės neturintį narį, kurį paskiria Europos Parlamentas, ir sprendimai priimami bendru sutarimu, o jei bendro sutarimo pasiekti neįmanoma – vieningu balsavimo teisę turinčių narių balsavimu. Valdančioji taryba investicinių sprendimų nepriima.

ES ir EIB tenka konkrečios atskiros funkcijos ESIF veikloje. ESIF yra įsteigtas kaip EIB dalis, o šis finansuoja operacijas (skolos ir nuosavo kapitalo investicijas) ir tuo tikslu skolinasi reikalingas lėšas kapitalo rinkose. Pagal II liniją EIB savarankiškai priima investicinius sprendimus ir valdo operacijas laikydamasis savo taisyklių ir procedūrų. Tas pats pasakytina apie EIF tvarkomas SMEW operacijas.

Siekiant užtikrinti, kad ESIF investicijos būtų orientuotos į konkretų tikslą –spręsti rinkos nepakankamumo problemas, kurios trukdo investicijoms ES, ir kad jos atitiktų reikalavimus ES garantijos apsaugai gauti, sukurta specialiai tam skirta valdymo struktūra. Iš nepriklausomų ekspertų sudarytas investicijų komitetas nagrinėja kiekvieną pagal II liniją EIB siūlomą projektą, kad nustatytų, ar jis atitinka reikalavimus ES garantijai gauti. Patvirtinus, kad operacija atitinka reikalavimus ir gali būti ESIF garantuojama operacija, priimamas sprendimas vykdyti projektą, kuris valdomas laikantis įprasto EIB projekto ciklo ir valdymo proceso. Kalbant apie SMEW, Investicijų komiteto vaidmuo apsiriboja konsultacijomis dėl SMEW produktų, kuriuos tvirtina ESIF Valdančioji taryba ir ESIF vykdomasis direktorius, aprašymo.

ES vaidmuo – suteikti ES biudžeto garantiją daliai galimų nuostolių, kuriuos EIB gali patirti dėl savo investicijų į skolos ir nuosavo kapitalo priemones. Todėl ES nesikiša į ESIF operacijų atranką ir valdymą, neinvestuoja lėšų į ESIF operacijas ir nėra tiesioginė garantuojamų priemonių sandorio šalis. Kadangi kontrolės kriterijai ir apskaitos reikalavimai dėl konsolidavimo pagal ES apskaitos taisykles (ir TVSAS) netenkinami, susijęs garantuotas turtas nėra apskaitomas ES konsoliduotosiose metinėse finansinėse ataskaitose.

Pagal ES apskaitos taisykles ES garantija, suteikta EIB grupei pagal ESIF, yra apskaitoma kaip finansinės garantijos įsipareigojimas II linijos skolų portfelio atveju, kaip finansinis atidėjinys SMEW skolų portfelio atveju ir kaip išvestinė finansinė priemonė (tikrąja verte vertinamas finansinis turtas arba įsipareigojimas kaip perteklius arba deficitas) abiejų nuosavybės vertybinių popierių portfelių atveju. Be to, šioje pastaboje atskleidžiamas neapibrėžtasis įsipareigojimas, susijęs su suteikta ESIF garantija.

Pagal ESIF II linijos skolos portfelį ES garantija padengia pirmąją EIB sutartyje numatytą finansavimo operacijų portfelio nuostolių dalį, kurią sudaro daugiausia standartinės paskolos ir garantijos. ES garantija pasinaudojama tuomet, kai suėjus terminui skolininkas negali atlikti mokėjimo, arba skolos restruktūrizavimo atveju. Už ES garantiją atlyginama proporcingai ES prisiimtai rizikai ir tai atliekama tarp EIB ir ES paskirstant su rizika susijusias pajamas, EIB gautas iš garantuotų operacijų. ES pajamos pirmiausia turėtų padengti nuostolius, patirtus dėl operacijų su garantija. Todėl ES garantija apskaitoma kaip finansinis garantijos įsipareigojimas ir pirminio pripažinimo metu vertinama tikrąja verte, kuri yra grynoji dabartinė gautinų įmokų (ES pajamų) vertė. Vėlesnių balansų datomis finansinis garantijos įsipareigojimas vertinamas didesne iš šių verčių – tikėtinų nuostolių arba pradine pripažinimo suma

atėmus, kai tinkama, sukaupą pajamų amortizaciją. Finansinis garantijos įsipareigojimas pateikiamas atėmus dar tik gautinas ES pajamas; 2017 m. gruodžio 31 d. jis buvo lygus nuliui (žr. **2.11.3** pastabą).

Iš ESIF II linijos nuosavo kapitalo portfelio, kurį sudaro tiesioginis dalyvavimas valdant nuosavą arba kvazinuosavą kapitalą arba subordinuotosios paskolos, EIB investuoja pari passu savo rizika ir ES rizika. Todėl ES garantuotų investicijų į nuosavą kapitalą dalies atžvilgiu ES garantija padengia neigiamus vertės patikslinimus (nerealizuotus nuostolius) kiekvieną balanso datą, realizuotus nuostolius investicijų likvidavimo atveju ir EIB finansavimo išlaidas. Tai atvejais, kai investicijos, kuriai anksčiau buvo taikomas neigiamas vertės koregavimas, vertė vėlesnėmis ataskaitinėmis datomis padidėja, EIB grąžina Europos Sąjungai iki pradinės investicijos sąnaudų sumos. Investicijų likvidavimo metu ES taip pat turi teisę gauti pelną iš investicijos, viršijančios pradinės sąnaudas. Už ES garantiją atlyginama iš pajamų, kurias EIB gavo iš garantuotų operacijų, įskaitant palūkanas, dividendus ir realizuotą pelną. Atsiskaitymas tarp ES ir EIB vykdomas kartą per metus, atskaičius nuostolius ir pajamas.

ESIF SMEW nuosavybės vertybinių popierių portfelio ES garantuoja investicijas į rizikos kapitalą ir privataus kapitalo fondus, kuriuos finansuoja EIB, o juos inicijuoja ir valdo EIF. ES garantija portfelio pagrindu suteikiama dviems portfeliams: 1-osios antrinės linijos ir 2-osios antrinės linijos. ESIF garantija naudojama garantuotųjų investicijų vertės sumažėjimui ir jų realizuotiems nuostoliams bei EIB finansavimo išlaidoms padengti. ES turi teisę gauti atlygį už prisiimtą riziką dividendų ir realizuoto pelno iš garantuotųjų nuosavybės vertybinių popierių operacijų forma. Pagal 2-ąją antrinę liniją ES programa „Horizontas 2020“ taip pat iš dalies investuoja į tą patį nuosavybės vertybinių popierių portfelį (ES finansuojama „Horizontas 2020“ investicija ES sąskaitose apskaitoma kaip parduoti laikomas finansinis turtas) ir prisiima pirmuosius investicijų nuostolius, o kitus nuostolius padengia ES garantija ir EIF.

ESIF nuosavo kapitalo portfelio suteikta ES garantija klasifikuojama kaip išvestinė finansinė priemonė ir apskaitoma kaip tikraji vertė vertinamas finansinis turtas arba įsipareigojimas kaip perteklius arba deficitas. 2017 m. gruodžio 31 d. ESIF nuosavo kapitalo portfelio ESIF ES garantijos tikroji vertė sudarė 16 mln. EUR (žr. **2.4.2** pastabą).

Į pirmiau nurodytus neapibrėžtuosius įsipareigojimus įeina programų COSME, „Horizontas 2020“, CCS ir EaSI operacijos, kurioms taikoma ESIF ES garantija pagal MVĮ linijos skolų portfelį.

ES garantijos mokėjimus vykdys ESIF garantijų fondas (žr. **2.4.1** pastabą). 2017 m. pabaigoje garantijų fondo turtas iš viso siekė 3,5 mlrd. EUR (2016 m. – 1 mlrd. EUR), dar 2,6 mlrd. EUR (2016 m. – 2,4 mlrd. EUR) įsipareigota skirti, tačiau ši suma dar neišmokėta ir įtraukta į **5.1** pastaboje nurodytą neįvykdyto įsipareigojimo sumą.

4.1.2. Su finansine parama susijusios garantijos (skolinimosi ir skolinimo veikla)

mln. EUR

	2017 12 31			2016 12 31		
	Panaudota	Nepanaudota	Iš viso	Panaudota	Nepanaudota	Iš viso
		a			a	
EFSP	47 456	–	47 456	47 456	–	47 456
Mokėjimų balansas	3 114	–	3 114	4 272	–	4 272
Makrofinansinė pagalba	3 924	460	4 384	2 964	1 313	4 277
Euratomas	250	250	500	252	300	552
Iš viso	54 744	710	55 454	54 944	1 613	56 557

Garantijos iš ES biudžeto suteikiamos atliekant kompensacinius sandorius Komisijos pasiskolintoms sumoms siekiant finansuoti skolinimą valstybėms narėms ir ES nepriklausančioms valstybėms. Šios pasiskolintos sumos ES balanse jau pripažintos kaip įsipareigojimai (žr. **2.11.1** pastabą). Tačiau, jei būtų nevykdomi įsipareigojimai, susiję su kompensacinėmis paskolomis, suteiktomis naudojant šias pasiskolintas lėšas, remiantis Tarybos reglamento 609/2014 14 straipsniu, iš ES biudžeto turėtų būti padengtos visos išlaidos, susijusios su negrąžinta suma:

- pasiskolintos lėšos šioms paskoloms, išmokamoms pagal EFSM, užtikrinamos vien ES biudžeto garantijomis;
- pasiskolintos lėšos mokėjimų balanso paskoloms garantuojamos vien ES biudžeto garantijomis;
- MFP paskolos visų pirma yra užtikrinamos Išorės veiksmų garantijų fondo garantijomis (žr. **2.4.1** pastabą) ir tada ES biudžeto garantijomis ir

- trečiųjų šalių suteiktomis garantijomis pirmiausia padengiama visa negrąžintų Euratomo paskolų suma. Garantijų fondas padengtų išorės skolinimo sumas, jei trečiųjų šalių garantijų tam nepakaktų.

Likviduojamos EAPB iš pasiskolintų lėšų suteiktos paskolos nėra padengtos ES biudžeto garantija. Jos yra padengtos likviduojamos EAPB finansiniu turtu (žr. **2.4.1** pastabą).

4.1.3. ES finansinėms priemonėms suteiktos garantijos

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
„Horizontas 2020“	1 297	921
Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė	654	711
Europos infrastruktūros tinklų priemonė	490	465
Kita	32	3
Iš viso	2 473	2 101

Kaip nurodyta FR 140 straipsnio 3 dalyje, su finansine priemone susijusios biudžeto išlaidos ir ES finansinė atsakomybė jokių būdu neviršija tai priemonei paskirto atitinkamo biudžetinio įsipareigojimo sumos, taip pašalinant neapibrėžtųjų įsipareigojimų biudžete galimybę. Iš tiesų tai reiškia, kad šie įsipareigojimai turi atitiktiną įrašą balanso turto pusėje arba juos padengia į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai. Pirmiau pateikti neapibrėžtieji įsipareigojimai yra nurodyti atėmus finansinius atidėjinius šioms priemonėms (žr. **2.10** pastabą).

4.1.4. Teismo bylos

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
Baudos	3 242	1 834
Žemės ūkis	1 737	1 711
Sanglauda	3	3
Kita	481	600
Iš viso	5 463	4 148

Baudos

Šios sumos daugiausia susijusios su Komisijos paskirtomis baudomis už konkurencijos taisyklių pažeidimą, kurias baudas gavusios įmonės laikinai sumokėjo ir dėl kurių buvo pateiktas apeliacinis skundas arba nežinoma, ar apeliacinis skundas bus teikiamas. Neapibrėžtieji įsipareigojimai išliks tol, kol su šia byla susijęs Teisingumo Teismo sprendimas taps galutiniu arba kol nepasibaigs apskundimo terminas. Iš laikinų mokėjimų uždirbtos palūkanos įtrauktos į ekonominį metų rezultatą ir taip pat parodytos kaip neapibrėžtasis įsipareigojimas, siekiant parodyti Komisijos nuosavybės teisės į šias sumas neapibrėžtumą.

Jei ES pralaimėtų kurią nors iš šių bylų, susijusių su skirtomis baudomis, iš ES biudžeto nieko mokėti nereikėtų, nes baudos jau buvo laikinai sumokėtos ir šie pinigai yra laikomi arba specialiose banko sąskaitose (žr. **2.8** pastabą), arba šiuo tikslu įsteigta BUFI fonde (žr. **2.4.1** pastabą). Baudų suma pripažįstama kaip biudžeto pajamos tik kai jos tampa galutinės (FR 83 straipsnis).

Žemės ūkis

Tai yra neapibrėžtieji įsipareigojimai valstybėms narėms, kurie siejami su EŽŪGF sprendimais dėl atitikties, kaimo plėtros ir pasirengimo narystei finansinių pataisų, kol nepriimtas Teisingumo Teismo sprendimas. Įsipareigojimo galutinės sumos ir metų, kuriais jis po sėkmingų apeliacinių skundų bus nuskaitytas iš biudžeto, nustatymas priklausys nuo Teisingumo Teismo procedūros trukmės.

Sanglauda

Tai yra neapibrėžtieji įsipareigojimai valstybėms narėms, susiję su ieškiniais pagal sanglaudos politiką, kol nenustatyta žodinio bylos nagrinėjimo data arba nepriimtas Teisingumo Teismo sprendimas.

Kitos teismo bylos

Ši išlaidų kategorija susijusi su šiuo metu ES pateiktais ieškiniais padengti nuostolius, kitais teisiniais ginčais ir numatytomis teisinėmis išlaidomis. Reikėtų pažymėti, kad ieškinyje dėl žalos atlyginimo pagal EB sutarties 288 straipsnį pareiškėjas turi įrodyti, kad institucija padarė pakankamai sunkų teisinės normos, kuria asmenims suteikiamos teisės, pažeidimą, kad ieškovas patyrė realią žalą ir kad yra tiesioginis priežastinis ryšys tarp neteisėto veiksmo ir žalos.

4.2. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Gautos garantijos:</i>		
<i>Įvykdymo garantijos</i>	352	369
<i>Kitos garantijos</i>	22	28
<i>Kitas neapibrėžtasis turtas</i>	34	34
Iš viso	409	431

Įvykdymo garantijų reikalaujama siekiant užtikrinti, kad ES lėšų gavėjai įvykdytų savo sutartyse su ES numatytus įsipareigojimus.

5. BIUDŽETINIAI IR TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

Šioje pastaboje pateikiama informacija apie biudžeto procedūrą ir būsimus finansavimo poreikius, o ne apie įsipareigojimus 2017 m. gruodžio 31 d.

Daugiamete finansine programa (DFP), dėl kurios susitarė valstybės narės, apibrėžiamos programos ir nustatomos įsipareigojimų asignavimų išlaidų kategorijų viršutinės ribos ir bendra mokėjimų asignavimų suma, kurios neviršydamas ES gali prisiimti biudžetinius ir teisinius įsipareigojimus ir atlikti mokėjimus per 7 metų laikotarpį (žr. 1.1 lentelę biudžeto vykdymo ataskaitų pastabose).

DFP viršutinės ribas patvirtino Taryba (valstybės narės) Europos Parlamentui pritarus, o Reglamento 1306/2013 dėl BŽŪP finansavimo 16 straipsnyje tiesiogiai susiejama EŽŪGF išlaidų metinė viršutinė riba ir DFP reglamentas. Europos Parlamentas ir Taryba taip pat priėmė atitinkamus pagrindinius teisės aktus dėl EŽŪGF išlaidų, kuriuose nustatytos kiekvienos valstybės narės išlaidos visam 2014–2020 m. laikotarpiui.

Teisiniai įsipareigojimai atitinka pasirašytas programas, projektus, susitarimus arba sutartis, todėl yra teisiškai privalomi Europos Sąjungai. Teisinis įsipareigojimas – tai veiksmas, kuriuo leidimus suteikiantis pareigūnas prisiima arba nustato įsipareigojimą (skirtą ES), dėl kurio yra mokamos lėšos (FR 85 straipsnis).

Biudžetinis įsipareigojimas yra iš esmės prisiimamas prieš teisinį įsipareigojimą, tačiau kai kurių daugiamečių programų ir (arba) projektų atveju yra priešingai: atitinkami biudžetiniai įsipareigojimai vykdomi per kelerius metus kasmetinėmis išmokų dalimis, jei taip numatyta pagrindiniame teisės akte. Pavyzdžiui, sanglaudos politikos atveju, Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) (Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013) 76 straipsnyje numatyta, kad Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama programa, yra teisinis įsipareigojimas, kaip jis suprantamas Finansiniame reglamente, tačiau Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai dėl kiekvienos programos 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu vykdomi kiekvienam fondui skirtomis metinėmis išmokomis. Panašių nuostatų gali būti ir kituose teisiniuose pagrinduose. Dėl šios priežasties gali būti sumų, kurias ES teisiškai įsipareigojo sumokėti, tačiau biudžetinio įsipareigojimo dar nepriėmė (žr. 5.2 ir 5.3 pastabas).

Jei biudžetinis įsipareigojimas jau prisiimtas, tačiau paskesni mokėjimai dar neatlikti, neįvykdytų įsipareigojimų suma vadinama neįvykdytais įsipareigojimais. Jie gali būti susiję su programomis arba projektais, kurie dažnai būna daugiamečiai, ir dėl kurių buvo pasirašytos sutartys, tačiau jos dar nėra (visiškai) įvykdytos. Jie reiškia būsimų metų mokėjimų įsipareigojimus. Kadangi finansinės ataskaitos rengiamos remiantis kaupiamuoju principu, o biudžeto vykdymo ataskaitos rengiamos remiantis grynujų pinigų principu, dalis bendros neišmokėtos sumos (neįvykdytų įsipareigojimų) jau buvo įtraukta į apskaitą ir balanse pripažinta kaip įsipareigojimas (žr. 2.12 ir 2.13 pastabas). Šios išlaidos apskaičiuojamos remiantis gautais prašymais kompensuoti išlaidas ir (arba) sąskaitomis faktūromis arba apytikriai apskaičiuotomis programos arba projekto įgyvendinimo išlaidomis, jei ES dar nebuvo pateikta jokių prašymų (žr. 5.1 pastabą). Įsipareigojimo pripažinimas balanse panaikinamas atlikus su neįvykdytais įsipareigojimais susijusius mokėjimus po 2017 m. gruodžio 31 d. Dar neįtraukta į apskaitą neįvykdytų įsipareigojimų dalis neįtraukiama į įsipareigojimus, o nurodoma toliau.

Taigi, toliau nurodomos sumos 2017 m. gruodžio 31 d., kurias ES įsipareigojo sumokėti vykdydama sutartinius susitarimus ir kurias dėl to numatoma finansuoti iš būsimų ES biudžetų.

mln. EUR

	Pastaba	2017 12 31	2016 12 31
<i>Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai</i>	5.1	221 391	189 881
<i>Pagal pasidalijamojo valdymo principą ir dabartinę DFP prisiimti teisiniai įsipareigojimai, kurie dar nevykdomi</i>	5.2	211 688	276 351
<i>Reikšmingi teisiniai įsipareigojimai kitose srityse</i>	5.3	20 030	22 275
Iš viso		453 109	488 507

5.1. Į APSKAITĄ DAR NEĮTRAUKTI NEĮVYKDYTI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai	221 391	189 881

Nurodyta suma gauta iš 267 258 mln. EUR neįvykdyto biudžetinio įsipareigojimo (žr. biudžeto vykdymo ataskaitų pastabų 4.4 lentelę) atėmus susijusias sumas, kurios balanse buvo nurodytos kaip įsipareigojimai, o finansinės veiklos ataskaitoje – kaip išlaidos. Neįvykdytas biudžetinis įsipareigojimas yra suma, kurią sudaro nepanaudotų įsipareigojimų, pagal kuriuos dar neatlikti mokėjimai ir (arba) panaikinimai, suma. Kaip paaiškinta pirmiau, tai įprasta daugiamečių programų pasekmė.

Reikėtų pažymėti, kad 2017 m. gruodžio 31 d. nesumokėti išankstinio finansavimo avansai iš viso sudarė 49 mlrd. EUR (žr. 2.5 pastabą). Tai reiškia biudžetinius įsipareigojimus, kurie buvo sumokėti, taip sumažinant neįvykdytus įsipareigojimus, tačiau sumokėtos sumos vis tiek yra laikomos priklausančiomis ES, o ne paramos gavėjui, kol neįvykdomi sutartiniai įsipareigojimai. Todėl jie yra kaip pirmiau nurodyti neįvykdyti įsipareigojimai – dar neįtraukti į apskaitą.

5.2. PAGAL PASIDALIJAMOJO VALDYMO PRINCIPĄ IR DABARTINĘ DFP PRISIIMTI TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI, KURIE DAR NEVYKDOMI

mln. EUR

Fondai	2014–2020 m. finansinė programa (A)	Prisiimti teisiniai įsipareigojimai (B)	Biudžeto įsipareigojimai (C)	Įsipareigojimų panaikinimai (D)	Pagal DFP skirtas biudžetas (= A – C)	Teisiniai įsipareigojimai atėmus biudžetinius įsipareigojimus (= B – C + D)
Europos regioninės plėtros fondas ir Sanglaudos fondas	262 058	262 058	140 302	–	121 756	121 756
Europos socialinis fondas	91 991	91 991	51 813	–	40 178	40 178
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas	3 814	3 814	2 114	–	1 699	1 699
1B IŠLAIDŲ KATEGORIJA. SANGLAUDOS POLITIKOS FONDAI	357 862	357 862	194 229	–	163 633	163 633
Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	99 343	99 343	56 401	–	42 942	42 942
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas	5 749	5 749	3 210	–	2 539	2 539
2 IŠLAIDŲ KATEGORIJA. GAMTOS IŠTEKLIAI	105 093	105 093	59 611	–	45 482	45 482
Prieglobsčio ir migracijos fondas	5 391	4 233	2 794	–	2 597	1 439
Vidaus saugumo fondas	2 812	2 635	1 500	–	1 311	1 134
3 IŠLAIDŲ KATEGORIJA. SAUGUMAS IR PILIETYBĖ	8 202	6 868	4 294	–	3 908	2 573
Iš viso	471 157	469 822	258 134	–	213 023	211 688

Tai teisiniai įsipareigojimai, kuriuos ES įsipareigojo sumokėti, kai patvirtino veiksmų programas, susijusias su pasidalijamuoju valdymu. Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama veiksmų programa, yra finansavimo sprendimas pagal FR 84 straipsnį, ir pranešus apie jį susijusiai valstybei narei jis tampa teisiniu įsipareigojimu pagal tą reglamentą.

Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) 76 straipsnyje Europos struktūriniams ir investicijų fondams (ESI fondams) nustatyta:

„Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai dėl kiekvienos programos 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu vykdomi kiekvienam fondui skirtomis metinėmis išmokomis. Biudžetiniai įsipareigojimai,

susiję su kiekvienos programos veiklos lėšų rezervu, vykdomi atskirai nuo likusių programai skirtų asignavimų."

Pirmiau pateiktos lentelės A skiltyje nurodytas visas DFP biudžetas ir teisiniai įsipareigojimai, kurių atžvilgiu dar neprisiihti biudžetiniai įsipareigojimai, ir, informavimo tikslais, didžiausi įsipareigojimai, susiję su 2014–2020 m. DFP 1B, 2 ir 3 išlaidų kategorijose numatytomis viršutinėmis ribomis. Taigi, šie teisiniai įsipareigojimai reiškia nesumokėtas sumas, kurias ES įsipareigojo sumokėti po 2017 m. gruodžio 31 d. B skiltyje nurodyti Komisijos metų pabaigoje prisiimti teisiniai įsipareigojimai, o C skiltyje – biudžetiniai įsipareigojimai metų pabaigoje, susiję su tais teisiniais įsipareigojimais. 2017 m. gruodžio 31 d. jokie įsipareigojimai nebuvo panaikinti (D skiltis).

5.3. REIKŠMINGI TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI KITOSE SRITYSE

mln. EUR

	2017 12 31	2016 12 31
<i>Europos infrastruktūros tinklų priemonė</i>	12 676	13 799
<i>„Copernicus“</i>	1 841	2 393
<i>ITER</i>	1 496	1 891
<i>„Galileo“</i>	253	523
<i>Žuvininkystės susitarimai</i>	133	247
<i>Veiklos nuomos įsipareigojimai</i>	2 577	2 419
<i>Kiti sutartiniai įsipareigojimai</i>	1 054	1 003
Iš viso	20 030	22 275

Šios sumos reiškia ilgalaikius teisinius įsipareigojimus, kurie metų pabaigoje dar nebuvo padengti biudžetinais įsipareigojimų asignavimais. Šie privalomi įsipareigojimai bus įtraukti į būsimų metų biudžetus kaip metinės įmokos ir sumokėti.

Pagal FR 85 straipsnio 4 dalį tam tikros svarbios programos (žr. toliau) gali būti vykdomos naudojant metines įmokas. Tai leidžia ES prisiimti teisinius įsipareigojimus (pasirašyti dotacijos susitarimus, įgaliojimo susitarimus ir viešojo pirkimo sutartis), viršijančius turimus konkrečių metų įsipareigojimų asignavimus. Todėl jau gali būti įsipareigota skirti didelę dabartinei DFP skirtos asignavimų sumos dalį. Tai visų pirma taikoma toliau aprašytoms programoms.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)

Per EITP teikiama finansinė pagalba transeuropiniams tinklams, siekiant remti bendro intereso projektus transporto, telekomunikacijų ir energetikos infrastruktūros sektoriuose. Su EITP programa susiję teisiniai įsipareigojimai EITP transporto kryptiai apima 2014–2020 m. laikotarpį, o EITP energetikos kryptiai – iki 2021 m. Šių įsipareigojimų teisinis pagrindas yra 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukurama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (Tekstas svarbus EEE) (OL L 348, 2013 12 20), kurio 19 straipsnyje nustatyta, kaip naudoti metinės dalis.

„Copernicus“

„Copernicus“ yra Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa; dar žr. **2.2** pastabą. Šie įsipareigojimai prisiimti laikotarpiui iki 2020 m. Remdamasi 2014 m. balandžio 3 d. EP ir Tarybos reglamentu (ES) 377/2014 (OL L 122/44, 2014 4 24) Komisija pasirašė įgaliojimo susitarimus su Europos kosmoso agentūra (EKA), EUMETSAT ir Europos vidutinės trukmės orų prognozės centru. Pagal Reglamento (ES) Nr. 377/2014 8 straipsnį leidžiamos metinės įmokos.

ITER – tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius

Šiais įsipareigojimais numatoma padengti būsimus ITER įrenginių finansavimo poreikius iki 2021 m. ES (Euratomas) įnašas į Tarptautinę ITER organizaciją teikiamas per Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūrą ir, be kita ko, apima valstybių narių ir Šveicarijos įnašus. Šie įsipareigojimai prisiimti pagal 2013 m. gruodžio 13 d. Tarybos sprendimą (Euratomas) 791/2013, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2007/198/Euratomas, įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę, pagal kurį leidžiamos metinės įmokos. ITER buvo sukurtas, kad valdytų ir skatintų eksploatuoti ITER įrenginius, didintų visuomenės supratimą apie branduolio sintezės

energiją ir skatintų jos priimtinumą visuomenei ir vykdytų bet kokią kitą veiklą, būtiną savo tikslui pasiekti. Tarptautinės ITER organizacijos darbe dalyvauja ES, Kinija, Indija, Rusija, Pietų Korėja, Japonija ir JAV.

„Galileo“

Tai sumos, kurias įsipareigota skirti programai „Galileo“ pasaulinei navigacijos palydovinei sistemai kurti; dar žr. **2.2** pastabą. Šie įsipareigojimai priimti laikotarpiui iki 2020 m. Remdamasi 2013 m. gruodžio 11 d. EP ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1285/2013 (OL L 347/1, 2013 12 20), Komisija pasirašė įgaliojimo susitarimą su EKA. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1285/2013 9 straipsnį leidžiamos metinės įmokos.

Žuvininkystės susitarimai

Tai įsipareigojimai, priimti iki 2020 m. kartu su trečiosiomis šalimis dėl operacijų pagal tarptautinius žuvininkystės susitarimus. Šie įsipareigojimai priimti pagal Tarybos sprendimus su kiekviena trečiaja šalimi (pvz., 2015 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 1894/2015 dėl Europos Sąjungos ir Žaliojo Kyšulio Respublikos protokolo, kuriuo nustatomos Europos bendrijos ir Žaliojo Kyšulio Respublikos žvejybos partnerystės susitarime numatytos žvejybos galimybės ir finansinis įnašas, sudarymo. (OL L 277, 2015 10 22)). Tai konkrečios tarptautinės sutartys, kuriose nustatytos daugiametės teisės ir įsipareigojimai.

Veiklos nuomos įsipareigojimai

Mažiausios sumos, kurias įsipareigota sumokėti pagal pagrindines sutartis per likusį šių nuomos sutarčių galiojimo laikotarpį, yra tokios:

	Minimalios nuomos įmokos			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
<i>Pastatai</i>	374	1 106	1 078	2 558
<i>IT medžiaga ir kita įranga</i>	7	13	0	21
Iš viso	380	1 120	1 078	2 577

mln. EUR

Kiti sutartiniai įsipareigojimai

Čia įtrauktos sumos atitinka sumas, kurias įsipareigota sumokėti per sutarčių galiojimo laikotarpį. Svarbiausia čia įtraukta suma yra susijusi su Europos Parlamento statybos sutartimis (175 mln. EUR).

6. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS

Toliau nurodyta ES finansinės rizikos valdymo informacija susijusi su:

- Komisijos skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusia su finansine parama, vykdoma pasitelkus: EFSM, mokėjimų balanso, MFP ir Euratomo veiksmus ir iš likviduojamos EAPB pasiskolintų lėšų suteiktas paskolas;
- išdo operacijomis, kurias atlieka Komisija, kad įvykdytų ES biudžetą, įskaitant baudų surinkimą;
- turtu, turimu biudžeto garantijoms skirtuose fonduose: Išorės veiksmų garantijų fonde ir ESIF garantijų fonde; ir
- finansinėmis priemonėmis, finansuojamomis iš ES biudžeto.

6.1. RIZIKOS RŪŠYS

Rinkos rizika yra rizika, kad dėl rinkos kainų svyravimo svyruos finansinės priemonės tikroji vertė arba pinigų srautai. Rinkos rizika apima ne tik nuostolių, bet ir pelno galimybę. Ją sudaro *valiutos kurso rizika*, *palūkanų normos rizika* ir *kita kainų rizika* (didelės kitos kainų rizikos ES nepatiriama).

- *Valiutos kurso rizika* yra rizika, kad ES operacijų arba investicijų vertę paveiks valiutos kurso pokyčiai. Ši rizika kyla dėl vienos valiutos kainos pokyčio kitos valiutos atžvilgiu.
- *Palūkanų normos rizika* yra galimybė, kad pakilus palūkanų normai sumažės vertybinio popieriaus, visų pirma obligacijos, vertė. Apskritai didėjant palūkanų normai, fiksuotų palūkanų obligacijų kaina mažėja, ir atvirkščiai.

Kredito rizika yra nuostolio rizika, kylanti dėl skolininko arba paskolos gavėjo paskolos arba kito kredito (pagrindinės sumos arba palūkanų arba abiejų) nemokėjimo arba dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo. Įsipareigojimų nevykdymo atvejai apima mokėjimo vėlavimą, paskolos gavėjo mokėjimų restruktūrizavimą ir bankrotą.

Likvidumo rizika – tai rizika, atsirandanti dėl sunkumų parduoti turtą, pavyzdžiui, tai yra rizika, kad konkretaus vertybinio popieriaus ar turto nebus galima greitai parduoti rinkoje, norint išvengti nuostolių ar siekiant įvykdyti įsipareigojimą.

6.2. RIZIKOS VALDYMO METODAI

Vis labiau ES biudžeto vykdymas priklauso nuo naudojamų veiksmų programos finansinių priemonių. Skirtingai nei tradicinis metodas, pagal kurį biudžetas įgyvendinamas teikiant dotacijas ir subsidijas, šis metodas grindžiamas idėja, kad už kiekvieną iš biudžeto taikant finansines priemones išleistą eurą dėl sverto koeficiento galutinis paramos gavėjas gauna daugiau nei 1 EUR finansinės paramos. Taip naudojant ES biudžetą maksimaliai padidinamas turimų lėšų poveikis. Daugiau informacijos apie susijusias sumas pateikta **2.4.1** pastaboje.

Paprastai daugumos finansinių priemonių įgyvendinimas yra patikėtas EIB grupei (į kurią įeina EIF) arba kitoms finansų įstaigoms pagal Komisijos ir finansų įstaigos susitarimą. Siekiant užtikrinti tinkamą ES lėšų valdymą ir su jomis susijusių ataskaitų teikimą, į susitarimus, kurie pasirašomi su šiomis finansų įstaigomis, įtraukiamos griežtos tarpininkams taikomos sąlygos ir prievolės. Kai kuriai nors priemonei skiriamas finansinis įnašas, lėšos pervedamos į konkrečiai tam tikslui atidarytą finansų įstaigos banko sąskaitą (t. y. patikos sąskaitą). Priklausomai nuo priemonės finansų įstaiga gali naudoti šioje patikos sąskaitoje esančias lėšas paskoloms teikti, skolos priemonėms leisti, investuoti į nuosavo kapitalo priemones arba reikalavimams mokėti pagal garantiją tenkinti. Paprastai finansinių priemonių pajamos turi būti grąžinamos į ES biudžetą.

Su šiomis finansinėmis priemonėmis susijusiai rizikai taikoma viršutinė riba, kuri nurodoma susitarime dėl šių priemonių ir kurią atitinkanti suma yra įtraukiama į biudžetą kaip numatyta tai priemonei. Kadangi Komisijai dažnai tenka prisiimti pirmojo nuostolio dalį ir kadangi priemonių paskirtis – finansuoti rizikingesnius gavėjus (kuriems sudėtinga gauti finansavimą iš komercinių bankų), tikėtina, kad ES biudžetas patirs tam tikrų nuostolių.

Finansinių priemonių vertinimas

Toliau išvardytų klasių finansinis turtas ir įsipareigojimai nėra vertinami tikrąja verte: pinigai ir pinigų ekvivalentai, paskolos, iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos ir kiti finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina. To finansinio turto ir įsipareigojimų grynoji turto vertė laikoma pagrįstai artima jų tikrajai vertei.

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Skolinimosi ir skolinimo operacijas, kaip ir susijusį išdo valdymą, ES vykdo pagal atitinkamą Tarybos ir EP reglamentą, Tarybos sprendimus ir, jei taikytina, ir vidaus gaires. Parengti raštiški procedūrų vadovai, apimantys konkrečias sritis, kaip antai: pasiskolintos lėšos, paskolos ir išdo valdymas, kuriuos taiko atitinkami veiklos padaliniai. Paprastai veikla, kuria kompensuojami palūkanų normų pokyčiai ir užsienio valiutos kurso pokyčiai (apsidraudimo veikla), nevykdoma, kadangi skolinimo operacijos dažniausiai finansuojamos kompensacinėmis skolinimosi operacijomis, kurios nesukuria atvirų palūkanų normų arba valiutos pozicijų. Nuolatos tikrinama, ar naudojamos kompensacinis poveikiu.

Iždas

Komisijos išdo operacijų valdymo taisyklės ir principai išdėstyti Tarybos reglamente Nr. 609/2014 (iš dalies pakeistame Tarybos reglamentu ir 804/2016) ir Finansų reglamente bei jo taikymo taisyklėse.

Remiantis pirmiau nurodytais reglamentais, taikomi šie pagrindiniai principai:

- Valstybės narės moka nuosavus išteklius į sąskaitas, šiuo tikslu Komisijos vardu atidarytas išdo arba nacionaliniame centriniame banke. Komisija gali naudotis šiomis sąskaitomis tik siekdama patenkinti savo grynųjų pinigų poreikius.
- Valstybės narės moka nuosavus išteklius nacionalinėmis valiutomis, o Komisijos mokėjimai daugiausia atliekami eurai.
- Komisijos vardu atidarytų banko sąskaitų pereikvoti negalima. Šis apribojimas netaikomas Komisijos nuosavų išteklių sąskaitoms įsipareigojimų nevykdymo atveju, kai paskolų sutartis pasirašyta arba joms suteikta garantija pagal ES Tarybos reglamentus ir sprendimus ir tam tikromis sąlygomis tuo atveju, kai grynųjų pinigų poreikiai viršija sąskaitose esančias lėšas.
- Bankų sąskaitose ne eurai laikomų lėšų likučiai panaudojami mokėjimams tomis pačiomis valiutomis arba periodiškai perskaičiuojami eurai.

Be nuosavų išteklių sąskaitų, Komisija yra atidariusi kitas banko sąskaitas centriniuose ir komerciniuose bankuose, kad galėtų atlikti mokėjimus ir gauti kitokias pajamas nei valstybių narių įnašai į biudžetą.

Išdo ir mokėjimo operacijos yra itin automatizuotos ir atliekamos naudojantis šiuolaikinėmis informacinėmis sistemomis. Siekiant garantuoti sistemos saugumą ir užtikrinti pareigų atskyrimą pagal Finansinį reglamentą, taikomos specialios procedūros, Komisijos vidaus kontrolės standartai ir audito principai.

Raštišku gairių ir procedūrų rinkiniu reguliuojamas Komisijos išdo ir mokėjimo operacijų valdymas, siekiant riboti veiklos ir finansinę riziką bei užtikrinti tinkamą kontrolės lygį. Šios gairės ir procedūros apima įvairius operacijų aspektus (pavyzdžiui: mokėjimo atlikimą ir grynųjų pinigų valdymą, pinigų srautų prognozavimą, veiklos tęstinumą ir t. t.) ir reguliariai tikrinama, kaip jų laikomasi. Be to, Biudžeto generalinis direktoratas ir Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas tarpusavyje keičiasi informacija apie rizikos valdymą ir geriausios praktikos pavyzdžius.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos: indėliai

Iki 2010 m. gautos sumos lieka bankų, kurie specialiai atrenkami laikinai surinktoms baudoms laikyti, sąskaitose. Bankų atranka vykdoma laikantis konkurso tvarkos, nustatytos Finansiniame reglamente. Lėšų laikymą konkrečiuose bankuose lemia vidaus rizikos valdymo politika, pagal kurią nustatomi kredito reitingo reikalavimai ir lėšų sumos, kurias galima laikyti, proporcingai sandorio šalies nuosavybei. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus politikos ir procedūrų.

Laikiniai surinktos baudos: BUFI portfelis

Nuo 2010 m. skirtos ir laikinai surinktos baudos investuojamos į specialiai sukurtą BUFI portfelį. Pagrindiniai portfelio tikslai – mažinti su finansų rinkomis susijusią riziką ir sudaryti vienodas sąlygas visiems subjektams, kuriems skirta baudų, suteikiant jiems garantuotą grąžą, apskaičiuotą tuo pačiu pagrindu. Laikiniai surinktų baudų turto valdymą vykdo Komisija, laikydamasi vidaus turto valdymo gairių. Parengti procedūrų vadovai, apimantys konkrečias sritis, kaip antai, išdo valdymas, kuriuos taiko atitinkami veiklos padaliniai. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus gairių ir procedūrų.

Turto valdymo tikslai – investuoti Komisijai laikinai sumokėtas baudas taip, kad:

- būtų užtikrinta, kad prireikus lėšomis būtų galima greitai pasinaudoti, ir
- būtų siekiama įprastomis aplinkybėmis gauti investicijų grąžą, kuri vidutiniškai būtų lygi BUFI lyginamajam indeksui atėmus patirtas sąnaudas, kartu išlaikant baudų nominaliąją vertę.

Iš esmės investicijos gali būti tik šių kategorijų: terminuotieji indėliai valstybių narių centriniuose bankuose, valstybių valstybės skolos valdymo agentūrose, valstybiniuose arba valstybių garantuojamuose bankuose arba viršvalstybinėse institucijose, ir obligacijos, vekseliai ir indėlių sertifikatai, išleisti valstybinių arba viršvalstybinių institucijų.

Finansinės garantijos

Didelės finansų įstaigų suteiktų garantijų sumos laikomos Komisijoje, kiek tai susiję su baudomis, kurias ji skiria ES konkurencijos taisyklės pažeidusioms bendrovėms (žr. **2.6.1.2** pastabą). Šias garantijas kaip laikinų mokėjimų alternatyvą teikia bendrovės, kurioms skirtos baudos. Garantijos valdomos laikantis vidaus rizikos valdymo politikos. Nustatoma ir vertinama finansinė ir veiklos rizika, taip pat reguliariai tikrinama, kaip laikomasi vidaus politikos ir procedūrų.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Garantijų fondo turto valdymo taisyklės ir principai išdėstyti 1994 m. lapkričio 25 d. Europos Komisijos ir EIB konvencijoje ir jos vėlesniuose 1996 m. rugsėjo 17–23 d., 2002 m. gegužės 8 d., 2008 m. vasario 25 d. ir 2010 m. lapkričio 9 d. pakeitimuose. Šis garantijų fondas veiklą vykdo tik eurais. Investicijos atliekamos tik šia valiuta, siekiant išvengti bet kokios užsienio valiutos kurso rizikos. Turto valdymas grindžiamas įprastomis atsargumo taisyklėmis, kurių reikia laikytis vykdant finansinę veiklą. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas rizikos mažinimui ir užtikrinimui, kad valdomą turtą pakankamai greitai būtų galima parduoti arba perleisti, atsižvelgiant į prisiimtus įsipareigojimus.

ESIF garantijų fondas

ESIF garantijų fondas buvo įkurtas 2015 m. birželio 25 d. EP ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/1017 (su pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 13 d. Reglamentu (ES) 2017/2396). Fondo turto valdymo taisyklės ir principai išdėstyti 2016 m. sausio 21 d. Komisijos sprendime C(2016)165. Valdomas turtas turi būti pakankamai likvidus, kad jį būtų galima panaudoti galimiems reikalavimams mokėti pagal garantiją, kartu siekiant tinkamiausio grąžos ir rizikos lygio, kuriam esant taip pat būtų užtikrintas didelis saugumas ir stabilumas.

6.3. VALIUTOS RIZIKA

Metų pabaigoje ES finansinėms priemonėms tenkančios valiutos rizikos grynoji pozicija

mIn. EUR

	USD	GBP	CZK	2017 12 31 SEK	EUR	Kita	Iš viso
Finansinis turtas							
<i>Parduoti laikomas finansinis turtas</i>	680	57	17	56	12 806	16	13 632
<i>Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	(632)	-	-	-	655	-	23
<i>Paskolos*</i>	6	0	-	-	123	7	137
<i>Gautinos ir susigražintinos sumos</i>	15	549	63	86	11 591	62	12 366
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai</i>	49	3 180	27	693	18 468	1 694	24 111
	118	3 787	107	835	43 642	1 779	50 268
Finansiniai įsipareigojimai							
<i>Tikraja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas</i>	-	-	-	-	-	(2)	(2)
<i>Mokėtinos sumos</i>	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(12)	(39 048)
	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(14)	(39 050)
Iš viso	114	3 785	107	834	4 613	1 765	11 218

mIn. EUR

	USD	GBP	CZK	2016 12 31 SEK	EUR	Kita	Iš viso
Finansinis turtas							
<i>Parduoti laikomas finansinis turtas</i>	228	58	14	42	10 080	21	10 442
<i>Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	(49)	-	-	-	50	-	0
<i>Paskolos*</i>	4	0	-	-	329	10	343
<i>Gautinos ir susigražintinos sumos</i>	1	593	51	81	10 888	8	11 622
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai</i>	39	2 394	428	1 220	22 387	2 117	28 585
	222	3 045	493	1 342	43 734	2 156	50 993
Finansiniai įsipareigojimai							
<i>Tikraja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas</i>	(100)	-	-	-	100	-	(1)
<i>Mokėtinos sumos</i>	(1)	(5)	(0)	(0)	(39 983)	(16)	(40 005)
	(101)	(5)	(0)	(0)	(39 883)	(16)	(40 005)
Iš viso	121	3 040	493	1 342	3 851	2 140	10 987

*Išskyrus kompensacines paskolas finansinei paramai

Jei kitų valiutų atžvilgiu euras būtų sustiprėjęs 10 %, poveikis būtų buvęs toks:

mIn. EUR

	Ekonominis rezultatas.			
	USD	GBP	CZK	SEK
2017	(5)	(339)	(8)	(71)
2016	(4)	(272)	(43)	(118)

mIn. EUR

	Grynasis turtas			
	USD	GBP	CZK	SEK
2017 12 31	(5)	(5)	(2)	(5)
2016 12 31	(7)	(5)	(1)	(4)

Jei šių valiutų atžvilgiu euras būtų susilpnėjęs 10 %, poveikis būtų buvęs toks:

mln. EUR

Ekonominis rezultatas.				
	USD	GBP	CZK	SEK
2017	6	414	10	87
2016	5	332	53	145

mln. EUR

Grynasis turtas				
	USD	GBP	CZK	SEK
2017 12 31	7	6	2	6
2016 12 31	9	6	2	5

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Dauguma finansinio turto ir įsipareigojimų išreikšti eurai, todėl užsienio valiutos kurso rizikos ES nėra. Tačiau ES yra suteikusi paskolų JAV doleriais per Euratomo finansinę priemonę, kurios finansuojamos iš skolintos atitinkamos sumos JAV doleriais (kompensacinė operacija). Balanso sudarymo dieną dėl Euratomo užsienio valiutos kurso rizikos ES nebuvo.

Iždas

Nuosavi ištekliai, kuriuos valstybės narės moka ne eurai, laikomi nuosavų išteklių sąskaitose pagal Tarybos reglamentą 609/2014 (su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu 804/2016). Jie perskaičiuojami eurai, kai jų reikia mokėjimams atlikti. Šių lėšų valdymo procedūros nustatytos pirmiau nurodytame reglamente. Retais atvejais šios lėšos tiesiogiai naudojamos mokėjimams, kurie bus atliekami ta pačia valiuta, atlikti.

Komerciniuose bankuose Komisija laiko sąskaitas ne euro, bet kitomis ES valiutomis, JAV doleriais ir Šveicarijos frankais, kad galėtų atlikti mokėjimus tomis valiutomis. Šios sąskaitos papildomos atsižvelgiant į atliktinų mokėjimų sumą, todėl jų likučiai yra labai maži ir valiutos kurso rizikos nepatiriama.

Kai įvairios pajamos (kitokios nei nuosavi ištekliai) gaunamos ne euro, bet kita valiuta, jos pervedamos į Komisijos sąskaitas ta pačia valiuta, jeigu reikia padengti mokėjimus, arba perskaičiuojamos eurai ir pervedamos į sąskaitas eurai. Avansinės sąskaitos ne euro, bet kita valiuta papildomos atsižvelgiant į apskaičiuotus trumpalaikius vietos mokėjimų ta pačia valiuta poreikius. Likučiai šiose sąskaitose laikomi neviršijant atitinkamų viršutinių ribų.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos (indėliai ir BUFI portfelis) ir banko garantijos

Kadangi visos baudos nurodomos ir mokamos eurai, užsienio valiutos kurso rizikos nepatiriama.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Šio fondo finansinis turtas nurodytas eurai, todėl valiutos kurso rizikos nepatiriama. Dėl reikalavimų fondui, pateiktų dėl paskolos gavėjo mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymo, ES perimtos paskolos yra dengiamos pirmine jų valiuta, todėl Europos Sąjungai kelia valiutos kurso riziką. Kadangi paskolų grąžinimo laikotarpis nėra žinomas, veikla, kuria kompensuojami užsienio valiutos kurso pokyčiai (apsidraudimo veikla), nevykdoma.

ESIF garantijų fondas

Dabar ESIF garantijų fondas veikia ir eurai ir JAV doleriais. 2016 m. gruodžio mėn. buvo pirmą kartą investuota į JAV doleriais išreikštus fiksuotųjų palūkanų skolos vertybinius popierius (JAV iždo), kad, dalyvaujant JAV rinkoje, būtų pagerinta grąža ir diversifikuota rinkos rizika. Valiutos rizika valdoma sudarant išvestinių finansinių priemonių sandorius (išankstinius užsienio valiutos keitimo sandorius) taip apdraudžiant investicijų portfelio JAV doleriais rinkos vertę. Nustatyta, kad didžiausia neapdrausta užsienio valiutos kurso rizikos pozicijos riba yra 1 % visos portfelio vertės, neviršijant lyginamojo indekso

ir metinių strateginių asignavimų. Taigi, JAV investicijų rinkos vertei padidėjus tiek, kad ji viršytų 1 % ribą, arba sumažėjus žemiau šios ribos, reikėtų perbalansuoti prekybą (sudaryti naują išankstinę tos pačios arba priešingos krypties sandorį), atitinkamai pakoreguoti arba panaikinti apdraustą poziciją. Apsidraudimo koregavimą gali paskatinti ir euro ir JAV dolerio keitimo kurso pokyčiai.

6.4. PALŪKANŲ NORMOS RIZIKA

Toliau pateiktoje lentelėje parodomas parduoti laikomo finansinio turto palūkanų normos jautrumas, kai numanomas galimas palūkanų normos pokytis yra +/- 100 bazinių punktų (1 %).

mln. EUR

	Padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)) baziniais punktais	Poveikis grynajam turtui
2017 12 31: Parduoti laikomas finansinis turtas	+100	(359)
	-100	382
2016 12 31: Parduoti laikomas finansinis turtas	+100	(291)
	-100	313

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Dėl skolinimosi ir skolinimo operacijų pobūdžio didelė ES turto ir įsipareigojimų dalis yra palūkanas teikiantis turtas ir įsipareigojimai. Tačiau su pasiskolintomis lėšomis susijusi palūkanų normos rizika yra kompensuojama termino ir keliamų sąlygų prasme lygiavertėmis paskolomis (kompensacinės operacijos).

Iždas

Komisijos iždas pinigų neskolina, todėl palūkanų normos rizikos nepatiria. Tačiau įvairiuose bankuose laikomų sąskaitų likučiams palūkanos yra skaičiuojamos. Todėl Komisija įdiegė priemones, kad užtikrintų, kad reguliariai gaunamos palūkanos už bankų sąskaitose laikomas lėšas atitiktų rinkos palūkanų normas ir jų galimą svyravimą.

Sąskaitoms, atidarytoms valstybių narių išduose nuosavų išteklių pajamoms, palūkanos neskaiciuojamos ir mokesčiai netaikomi. Už lėšų laikymą sąskaitose, atidarytose nacionaliniuose centriniuose bankuose, gali būti atlyginama pagal oficialius kiekvienos įstaigos taikomus tarifus. Kadangi šioms sąskaitoms taikomas atlygis šiuo metu gali būti neigiamas, siekiant kiek įmanoma sumažinti šiose sąskaitose esantį likutį yra nustatyta pinigų valdymo tvarka.

Be to, nuosavų išteklių sąskaitos yra apsaugotos nuo bet kokio neigiamų palūkanų normų poveikio pagal Tarybos reglamentą 609/2014 su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu 804/2016.

Už vienos nakties likučius komerciniuose bankuose kasdien gaunamos palūkanos. Joms taikomos kintamosios rinkos normos ir sutartinė marža (teigiama arba neigiama). Paprastai pagal susitarimus taikomos nulinės palūkanų normos. Todėl rizikos, kad Komisija gauna mažesnes nei rinkos palūkanas, nėra.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos (indėliai ir BUFI portfelis) ir banko garantijos

Laikiniai surinktos baudos investuojamos į pinigų rinkos priemonių ir ilgalaikių obligacijų portfelį, kurio bendra vidutinė trukmė – 2,6 metų.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Garantijų fonde numatytas biudžetas investuojamas į pinigų rinkos priemonių ir ilgalaikių obligacijų portfelį, kurio bendra vidutinė trukmė – 2,93 metų.

ESIF garantijų fondas

ESIF garantijų fonde numatytas biudžetas investuojamas į pinigų rinkos priemonių ir ilgalaikių obligacijų portfelį, kurio bendra vidutinė trukmė – 3,5 metų.

6.5. KREDITO RIZIKA

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ES gresiančią kredito riziką rodo finansinių priemonių balansinė vertė, kaip nurodoma 2 pastaboje.

Finansinio turto, kurio vertė nesumažėjusi, amžiaus analizė

mln. EUR

	Iš viso	Nepradelsta ir vertė nesumažėjusi	Pradelsta, bet vertė nesumažėjusi		
			< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai
<i>Paskolos</i>	54 981	54 980	0	–	–
<i>Gautinos ir susigražintinos sumos</i>	12 366	8 905	2 894	359	208
<i>Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	23	23	–	–	–
Iš viso 2017 12 31	67 369	63 908	2 894	359	208
<i>Paskolos</i>	55 477	55 476	1	–	–
<i>Gautinos ir susigražintinos sumos</i>	11 622	10 310	130	909	273
<i>Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas</i>	0	0	–	–	–
Iš viso 2016 12 31	67 099	65 786	131	909	273

Gautinos ir susigražintinos sumos (per 1–5 metus) apima susigražintinas sumas, susijusias su 278 mln. EUR (2016 m. – 870 mln. EUR) vertės konkurencijos baudomis, kurios yra didelė dalimi padengtos banko garantijomis, taigi Komisija patiria tik nedidelę kredito riziką. Šias garantijas kaip laikinų mokėjimų alternatyvą teikia bendrovės, kurioms skirtos baudos.

Finansinio turto, kurio mokėjimai nepradelsti ir vertė nesumažėjusi, kredito kokybė

mln. EUR

	PLT*	Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas**	2017 12 31 Paskolos ir gautinos sumos***	Pinigai	Iš viso
Sandorio šalys, turinčios išorės kredito reitingą					
<i>Aukščiausio ir aukšto lygio</i>	8 068	16	3 132	19 261	30 477
<i>Aukštesnio vidutinio lygio</i>	1 794	–	23 879	3 977	29 650
<i>Žemesnio vidutinio lygio</i>	2 186	–	28 041	463	30 691
<i>Neinvesticinis reitingas</i>	–	–	4 087	389	4 476
	12 048	16	59 139	24 090	95 293
Sandorio šalys, neturinčios išorės kredito reitingo					
<i>1 grupė</i>	–	6	4 745	21	4 772
<i>2 grupė</i>	–	–	1	–	1
	–	6	4 746	21	4 773
Iš viso	12 048	23	63 885	24 111	100 067

	PLT*	Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas**	2016 12 31 Paskolos ir gautinos sumos***	Pinigai	Iš viso
Sandorio šalys, turinčios išorės kredito reitingą					
Aukščiausio ir aukšto lygio	6 451	–	3 386	21 990	31 828
Aukštesnio vidutinio lygio	1 412	–	23 826	5 325	30 563
Žemesnio vidutinio lygio	1 056	–	4 532	492	6 081
Neinvesticinis reitingas	–	–	27 724	744	28 468
	8 920	–	59 469	28 552	96 941
Sandorio šalys, neturinčios išorės kredito reitingo					
1 grupė	–	0	6 238	33	6 272
2 grupė	–	–	79	–	79
	–	0	6 317	33	6 351
Iš viso	8 920	0	65 786	28 585	103 292

* Parduoti laikomas finansinis turtas (išskyrus nuosavo kapitalo priemones ir „Unitary Fund“).

** Tikraja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas.

*** Paskolos ir gautinos sumos apima atgautinas sumas.

Į pateiktą lentelę neįtrauktas parduoti laikomas finansinis turtas, turimas nuosavo kapitalo priemonių, kurių išorės kredito reitingas nenustatytas, forma. Keturių nurodytų rizikos kategorijos iš esmės yra grindžiamos išorės reitingų agentūrų reitingo kategorijomis ir atitinka:

- aukščiausio ir aukšto lygio: „Moody's“ P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA –; „Fitch“ F1+, F1, AAA – AA- kategorijas ir lygiaverčius reitingus
- aukštesnio vidutinio lygio: „Moody's“ P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A-; „Fitch“ F2, A+ – A- kategorijas ir lygiaverčius reitingus
- žemesnio vidutinio lygio: „Moody's“ P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB-; „Fitch“ F-3, BBBB+ – BBB- kategorijas ir lygiaverčius reitingus
- neinvesticinis reitingas: „Moody's“ not prime, Ba1 – C; S&P B, C, BB+ – D; „Fitch“ B, C, BB+ – D kategorijas ir lygiaverčius reitingus

ES naudojami šiomis išorės agentūrų reitingų kategorijomis kaip atskaitos tašku konkrečiai finansinėms priemonėms ir komerciniams bankams vertinti, tačiau, pati atlikusi atskirų atvejų analizę, gali laikyti sumas vieną iš rizikos kategorijų atitinkančioje įstaigoje, nors viena ar daugiau minėtų reitingų agentūrų būtų sumažinusi atitinkamos sandorio šalies reitingą. Kiek tai susiję su nereitinguotomis sandorio šalimis, į 1 grupę patenka skolininkai, praeityje neturėję mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymo istorijos, o į 2 grupę patenka skolininkai, kurie praeityje yra nevykdę mokėjimo įsipareigojimų.

Pirmiau nurodytos neinvesticinio reitingo kategorijos „Paskolos ir gautinos sumos“ sumos daugiausia yra susijusios su finansinės paramos paskolomis, kurias Komisija išmoka valstybėms narėms, patiriančioms finansinių sunkumų, ir susigražina iš tam tikrų valstybių narių pagal Nuosavų išteklių reglamentą ar kitu teisiniu pagrindu. Kaip grynieji pinigai nurodyta suma yra susijusi su išde arba valstybių narių centriniuose bankuose atidarytomis nuosavų išteklių banko sąskaitomis, kuriose laikomi pirmiau nurodytame reglamente numatyti nuosavų išteklių įnašai. Komisija gali naudotis šiomis sąskaitomis tik siekdama patenkinti grynųjų pinigų poreikį, atsirandančius vykdant biudžetą.

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Kredito rizika valdoma, visų pirma gaunant šalies garantijas Euratomo atveju, taip pat naudojantis Išorės veiksmų garantijų fondu (MFP ir Euratomas), tada galimybėmis reikiamų lėšų gauti iš Komisijos nuosavų išteklių sąskaitų valstybėse narėse ir galiausiai iš ES biudžeto.

Nuosavų išteklių teisės aktuose nustatyta 1,20 % valstybių narių BNP atitinkanti nuosavų išteklių mokėjimų viršutinė riba ir mokėjimų asignavimams padengti 2017 m. faktiškai panaudota 0,76 %. Vadinasi, 2017 m. gruodžio 31 d. šioms garantijoms padengti turima marža buvo 0,44 %. Šiuo tikslu ES turi teisę pareikalauti visų valstybių narių užtikrinti, kad ES teisinis įsipareigojimas skolintojams būtų įvykdytas.

Iždas

Dauguma Komisijos išdo išteklių laikomi pagal Tarybos reglamentą 609/2014 (su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu 804/2016) dėl nuosavų išteklių valstybių narių atidarytose sąskaitose, kurios skirtos valstybių narių įnašams (nuosaviems ištekliams) mokėti. Visos tokios sąskaitos laikomos valstybių narių išduose arba nacionaliniuose centriniuose bankuose. Šios institucijos Komisijai kelia mažiausią kredito (arba sandorio šalies) riziką, nes ją prisiima valstybės narės. Dalis Komisijos išdo išteklių laikoma komerciniuose bankuose, kad būtų galima padengti mokėjimus, todėl šios sąskaitos papildomos reikiamu laiku, o papildymą automatiškai tvarko išdo grynųjų pinigų valdymo sistema. Kiekvienoje sąskaitoje laikoma minimali pinigų suma, atsižvelgiant į kasdien iš jos atliekamų mokėjimų vidutinę sumą. Todėl vienos nakties indėlių bendra suma šiose sąskaitose paprastai yra nedidelė (iš viso mažiau nei 80 mln. EUR, išskirstytą į 21 sąskaitą), taigi Komisijos su rizika susijusi pozicija yra nedidelė. Šias sumas reikėtų vertinti atsižvelgiant į kasdienes bendrus išdo likučius, kurie 2017 m. svyravo 4 mlrd.–40 mlrd. EUR ribose, ir į bendrą 2017 m. iš Komisijos sąskaitų atliktų mokėjimų sumą, viršijančią 134 mlrd. EUR.

Be to, siekiant dar labiau sumažinti Komisijos sandorio šalies riziką, specialios gairės taikomos ir atrenkant komercinius bankus:

- visi komerciniai bankai atrenkami konkurso būdu. Norint dalyvauti konkurso procedūrose, minimalus trumpalaikis kredito reitingas turi būti „Moody's“ P-1 arba lygiavertis reitingas. Tam tikromis tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis gali užtekti mažesnio lygio reitingo;
- komercinių bankų, kuriuose Komisija turi sąskaitas, kredito reitingai stebimi kasdien.
- delegacijose už ES ribų avansinės sąskaitos laikomos vietos bankuose, atrinktuose supaprastinta konkurso tvarka. Reitingų reikalavimai priklauso nuo vietos situacijos ir įvairiose šalyse jie gali būti labai skirtingi. Siekiant apriboti rizikos poziciją, šiose sąskaitose laikomi kuo mažesni likučiai (atsižvelgiant į veiklos poreikius), sąskaitos nuolat papildomos ir kasmet peržiūrimos viršutinės ribos.

Baudos

Laikiniai surinktos baudos: indėliai

Bankai, kuriuose laikomi iki 2010 m. laikiniai surinktų baudų indėliai, yra atrenkami konkurso tvarka, laikantis rizikos valdymo politikos, pagal kurią nustatomi kredito reitingo reikalavimai ir sandorio šalies nuosavybei proporcinga lėšų suma, kurią galima laikyti.

Paprastai reikalaujama, kad komercinių bankų, kurie specialiai atrenkami laikinai surinktoms baudoms laikyti, minimalus ilgalaikis reitingas būtų A („S&P“ arba jam lygiavertis), o minimalus trumpalaikis reitingas būtų A-1 („S&P“ arba jam lygiavertis). Jei šios grupės bankų reitingas sumažinamas, taikomos specialios priemonės. Be to, kiekviename banke laikomo indėlio suma yra ribojama tam tikra nuosavų lėšų procentine dalimi, kuri skiriasi priklausomai nuo kiekvienos įstaigos reitingo lygio. Apskaičiuojant tokias ribas taip pat atsižvelgiama į neapmokėtų tos pačios įstaigos Komisijai suteiktų garantijų sumą. Reguliariai peržiūrima, ar negrąžinti indėliai atitinka taikomus politikos reikalavimus.

Laikiniai surinktos baudos: BUFI portfelis

Investuodama į valstybės skolą laikinai surinktas baudas, skirtas nuo 2010 m., Komisija prisiima kredito riziką. Didžiausia su rizika susijusi pozicija tenka Prancūzijai, kuriai tenka 26 % portfelio. Penkios šalys, kurių su rizika susijusi pozicija didžiausia (Prancūzija, Italija, Ispanija, Vokietija ir Belgija), kartu sudaro 72 % investicijų portfelio. Vidutinis svertinis portfelio kredito reitingas yra A (S&P arba jam lygiavertis).

Finansinės garantijos

Rizikos valdymo politika, taikoma tokių garantijų priėmimui, užtikrina aukštą Komisijos kreditų kokybę. Reguliariai peržiūrima, ar neapmokėtos garantijos atitinka taikomus politikos reikalavimus.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Sutartose išdo portfelio turto valdymo gairėse ir (arba) investavimo strategijoje nustatytos tam tikros ribos ir apribojimai, kad būtų apribota portfelio patiriama kredito rizika. Tokios ribos ir apribojimai apima tinkamumo kriterijus, absoliučiąsias kredito ribas nominaliaja verte priklausomai nuo emitento kategorijos, santykinės koncentracijos ribas priklausomai nuo emitento kategorijos ir kiekvienos emisijos koncentracijos ribas. Visoms investicijoms suteiktas bent jau investicinis reitingas.

ESIF garantijų fondas

Turto valdymo gairėse ir rizikos bei investavimo strategijose nustatytos tam tikros ribos ir apribojimai, kad būtų apribota portfelio patiriama kredito rizika, kuri paprastai ribojama pagal investicinį reitingą. Vidutinis svertinis portfelio kredito reitingas yra A (S&P arba jam lygiavertis).

Kadangi visų neįvykdytų išankstinių valiutų sandorių vienintelė sandorio šalis nuo 2017 m. gruodžio 31 d. yra Tarptautinių atsiskaitymų bankas (TAB), nuo tos dienos neatliekamas joks kredito vertės didinimas, pavyzdžiui, įkaitais, užskaitos susitarimais arba garantijomis. Didžiausia užsienio valiutos išvestinių finansinių priemonių, kurių tikroji vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra teigiama, kredito rizikos pozicija yra lygi balanse nurodytai grynajai turto vertei.

6.6. LIKVIDUMO RIZIKA

Finansinių įsipareigojimų terminų analizė pagal likusius sutartinius terminus

	mln. EUR			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
<i>Pasiskolintos lėšos</i>	(6 700)	(14 862)	(33 279)	(54 841)
<i>Mokėtinos sumos</i>	(39 048)	–	–	(39 048)
<i>Kita</i>	(150)	(665)	(1 255)	(2 070)
Iš viso 2017 12 31	(45 898)	(15 527)	(34 534)	(95 959)
<i>Pasiskolintos lėšos</i>	(2 094)	(18 084)	(34 950)	(55 128)
<i>Mokėtinos sumos</i>	(40 005)	–	–	(40 005)
<i>Kita</i>	(189)	(637)	(1 397)	(2 222)
Iš viso 2016 12 31	(42 288)	(18 721)	(36 346)	(97 355)

Tikraja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas

	mln. EUR			
	< 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
<i>Išvestinės finansinės priemonės mokėjimo dalis</i>	(634)	(2)	–	(635)
<i>Išvestinės finansinės priemonės gavimo dalis</i>	638	–	–	638
Grynieji pinigų srautai 2017 12 31	5	(2)	–	3
<i>Išvestinės finansinės priemonės mokėjimo dalis</i>	(150)	–	–	(150)
<i>Išvestinės finansinės priemonės gavimo dalis</i>	149	–	–	149
Grynieji pinigų srautai 2016 12 31	(1)	–	–	(1)

Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansine parama

Su pasiskolintomis lėšomis susijusi likvidumo rizika yra paprastai kompensuojama termino ir keliamų sąlygų prasme lygiavertėmis paskolomis (kompensacinės operacijos). MFP ir Euratomo atveju Išorės veiksmų garantijų fondas atlieka likvidumo rezervo (arba apsaugos sistemos) funkciją, jeigu skolininkai neatlieka mokėjimo arba vėluoja jį atlikti. Kalbant apie mokėjimų balanso paskolas, Tarybos reglamente (EB) Nr. 431/2009 nustatyta procedūra, kurią taikant yra pakankamai laiko mobilizuoti lėšas per Komisijos nuosavų išteklių sąskaitas valstybėse narėse. EFSM atveju Tarybos reglamente Nr. 407/2010 numatyta panaši procedūra.

Iždas

ES biudžeto principais užtikrinama, kad visų atitinkamiems metams skirtų grynujų pinigų išteklių visada užtektų visiems mokėjimams atlikti. Iš tiesų visi valstybių narių įnašai yra lygūs biudžetiniams metams skirtų mokėjimų asignavimų sumai. Tačiau valstybės narės įnašus moka visus metus kaip dvylika mėnesinių įmokų, o išmokoms būdingas tam tikras sezoniskumas. Be to, pagal Tarybos reglamentą Nr. 609/2014 (dėl nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu 804/2016) valstybių narių įnašais, susijusiais su (taisomaisiais) biudžetais, patvirtintais po atitinkamo mėnesio (N) 16 d., galima naudotis tik N+2 mėnesį, o susijusiais mokėjimų asignavimais galima naudotis iš karto. Siekiant užtikrinti, kad turimų išdo išteklių visada užtektų mokėjimams atlikti bet kurį konkretų mėnesį, taikomos reguliaraus grynujų pinigų poreikių prognozavimo procedūros, ir prireikus iki tam tikros ribos ir tam tikromis sąlygomis iš valstybių narių gali būti pareikalauta iš anksto sumokėti nuosavus išteklius arba papildomas lėšas. Dėl išlaidų sezoniškumo ir bendrų biudžeto apribojimų pastaraisiais metais atsirado poreikis atidžiau stebėti mokėjimų ritmą visus metus. Be to, Komisijai vykdant kasdienes išdo operacijas, automatinėmis grynujų pinigų valdymo priemonėmis užtikrinama, kad kasdien kiekvienoje Komisijos banko sąskaitoje būtų pakankamai likvidžių lėšų.

Baudos

Laikinai surinktos baudos: BUFI portfelis

Fondas valdomas laikantis principo, kad, atsižvelgiant į susijusius įsipareigojimus, visas turtas turi būti pakankamai likvidus ir jį turi būti galima greitai panaudoti. Portfelį daugiausia sudaro itin likvidūs vertybiniai popieriai, kuriuos galima parduoti, jei reikėtų padengti netikėtas pinigines išlaidas. Be to, vertybiniai popieriai, kurių išpirkimo terminas yra ne ilgesnis kaip vieni metai, ir kintamosios palūkanų normos obligacijos sudaro 38 %.

Išorės veiksmų garantijų fondas

Fondas valdomas laikantis principo, kad, atsižvelgiant į susijusius įsipareigojimus, visas turtas turi būti pakankamai likvidus ir jį turi būti galima greitai panaudoti. Fondas turi laikyti minimalų 100 mln. EUR trumpalaikį portfelį, kurio išpirkimo terminas mažiau kaip dvylika mėnesių ir kuris turi būti investuojamas į pinigų priemones. 2017 m. gruodžio 31 d. šių investicijų suma, įskaitant grynuosius, buvo 244 mln. EUR. Be to, mažiausiai 20 % fondo nominaliosios vertės turi sudaryti pinigų priemonės, fiksuotųjų palūkanų obligacijos, kurių likęs terminas – ne daugiau kaip vieni metai, ir kintamų palūkanų obligacijos. 2017 m. gruodžio 31 d. šis santykis buvo 23 %.

ESIF garantijų fondas

Garantijų fondas valdomas laikantis principo, kad visas turtas turi būti pakankamai likvidus ir jį turi būti galima greitai panaudoti atitinkamiems įsipareigojimams vykdyti. Portfelį sudaro itin likvidus turtas, kurį galima parduoti, jei reikėtų padengti netikėtas pinigines išlaidas, įskaitant likvidžiausius JAV doleriais išreikštus vertybinius popierius – JAV išdo obligacijas, kurios finansinių ataskaitų sudarymo dieną sudaro 16 % viso investicijų portfelio.

Už išvestinių finansinių priemonių sandorius atsiskaitoma pagal atskirus nurodymus ir remiantis jų sutartine termino data. Įsipareigojimai vykdomi parduodant JAV doleriais išreikštą turtą ir (arba) atliekant apskaitos sandorį, todėl gali būti, kad dėl užsienio valiutos skirtumų susidarys piniginių išlaidų.

Kalbant apie įkaito ir (arba) garantinių įmokų reikalavimus, likvidumo valdymas nereikalingas, nes dabartinė apsidraudimo sandorio šalis sutinka veikti su Komisija netaikydama jokių reikalavimų dėl įkaito ir (arba) garantinių įmokų vertės išlaikymo prievolių.

Kitos finansinės priemonės. Valiutų keitimo pasirinkimo sandoris

Per 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus ES sudarė išvestinės finansinės priemonės sutartį (valiutų keitimo pasirinkimo sandorį), skirtą apsidrausti nuo valiutų, susijusių su finansų įstaigų suteiktomis paskolomis, devalvacijos (žr. **2.11.2** pastabą). Kalbant apie kitas iš ES biudžeto finansuojamas finansines priemones, ES įsipareigojimo pagal šį pasirinkimo sandorį suma negali viršyti įsipareigotos skirti sumos, kas sušvelnina likvidumo riziką.

7. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ TEIKIAMA INFORMACIJA

7.1. SUSIJUSIOS ŠALYS

Su ES susijusios šalys yra ES konsoliduoti subjektai, asocijuotosios įmonės ir šių subjektų aukščiausiojo rango vadovai. Šių subjektų tarpusavio sandoriai yra įprasta ES operacijų dalis ir todėl pagal ES apskaitos taisykles šiems sandoriams nekeliami jokie specialūs informacijos atskleidimo reikalavimai.

7.2. AUKŠČIAUSIOJO RANGO VADOVŲ TEISĖS Į IŠMOKAS

Siekiant pateikti informaciją apie sandorius su susijusiomis šalimis, susijusius su ES aukščiausiojo rango vadovais, šie asmenys suskirstyti į penkias kategorijas.

1 kategorija. Europos Vadovų Tarybos pirmininkas, Komisijos pirmininkas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkas.

2 kategorija. Komisijos pirmininko pavaduotojas ir ES vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai ir kiti Komisijos pirmininko pavaduotojai.

3 kategorija. Tarybos generalinis sekretorius, Komisijos nariai, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teisėjai ir generaliniai advokatai, Bendrojo Teismo pirmininkas ir nariai, Europos Sąjungos tarnautojų teismo pirmininkas ir nariai, ombudsmenas ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas.

4 kategorija. Europos Audito Rūmų pirmininkas ir nariai.

5 kategorija. Institucijų ir agentūrų aukščiausiojo rango tarnautojai.

Jų teisių santrauka pateikiama toliau; daugiau informacijos galima rasti svetainėje „Europa“ skelbiamuose Tarnybos nuostatuose, oficialiame dokumente, kuriame aprašomos visų ES pareigūnų teisės ir pareigos. Aukščiausiojo rango vadovai lengvatinių paskolų iš ES nėra gavę.

FINANSINĖS IŠMOKOS AUKŠČIAUSIOJO RANGO VADOVAMS

EUR

Išmokos (vienam darbuotojui)	1 kategorija	2 kategorija	3 kategorija	4 kategorija	5 kategorija
Bazinis darbo užmokestis (per mėn.)	27 436,90	24 852,26 -	19 881,81 -	21 472,36 -	12 641,93 -
		25 846,36	22 367,04	22 864,09	19 881,81
Būsto išmoka / ekspatriacijos išmoka	15 %	15 %	15 %	15 %	0–4 %-16 %
Šeimos pašalpos:					
Namų ūkio pašalpa (% nuo atlyginimo)	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55
Išlaikomo vaiko pašalpa	403,25	403,25	403,25	403,25	403,25
Ikimokyklinė pašalpa	98,51	98,51	98,51	98,51	98,51
Mokymosi pašalpa arba	273,6	273,6	273,6	273,6	273,6
Mokymosi pašalpa ne darbo vietoje	547,2	547,2	547,2	547,2	547,2
Išmokos pirmininkaujantiems teisėjams	nėra duomenų	nėra duomenų	627,76	nėra duomenų	nėra duomenų
Išmokos reprezentaciniais tikslais	1 486,84	955,58	627,76	nėra duomenų	nėra duomenų
Metinės kelionių išlaidos	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų
Pervedimai į valstybę narę:					
Mokymosi pašalpa*	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
% nuo atlyginimo*	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% nuo atlyginimo be k. k.	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %	Daugiausia 25 %
Reprezentacinės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	nėra duomenų	nėra duomenų
Pradėjus eiti pareigas:					
Įsikūrimo išlaidos	54 873,80	48 969,98 - 50 928,78	39 763,62 - 44 734,07	42 944,71 - 45 728,19	Apmokamos
Šeimos kelionės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Persikraustymo išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Pabaigus eiti pareigas:					
Įsikūrimo grįžus išlaidos	27 436,90	24 852,26 - 25 846,36	19 881,81 - 22 367,04	21 472,36 - 22 864,09	Apmokamos
Šeimos kelionės išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Persikraustymo išlaidos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos	Apmokamos
Pereinamasis laikotarpis (% nuo atlyginimo)**	40 %-65 %	40 %-65 %	40 %-65 %	40 %-65 %	nėra duomenų
Sveikatos draudimas	Taikoma	Taikoma	Taikoma	Taikoma	Taikoma
Pensijos (% atlyginimo, neatskaičius mokesčių)	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %	Daugiausia 70 %
Atskaitoma:					
Mokesčiai nuo atlyginimo	8 %-45 %	8 %-45 %	8 %-45 %	8 %-45 %	8 %-45 %
Sveikatos draudimas (% nuo atlyginimo)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Specialus atlyginimo mokestis	7 %	7 %	7 %	7 %	6–7 %
Atskaitymas pensijai	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	nėra duomenų	9,8 %
Asmenų skaičius metų pabaigoje	3	6	93	28	112

*Taikomas korekcijos koeficientas (k. k.).

**Mokama pirmuosius 3 metus po išvykimo.

8. ĮVYKIAI PO BALANSO SUDARYMO DATOS

Šių ataskaitų pasirašymo dieną Komisijos apskaitos pareigūnas nebuvo pastebėjęs jokių reikšmingų įvykių, ir jam nebuvo pranešta apie jokių reikšmingus įvykius, kurie turėtų būti atskirai parodyti šiame skirsnyje. Kaip paaiškinta **4.1.1** pastaboje, iš dalies pakeitus Reglamentą (ES) 2017/2396, 2018 m. kovo mėn. buvo iš dalies pakeistas ESIF susitarimas.

Ataskaitos ir susijusios pastabos buvo parengtos remiantis naujausiais turimais duomenimis – tą patvirtina pateikta informacija.

9. KONSOLIDAVIMO MASTAS

A. KONTROLIUOJAMI SUBJEKTAI (52)

1. Institucijos ir patariamieji organai (11)

<i>Europos Parlamentas</i>	<i>Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas</i>
<i>Europos Vadovų Taryba</i>	<i>Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas</i>
<i>Europos Komisija</i>	<i>Europos ombudsmenas</i>
<i>Europos Audito Rūmai</i>	<i>Regionų komitetas</i>
<i>Europos Sąjungos Teisingumo Teismas</i>	<i>Europos Sąjungos Taryba</i>
<i>Europos išorės veiksmų tarnyba</i>	

2. ES agentūros (39)

2.1. Vykdomosios agentūros (6)

<i>Svietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga</i>	<i>Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga</i>
<i>Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga</i>	<i>Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga</i>
<i>Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga</i>	<i>Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga</i>

2.2. Decentralizuotos agentūros (33)

<i>Europos jūrų saugumo agentūra</i>	<i>Europos maisto saugos tarnyba</i>
<i>Europos vaistų agentūra</i>	<i>Europos Sąjungos geležinkelių agentūra</i>
<i>Europos GNSS priežiūros institucija</i>	<i>Bendrijos augalų veislių tarnyba</i>
<i>Europos cheminių medžiagų agentūra</i>	<i>Europos žuvininkystės kontrolės agentūra</i>
<i>Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūra (Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė)</i>	<i>Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras</i>
<i>Eurojustas</i>	<i>Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba</i>
<i>Europos lyčių lygybės institutas</i>	<i>Europos policijos biuras (Europolas)</i>
<i>Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra</i>	<i>Europos aviacijos saugos agentūra</i>
<i>Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras</i>	<i>Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra</i>
<i>Europos aplinkos agentūra</i>	<i>Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra</i>
<i>Europos profesinio mokymo plėtros centras</i>	<i>Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija</i>
<i>Europos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra</i>	<i>Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras</i>
<i>Europos bankininkystės institucija</i>	<i>Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija</i>
<i>Europos prieglobsčio paramos biuras</i>	<i>Europos mokymo fondas</i>
<i>Europos elektroninių ryšių reguliavimo institucija</i>	<i>Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas</i>
<i>Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (Frontex)</i>	<i>Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL)</i>
<i>EU-LISA (Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra)</i>	

3. Kiti kontroliuojami subjektai (2)

<i>Europos anglių ir plieno bendrija (likviduojama)</i>	<i>Europos inovacijos ir technologijos institutas</i>
---	---

B. ASOCIJUOTOSIOS ĮMONĖS (1)

<i>Europos investicijų fondas</i>

NEREIKŠMINGI SUBJEKTAI

Toliau išvardyti subjektai dėl savo nereikšmingumo nebuvo konsoliduoti taikant nuosavybės metodą į 2017 m. ES konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

Biologinės pramonės sektorių bendroji įmonė

Biologinės pramonės sektorių bendroji įmonė yra ES ir Biologinės pramonės sektorių konsorciumo (BPS konsorciūmas) viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė. BPS paskirtis – išnaudoti Europos bioekonomikos potencialą, biologinių ir kitokių atliekų pavertimą ekologiškesniais kasdieninio vartojimo produktais pasitelkiant novatoriškas technologijas ir biologinio perdirbimo įrenginius, kurie yra bioekonomikos pamatas.

Bendroji įmonė „Švarus dangus“

„Švarus dangus“ – didžiausia Europos mokslinių tyrimų programa, kurią vykdant kuriamos inovatyvios pažangiosios technologijos, skirtos orlaivių išmetamo anglies dioksido ir dujų kiekiui ir triukšmo lygiui mažinti. Finansuojama ES programos „Horizontas 2020“ lėšomis, įmonė „Švarus dangus“ padeda stiprinti Europos aeronautikos pramonės bendradarbiavimą, pirmavimą pasaulyje ir konkurencingumą.

Naujoviškų vaistų iniciatyvos bendroji įmonė (IMI)

IMI yra didžiausia Europos viešojo ir privačiojo sektorių iniciatyva, kuria siekiama paspartinti geresnių ir saugesnių vaistų kūrimą pacientams. IMI yra Europos Sąjungos ir farmacijos pramonės asociacijos bendroji įmonė.

Bendroji įmonė „Elektroniniai komponentai ir sistemos siekiant Europos lyderystės“ (ESCEL) (buvusių bendrųjų įmonių ARTEMIS ir ENIAC susijungimas)

ESCEL yra elektroninių komponentų ir sistemų srities viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, kurios tikslas – panaikinti atotrūkį tarp mokslinių tyrimų ir praktinio panaudojimo, suderinti strategijas, kad būtų padidintos Europos ir valstybių narių investicijos, ir kurti pažangią ekosistemą.

Kuro elementų ir vandenilio bendroji įmonė (KEV)

KEV yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, remianti kuro elementų ir vandenilio technologijų srities mokslinius tyrimus, technologijų plėtrą ir demonstracinę veiklą Europoje. Jos tikslas – paspartinti šių technologijų pateikimą rinkai, išnaudojant jų potencialą kaip priemonę mažo anglies dioksido kiekio energetinei sistemai sukurti.

Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų bendroji įmonė (SESAR)

SESAR yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, atsakinga už Europos oro eismo valdymo (OEV) sistemos modernizavimą, koordinuojant ir sutelkiant visą susijusią OEV mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą Europos Sąjungoje.

Bendroji įmonė „Shift2Rail“

„Shift2Rail“ yra pirmoji Europos geležinkelių srities jungtinė technologijų iniciatyva, kuria, paspartinus naujų ir pažangiųjų technologijų integravimą į novatoriškus geležinkelio transporto sprendimus, siekiama tikslinių mokslinių tyrimų bei inovacijų ir rinkta grindžiamų sprendimų.

Minėtųjų subjektų metinės finansinės ataskaitos skelbiamos viešai jų svetainėse.

FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITOS APTARIMAS IR ANALIZĖ

2017 FINANSINIAI METAI

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

TURINYS

1.	ES KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS. FINANSINĖ PADĖTIS 2017 M.	101
1.1.	PAJAMOS.....	101
1.2.	IŠLAIDOS	102
1.3.	TURTAS.....	103
1.4.	ĮSIPAREIGOJIMAI	110
2.	ES BIUDŽETO APSAUGA	111
3.	RIZIKOS IR NEAPIBRĖŽTUMO VALDYMAS VYKDANT ES BIUDŽETĄ.....	113
3.1.	MAKROEKONOMINĖ APLINKA	113
3.2.	NEAPIBRĖŽTIEJI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI FINANSINEI PARAMAI	113
3.3.	NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI, SUSIJĘ SU BIUDŽETO GARANTIJOMIS	115
3.4.	DARBO VIETŲ KŪRIMO, EKONOMIKOS AUGIMO IR INVESTICIJŲ POSTŪMIS	115
3.5.	NAUJIEMS RINKOS DALYVIAMS SKIRTAS REZERVAS (NER) 300	117

Šio dokumento „Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė“ (FSDA) tikslas yra padėti skaitytojams suprasti ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose pateiktą finansinę būklę, finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus. Šiame FSDA pateikta informacija nebuvo audituota.

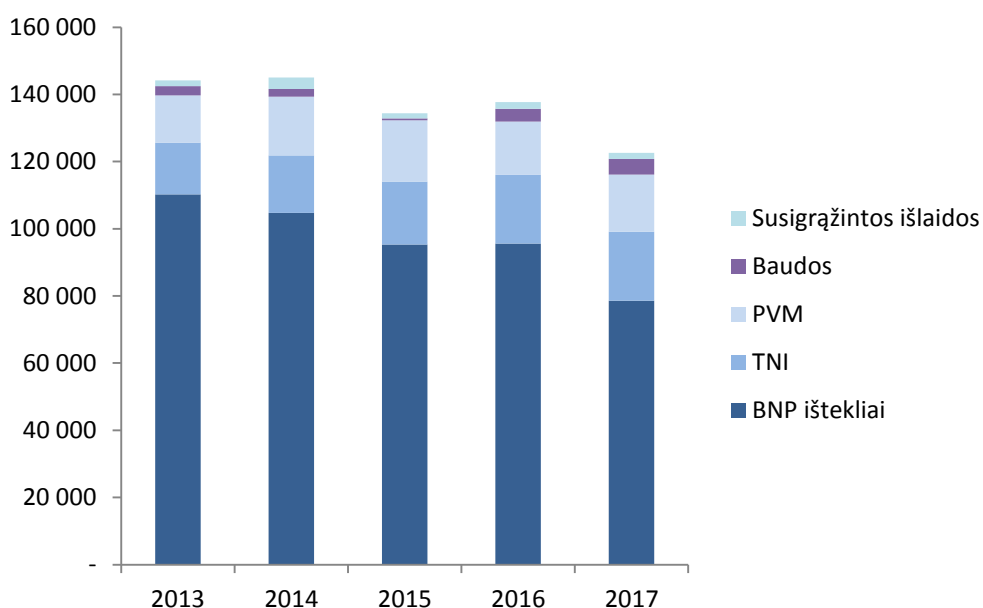
1. ES KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS. FINANSINĖ PADĖTIS 2017 M.

1.1. PAJAMOS

ES konsoliduotosios pajamos apima sumas, susijusias su prekybos ir neprekybinėmis operacijomis; pastarosios yra svarbiausios.

Toliau pateikiamoje lentelėje apžvelgiamos pagrindinės neprekybinių operacijų kategorijos.

Penkerių metų pajamų iš pagrindinių neprekybinių operacijų tendencijos (mln. EUR)

2017 m. konsoliduotos pajamos, palyginti su ankstesniais metais, sumažėjo 7 % iki 136,2 mlrd. EUR, daugiausia dėl:

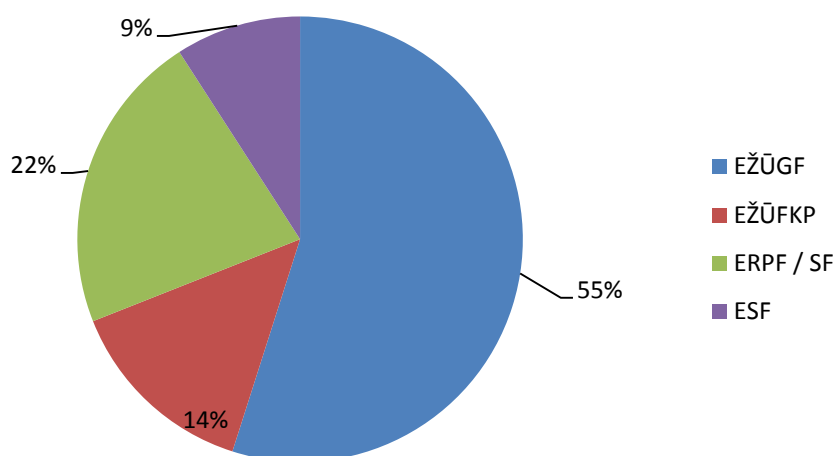
- BNP išteklių sumažėjimo 17 mlrd. EUR arba 18 %, palyginti su ankstesniais metais. Šį poveikį galima matyti iš pirmiau pateiktos lentelės ir jis visų pirma atspindi 2017 m. biudžeto mokėjimų asignavimų sumažėjimą. BNP ištekliai naudojami tai biudžeto daliai, kuriai neskirti jokie kiti pajamų šaltiniai, finansuoti, ir
- pirmiau minėtą sumažinimą iš dalies kompensavo kitos neprekybinių operacijų pajamos, kurios apima biudžeto perteklius nuo 2016 m. poveikį biudžeto koregavimo eilutėje, iki 6,4 mlrd. EUR sumos. Šis biudžeto perteklius buvo didelis, nes 2016 m. programos nebuvo įgyvendintos, kaip paaiškinta 2016 m. biudžeto vykdymo ataskaitos 2.2 pastaboje. Tai mechanizmas, kuriuo netiesiogiai kompensuojama valstybės narėms, nes atskaitoma kitų metų nuosavų išteklių suma (šiuo atveju sumažinama 2017 m. finansiniais metais), todėl biudžeto perteklius pripažįstamas pajamomis.

1.2. IŠLAIDOS

Pagrindinė išlaidų, pripažįstamų konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose, sudedamoji dalis – pervedamosios išmokos pagal pasidalijamąjį valdymą, kurios apima šiuos fondus: i) Europos žemės ūkio garantijų fondą (EŽŪGF); ii) EŽŪFKP ir kitas kaimo plėtros priemones; iii) ERPF ir SF ir iv) Europos socialinį fondą (ESF).

Šios lėšos sudarė beveik 63 % visų 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų išlaidų, žr. toliau pateikiamą diagramą.

Valstybių narių 2017 finansinių metų pagrindinių išlaidų santykinis svoris

Taikant tiesioginį valdymą patirtas išlaidas sudaro Komisijos, vykdomųjų įstaigų ir patikos fondų biudžeto vykdymo išlaidos. Pagal netiesioginį valdymą biudžetą vykdo ES agentūros, ES įstaigos, trečiosios šalys, tarptautinės organizacijos ir kiti subjektai.

Apskritai, tiesioginio ir netiesioginio valdymo išlaidos sudaro apie 19 % visų išlaidų (24 mlrd. EUR) ir išlieka nepakitusios, palyginti su praėjusiais finansiniais metais.

ES būsimus mokėjimų įsipareigojimus laiko išlaidomis, nors jos kol kas neįtrauktos į pinigais grindžiamas biudžeto sąskaitas. Svarbios sumos parodytos kaip žemės ūkio ir kaimo plėtrai mokėtinos sumos bei sukauptos sąnaudos ir kaip pensijų ir išmokų darbuotojams įsipareigojimai, susiję su Komisijos narių, EP narių ir darbuotojų teisėmis į pensiją.

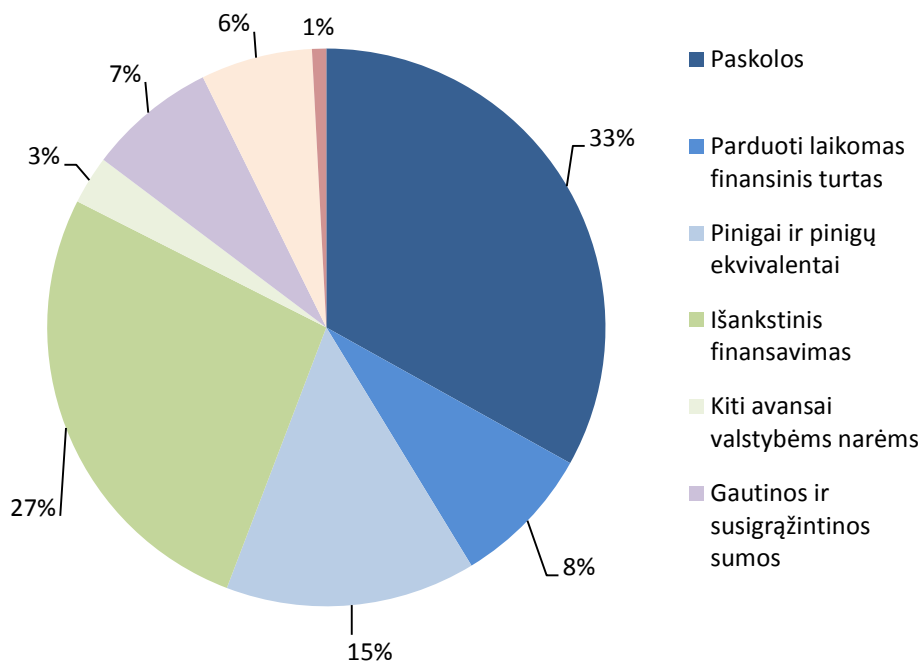
Palyginti su 2016 m., konsoliduotosios išlaidos sumažėjo 11 % iki 128,1 mlrd. EUR, daugiausia dėl to, kad:

- ERPF ir SF išlaidos sumažėjo maždaug 50 % arba 17,4 mlrd. EUR, nes buvo patirta mažiau išlaidų, susijusių su ankstesniu programavimo laikotarpiu (2007–2013 m.); ir
- dėl tos pačios priežasties išlaidos pagal Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir kitas kaimo plėtros priemones taip pat sumažėjo 1,2 mlrd. EUR.

1.3. TURTAS

Didžiausia balanse įrašyto turto dalis yra susijusi su finansiniu turtu (paskolomis, parduoti laikomu finansiniu turtu, pinigais) ir išankstinio finansavimo sumomis; tai sudaro maždaug 85 % ES turto.

ES konsoliduotojo turto sudėtis

2017 m. gruodžio 31 d. visas turtas sudarė 166,2 mlrd. EUR, t. y. padidėjo apie 2 %. Pagrindiniai pokyčiai yra šie:

- dėl nedidelio padidėjimo daugelyje politikos sričių 3,6 mlrd. EUR padidėjo išankstinis finansavimas;
- 2,5 mlrd. EUR padidėjo finansinės priemonės, susijusios su garantijų fondo panaudojimu ESIF operacijoms. Šis fondas įsteigtas siekiant suteikti likvidumo atsargas nuostoliams, kuriuos gali patirti EIB, vykdydamas savo finansavimo ir investavimo operacijas, kurioms pagal ESIF susitarimą gali būti skirta ESIF ES garantija, padengti. Jam bus skiriama vis daugiau lėšų ir jis laipsniškai pasieks 9,1 mlrd. EUR sumą, kuri turėtų padengti 35 % visų būsimų ES ESIF garantijų įsipareigojimų; ir
- nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų padidėjimas 0,7 mlrd. EUR, susijęs su tolesne kosmoso įrenginių („Galileo“ ir „Copernicus“) plėtra.

Apskritai, ES institucijos ir įstaigos siekia užtikrinti, kad pinigais ir pinigų ekvivalentais laikomos sumos būtų mažos. 24,1 mlrd. EUR pinigų likutis metų pabaigoje yra mažesnis nei 2016 m. ir jį sudaro šie pagrindiniai elementai:

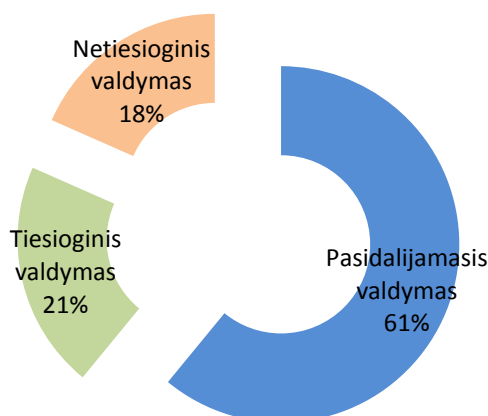
- nuosavi ištekliai; į metų pabaigos balansą įtraukta bendra grynoji 8,9 mlrd. EUR suma, kuri turi būti grąžinta valstybėms narėms 2018 m. pradžioje atsižvelgiant į 2017 m. pabaigoje priimtus taisomuosius biudžetus;
- 2017 m. pabaigoje galutinai surinktos baudos, kurias Komisija skyrė už konkurencijos taisyklių pažeidimą (0,5 mlrd. EUR) taip pat yra dalis metų pabaigos išdo likučio; ir
- į išdo balansą taip pat įtraukti 8,4 mlrd. EUR asignuotųjų pajamų mokėjimų asignavimai.

Išankstinis finansavimas

Reikėtų pastebėti, kad išankstinio finansavimo lygiui didelį poveikį daro DFP ciklas, pavyzdžiui, galima numanyti, kad DFP laikotarpio pradžioje valstybės narės pagal sanglaudos politiką bus išmokėti dideli avansai. Komisija deda visas pastangas siekdama užtikrinti deramą išankstinio finansavimo lygį. Turi būti išlaikyta pusiausvyra tarp pakankamo projektų finansavimo užtikrinimo ir išlaidų pripažinimo laiku.

Visa išankstinio finansavimo suma (išskyrus kitus avansus valstybės narėms ir įnašus į patikos fondą „Bekou“ ir patikos fondą Afrikai) ES balanse yra 44,3 mlrd. EUR (2016 m. – 41,6 mlrd. EUR) ir beveik visa ši suma susijusi su Komisijos veikla. Maždaug 61 % Komisijos išankstinio finansavimo yra susiję su pasidalijamuoju valdymu, t. y. biudžeto vykdymas yra perduotas valstybės narėms (priežiūros veiklą toliau vykdo Komisija).

Komisijos išankstinis finansavimas pagal valdymo būdus

Didžiausia išankstinio finansavimo suma pagal pasidalijamąjį valdymą susijusi su ERPF ir Sanglaudos fondu (14,9 mlrd. EUR).

FINANSINĖS PRIEMONĖS

ES konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose apskaitos tikslais prie finansinių priemonių priskiriama:

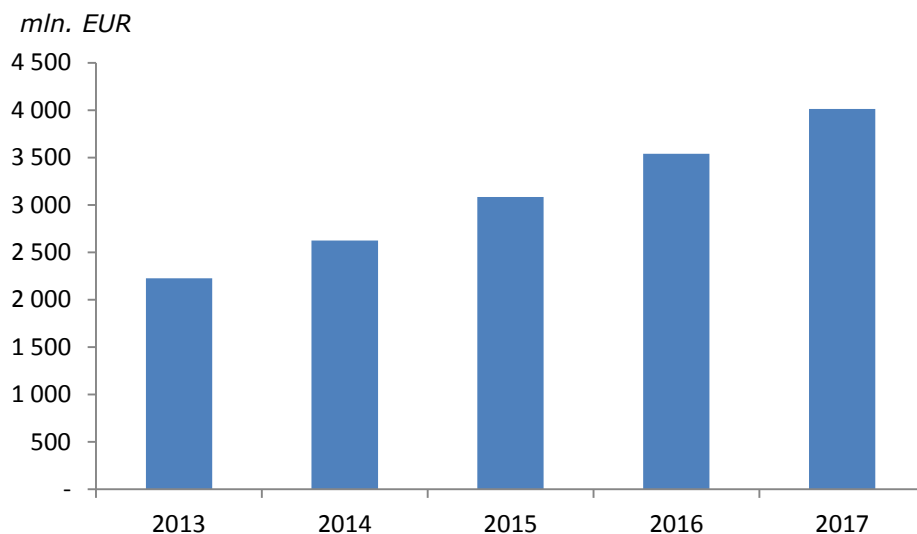
- finansinės priemonės, finansuojamos iš ES biudžeto: pagal šio tipo biudžeto vykdymą lėšos arba jau yra pervestos į įgaliotųjų subjektų valdomas patikos sąskaitas ir jas galima panaudoti (kaip pinigus ir pinigų ekvivalentus ir skolos vertybinius popierius) būsimiems reikalavimams dėl garantijų išmokėjimo padengti, arba investuotos į nuosavybę;
- finansinis turtas, laikomas biudžeto garantijoms skirtuose garantijų fonduose: pagal šio tipo biudžeto vykdymą ES įgaliotiesiems subjektams suteikia garantijas, kurioms lėšos tik iš dalies skiriamos per Komisijos sukurtus garantijų fondus, ir taip ES biudžete atsiranda neapibrėžtieji įsipareigojimai – žr. **3.3** pastabą; ir
- paskolos ir susijusios pasiskolintos lėšos, skirtos finansinės paramos programoms.

Finansinės priemonės, finansuojamos iš ES biudžeto

Iš ES biudžeto finansuojamų tiesiogiai ir netiesiogiai valdomų finansinių priemonių svarba ir apimtys kasmet vis didėja. Skirtingai nei tradicinis metodas, pagal kurį biudžetas įgyvendinamas teikiant dotacijas ir subsidijas, šis metodas grindžiamas idėja, kad už kiekvieną iš biudžeto taikant finansines priemones išleistą eurą dėl sverto koeficiento galutinis paramos gavėjas gauna daugiau nei 1 EUR finansinės paramos. Taip naudojant ES biudžetą siekiama kuo labiau padidinti turimų lėšų poveikį. Iš ES biudžeto finansuojamos finansinės priemonės gali būti garantijų priemonės, nuosavo kapitalo priemonės ir paskolų priemonės, žr. toliau pateikiamą DFP apžvalgą. Šiose priemonėse laikomas turtas yra laikomas kaip pinigai ir pinigų ekvivalentai arba investuojamas į nuosavo kapitalo priemones ir skolos vertybinius

popierius ir ES konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose rodomas kaip parduoti laikomas finansinis turtas.

Parduoti laikomas iš ES biudžeto finansuojamų finansinių priemonių finansinis turtas (vertė metų pabaigoje).

Šiose lentelėse apžvelgiamos ES biudžeto lėšomis finansuotos finansinės priemonės pagal DFP ir jų vertės 2017 m. gruodžio 31 d.

mln. EUR

Susieta su daugiau nei viena DFP	Turtas*	Įsipareigojimai**	Garantijos***
Garantijos ir rizikos pasidalijimo priemonės:			
Garantijų priemonė pagal Vakarų Balkanų įmonių plėtros ir inovacijų priemonę (EDIF)	28	(26)	-
	28	(26)	-
Nuosavo kapitalo priemonės:			
Europos fondas Pietryčių Europai (EFPE)	119	-	-
Ekologiško augimo fondas rytinėms kaimyninėms šalims	70	0	-
Įmonių inovacijų fondas (IIF)	18	-	-
MENA mažųjų ir vidutinių įmonių fondas (SANAD)	18	-	-
Įmonių plėtros fondas (IPF)	10	-	-
Mikrofinansų iniciatyva Azijos paskolų fondui (MIFA)	8	-	-
	245	0	-
Iš viso	273	(26)	-

2014–2020 m. DFP	Turtas	Įsipareigojimai	Garantijos
Garantijos ir rizikos pasidalijimo priemonės:			
„Horizontas 2020“ – „InnovFin“ paskolų ir garantijų paslauga moksliniams tyrimams ir inovacijoms	941	(30)	(813)
„Horizontas 2020“ – „InnovFin“ MVĮ garantija	694	(205)	(484)
Europos infrastruktūros tinklų priemonės skolos priemonė (EITP skolos priemonė)	524	(3)	(490)
COSME paskolų garantijų priemonė	224	(331)	(2)
Užimtumo ir socialinių inovacijų garantijų priemonė (EaSI)	56	(25)	-
Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonė (EVEFPF)	31	(1)	(2)
Kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė	17	(4)	-
Studentų paskolų garantijų sistema	14	(1)	-

Labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms skirta finansinė įtraukties programa	14	-	(6)
Gamtos turto finansavimo priemonė	12	-	(1)

2014–2020 m. DFP	Turtas	Įsipareigojimai	Garantijos
<i>(tęsinys iš ankstesnio puslapio)</i>			
Rytų partnerystės MVĮ finansavimo priemonė	5	(5)	-
Rytų partnerystės šalyse vykdoma programa „Moterys versle“	4	-	(4)
Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonė (EVEFPF) Parama Mongolijos ekonomikos įvairinimui	2	-	-
	2 538	(604)	(1 802)
Nuosavo kapitalo priemonės:			
„Horizontas 2020“ – „InnovFin“ moksliniams tyrimams ir inovacijoms skirta nuosavo kapitalo priemonė	312	(9)	-
COSME – augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemonė	45	(2)	-
Pietinėms kaimyninėms šalims skirta rizikos kapitalo priemonė	20	-	-
„Climate Investor One“	16	-	-
Lotynų Amerikos investicinė priemonė	13	-	-
Afrikos žemės ūkio prekybos ir investicijų fondas	10	-	-
	416	(12)	-
Mišrios priemonės:			
ES glaudaus bendradarbiavimo plataus masto laisvosios prekybos erdvėje priemonė „ElectriFI“	70	-	(18)
	32	0	-
	102	0	(18)
Iš viso	3 056	(615)	(1 820)
DFP iki 2014 m.	Turtas	Įsipareigojimai	Garantijos
Garantijos ir rizikos pasidalijimo priemonės:			
Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė (RPFP)	763	(70)	(654)
MVĮ garantijų priemonė pagal KIP	90	(167)	-
Daugiametė įmonių programa	32	(32)	-
MVĮ garantijų priemonė	12	(5)	-
Europos mikrofinansų įgaliojimų priemonė „Progress“	6	(5)	-
	904	(279)	(654)
Nuosavo kapitalo priemonės:			
MVĮ spartaus augimo ir inovacijų priemonė pagal KIP	428	(4)	-
Daugiametės bendrosios programos nuosavo kapitalo priemonė	217	-	-
Europos efektyvaus energijos vartojimo fondas	100	-	-
Fondas „Marguerite“	79	-	-
Pasaulinis energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos fondas	72	-	-
Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonė	67	-	-
1998 m. Europos technologijų priemonių (ETP) steigimo programa	10	-	-
Technologijų perdavimo bandomieji projektai	1	-	-
	974	(4)	-
Mišrios priemonės:			
Ekonominio ir finansinio bendradarbiavimo priemonė pagal Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystę (MEDA)	179	(2)	-
Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė (EKPP)	125	(3)	-
MVĮ paramos paskolos	16	-	-

	320	(5)	-
Iš viso	2 198	(288)	(654)
Bendras skaičius	5 526	(930)	(2 473)

* Šioje lentelėje pateiktas turtas apima kelis finansinės atskaitomybės straipsnius (4 014 mln. EUR vertės parduoti laikomo turto (iš kurio 1 145 mln. EUR sudaro nuosavo kapitalo priemonės); 1 325 mln. EUR pinigų ir pinigų ekvivalentų; 93 mln. EUR vertės paskolų ir 94 mln. EUR vertės kito turto).

** Šioje lentelėje pateikti įsipareigojimai apima kelis finansinės atskaitomybės straipsnius (857 mln. EUR vertės atidėjinių; 66 mln. EUR mokėtinų sumų ir 7 mln. EUR vertės kitų įsipareigojimų).

*** Kai kurių garantijų atveju ES prisiimtą riziką visiškai padengia atidėjiniai.

Finansinis turtas, laikomas biudžeto garantijoms skirtuose garantijų fonduose

Komisija įsteigė garantijų fondus, kad padengtų biudžeto garantijas (žr. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 4.1.1 pastabą), suteiktas EIB grupei. Šie garantijų fondai finansuojami iš ES biudžeto siekiant suteikti likvidumo atsargų galimiems nuostoliams, susijusiems su garantuotomis operacijomis, padengti. Mokėjimai į garantijų fondus investuojami į finansines priemones, įskaitant skolos vertybinius popierius, grynuosius pinigus ir terminuotuosius indėlius. 2017 m. gruodžio 31 d. Komisija finansinį turtą laikė

- Išorės veiksmų garantijų fonde (2,4 mlrd. EUR) ir
- ESIF garantijų fonde (3,5 mlrd. EUR).

Paskolos ir susijusios pasiskolintos lėšos, skirtos finansinės paramos programoms

Finansinę paramą valstybėms narėms ir trečiosioms šalims dvišalių paskolų, finansuojamų iš kapitalo rinkų pasinaudojant ES biudžeto garantija, forma teikia Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos sprendimais.

Komisija, veikdama ES vardu, dabar vykdo tris pagrindines programas:

- Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonę (EFSM)
- mokėjimų balanso pagalbos ir
- makrofinansinės pagalbos (MFP), pagal kurią ji gali teikti paskolas.

ES skolinimui reikalingas kapitalas yra gaunamas kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų.

2017 m. gruodžio 31 d. pagal EFSM ir mokėjimų balanso priemonę suteiktos finansinės paramos paskolų nominali suma buvo:

mlrd. EUR

	MB			EFSM*			IŠ VISO
	Latvija	Rumunija	Iš viso	Airija	Portugalija	Iš viso	
Iš viso suteikta paskolų	3,1	5,0**	8,1	22,5	26,0	48,5	56,6
Iš viso išmokėta 2017 12 31	2,9	5,0	7,9	22,5	24,3	46,8	54,7
Iš viso grąžinta 2017 12 31	(2,2)	(2,7)	(4,9)	-	-	-	(4,9)
Negrąžinta suma 2017 12 31	0,7	2,3	3,0	22,5	24,3	46,8	49,8

* Sandoriai, kurie nėra refinansuojami.

** Neįskaitant prevencinės pagalbos.

EFSM

EFSM buvo sukurta siekiant teikti finansinę paramą visoms valstybėms narėms, patiriančioms arba realiai galinčioms patirti didelių ekonominių ir finansinių sunkumų dėl išimtinių aplinkybių, kurių jos negali kontroliuoti. 2011–2014 m. finansinė pagalba pagal EFSM buvo suteikta Airijai ir Portugalijai, su sąlyga, kad bus vykdomos reformos.

Šios programos galiojimas baigėsi ir jokių papildomų paskolų nebegalima imti, nors ji ir toliau naudojama tokioms konkrečioms užduotims kaip Airijai ir Portugalijai suteiktų paskolų grąžinimo termino pratęsimas ir pereinamojo laikotarpio paskolų teikimas.

Pagrindiniai EFSM programos faktai yra tokie:

Airija

- 2010 m. gruodžio mėn. Airija paprašė suteikti visą EFSM skirtą 22,5 mlrd. EUR sumą. Ši suma buvo išmokėta aštuoniomis dalimis nuo 2011 m. sausio mėn. iki 2014 m. kovo mėn.;
- Airija turi galimybę pratęsti EFSM paskolų grąžinimo terminą, remiantis tuo, kad pratęstas maksimalus svertinis vidutinis paskolų grąžinimo terminas; ir
- Pirmą 3,4 mlrd. EUR sumą numatyta grąžinti 2018 m. balandžio mėn. Tačiau Airija paprašė pratęsti terminą; šis prašymas buvo patenkintas ir 2018 m. pirmąjį ketvirtį sėkmingai pasiskolinta rinkose, o šią sumą numatyta grąžinti dviem dalimis – 2,4 mlrd. EUR ir 1 mlrd. EUR atitinkamai 2025 ir 2033 m. Antrą 0,5 mlrd. EUR sumą numatyta grąžinti 2018 m. spalio mėn., tačiau taip pat numatyta galimybė terminą pratęsti.

Portugalija

- Portugalija paprašė 24,3 mlrd. EUR iš bendros 26 mlrd. EUR sumos, kurią 2011 m. gegužės mėn. skyrė EFSM. Ši suma buvo išmokėta septyniomis dalimis nuo 2011 m. gegužės mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn.; ir
- Pirmą 0,6 mlrd. EUR sumą numatyta grąžinti 2018 m. spalio mėn., tačiau, kaip ir Airijos atveju, numatyta galimybė terminą pratęsti.

Mokėjimų balansas

Mokėjimų balanso pagalba yra pagalbos programa, skirta euro zonai nepriklausančioms šalims, kurios susiduria su mokėjimų balanso sunkumais arba kurioms tokie sunkumai gresia. Mokėjimų balanso pagalba teikiama kaip vidutinės trukmės paskolos, su sąlyga kad bus įgyvendinama politika, skirta pagrindinėms ekonominėms problemoms spręsti. Paprastai ES mokėjimų balanso pagalba siūloma bendradarbiaujant su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF) ir kitomis tarptautinėmis institucijomis ar šalimis.

ES vidutinės trukmės finansinė pagalba pagal MB priemonę pradėta teikti 2008 m. lapkričio mėn., siekiant padėti Vengrijai, o vėliau, 2009 m. sausio ir gegužės mėn., Latvijai ir Rumunijai atkurti rinkų pasitikėjimą; bendra visų įsipareigojimų suma – 14,6 mlrd. EUR. Mokėjimų balanso pagalbos programa Vengrijai baigėsi 2010 m., o 2016 m. visa suma buvo grąžinta. Tiek Latvijai, tiek Rumunijai skirtos pagalbos programos baigėsi 2012 m., todėl papildomų išmokų skirti nebegalima.

Be to, dviejų prevencinės pagalbos programų Rumunijai galiojimas baigėsi atitinkamai 2013 ir 2015 m. jomis nepasinaudojus.

Pagrindiniai faktai yra tokie:

- 2017 m. mokėjimų balanso pagalbą gavusios valstybės narės laiku grąžino visą 1,3 mlrd. EUR sumą, iš kurios 1,2 mlrd. EUR buvo pagrindinės paskolos sumos grąžinimas iš Rumunijos, o kita dalis – palūkanos; ir
- 2018 m. balandžio mėn. Rumunija grąžino 1,2 mlrd. EUR pagrindinės sumos, ir tikimasi, kad likusi 0,1 mlrd. EUR pagrindinė suma bus grąžinta 2018 m. spalio mėn.

Makrofinansinė pagalba

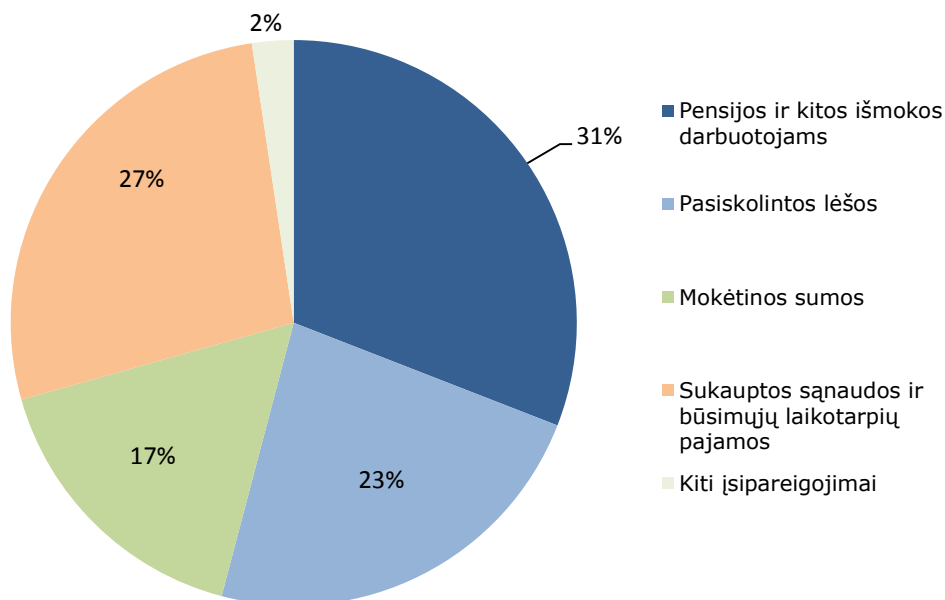
Makrofinansinė pagalba – finansinė parama, kurią ES teikia šalims partnerėms, nepriklausančioms ES ir patiriančioms mokėjimų balanso krizę. Ji teikiama vidutinės trukmės arba ilgalaikės paskolos arba dotacijos arba jų derinio forma, ir ją gali gauti tik šalys, kurios naudojasi TVF pagalbos programa.

2017 m. gruodžio 31 d. negrąžintos paskolos pagal MFP programą sudarė 3,9 mlrd. EUR (nominaliaja verte).

1.4. ĮSIPAREIGOJIMAI

Svarbiausius balanso įsipareigojimų straipsnius visų pirma sudaro keturi pagrindiniai straipsniai: i) pensijų įsipareigojimas ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimai; ii) pasiskolintos lėšos; iii) mokėtinos sumos trečiosioms šalims ir iv) sukauptos sąnaudos.

ES konsoliduotojo balanso įsipareigojimų sudėtis

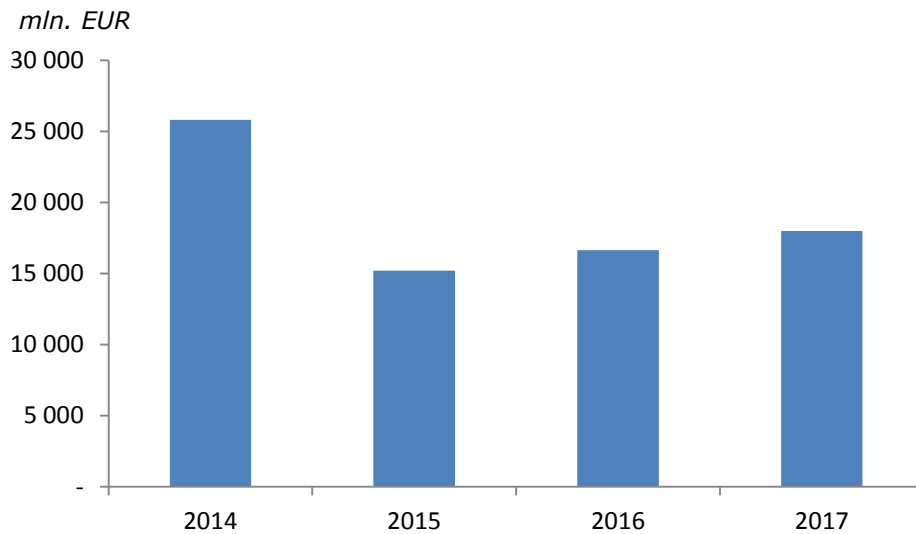
2017 m. gruodžio 31 d. visi įsipareigojimai sudarė 236,5 mlrd. EUR, t. y. padidėjo apie 1 %, palyginti su ankstesniais metais.

Pagrindiniai pokyčiai buvo susiję su tokiais veiksniais:

- 5,9 mlrd. EUR bendro išmokų darbuotojams įsipareigojimo padidėjimas susijęs daugiausia su Europos pareigūnų pensijų sistemos grynojo įsipareigojimo padidėjimu;
- atidėjiniai padidėjo 1 mlrd. EUR, nes atnaujinus JRC išmontavimo atidėjinį padidėjo įsipareigojimo įvertis. Šis pokytis susijęs su pagrindiniu skaičiavimui naudotu rodikliu – laikotarpiu, kuris anksčiau buvo maždaug 20 metų, o dabar pakeistas į 40 metų; ir
- sukauptos išlaidos sumažėjo 3,7 mlrd. EUR, tai iš dalies kompensavo minėtą poveikį. Sukauptos išlaidos taip sumažėjo dėl to, kad ankstesnės DFP sanglaudos programų įgyvendinimas baigiamajame etape yra gerokai pažengęs.

Apskritai visi kiti įsipareigojimų straipsniai išliko stabilūs. Svarbu pažymėti, kad ilguoju laikotarpiu finansiniai įsipareigojimai sumažėjo dėl mažesnio skolinimosi, taip pat dėl padidėjusios trumpalaikių įsipareigojimų dalies; šis poveikis susijęs su dėl mokėjimų balanso ir EFSM pagalbos grąžinimu 2018 m. iš Rumunijos (1,35 mlrd. EUR), Airijos (3,9 mlrd. EUR) ir Portugalijos (0,6 mlrd. EUR), kaip tikimasi ataskaitų rengimo dieną.

Iš viso gauta prašymų kompensuoti išlaidas ir sąskaitų faktūrų, balanse pripažintų mokėtinomis sumomis

Grynasis turtas

Turtą viršijantys įsipareigojimai nereiškia, kad ES institucijos ir įstaigos yra patekusios į sunkią finansinę padėtį, greičiau tai rodo, kad tam tikri įsipareigojimai bus finansuojami iš būsimų metinių biudžetų. Pagal kaupiamosios apskaitos taisykles daug išlaidų yra pripažįstamos 2017 m., nors gali būti faktiškai apmokėtos 2018 m. arba vėliau ir dengiamos iš būsimų biudžetų, o susijusios pajamos bus apskaitytos būsimais laikotarpiais. Didžiausios minėtinos sumos yra EŽŪGF veiklos lėšos (išmokėtos 2018 m.) ir išmokų darbuotojams įsipareigojimas (mokėtinas ateinančius 30 ir daugiau metų).

2. ES BIUDŽETO APSAUGA

2017 m. finansinių pataisų ir susigražintų lėšų apžvalga

Svarbus aspektas vykdant ES biudžetą yra poreikis užtikrinti tinkamą klaidas lemiančių sistemos trūkumų, pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, jų nustatymą ir ištaisymą. Audito Rūmai metinėje ataskaitoje pateikia metinių finansinių ataskaitų patikimumo ir pagal jas atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, taip pat atliktų mokėjimų reikšmingo klaidų lygio patikinimo pareiškimą. Patikinimo pareiškimas Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje skelbiamas kartu su ES metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

Šių klaidų poveikį sušvelnina Komisijos apsauginiai veiksmai, vykdomi per du pagrindinius mechanizmus:

- 1) prevencinius mechanizmus (pvz., ex ante patikrinimai, mokėjimų nutraukimas ir sustabdymas); ir
- 2) korekcinis mechanizmus (visų pirma valstybėms narėms skiriamos arba su jomis suderintos finansinės pataisos ir lėšų susigražinimas iš ES išmokų gavėjų).

Pagal pasidalijamąjį valdymą (žemės ūkio išlaidų ir struktūrinių veiksmų) valstybės narės per visą išlaidų ciklą pirmiausia privalo užtikrinti, kad iš ES biudžeto apmokėtos išlaidos būtų teisėtos ir tvarkingos.

Apsauginių veiksmų būtinybė nustatoma remiantis Komisijos ir valstybių narių (išlaidų pagal pasidalijamojo valdymo principą atveju) atliekamos ES biudžeto finansuojamų išlaidų atitikties reikalavimams priežiūros ir patikrų rezultatais. Nustatydama finansinės pataisos arba susigražintą sumą Komisija atsižvelgia į taikomų teisės aktų pažeidimo pobūdį ir sunkumą ir finansines pasekmes ES biudžetui, įskaitant valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų atvejus.

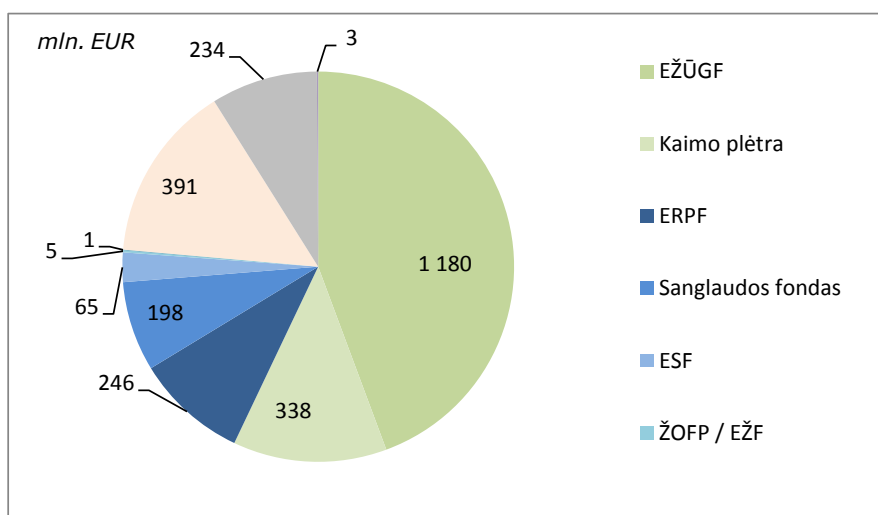
Taisomųjų mechanizmų procedūra:

Finansinės pataisos ir lėšų susigrąžinimas pateikiami dviem pagrindiniais proceso etapais. Abu etapai gali vykti tais pačiais arba skirtingais metais.

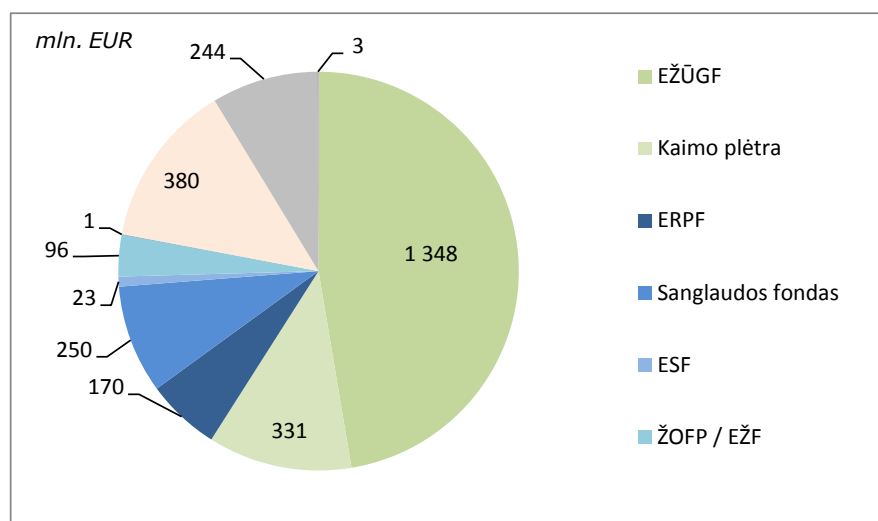
1) Finansinių pataisų ir lėšų susigrąžinimo **patvirtinimo etapas**: šioms sumoms pritarė atitinkama valstybė narė arba dėl jų priimtas Komisijos sprendimas. **2017 m. visos patvirtintos finansinės pataisos ir susigrąžintos lėšos** sudarė **2 662 mln. EUR** (2016 m. – 3 777 mln. EUR), iš jų 1 826 mln. EUR suma gauta atlikus taisomuosius veiksmus.

2017 m.* patvirtintos finansinės pataisos ir susigrąžintos lėšos pagal politikos sritis

2) Finansinių pataisų ir lėšų susigrąžinimo **įgyvendinimo etapas**: šios sumos – tai galutinis procedūros etapas, kai nustatyta netinkamų išlaidų padėtis yra visiškai ištaisyta. Sektoriais grindžiamose reglamentavimo sistemose numatyti keli įgyvendinimo mechanizmai. **2017 m. visos įgyvendintos finansinės pataisos ir susigrąžintos lėšos** sudarė **2 845 mln. EUR** (2016 m. – 3 389 mln. EUR), iš jų 1 949 mln. EUR suma gauta atlikus taisomuosius veiksmus. Finansinių pataisų įgyvendinimas ir lėšų susigrąžinimas gali trukti keletą metų daugiausia dėl to, kad vykdant žemės ūkio politiką buvo priimti sprendimai suteikti valstybėms narėms teisę mokėti dalimis arba atidėti mokėjimą. Pagal Sanglaudos politiką teisine sistema numatoma, kad įgyvendinimas bus vykdomas programavimo laikotarpio pabaigoje arba jam pasibaigus.

2017 m.* įgyvendintos finansinės pataisos ir susigrąžintos lėšos pagal politikos sritis

* Pirmiau pateikti skaičiai atspindi tiek prevencinių, tiek taisomųjų mechanizmų finansinį poveikį; daugiau informacijos pateikiama 2017 m. metinėje ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitos 2 skirsnyje.

3. RIZIKOS IR NEAPIBRĖŽTUMO VALDYMAS VYKDANT ES BIUDŽETĄ

3.1. MAKROEKONOMINĖ APLINKA

ES makroekonominė aplinka⁹ turi įtakos ES valstybių narių gebėjimui vykdyti savo finansavimo įsipareigojimus ES institucijų ir įstaigų atžvilgiu, taigi ir ES gebėjimui toliau įgyvendinti ES politiką.

Euro zona pasinaudojo per pastaruosius metus išaugusiais pasaulinės ekonominės veiklos ir prekybos tempais, o vidaus paklausa taip pat sustiprėjo dėl didesnio už vidutinį verslo ir vartotojų pasitikėjimo, nuolatinės politinės paramos ir gerėjančios darbo rinkos. Todėl atrodo, kad Europos ekonomika ir toliau gana sparčiai augs. Tikimasi, kad spartus darbo vietų kūrimas ir toliau padės skatinti vartotojų išlaidų augimą. Kartu turėtų išlikti palankios sąlygos investuoti, nes tiek vidaus, tiek užsienio paklausa turėtų stiprėti, o finansavimo sąlygos turėtų išlikti geros. Dėl išlikusio ekonominio sąstingio BVP turėtų toliau augti sparčiau negu numatomas potencialus augimo tempas (apie 1,5 %) per visą prognozės laikotarpį. Tačiau prognozuojama, kad cikliškas impulsas euro zonoje 2018 m. šiek tiek sumažės, nes spartus užimtumo augimo tempas pradės mažėti.

Manoma, kad 2017 m. euro zonos ir ES BVP išaugs 2,4 % ir prognozuojama, kad 2018 m. jis išaugs 2,3 %, o 2019 m. sumažės iki 2,0 %.

Nors darbo rinkos sąlygos pagerėjo visose valstybėse narėse, nedarbo lygis tebėra labai skirtingas. Vis dėlto daugumos euro zonos valstybių narių BVP augimo prognozės buvo tikslinamos kiekvienais prognozės metais, ir tikimasi, kad augimo rodikliai dar labiau supanašės. Dėl likusio darbo rinkos sąstingio spaudimas didinti darbo užmokestį ir grynoji infliacija turėtų didėti tik palaipsniui. Todėl laikinieji veiksniai, susiję su energijos kainomis, ir toliau turės svarbų didelės įtakos infliacijos pokyčiams, o bendroji infliaciją pagal suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI) beveik visus 2018 m. ir toliau viršys grynąją infliaciją. Prognozuojama, kad 2017 m. pasiekusi 1,5 % lygį, infliacija pagal SVKI 2018 m. išliks vidutiniškai 1,5 %, o 2019 m. padidės iki 1,6 %.

BVP ir infliacijos perspektyvų rizika išlieka iš esmės subalansuota. Nors atrodo, kad yra galimybių augimui ateinančiais ketvirčiais viršyti lūkesčius, dėl to anksčiau, nei tikėtasi, gali atsirasti augimą ribojančių suvaržymų iš pasiūlos pusės. Be to, atrodo, kad palankūs rinkos lūkesčiai dėl turto kainos vertinimo labai priklauso nuo pakartotinio vyraujančių nuotaukų ir pagrindinių rodiklių įvertinimo. Vis dar išlieka rizika, susijusi su JK sprendimu išstoti iš ES, taip pat rizika, susijusi su geopolitine įtampa ir perėjimu prie vis labiau labiau į vidaus reikalus sutelktos ir protekcionistinės politikos.

Tęsiantis plataus masto cikliškam pakilimui pasaulio ekonomikos augimo tempas išlieka didelis, jį palaiko atsigavusios investicijos ir prekyba, vis dar palankios finansinės sąlygos ir palankios politinės priemonės. Didesnės pagrindinių produktų kainos taip pat yra palankios prekių eksportuotojams. Artimiausio laikotarpio perspektyva yra šiek tiek geresnė, nei numatyta 2017 m. rudenį, o pasaulio BVP augimas už ES ribų turėtų būti 4,1 % tiek 2018 m., tiek 2019 m., palyginti su 3,8 % 2017 m.

3.2. NEAPIBRĖŽTIEJI BIUDŽETINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI FINANSINEI PARAMAI

ES skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su finansinės paramos programomis, nepriskiriama biudžeto operacijoms. Apskritai, taip gautas kapitalas šaliai gavėjai skolinamas vadovaujantis kompensaciniu principu, t. y. nustatoma ta pati atkarpa, terminas ir suma. Nepaisant kompensacinės metodikos, finansinių priemonių skolos aptarnavimas yra teisinis ES įsipareigojimas, kuriuo užtikrinama, kad visi obligacijų mokėjimai būtų atlikti laiku sumokant visą sumą. Komisija yra nustačiusi procedūrą, kad užtikrintų paskolos grąžinimą net paskolos įsipareigojimų neįvykdymo atveju.

ES skolinimasis yra tiesioginiai ir besąlygiški ES įsipareigojimai ir juos garantuoja ES valstybės narės (neapibrėžtieji biudžetiniai įsipareigojimai). Ne ES šalių paskoloms finansuoti pasiskolintos lėšos

⁹ Daugiau informacijos pateikta: Europos Komisija, Europos ekonominė prognozė, 2018 m. žiema, URL https://ec.europa.eu/info/publications/economic-and-financial-affairs-publications_en.

draudžiamos Išorės veiksmų garantijų fondo. Jeigu valstybė narė gavėja nevykdytų savo įsipareigojimų, skola būtų aptarnaujama, jeigu įmanoma, iš turimo Komisijos išdo likučio. Jeigu tai būtų neįmanoma, Komisija reikiamas lėšas surinktų iš valstybių narių. ES valstybės narės teisiškai pagal ES nuosavų išteklių teisės aktus (Tarybos reglamento Nr. 609/2014 14 straipsnį) įpareigojamos pateikti pakankamai lėšų ES įsipareigojimams vykdyti. Todėl investuotojams tenka tik ES, o ne finansuojamų paskolų gavėjo kredito rizika. Kompensaciniu perskolinimu užtikrinama, kad ES biudžete nebūtų prisiimta jokios palūkanų normos arba užsienio valiutos kurso rizikos.

EP, Tarybos ir Komisijos sprendimuose dėl kiekvienos šalies programos nustatoma bendra suteikta suma, išmokos dalių skaičius ir ilgiausias (vidutinis) paskolos paketo terminas. Vėliau Komisija ir šalis gavėja susitaria dėl paskolos ir (arba) finansavimo parametrų, visų pirma dėl jų dalių grąžinimo terminų. Be to, visos, išskyrus pirmąją, paskolos dalys priklauso nuo politikos sąlygų laikymosi teikiant bendrą ES ir Tarptautinio valiutos fondo (TVF) finansinę paramą, ir tai yra dar vienas veiksnys, darantis poveikį finansavimo operacijų laikui. Tai reiškia, kad emisijos laiko parinkimas ir išpirkimo terminai priklauso nuo susijusios ES skolinimo veiklos. Finansavimas išimtinai vykdomas eurai, o išpirkimo terminai svyruoja nuo 3 iki 30 metų.

Šioje lentelėje apžvelgiamas numatomas negrąžintų EFSM ir MB paskolų grąžinimo tvarkaraštis nominaliaja verte 2017 m. gruodžio 31 d.:

mlrd. EUR

	Mokėjimų balansas			EFSM			IŠ VISO
	Latvija	Rumunija	Iš viso	Airija	Portugalija	Iš viso	
2018	-	1,3*	1,3	3,9**	0,6	4,5	5,8
2019	0,5	1,0	1,5	-	-	-	1,5
2021	-	-	-	3,0	6,8	9,8	9,8
2022	-	-	-	-	2,7	2,7	2,7
2023	-	-	-	2,0	1,5	3,5	3,5
2024	-	-	-	0,8	1,8	2,6	2,6
2025	0,2	-	0,2	-	-	-	0,2
2026	-	-	-	2,0	2,0	4,0	4,0
2027	-	-	-	1,0	2,0	3,0	3,0
2028	-	-	-	2,3	-	2,3	2,3
2029	-	-	-	1,0	0,4	1,4	1,4
2031	-	-	-	-	2,2	2,2	2,2
2032	-	-	-	3,0	-	3,0	3,0
2035	-	-	-	2,0	-	2,0	2,0
2036	-	-	-	-	1,0	1,0	1,0
2038	-	-	-	-	1,8	1,8	1,8
2042	-	-	-	1,5	1,5	3,0	3,0
Iš viso	0,7	2,3	3,0	22,5	24,3	46,8	49,8

* * 2018 m. balandžio mėn. Rumunija grąžino 1,2 mlrd. EUR pagrindinės sumos, o iki 2018 m. spalio mėn. turėtų būti grąžinta dar 0,1 mlrd. EUR.

**** Airija paprašė pratęsti 3,4 mlrd. EUR dalies grąžinimo terminą; šis prašymas buvo patenkintas ir 2018 m. pirmąjį ketvirtį sėkmingai pasiskolinta rinkose, o šią sumą numatyta grąžinti dviem dalimis – 2,4 mlrd. EUR ir 1 mlrd. EUR atitinkamai 2025 ir 2033 m.**

Tarpyvyriausybinių finansinio stabilumo mechanizmai Europos finansinio stabilumo fondas (EFSF) ir Europos stabilumo mechanizmas (ESM) nepriklauso ES sutarties taikymo sričiai, todėl nėra įtraukti į ES konsoliduotąsias metines finansines ataskaitas.

3.3. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI, SUSIJĘ SU BIUDŽETO GARANTIJOMIS

ES suteikė EIB grupei garantijas paskoloms, teikiamoms už ES ribų, ir skolos ir nuosavo kapitalo operacijoms, kurioms taikoma ESIF garantija. 2017 m. gruodžio 31 d. ES konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (žr. **4.1.1** pastabą) nurodyti neapibrėžtieji įsipareigojimai, susiję su abiem garantijomis. Siekdama sušvelninti riziką, kuri galėtų kilti ES biudžetui, jei EIB grupė pasinaudotų garantija, ES sukūrė specialius garantijų fondus, t. y. Išorės veiksmų garantijų fondą ir ESIF garantijų fondą.

ES biudžete yra numatyti atidėjiniai Išorės veiksmų garantijų fondui, kad būtų padengta 9 % metų pabaigoje negrąžintų paskolų, skirtų veiklai trečiosiose šalyse ir garantuotų pagal EIB išorės skolinimo įgaliojimą. 2017 m. gruodžio 31 d. rizikai, susijusiai su išmokėtomis sumomis (20 mlrd. EUR), pasirašytais sumomis (28,9 mlrd. EUR) ir iki 37,5 mlrd. EUR viršutinės ribos, padengti skirto turto bendra vertė sudarė 2,2 mlrd. EUR.

ESIF garantijų fondas pradėjo veiklą 2016 m. ir iš pradžių buvo tikimasi, kad jis bus finansuojamas iš 50 % 16 mlrd. EUR maksimalios ES garantijos, taigi fondas turėtų palaipsniui (iki 2022 m.) pasiekti 8 mlrd. EUR sumą. 2017 m. gruodžio mėn. ESIF reglamentas buvo iš dalies pakeistas, todėl maksimali ES ESIF garantija padidinta iki 26 mlrd. EUR, o garantijų fondo riba sumažėjo iki 35 %. Todėl, atsižvelgiant į pakeitimo poveikį, dabar tikimasi, kad bendra ESIF garantijų fondo suma sudarys 9,1 mlrd. EUR.

Visas turtas, kuris 2017 m. gruodžio 31 d. sudaro ESIF garantijų fondą, yra 3,5 mln. EUR ir juo garantuojama 10,1 mlrd. EUR išmokėtų sumų ir 13,5 mlrd. EUR pasirašytų sumų (įskaitant išmokėtas sumas). Dabar ESIF garantijų fondas veikia ir eurai ir JAV doleriais.

3.4. DARBO VIETŲ KŪRIMO, EKONOMIKOS AUGIMO IR INVESTICIJŲ POSTŪMIS

Investicijų planas Europai

2015 m. Komisija ir EIB pradėjo įgyvendinti Investicijų planą Europai, į kurį įtrauktas Europos strateginių investicijų fondas (ESIF). Jam pradžioje skirta 21 mlrd. EUR ES lėšų, visų pirma siekiant pritraukti privačių investicijų. Prognozuojama, kad 2015 m. ir 2016 m. patvirtintos investicijos iki 2020 m. bus padėjusios sukurti 700 000 papildomų darbo vietų ir ES bendrąjį vidaus produktą padidinti 0,7 proc. Taigi, matyti, kad strateginės investicijos padeda kurti darbo vietas ir skatina ekonomikos augimą visoje ES – net sektoriuose ir regionuose, prieš dešimtmetį labai nukentėjusiuose dėl krizės. Europos Parlamentui ir valstybėms narėms rugsėjo mėn. iš esmės susitarus, gruodžio mėn. Parlamentas priėmė reglamentą dėl Europos strateginių investicijų fondo veiklos laikotarpio pratęsimo ir patobulinimo. Naujos ir patobulintos ESIF 2.0 versijos terminas pratęstas nuo 2018 m. vidurio iki 2020 m. pabaigos, o investicijų tikslas padidintas nuo 315 mlrd. EUR iki bent 500 mlrd. EUR.

2017 m. fondas toliau veikė sėkmingai; iki 2018 m. vidurio tikimasi sutelkti ne mažiau nei 315 mlrd. EUR papildomų investicijų į realiąją ekonomiką. Fondas vykdė veiklą visose 28 valstybėse narėse; tikėtasi, kad iki 2017 m. pabaigos jis paskatins iš viso apie 256 mlrd. EUR investicijų.

Patvirtinta, kad fondo lėšomis iki metų pabaigos paremti iš viso 357 infrastruktūros ir inovacijų projektai, jiems skirtas 39,2 mlrd. EUR finansavimas. Be to, patvirtinti 347 mažųjų ir vidutinių įmonių finansavimo susitarimai, kurių vertė – 11,9 mlrd. EUR. Tikimasi, kad susitarimai bus naudingi maždaug 539 000 tokių įmonių.

Be to, Europos investavimo konsultacijų centras padėjo kurti ir rengti projektus teikdamas konsultacijas. Projektams, kuriems ieškota finansavimo, suteiktas būtinas matomumas Europos investicinių projektų portale.

Europos strateginių investicijų fondas remia investicijas į ES ekonomikai strategiškai svarbius sektorius, įskaitant energetikos, transporto, skaitmeninių technologijų, mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų, aplinkos ir efektyvaus išteklių naudojimo, socialinės infrastruktūros ir mažųjų bendrovių sektorius. Be kita ko, remiamos investicijos į socialinį verslumą, socialinį poveikį ir socialines inovacijas.

Tolesnė parama ES valstybėms narėms

Gegužės mėn. sukurta Struktūrinių reformų rėmimo programa, kurios 2017–2020 m. biudžetas – 142,8 mln. EUR. Valstybių narių prašymu pagal programą finansuojama specializuota techninė parama; taip siekiama joms padėti vykdyti reformas pagrindinėse srityse. Pagal programą Komisija teikia tikslinę paramą, kuria stiprinami valstybių narių pajėgumai rengti ir įgyvendinti reformas, kurios, jų manymu, būtinos, kad jų ekonomika būtų konkurencingesnė ir palankesnė investicijoms. Techninė parama apima reformas šiose srityse: valdymo ir viešojo administravimo, viešųjų finansų valdymo, verslo aplinkos, darbo rinkų, švietimo, sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų, finansų sektoriaus ir galimybės gauti finansavimą. Parama gali būti teikiama visoms jos prašančioms ES valstybėms narėms, be to, jai nereikalingas bendras finansavimas.

Programą bendradarbiaudama su kitais atitinkamais Komisijos padaliniais įgyvendina Paramos struktūrinėms reformoms tarnyba. Iki šiol tarnyba padėjo 15 valstybių narių įgyvendinti daugiau kaip 150 remiamų projektų. Pagal 2018 m. projektų ciklą tarnyba iš daugiau negu 20 valstybių narių gavo daugiau negu 400 paramos prašymų: paklausa smarkiai viršijo metams numatytą 30,5 mln. EUR programos biudžetą.

ES toliau teikė paramą po programų įgyvendinimo Airijai, Ispanijai, Kiprui, Portugalijai ir Rumunijai. Apžvelgiamaisiais metais padaryta nemaža pažanga įgyvendinant Graikijos programą, kuria buvo siekiama sukurti prielaidas atgauti pasitikėjimą ir padėti ilgalaikio Graikijos ekonomikos atsigavimo pamatus. Liepos mėn. baigta antroji peržiūra ir sudarytos sąlygos išmokėti trečią finansavimo pagal Europos stabilumo mechanizmą dalį – 8,5 mlrd. EUR. Gruodžio mėn. buvo tęsiama trečioji peržiūra ir to mėnesio pradžioje sudarytas tarnybų lygmens susitarimas. Graikija toliau gavo ekonominę paramą pagal Investicijų planą Europai.

Paramos struktūrinėms reformoms tarnyba taip pat ėmėsi specialios užduoties – padėjo koordinuoti atsaką į pabėgėlių krizę Graikijoje ir įgyvendinti ES pagalbos Kipro turkų bendruomenei programą.

3.5. NAUJIEMS RINKOS DALYVIAMS SKIRTAS REZERVAS (NER) 300

„NER 300“ fondas kilęs iš apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos leidimų pardavimo ir priklauso toms valstybėms narėms, kurios naudoja lėšas inovaciniams mažo anglies dioksido kiekio energijos parodomiesiems projektams finansuoti. Komisija valstybių narių vardu administruoja programą, o EIB yra atsakingas už „NER 300“ fondo turto valdymą ir veikia kaip patarėjas techniniais klausimais pagal bendradarbiavimo susitarimą su Komisija. Kadangi nei pajamos iš taršos leidimų, nei finansuojamų projektų išlaidos nėra ES biudžeto dalis, šios sumos ES sąskaitose neapskaitomos.

BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS IR AIŠKINAMOSIOS PASTABOS

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių šiose lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

TURINYS

ES BIUDŽETO REZULTATAS	123
BIUDŽETO IR FAKTINIŲ SUMŲ LYGINAMOJI ATASKAITA	124
BIUDŽETO IŠLAIDOS. ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL DAUGIAMETĖS FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJAS.....	125
BIUDŽETO IŠLAIDOS. MOKĖJIMAI PAGAL DAUGIAMETĖS FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	126
BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ PASTABOS	127
1. ES BIUDŽETO SISTEMA	127
1.1. 2014–2020 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA	127
1.2. DETALIZUOTOS DFP IŠLAIDŲ KATEGORIJOS (PROGRAMOS).....	128
1.3. METINIS BIUDŽETAS.....	129
1.4. PAJAMOS.....	129
1.5. BIUDŽETO REZULTATO SKAIČIAVIMAS	131
1.6. EKONOMINIO REZULTATO SUDERINIMAS SU BIUDŽETO REZULTATU	132
2. 2017 M. ES BIUDŽETO VYKDYMAS. KOMENTARAS.....	133
2.1. PAJAMOS.....	133
2.2. IŠLAIDOS	133
3. ES BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMAS	135
3.1. ES BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMO SUVESTINĖ	135
4. ES BIUDŽETO IŠLAIDŲ VYKDYMAS.....	136
4.1. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI	136
4.2. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	137
4.3. DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	138
4.4. DFP. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI.....	139
4.5. DFP. NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS	140
4.6. DETALIZUOTA DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI	141
4.7. DETALIZUOTA DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	145
4.8. DETALIZUOTA DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS.....	149
4.9. DETALIZUOTA DFP. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI	153
4.10. DETALIZUOTA DFP: NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS.....	156
5. BIUDŽETO VYKDYMAS PAGAL INSTITUCIJAS	159
5.1. BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMAS	159
5.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	160
5.3. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS	161
6. AGENTŪRŲ BIUDŽETO VYKDYMAS	162

6.1.	BIUDŽETO PAJAMOS	162
6.2.	ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI PAGAL AGENTŪRĄ	164

ES BIUDŽETO REZULTATAS

mln. EUR

	2017	2016
<i>Finansinių metų pajamos</i>	139 691	144 717
<i>Mokėjimai pagal einamųjų metų asignavimus</i>	(135 764)	(135 180)
<i>Mokėjimų asignavimai, perkelti į N + 1 metus</i>	(1 796)	(1 655)
<i>Atšaukti nepanaudoti asignavimai, perkelti iš N-1 metų</i>	40	63
<i>Asignuotųjų pajamų raida</i>	(1 450)	(1 367)
<i>Valiutos keitimo kursų pokyčiai per metus</i>	(166)	(173)
Biudžeto rezultatas	555	6 405

BIUDŽETO IR FAKTINIŲ SUMŲ LYGINAMOJI ATASKAITA

BIUDŽETO PAJAMOS

mln. EUR

		Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Teisės į gautinas sumas	Pajamos
1	Nuosavi ištekliai	131 718	115 484	115 455	115 416
	11 Cukraus mokesčiai	133	133	134	134
	12 Muitai	21 334	20 374	20 364	20 325
	13 PVM	16 599	16 620	16 584	16 584
	14 BNP	93 652	78 356	78 279	78 279
	15 Biudžeto disbalanso korekcija	–	–	94	94
	16 Nyderlandų ir Švedijos BNP pagrįstų įnašų sumažinimas	–	–	(0)	(0)
3	Perteklius, likučiai ir patikslinimai	–	6 405	6 416	6 416
4	Pajamos, gautos iš institucijose ir kitose Sąjungos įstaigose dirbančių asmenų	1 490	1 490	1 495	1 484
5	Pajamos, gautos iš institucijų administracinės veiklos	70	70	611	587
6	Įmokos ir gražinamosios išmokos, susijusios su Sąjungos susitarimais ir programomis	60	60	12 504	12 179
7	Delspinigiai ir baudos	1 120	3 230	11 387	3 573
8	Skolinimosi ir skolinimo veikla	7	7	43	28
9	Įvairios pajamos	25	25	15	8
	Iš viso	134 490	126 771	147 926	139 691

BIUDŽETO IŠLAIDOS. ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL DAUGIAMETĖS FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJAS

mln. EUR

	DFP išlaidų kategorija	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai
1	Pažangus ir integracinis augimas	74 899	75 399	85 181	83 268
	<i>1a: Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti</i>	<i>21 312</i>	<i>21 312</i>	<i>24 508</i>	<i>22 654</i>
	<i>1b: Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda</i>	<i>53 587</i>	<i>54 087</i>	<i>60 673</i>	<i>60 614</i>
2	Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	58 584	58 569	62 806	60 859
	<i>iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos</i>	<i>42 613</i>	<i>42 611</i>	<i>45 830</i>	<i>44 759</i>
3	Saugumas ir pilietybė	4 284	4 284	4 472	4 124
4	Europos vaidmuo pasaulyje	10 162	10 713	12 382	11 814
5	Administravimas	9 395	9 395	10 190	9 794
	<i>iš jų: institucijų administracinės išlaidos</i>	<i>3 921</i>	<i>3 921</i>	<i>4 344</i>	<i>4 142</i>
6	Kompensacijos	–	–	–	–
8	Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–
9	Specialios priemonės	534	1 472	1 544	1 291
	Iš viso	157 858	159 831	176 576	171 150

BIUDŽETO IŠLAIDOS. MOKĖJIMAI PAGAL DAUGIAMETĖS FINANSINĖS PROGRAMOS IŠLAIDŲ KATEGORIJAS

mln. EUR

	DFP išlaidų kategorija	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
1	Pažangus ir integracinis augimas	56 522	49 840	61 168	57 030
	<i>1a: Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti</i>	<i>19 321</i>	<i>20 065</i>	<i>24 370</i>	<i>21 376</i>
	<i>1b: Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda</i>	<i>37 201</i>	<i>29 775</i>	<i>36 797</i>	<i>35 654</i>
2	Tvarus augimas. Gamtos išteklių	54 914	54 467	58 575	56 743
	<i>iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos</i>	<i>42 563</i>	<i>42 558</i>	<i>45 975</i>	<i>44 695</i>
3	Saugumas ir pilietybė	3 787	2 793	2 994	2 867
4	Europos vaidmuo pasaulyje	9 483	8 938	10 944	9 793
5	Administravimas	9 395	9 392	10 977	9 656
	<i>iš jų: institucijų administracinės išlaidos</i>	<i>3 921</i>	<i>3 921</i>	<i>4 841</i>	<i>4 085</i>
6	Kompensacijos	–	–	–	–
8	Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–
9	Specialios priemonės	390	1 341	1 414	1 291
	Iš viso	134 490	126 771	146 071	137 379

BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ PASTABOS

1. ES BIUDŽETO SISTEMA

Biudžeto sąskaitos tvarkomos pagal Finansinį reglamentą (FR) ir jo taikymo taisykles. Bendrasis biudžetas – priemonė, kuria kiekvienais metais numatomos ir tvirtinamos Sąjungos pajamos ir išlaidos, neviršijančios viršutinių ribų ir atitinkančios kitas nuostatas, nustatytas daugiametėje finansinėje programoje vadovaujantis teisėkūros procedūra priimtais aktais, susijusiais su daugiametėmis programomis, priimtomis pagal tą programą.

1.1. 2014–2020 M. DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	<i>mln. EUR</i> Iš viso
1. Pažangus ir integracinis augimas	52 756	77 986	69 304	73 512	76 420	79 924	83 661	513 563
1.a Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti	16 560	17 666	18 467	19 925	21 239	23 082	25 191	142 130
1.b Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	36 196	60 320	50 837	53 587	55 181	56 842	58 470	371 433
2. Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	49 857	64 692	64 262	60 191	60 267	60 344	60 421	420 034
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	43 779	44 190	43 951	44 146	44 163	44 241	44 264	308 734
3. Saugumas ir pilietybė	1 737	2 456	2 546	2 578	2 656	2 801	2 951	17 725
4. Europos vaidmuo pasaulyje	8 335	8 749	9 143	9 432	9 825	10 268	10 510	66 262
5. Administravimas	8 721	9 076	9 483	9 918	10 346	10 786	11 254	69 584
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	7 056	7 351	7 679	8 007	8 360	8 700	9 071	56 224
6. Kompensacijos	29	–	–	–	–	–	–	29
8. Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–
9. Specialios priemonės	–	–	–	–	–	–	–	–
Išsipareigojimų asignavimai	121 435	162 959	154 738	155 631	159 514	164 123	168 797	1 087 197
Iš viso mokėjimų asignavimų	135 762	140 719	130 694	142 906	154 565	159 235	162 406	1 026 287

Pirmiau pateiktoje lentelėje daugiametės finansinės programos (DFP) viršutinės ribos pateikiamos galiojančiomis kainomis. 2017 m. – ketvirtieji 2014–2020 m. DFP finansiniai metai. 2017 m. bendra viršutinė išsipareigojimų asignavimų riba buvo 155 631 mln. EUR, t. y. 1,04 % ES BNP, o atitinkama viršutinė mokėjimų asignavimų riba buvo 142 906 mln. EUR, t. y. 0,95 % ES BNP; abi ribos galiojo visus 2017 finansinius metus.

2014–2020 m. DFP yra nustatytos naujos lankstumo nuostatos. Viena iš naujų nuostatų – galimybė perkelti nepanaudotas maržas, neviršijančias mokėjimų viršutinių ribų, į vėlesnius metus – per bendrąją mokėjimų maržą atliekant kitų metų DFP techninį patikslinimą. Todėl sumos, nepanaudotos 2015 m. (1 288 mln. EUR galiojančiomis kainomis) ir 2016 m. (13 991 mln. EUR galiojančiomis kainomis), buvo perkeltos į 2018–2020 m., o 2015, 2016 ir 2018–2020 m. viršutinės ribos buvo atitinkamai patikslintos (žr. pirmiau minėtą 2017 m. DFP techninį patikslinimą ir 2018 m. techninį patikslinimą (COM(2017) 220, 2017 m. gegužės 24 d.).

2017 m. gegužės 24 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl 2018 m. finansinės programos techninio patikslinimo pagal BNP pokyčius (2010 m. ESS) (COM (2017) 220, 2017 m. gegužės 24 d.). Įsigaliojus Tarybos reglamentui 2017/1123, kuriuo iš dalies keičiamas DFP reglamentas Nr. 1311/2013 (OL L 163, 2017 6 24), po laikotarpio vidurio peržiūros (tikslinimo), 2017 m. gegužės 24 d. komunikate pateikti skaičiai, susiję su neatidėliotinos pagalbos rezervu ir lankstumo priemone, buvo atnaujinti ir pakeisti 2017 m. rugsėjo 15 d. komunikate (COM (2017) 473 final). Šiame komunikate pateiktas skaičių patikslinimas atliktas tiesiogiai remiantis DFP reglamento pakeitimu, padarytu Reglamentu (ES, Euratomas) 2017/1123, ir nenukrypstant nuo DFP reglamento 6 straipsnio 4 dalies nuostatų, kuriose nurodyta, kad nei tais pačiais metais, nei *ex post* koregavimų vėlesniais metais neatliekami jokie

atitinkamų metų tolesni techniniai patikslinimai, išskyrus nurodytuosius 6 straipsnio 1 dalyje. Pagal 6 straipsnio 1 dalies f punktą naujai įvestas lankstumo priemonės techninis patikslinimas pateiktas pirmą kartą.

Įvairios DFP išlaidų kategorijos paaiškinamos toliau:

1 išlaidų kategorija. Pažangus ir integracinis augimas

Šią išlaidų kategoriją sudaro du atskiri, bet tarpusavyje susiję komponentai:

- 1a Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti – išlaidos moksliniams tyrimams ir inovacijoms, švietimui ir mokymui, Europos infrastruktūros tinklų priemonei, socialinei politikai, vidaus rinkai ir susijusioms politikos sritims.
- 1b Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda – išlaidos mažiausiai išsivysčiusių valstybių narių ir regionų konvergencijai stiprinti, ES tvaraus vystymosi strategijai už mažiau išsivysčiusių regionų ribų papildyti ir tarpregioniniam bendradarbiavimui remti.

2 išlaidų kategorija – Tvarus augimas. Gamtos ištekliai

2 išlaidų kategorija apima bendrą žemės ūkio bei žuvininkystės politiką ir aplinkos priemones, visų pirma programą „Life+“.

3 išlaidų kategorija. Saugumas ir pilietybė

3 išlaidų kategorija (Saugumas ir pilietybė) rodo augančią tam tikrų sričių, kuriose ES pavestos specialios užduotys (teisingumo ir vidaus reikalų, sienų apsaugos, imigracijos ir prieglobsčio politikos, visuomenės sveikatos ir vartotojų apsaugos, kultūros, jaunimo, informavimo ir dialogo su piliečiais), svarbą.

4 išlaidų kategorija – Europos vaidmuo pasaulyje

4 išlaidų kategorija apima visus išorės veiksmus, įskaitant vystomąjį bendradarbiavimą, humanitarinę pagalbą, pasirengimo narystei pagalbos ir kaimynystės priemones. Europos plėtros fondas į ES biudžetą neįtraukiamas ir nėra DFP dalis.

5 išlaidų kategorija – Administravimas

Ši išlaidų kategorija apima administracines visų institucijų, pensijų ir Europos mokyklų išlaidas. Kitoms institucijoms (ne Komisijai) šios išlaidos sudaro visas jų išlaidas.

6 išlaidų kategorija. Kompensacijos

Laikantis politinio susitarimo, kad naujosios valstybės narės pačioje narystės pradžioje neturėtų tapti tik įnašų į biudžetą mokėtojomis, pagal šią išlaidų kategoriją numatyta kompensacija. Šią sumą buvo galima naudoti kaip naujosioms valstybėms narėms skirtus perkėlimus jų biudžeto pajamoms ir įnašams subalansuoti.

9 išlaidų kategorija. Specialios priemonės

Lankstumo mechanizmai sudaro sąlygas ES mobilizuoti reikiamų lėšų reaguoti į tokius nenumatytus įvykius kaip krizės ir ekstremalios situacijos. Jų apimtis, finansinis asignavimas ir veikimo sąlygos yra nustatytos DFP reglamente ir tarpinstituciniame susitarime. Atsižvelgiant į tai, kad dabar mažinamos išlaidos, jie taip pat užtikrina, kad biudžeto ištekliais būtų galima reaguoti į kintančius prioritetus, kad kiekvienas euras būtų panaudotas ten, kur labiausiai reikia. Todėl dauguma lankstumo mechanizmų nelaikomi DFP dalimi, ir jų lėšos galėtų būti mobilizuotos viršijant išlaidų viršutinės ribas.

1.2. DETALIZUOTOS DFP IŠLAIDŲ KATEGORIJOS (PROGRAMOS)

DFP išlaidų kategorijos toliau skaidomos į detalizuotas išlaidų kategorijas, atitinkančias pagrindines išlaidų programas (pvz. „Horizontas 2020“, „Erasmus+“ ir t. t.). Teisinis pagrindas, kuriuo paremtas biudžeto vykdymas, priimamas šiuo programų lygmeniu. Programos yra paprastai ataskaitoms apie

įgyvendinimą ir rezultatus teikti naudojama struktūra. Dėl šios priežasties į šias biudžeto vykdymo ataskaitas taip pat buvo įtrauktos lentelės pagal programas (žr. **4.6–4.10** lenteles).

1.3. METINIS BIUDŽETAS

Kiekvienais metais Komisija sudaro visų institucijų metines pajamų ir išlaidų sąmatas ir parengia biudžeto projektą, kurį išsiunčia biudžeto valdymo institucijai. Remdamasi šiuo biudžeto projektu, Taryba išdėsto savo poziciją, kuri tampa abiejų biudžeto valdymo institucijų derybų objektu. EP pirmininkas paskelbia, kad bendras projektas yra galiausiai priimtas ir taip biudžetas tampa vykdytinas. Per tuos metus priimami taisomieji biudžetai. Biudžeto vykdymas iš esmės yra Komisijos atsakomybė.

Komisijos biudžeto struktūrą sudaro administraciniai ir veiklos asignavimai. Kitose institucijose yra tik administraciniai asignavimai. Biudžete skiriami dviejų tipų asignavimai – nediferencijuoti ir diferencijuoti. Nediferencijuotieji asignavimai naudojami metinio pobūdžio operacijoms (kurios atitinka metinio periodiškumo principą) finansuoti. Diferencijuotieji asignavimai naudojami tam, kad metinio periodiškumo principą būtų galima suderinti su poreikiu valdyti daugiametės operacijas. Diferencijuotieji asignavimai skirstomi į įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimus:

- **įsipareigojimų asignavimai:** apima visų einamaisiais finansiniais metais priimtų teisinių įsipareigojimų sumą, skirtą veiklai, kuri trunka kelerius metus. Tačiau biudžetiniai įsipareigojimai veiksams, trunkantiems ilgiau nei vienus finansinius metus, gali būti išskirstomi keleriems metams į metines dalis, kai tai numatyta pagrindiniame teisės akte.
- **mokėjimų asignavimai:** apima išlaidas, patiriamas dėl einamaisiais ir (arba) ankstesniais finansiniais metais priimtų įsipareigojimų.

Finansinėse ataskaitose finansavimo rūšys yra suskirstytos į šias dvi pagrindines grupes:

- galutiniai patvirtinti biudžeto asignavimai; ir
- papildomi asignavimai, kuriuos sudaro:
 - iš ankstesnių metų perkeltos sumos (pagal finansinį reglamentą retais atvejais leidžiama perkelti ankstesniais metais nepanaudotas sumas į einamuosius metus) ir ir
 - asignuotosios pajamos iš kompensacijų, trečiųjų šalių įnašų, ES programose dalyvaujančių šalių įnašų ir įnašų už trečiosioms šalims atliktus darbus yra tiesiogiai priskiriamos atitinkamoms biudžeto išlaidų eilutėms ir sudaro trečią finansavimo pakopą.

Visos finansavimo rūšys kartu sudaro turimus asignavimus.

1.4. PAJAMOS

1.4.1. Pajamos iš nuosavų išteklių

Didžiausia pajamų dalis gaunama iš nuosavų išteklių, kurie yra šių kategorijų:

- (1) Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI): paprastai sudaro apie 15 % nuosavų išteklių pajamų;
- (2) Pridėtinės vertės mokestis (PVM): paprastai sudaro apie 13 % nuosavų išteklių pajamų;
- (3) Bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįsti nuosavi ištekliai: paprastai sudaro apie 72 % nuosavų išteklių pajamų;

Nuosavi ištekliai skirstomi vadovaujantis taisyklėmis, nustatytomis 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendime Nr. 2014/335/ES, Euratomas dėl ES nuosavų išteklių sistemos (2014 m. NIS). Šis sprendimas įsigaliojo 2016 m. spalio 1 d. ir taikomas atgaline data nuo 2014 m. sausio 1 d. Į jo poveikį 2014 ir 2015 m. atsižvelgta 2016 biudžetiniais metais.

Visa nuosavų išteklių suma, skirta Sąjungos metiniams mokėjimų asignavimams padengti, negali viršyti 1,20 % bendros visų valstybių narių BNP sumos.

1.4.2. Tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)

Tradicionius nuosavus išteklius (TNI) sudaro muitai (taikomi importui iš trečiųjų šalių) ir cukraus mokesčiai (kuriuos moka cukraus gamintojai, kad padengtų bendro cukraus rinkos organizavimo išlaidas), kuriuos moka ekonominės veiklos vykdytojai, o surenka valstybės narės ES vardu. Tačiau valstybės narės pasilieka 20 % kaip atlygį už surinkimo išlaidas. Visos nustatytos tradicinių nuosavų išteklių sumos turi būti įrašomos į tam tikrą kompetentingų institucijų tvarkomą sąskaitą:

- į paprastas sąskaitas, numatytas Reglamento Nr. 609/2014 6 straipsnio 3 dalyje – visos susigrąžintos arba garantijomis užtikrintos sumos;
- į atskiras sąskaitas, taip pat numatytas minėtame straipsnyje – visos dar nesusigrąžintos ir (arba) garantijomis neužtikrintos sumos; į šią sąskaitą taip pat gali būti įrašomos garantijomis užtikrintos, tačiau užginčytos sumos.

Tradicioniai nuosavi ištekliai turi būti įrašyti į Komisijos sąskaitą įžde arba valstybės narės nacionaliniame centriniame banke ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po 19-tos antro mėnesio, einančio po to mėnesio, per kurį teisė buvo nustatyta (arba susigrąžinta, jei tai atskira sąskaita), dienos.

1.4.3. Pridėtinės vertės mokestis (PVM)

Pridėtinės vertės mokestis (PVM) renkamas iš valstybių narių PVM bazių, kurios šiuo tikslu suderintos pagal ES taisykles. Tačiau PVM bazei taikomas 50 % kiekvienos valstybės narės BNP apribojimas. Nustatytas vienodas PVM tarifas yra 0,30 %, išskyrus 2014–2020 m. laikotarpį, per kurį Vokietijai, Nyderlandams ir Švedijai taikomas 0,15 % pareikalavimo tarifas.

1.4.4. Bendrosios nacionalinės pajamos (BNP)

Ištekliai iš bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) naudojami tai biudžeto daliai, kuriai neskirti jokie kiti pajamų šaltiniai, finansuoti. Kiekvienos valstybės narės BNP taikomas toks pat procentinis dydis, nustatomas pagal ES taisykles.

Ištekliai iš PVM ir BNP nustatomi remiantis atitinkamų bazių prognozėmis, atliktomis rengiant biudžeto projektą. Vėliau atitinkamais biudžetinėiais metais šios prognozės peržiūrimos ir taisomuoju biudžetu atnaujinamos. Komisija pareikalauja, kad valstybės narės padengtų mokėtinų sumų, apskaičiuotų remiantis faktinėmis bazėmis, ir faktiškai pagal (pataisytas) prognozes sumokėtų sumų skirtumus, tiek teigiamus, tiek neigiamus – iki antrų metų, einančių po atitinkamų biudžetinių metų, birželio mėn. pirmos darbo dienos. Jeigu nepaskelbiama išlyga, per ateinančius ketverius metus galima koreguoti faktines PVM ir BNP bazes. Šias išlygas reikia laikyti potencialiais reikalavimais valstybėms narėms sumokėti neapibrėžtas sumas, kadangi negalima tiksliai nustatyti jų finansinio poveikio. Kai galima nustatyti tikslią sumą, pareikalaujama atitinkama PVM ir BNP išteklių suma, susijusi arba su PVM ir BNP likučiais, arba su atskirais pareikalavimais įmokėti lėšas.

1.4.5. JK taikoma korekcija

Biudžeto disbalanso korekcijos mechanizmą Jungtinės Karalystės naudai (pagal kurį jų nuosavų išteklių mokėjimai sumažinti, o kitų valstybių narių mokėjimai padidinti) įvedė Fontenblo Europos Vadovų Taryba (1984 m. birželio mėn.) JK taikomos korekcijos finansavimo dalis sumažinta Vokietijai, Austrijai, Švedijai ir Nyderlandams (apribota iki vienos ketvirtosios įprastos jų dalies).

1.4.6. Bendras sumažinimas

2013 m. vasario 7–8 d. Europos Vadovų Taryba padarė išvadą, kad Danijos, Nyderlandų ir Švedijos naudai 2014–2020 m. laikotarpiu turėtų būti taikomas BNP pagrįstų metinių įnašų bendras sumažinimas, o Austrijai bendras sumažinimas būtų taikomas tik 2014–2016 m. laikotarpiu. Užregistruotas toks metinis sumažėjimas: Danijos atveju – 130 mln. EUR, Nyderlandų – 695 mln. EUR, o Švedijos – 185 mln. EUR.

1.5. BIUDŽETO REZULTATO SKAIČIAVIMAS

Susidaręs ES biudžeto perteklius grąžinamas valstybėms narėms per kitus metus, atimant sumas, kurias jos turi mokėti tais metais.

Į ataskaitas įtrauktos nuosavų išteklių sumos – tai sumos, kuriomis per tuos metus kredituojamos sąskaitos, kurias Komisijos vardu atidarė valstybių narių vyriausybės. Pertekliaus atveju pajamas taip pat sudaro praėjusių finansinių metų biudžeto vykdymo rezultatas. Kitos į ataskaitas įtrauktos pajamos – tai per metus faktiškai gautos sumos.

Apskaičiuojant biudžeto vykdymo metų rezultatą, išlaidas sudaro mokėjimai pagal tų metų asignavimus ir bet kurie tų metų asignavimai, perkeliami į kitus metus. Mokėjimai pagal numatytus asignavimus – tai mokėjimai, kuriuos apskaitos pareigūnas atliko iki finansinių metų gruodžio 31 d. EŽŪGF atveju mokėjimai – tai mokėjimai, kuriuos valstybės narės atliko nuo N–1 metų spalio 16 d. iki N metų spalio 15 d., su sąlyga, kad apskaitos pareigūnui iki N+1 metų sausio 31 d. buvo pranešta apie įsipareigojimą ir leidimą juos atlikti. Po patikrinimų valstybėse narėse gali būti priimtas sprendimas dėl EŽŪGF išlaidų atitikties.

Biudžeto vykdymo rezultatą sudaro du elementai: ES rezultatas ir Europos ekonominei erdvei (EEE) priklausančių ELPA šalių dalyvavimo rezultatas. Remiantis Reglamento Nr. 608/2014, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės, 1 straipsnio 1 dalimi, šis rezultatas yra skirtumas tarp:

- visų tais finansiniais metais gautų pajamų ir
- visų mokėjimų, atliktų pagal einamųjų metų asignavimus, bei visos tų metų asignavimų, perkeltų į kitus metus, sumos.

Prie gauto skaičiaus pridedama arba iš jo atimama:

- grynasis panaikintų mokėjimų asignavimų, perkeltų iš ankstesniųjų metų, ir bet kurių mokėjimų, kurie dėl euro kurso svyravimų viršija nediferencijuotuosius asignavimus, perkeltus iš praėjusiųjų metų, likutis;
- asignuotųjų pajamų raida ir
- per metus užfiksuotas dėl valiutų kurso pokyčio gautas grynasis pelnas arba nuostolis.

Iš praėjusių finansinių metų perkelti asignavimai, susiję su įnašais iš trečiųjų šalių ir darbu trečiosioms šalims, kurie pagal savo pobūdį niekada nenustoja galioti, įtraukiami kaip papildomi finansinių metų asignavimai. Tai paaiškina, kodėl skiriasi iš praėjusių metų perkeltos sumos N metų biudžeto vykdymo ataskaitoje ir sumos, kurios N-1 metų biudžeto vykdymo ataskaitoje perkeltos į kitus metus. Apskaičiuojant biudžeto rezultatą, neatsižvelgiama į asignavimus, kuriuos vėl leista naudoti susigrąžinus mokėjimus.

Perkeltus mokėjimų asignavimus sudaro: automatiškai atliekami perkėlimai ir perkėlimai pagal sprendimą. Kiek tai susiję su panaikintais iš praėjusiųjų metų perkeltais nepanaudotais mokėjimų asignavimais, nurodomi automatiškai ir pagal sprendimą perkelti panaikinti asignavimai.

1.6. EKONOMINIO REZULTATO SUDERINIMAS SU BIUDŽETO REZULTATU

mln. EUR

	2017	2016
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS	8 082	1 733
Pajamos		
<i>Teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos</i>	(4 408)	(1 969)
<i>Teisės į ankstesniaisiais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais</i>	10 739	3 363
<i>Sukauptos pajamos (grynosios)</i>	(257)	611
Išlaidos		
<i>Sukauptos išlaidos (grynosios)</i>	3 725	10 678
<i>Praėjusių metų išlaidos, padengtos einamaisiais metais</i>	(3 574)	(7 656)
<i>Grynasis išankstinio finansavimo poveikis</i>	(12 059)	(468)
<i>Mokėjimų asignavimai, perkelti į kitus metus</i>	(3 373)	(3 102)
<i>Mokėjimai iš perkėlimų ir panaikinti nepanaudoti mokėjimų asignavimai</i>	1 784	1 379
<i>Atidėjinių pokyčiai</i>	6 752	3 962
<i>Kita</i>	(6 676)	(2 142)
Ekonominės veiklos rezultatas. Agentūros ir EAPB	(179)	16
METINIS BIUDŽETO REZULTATAS	555	6 405

Pagal Finansinį reglamentą ekonominis metų rezultatas yra apskaičiuojamas remiantis kaupiamosios apskaitos principais, o biudžeto rezultatas paremtas pakeistomis pinigų apskaitos taisyklėmis. Kadangi ekonominis rezultatas ir biudžeto rezultatas yra tų pačių operacijų rezultatai, naudinga kontrolės priemonė – užtikrinti, kad jie būtų suderinami.

Derinami punktai. Pajamos

Faktinės finansinių metų biudžeto pajamos yra pajamos, gautos surinkus gautinas sumas pagal per metus nustatytas teises, ir sumos, gautos pagal teises, nustatytas ankstesniaisiais metais. Todėl teisės į einamaisiais metais gautinas sumas, kurios dar nesurinktos, suderinimo tikslais turi būti atskaitomos iš ekonominio rezultato, nes jos nesudaro biudžeto pajamų dalies. Tačiau teisės į ankstesniais metais gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais, suderinimo tikslais turi būti pridėtos prie ekonominio rezultato.

Sukauptas pajamas daugiausia sudaro sukauptos pajamos iš žemės ūkio, nuosavų išteklių, palūkanų ir dividendų. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamaisiais metais sukauptas pajamas atėmus atkurtas sukauptas pajamas iš praėjusiųjų metų.

Derinami punktai. Išlaidos

Grynasis sukauptas išlaidas daugiausia sudaro sukauptos sumos, nustatytos metų pabaigos ataskaitinių laikotarpių atskyrimo tikslais, t. y. reikalavimus atitinkančios išlaidos, kurias patyrė ES lėšų gavėjai, bet apie kurias Komisijai dar nepranešta. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamaisiais metais sukauptas išlaidas atėmus atkurtas praėjusiųjų metų sukauptas išlaidas. Einamaisiais metais atlikti mokėjimai, susiję su ankstesniais metais užregistruotomis sąskaitomis faktūromis, yra einamųjų metų biudžeto išlaidų dalis, todėl suderinimo tikslais turi būti pridėtos prie ekonominio rezultato.

Grynasis išankstinio finansavimo poveikis yra 1) naujų išankstinio finansavimo sumų, išmokėtų einamaisiais metais ir pripažintų kaip metų biudžeto išlaidos, ir 2) išankstinio finansavimo sumų padengimo per einamaisiais metais patvirtintas finansuoti tinkamas išlaidas, derinys. Pastarosios sumos yra išlaidos kaupimo, bet ne biudžeto sąskaitų požiūriu, nes pradinio išankstinio finansavimo mokėjimas jau buvo laikomas biudžeto išlaidomis, kai tas mokėjimas buvo atliekamas.

Be mokėjimų, kurie atlikti pagal metų asignavimus, apskaičiuojant biudžeto metų rezultatą taip pat reikia atsižvelgti į tų metų asignavimus, kurie perkeliama į ateinančius metus (pagal Reglamento Nr. 608/2014

1 straipsnio 1 dalį). Tas pats pasakytina apie biudžeto mokėjimus, atliktus einamaisiais metais iš perkėlimų iš ankstesnių metų, ir panaikintus nepanaudotus mokėjimų asignavimus.

Atidėjinių pokyčiai siejami su metų pabaigos įverčiais finansinėse ataskaitose (daugiausia darbuotojų išmokomis), kurie poveikio biudžetinėms sąskaitoms neturi. Kitas derinamas sumas sudaro skirtingi elementai, kaip antai turto amortizacija (nusidėvėjimas), turto įsigijimas, kapitalo nuomos įmokos ir finansinis dalyvavimas, kurių biudžeto ir kaupiamosios apskaitos tvarkymas skiriasi.

2.2017 M. ES BIUDŽETO VYKDYMAS. KOMENTARAS

2.1. PAJAMOS

Mokėjimų asignavimų suma pradiniam patvirtintame ES biudžete, kurį 2016 m. gruodžio 1 d. pasirašė Europos Parlamento pirmininkas, buvo 134 490 mln. EUR, o suma, finansuotina iš nuosavų išteklių, sudarė 131 718 mln. EUR. Pradinio biudžeto pajamų ir išlaidų sąmatos per biudžetinius metus paprastai tikslinamos, o tokie pakeitimai pateikiami taisomuosiuose biudžetuose. BNP pagrįstų nuosavų išteklių tikslinimu užtikrinama, kad biudžeto pajamos tiksliai sutaptų su biudžeto išlaidomis. Remiantis subalansuotumo principu, biudžeto pajamos ir išlaidos (mokėjimų asignavimai) privalo būti subalansuotos.

2017 m. priimti šeši taisomieji biudžetai. Į juos atsižvelgiant galutinė patvirtinta 2017 m. pajamų suma buvo 126 771 mln. EUR. Dėl praėjusių finansinių metų biudžeto pertekliaus, labai sumažintų mokėjimų asignavimų, didelės surinktų baudų sumos ir kitų įnašų 2017 m. sumažėjo valstybių narių BNP išlyginamasis įnašas (115 484 mln. EUR).

Kiek tai susiję su nuosavų išteklių rezultatu, tradicinių nuosavų išteklių surinkta beveik tiek, kiek prognozuota. Tokią padėtį iš esmės lėmė tai, kad biudžeto sąmatos buvo pakeistos tuo metu, kai buvo parengtas Taisomojo biudžeto Nr. 6/2017 projektas (pagal naujas 2017 m. pavasario prognozes).

Galutiniai valstybių narių PVM ir BNP mokėjimai taip pat iš esmės sutapo su galutine biudžeto sąmata. Prognozuotų sumų ir faktiškai išmokėtų sumų skirtumas aiškinamas biudžeto tikslams naudojamo euro kurso ir tuo metu, kai valstybės narės, nesančios EPS narėmis, faktiškai atliko mokėjimus, galiojusio kurso skirtumais.

Kalbant apie PVM ir BNP likučius, taikoma nauja procedūra. Taisyklės nustatytos Reglamento dėl nuosavų išteklių teikimo (Reglamentas 609/2014) 10 straipsnyje. Pagal naująją procedūrą taisomasis biudžetas nenumatomas, todėl Komisija tiesiogiai prašo valstybių narių sumokėti grynąsias sumas. Dėl naujos užskaitos sistemos poveikis ES biudžetui buvo artimas nuliui.

Kategorija „Įnašai ir grąžinamosios išmokos, susijusios su ES susitarimais ir programomis“ daugiausia susijusi su pajamomis iš finansinių pataisų (ESI fondų, EŽŪGF ir EŽŪFKP), trečiųjų šalių dalyvavimu mokslinių tyrimų programose ir kitais ES programoms ir (arba) veiklai skirtais įnašais ir grąžinamosiomis išmokomis. Didelę šios sumos dalį sudaro asignuotosios pajamos, dėl kurių papildomi asignavimai paprastai įtraukiami į išlaidas. 2017 m. šie įnašai ir grąžinamosios išmokos daugiausia gauti iš struktūriniams fondams grąžintų lėšų (6,7 mlrd. EUR), žemės ūkio fondų sąskaitų patvirtinimo (1,9 mlrd. EUR), valstybių narių arba trečiųjų šalių įnašų pagal konkrečius susitarimus (1,6 mlrd. EUR) ir įnašų į ES programas (1 mlrd. EUR).

Iš baudų gautos pajamos daugiausia susijusios su konkurencijos srityje skirtomis baudomis.

2.2. IŠLAIDOS

2017 m. biudžeto tikslas – užtikrinti deramą dabartinių programų įgyvendinimo ir reagavimo į naujas problemas pusiausvyrą. Todėl jis grindžiamas ankstesnių metų įsipareigojimais, kartu panaudojant turimas lankstumo galimybes reaguoti į problemas, atsižvelgiant į 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą (DFP).

Atsižvelgiant į DFP numatytus metinius pokyčius, biudžeto projekte pasiūlyti 157,7 mlrd. EUR (1,7 % didesni nei 2016 m. biudžete) įsipareigojimų asignavimai ir 134,9 mlrd. EUR (– 6,2 %) mokėjimų

asignavimai, kurie atitinkamai sudaro 1,05 % ir 0,90 % ES BNP. Įsipareigojimų asignavimai padidinti 4,8 %, „neutralizavus“ 2014 m. metinės dalies, skirtos Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai, Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondui ir Vidaus saugumo fondui, perprogramavimo poveikį. Smarkiai sumažėjęs bendras mokėjimų lygis iš esmės parodo, kad baigiamos įgyvendinti programos pagal 2007–2013 m. DFP ir kad tam tikrų politikos sričių naujos kartos programos įgyvendinamos lėtai.

Per metus įsipareigojimų asignavimai padidinti 500 mln. EUR priėmus taisomąjį biudžetą Nr. 3/2017 dėl Jaunimo užimtumo iniciatyvos (JUI) ir taisomąjį biudžetą Nr. 5/2017, kuriuo EDVF garantijų fondui skiriama pradinė 275 mln. EUR suma.

Po sudėtingos situacijos 2016 m., kada mokėjimų asignavimai viršijo poreikius ir metų pabaigoje susidarė didelis perteklius, 2017 m. Komisija pirmiausia pastebėjo tokį pat lėtą mokėjimo paraiškų skaičiaus didėjimą ir ėmėsi veiksmų biudžetui atitinkamai pakoreguoti. Todėl 2017 m. spalio 9 d. buvo pateiktas taisomojo biudžeto Nr. 6/2017 projektas, kuriame siūloma 7,7 mlrd. EUR sumažinti mokėjimų asignavimus, iš jų – 5,9 mlrd. EUR biudžeto eilutėse 1b išlaidų pakategorėje „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ ir šiek tiek mažiau – 2 išlaidų pakategorėje „Tvarus augimas. Gamtos ištekliai“, 3 išlaidų pakategorėje „Saugumas ir pilietybė“ ir 4 išlaidų pakategorėje „Europos vaidmuo pasaulyje“, taip pat Europos Sąjungos solidarumo fondo (ESSF) sąskaita.

Turimų asignavimų įgyvendinimas 2017 m.

2017 m. visų rūšių asignavimų (biudžeto, perkėlimų iš 2017 m. ir asignuotųjų pajamų) įgyvendinimas siekė 97 % įsipareigojimų ir 93,9 % mokėjimų atveju. Asignavimai iš biudžeto visiškai įgyvendinti 2017 m. (98,35 % mokėjimų) – tai geras pasiekimas, turint omenyje 2016 m. ir didžiąją 2017 m. dalį vyravusį netikrumą. Įgyvendinimo lygis padidėjo iki 99,9 % įsipareigojimų ir 99,8 % mokėjimų asignavimų atveju, jei daroma prielaida, kad bus panaudotos visos į 2018 m. perkeltos sumos.

1b išlaidų pakategorės „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ atveju 2014–2020 m. programų finansinis įgyvendinimas gerokai pasistūmėjo į priekį, palyginti su 2016 m., o pirmieji užbaigimo mokėjimai buvo atlikti pagal 2007–2013 m. programas. Mokėjimų asignavimų sumažinimą taisomuoju biudžetu Nr. 6/2017 visiškai kompensavo asignuotųjų pajamų panaudojimas atliekant sąskaitų patvirtinimo procedūrą, o galutinė mokėjimų suma beveik prilygo iš pradžių numatytam biudžetui.

2 išlaidų kategorija. „Tvarus augimas. Gamtos ištekliai“, naujų EŽŪFKP programų finansinis įgyvendinimas, palyginti su 2016 m., taip pat padidėjo.

Neįvykdyti įsipareigojimai

Neįvykdyti įsipareigojimai (RAL, įsipareigos sumokėti, bet dar nesumokėtos sumos) 2017 m. pabaigoje sudarė 267 mlrd. EUR. Palyginti su 2016 m. pabaiga, daugiau kaip 28 mlrd. EUR padidėjimas yra didesnis, nei tikėtasi, nes taisomajame biudžete Nr. 6/2017 sumažinus mokėjimus atotrūkis tarp įsipareigojimų ir mokėjimų buvo didesnis, negu iš pradžių numatyta. Tačiau neįvykdytų įsipareigojimų padidėjimas yra normalus pokytis, nes įsipareigojimų asignavimai kasmet didinami, kaip numatyta daugiametėje finansinėje programoje. Numatoma, kad 2018 m. neįvykdyti įsipareigojimai dar išaugs dėl biudžetinių įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų skirtumo. Tačiau šis padidėjimas turėtų būti gerokai mažesnis nei 2017 m., turint omenyje mažesnį skirtumą tarp patvirtintame 2018 m. biudžete numatytų įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų. Be to, numatoma, kad taikant „n + 3“ automatinę įsipareigojimų panaikinimo taisyklę padaugės mokėjimo prašymų pagal 1b išlaidų kategoriją „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“.

Išsamesnė biudžeto koregavimų, su jais susijusių aplinkybių, pagrindimo ir poveikio analizė pateikta 2017 m. Komisijos biudžeto ir finansų valdymo ataskaitos A dalyje „Biudžeto apžvalga“ ir B dalyje, kur pateikiama informacija apie kiekvieną daugiametės finansinės programos išlaidų kategoriją.

Biudžeto rezultatas

2017 m. biudžeto rezultatas buvo istoriškai mažas (0,56 mlrd. EUR) ir jis visų pirma susidarė dėl pajamų – 2017 m. buvo gauta daug pajamų iš įnašų ir grąžinamųjų išmokų (12,2 mlrd. EUR), kurias sudarė struktūriniais fondams grąžintos lėšos (6,7 mlrd. EUR), patvirtinus sąskaitas žemės ūkio fonduose gautos lėšos (1,9 mlrd. EUR), valstybių narių arba trečiųjų šalių įnašai į konkrečius susitarimus (1,6 mlrd. EUR) ir įnašai į ES programas (1 mlrd. EUR). Mokėjimų asignavimai buvo visiškai įgyvendinti (98,35 %), nepanaudotas sumas leista perkelti į 2018 m., o nepanaudota suma yra nereikšminga.

3. ES BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMAS

3.1. ES BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMO SUVESTINĖ

mln. EUR

Antraštinė dalis	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas			Pajamos			Pajamos, kaip biudžeto % dalis	Nesumokėta
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso	Iš šiais metais gautinų sumų	Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso		
1 Nuosavi ištekliai	131 718	115 484	115 429	26	115 455	115 414	2	115 416	100 %	39
3 Perteklius, likučiai ir patikslinimai	–	6 405	6 416	–	6 416	6 416	–	6 416	100 %	–
4 Pajamos, gautos iš institucijose ir kitose Sąjungos įstaigose dirbančių asmenų	1 490	1 490	1 488	7	1 495	1 478	7	1 484	100 %	11
5 Pajamos, gautos iš institucijų administracinės veiklos	70	70	590	21	611	572	15	587	836 %	24
6 Įmokos ir grąžinamosios išmokos, susijusios su Sąjungos susitarimais ir programomis	60	60	12 228	275	12 504	12 061	118	12 179	20 299 %	324
7 Delspinigiai ir baudos	1 120	3 230	4 823	6 564	11 387	541	3 032	3 573	111 %	7 814
8 Skolinimosi ir skolinimo veikla	7	7	39	5	43	24	5	28	410 %	15
9 Įvairios pajamos	25	25	6	9	15	4	4	8	30 %	7
Iš viso	134 490	126 771	141 020	6 906	147 926	136 509	3 182	139 691	110 %	8 235

4. ES BIUDŽETO IŠLAIDŲ VYKDYMAS

4.1. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai			Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimas į kitą laikotarpį	Asignuotosios pajamos	Iš viso turimų asignavimų 6 = 3 + 4 + 5	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimas į kitą laikotarpį	Asignuotosios pajamos	Iš viso turimų asignavimų 12 = 9 + 10 + 11
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1 Pažangus ir integracinis augimas	74 899	500	75 399	0	9 782	85 181	56 522	(6 682)	49 840	130	11 198	61 168
1a: Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	21 312	–	21 312	0	3 195	24 508	19 321	744	20 065	117	4 188	24 370
1b: Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	53 587	500	54 087	–	6 586	60 673	37 201	(7 426)	29 775	13	7 009	36 797
2 Tvarus augimas. Gamtos išteklių	58 584	(15)	58 569	433	3 804	62 806	54 914	(447)	54 467	635	3 473	58 575
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	42 613	(2)	42 611	433	2 786	45 830	42 563	(5)	42 558	630	2 786	45 975
3 Saugumas ir pilietybė	4 284	–	4 284	–	188	4 472	3 787	(994)	2 793	11	189	2 994
4 Europos vaidmuo pasaulyje	10 162	551	10 713	109	1 560	12 382	9 483	(545)	8 938	120	1 887	10 944
5 Administravimas	9 395	0	9 395	2	794	10 190	9 395	(2)	9 392	786	798	10 977
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	3 921	–	3 921	0	423	4 344	3 921	–	3 921	494	426	4 841
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas ir deficitai, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9 Specialios priemonės	534	938	1 472	31	41	1 544	390	951	1 341	32	41	1 414
Iš viso	157 858	1 974	159 831	575	16 169	176 576	134 490	(7 720)	126 771	1 714	17 585	146 071

4.2. DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija		Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2018 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
			iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkėlimai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Pažangus ir integracinis augimas	85 181	75 356	0	7 912	83 268	98 %	1 870	27	1 897	16	–	0	16
	<i>1a: Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti</i>	24 508	21 301	0	1 353	22 654	92 %	1 842	4	1 846	8	–	0	8
	<i>1b: Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda</i>	60 673	54 056	–	6 559	60 614	100 %	28	23	51	8	–	–	8
2	Tvarus augimas. Gamtos išteklių	62 806	58 100	426	2 334	60 859	97 %	1 470	451	1 920	19	8	–	27
	<i>iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos</i>	45 830	42 150	426	2 183	44 759	98 %	603	451	1 054	10	8	–	18
3	Saugumas ir pilietybė	4 472	4 035	–	89	4 124	92 %	99	247	345	2	–	0	2
4	Europos vaidmuo pasaulyje	12 382	10 710	108	997	11 814	95 %	563	2	565	1	1	0	3
5	Administravimas	10 190	9 270	2	522	9 794	96 %	272	–	272	125	0	–	125
	<i>iš jų: institucijų administracinės išlaidos</i>	4 344	3 838	0	303	4 142	95 %	120	0	120	83	0	0	83
6	Kompensacijos	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
8	Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
9	Specialios priemonės	1 544	1 259	31	–	1 291	84 %	41	62	103	151	–	–	151
Iš viso		176 576	158 730	567	11 854	171 150	97 %	4 315	788	5 103	314	9	0	323

4.3. DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

DFP išlaidų kategorija		Atlikti mokėjimai						Į 2018 m. perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai				Iš viso 14 = 11 + +12 + +13
		Iš viso turimų asignavimų	Iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotų ų pajamų	Iš viso 5 = 2 + +3 + +4	% 6 = 5/1	automatini ai perkėlimai	perkėlimai pagal sprendimą	asignuotosi os pajamos	Iš viso 10 = 7 + + 8 + +9	Iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotų ų pajamų		
		1	2	3	4			7	8	9		11	12	13		
1	Pažangus ir integracinis augimas 1a: Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti 1b: Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	61 168 24 370 36 797	49 698 19 945 29 754	111 101 11	7 220 1 330 5 890	57 030 21 376 35 654	93 % 88 % 97 %	121 108 13	– – –	3 977 2 858 1 119	4 098 2 966 1 132	21 12 9	19 16 3	0 0 –	40 28 11	
2	Tvarus augimas. Gamtos ištekliai iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	58 575 45 975	53 889 41 992	626 621	2 228 2 081	56 743 44 695	97 % 97 %	111 103	451 451	1 245 705	1 806 1 259	17 12	9 8	– –	26 21	
3	Saugumas ir pilietybė	2 994	2 767	10	90	2 867	96 %	11	5	99	115	11	1	0	12	
4	Europos vaidmuo pasaulyje	10 944	8 610	116	1 067	9 793	89 %	314	2	820	1 136	12	4	–	16	
5	Administravimas iš jų: institucijų administracinės išlaidos	10 977 4 841	8 486 3 363	720 448	451 274	9 656 4 085	88 % 84 %	781 475	1 0	348 152	1 129 627	125 83	67 46	– –	191 128	
6	Kompensacijos	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–	–	
8	Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	–	–	–	–	–	0 %	0	–	–	–	–	–	–	–	
9	Specialios priemonės	1 414	1 241	32	18	1 291	91 %	0	–	23	24	99	0	–	99	
Iš viso		146 071	124 691	1 615	11 073	137 379	94 %	1 338	458	6 512	8 308	284	99	0	384	

4.4. DFP. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI

mln. EUR									
Iš viso neįvykdytų įsipareigojimų metų pabaigoje									
Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje									
Einamųjų metų įsipareigojimai									
DFP išlaidų kategorija	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
1 Pažangus ir integracinis augimas	174 938	(4 337)	(49 231)	121 370	83 268	(7 799)	(3)	75 467	196 837
1a: Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	35 622	(1 321)	(13 887)	20 414	22 654	(7 489)	(3)	15 162	35 576
1b: Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	139 316	(3 015)	(35 345)	100 956	60 614	(310)	(0)	60 304	161 260
2 Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	33 947	(180)	(11 860)	21 907	60 859	(44 882)	(0)	15 977	37 883
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	247	(2)	(211)	33	44 759	(44 484)	-	275	309
3 Saugumas ir pilietybė	4 167	(231)	(1 650)	2 286	4 124	(1 217)	-	2 908	5 194
4 Europos vaidmuo pasaulyje	24 974	(517)	(6 662)	17 795	11 814	(3 131)	(1)	8 682	26 478
5 Administravimas	732	(2)	(726)	4	9 794	(8 931)	(0)	863	867
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	431	20	(448)	3	4 142	(3 637)	0	505	507
6 Kompensacijos	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8 Neigiamas rezervas ir deficitas, perkelti iš praėjusių finansinių metų	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 Specialios priemonės	0	(0)	(0)	-	1 291	(1 290)	-	0	0
Iš viso	238 759	(5 268)	(70 129)	163 362	171 150	(67 250)	(4)	103 896	267 258

4.5. DFP. NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS

		mln. EUR							
DFP išlaidų kategorija	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Iš viso
1 Pažangus ir integracinis augimas	1 575	532	1 464	13 556	6 680	41 805	55 759	75 467	196 837
1a: Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	741	294	829	2 754	3 620	4 893	7 283	15 162	35 576
1b: Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	834	238	635	10 802	3 060	36 912	48 475	60 304	161 260
2 Tvarus augimas. Gamtos ištekliai	227	58	76	992	496	5 470	14 588	15 977	37 883
iš jų: su rinka susijusios išlaidos ir tiesioginės išmokos	–	–	–	–	0	12	22	275	309
3 Saugumas ir pilietybė	40	34	74	114	77	278	1 669	2 908	5 194
4 Europos vaidmuo pasaulyje	1 036	543	1 054	2 232	2 675	4 226	6 030	8 682	26 478
5 Administravimas	–	–	–	0	0	0	4	863	867
iš jų: institucijų administracinės išlaidos	0	0	0	0	0	0	3	505	507
9 Specialios priemonės	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Iš viso	2 878	1 166	2 668	16 893	9 928	51 779	78 050	103 896	267 258

4.6. DETALIZUOTA DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ IŠSKAIDYMAS IR POKYČIAI

mIn. EUR												
Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1.1 Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	2 661	0	2 661	–	39	2 700	2 317	150	2 467	–	39	2 506
Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	897	–	897	–	148	1 045	688	162	850	3	255	1 108
Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	323	(0)	322	–	19	341	426	298	724	0	19	743
Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	607	–	607	–	17	625	697	(60)	637	2	19	658
Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	138	–	138	–	–	138	150	204	354	–	–	354
„Horizontas 2020“	10 346	78	10 424	–	1 828	12 251	10 196	(97)	10 100	71	2 689	12 860
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	341	(0)	341	–	112	452	348	(1)	347	20	152	518
Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	349	0	349	–	32	381	369	(119)	250	2	71	324
Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	2 064	6	2 070	–	388	2 458	1 887	40	1 927	7	441	2 375
Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	136	–	136	–	10	146	97	(7)	90	2	10	102
Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	137	7	144	–	5	149	117	(0)	117	5	5	127
EITP – Energetika	700	(77)	622	–	1	623	123	(40)	83	2	0	85
EITP – Transportas	1 723	(1)	1 723	–	120	1 843	971	279	1 249	2	103	1 354
EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	124	1	125	–	3	128	118	(54)	63	0	3	67
Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	–	–	–	–	16	16	110	32	142	–	16	157
Decentralizuotos agentūros	344	(7)	338	–	18	356	336	(16)	319	–	18	337
Kiti veiksmai ir programos	220	(2)	218	–	435	653	196	2	198	1	344	543
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	56	(0)	56	–	1	57	44	(15)	29	–	0	30
Komisijos kompetencija	144	(5)	139	0	5	143	131	(13)	118	–	4	123
Iš viso pagal DFP 1.1 išlaidų kategoriją	21 312	(0)	21 312	0	3 195	24 508	19 321	744	20 065	117	4 188	24 370
1.2 Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	26 122	(30)	26 092	–	3 405	29 496	19 315	(4 613)	14 702	–	3 375	18 078
Pereinamojo laikotarpio regionai	5 627	(15)	5 613	–	677	6 289	3 314	(1 247)	2 067	–	542	2 609
Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	8 251	45	8 296	–	1 095	9 391	5 853	(1 441)	4 413	–	1 259	5 672
Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	222	–	222	–	29	251	140	(14)	126	–	35	161
Sanglaudos fondas	9 056	–	9 056	–	1 133	10 189	5 981	1 107	7 088	–	1 260	8 348
Europos teritorinis bendradarbiavimas	1 940	–	1 940	–	185	2 124	969	(392)	577	–	53	630

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Techninė parama	216	(0)	216	–	1	217	190	(23)	167	13	1	180
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	546	–	546	–	6	553	441	(150)	291	0	6	298
Jaunimo užimtumo iniciatyva	–	500	500	–	56	556	600	(551)	49	–	476	525
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	1 593	–	1 593	–	–	1 593	383	(93)	290	–	2	292
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	13	–	13	–	0	13	14	(9)	5	–	0	5
Iš viso pagal DFP 1.2 išlaidų kategoriją	53 587	500	54 087	–	6 586	60 673	37 201	(7 426)	29 775	13	7 009	36 797
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	74 899	500	75 399	0	9 782	85 181	56 522	(6 682)	49 840	130	11 198	61 168
2 Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	42 613	(2)	42 611	433	2 786	45 830	42 563	(5)	42 558	630	2 786	45 975
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	14 366	(2)	14 364	–	862	15 226	11 208	(215)	10 994	1	532	11 527
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	912	–	912	–	133	1 045	577	(192)	385	0	133	519
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	138	(11)	127	–	2	129	133	3	136	–	2	139
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	494	–	494	–	10	504	364	(33)	331	4	8	343
Decentralizuotos agentūros	55	(1)	54	–	10	65	55	(1)	54	–	10	65
Kiti veiksmai ir priemonės	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	8	–	8	–	0	8	13	(6)	8	–	0	8
Konkretūs veiksmai	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	–	0
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	58 584	(15)	58 569	433	3 804	62 806	54 914	(447)	54 467	635	3 473	58 575
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	1 620	(6)	1 614	–	46	1 661	1 182	(559)	623	2	45	671
Vartotojas	27	–	27	–	1	28	21	(0)	21	1	1	22
„Kūrybiška Europa“	208	1	209	–	13	222	177	10	187	2	15	204
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	200	(1)	199	–	–	199	219	(1)	218	0	–	218
Vidaus saugumo fondas	739	(4)	735	–	61	796	748	(350)	398	2	60	460
IT sistemos	20	16	35	–	3	38	17	12	28	–	3	31
Teisingumas	54	(0)	54	–	3	56	41	(4)	37	1	3	41
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	63	1	64	–	2	65	47	6	53	1	2	55
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	31	(2)	30	–	2	31	31	(3)	28	–	2	30
„Europa piliečiams“	26	–	26	–	1	27	26	–	26	0	1	27
Maistas ir pašarai	256	3	259	–	3	262	234	6	241	1	4	246
Sveikata	65	–	65	–	2	67	58	1	59	1	2	62
Decentralizuotos agentūros	863	(6)	858	–	51	909	864	(99)	765	–	51	816
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	12	(2)	10	–	0	10	19	(6)	14	–	1	14
Konkretūs veiksmai	101	–	101	–	1	102	102	(7)	96	1	0	97

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų 6 = 3 + 4 + 5	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų 12 = 9 + 10 + 11
	Pradinis patvirtintas biudžetas 1	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai 2	Galutinis patvirtintas biudžetas 3 = 1 + 2	Perkėlimai 4	Asignuotosios pajamos 5		Pradinis patvirtintas biudžetas 7	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai 8	Galutinis patvirtintas biudžetas 9 = 7 + 8	Perkėlimai 10	Asignuotosios pajamos 11	
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	4 284	(0)	4 284	–	188	4 472	3 787	(994)	2 793	11	189	2 994
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	2 115	4	2 118	–	76	2 195	1 716	(330)	1 386	4	414	1 805
Makrofinansinė parama (MFP)	46	(6)	40	–	–	40	46	(35)	10	–	–	10
Išorės veiksmų garantijų fondas	241	–	241	–	110	351	241	–	241	–	110	351
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	21	(9)	11	–	1	13	20	(10)	10	–	2	11
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	22	(5)	17	–	–	17	24	(7)	17	–	–	17
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	–	275	275	–	300	575	–	275	275	–	300	575
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	2 440	40	2 481	–	54	2 535	2 358	(374)	1 984	5	59	2 048
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	3 168	(17)	3 151	–	47	3 198	2 769	(140)	2 629	13	74	2 716
Partnerystės priemonė (PP)	134	5	138	–	2	140	136	(39)	97	1	2	99
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	189	(5)	184	–	4	188	168	(9)	159	3	3	166
Stabilumas ir taika (IcSP)	273	(13)	260	–	11	272	294	(36)	258	3	10	271
Humanitarinė pagalba	945	335	1 280	99	769	2 148	1 146	247	1 393	91	728	2 211
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	327	(41)	287	9	55	351	294	(35)	259	0	55	313
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	62	(11)	51	–	3	54	81	(11)	71	0	3	74
Decentralizuotos agentūros	20	–	20	–	0	20	20	–	20	–	0	20
Kiti veiksmai ir programos	84	(1)	83	–	126	209	93	(27)	66	0	127	193
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	9	(1)	8	1	0	9	11	(3)	9	–	0	9
Konkretūs veiksmai	66	(0)	66	–	0	66	67	(12)	56	–	0	56
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	10 162	551	10 713	109	1 560	12 382	9 483	(545)	8 938	120	1 887	10 944
5 Pensijos	1 790	12	1 802	–	0	1 802	1 790	12	1 802	–	0	1 802
Europos mokyklos	185	(1)	184	–	14	198	185	(1)	184	1	14	199
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	5	–	5	–	–	5	5	(3)	2	–	–	2
Komisijos administracinės išlaidos	3 494	(11)	3 483	1	357	3 841	3 494	(10)	3 484	292	358	4 134
Kitų institucijų administracinės išlaidos	3 921	–	3 921	0	423	4 344	3 921	–	3 921	494	426	4 841
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	9 395	0	9 395	2	794	10 190	9 395	(2)	9 392	786	798	10 977
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	315	(253)	62	–	–	62	315	(216)	99	–	–	99

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa	Įsipareigojimų asignavimai						Mokėjimų asignavimai					
	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų	Biudžeto asignavimai			Papildomi asignavimai		Iš viso turimų asignavimų
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos		Pradinis patvirtintas biudžetas	Taisomieji biudžetai ir perkėlimai	Galutinis patvirtintas biudžetas	Perkėlimai	Asignuotosios pajamos	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	169	–	169	–	41	210	25	(25)	0	0	41	42
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	50	1 191	1 241	31	–	1 273	50	1 191	1 241	31	–	1 273
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	534	938	1 472	31	41	1 544	390	951	1 341	32	41	1 414
Iš viso	157 858	1 974	159 831	575	16 169	176 576	134 490	(7 720)	126 771	1 714	17 585	146 071

4.7. DETALIZUOTA DFP. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2018 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkelti- mai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1,1 Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	2 700	2 661	–	39	2 700	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	1 045	897	–	32	929	89 %	116	–	116	–	–	–	–
Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	341	322	–	1	323	95 %	18	–	18	0	–	–	0
Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	625	607	–	17	624	100 %	0	–	0	–	–	–	–
Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	138	138	–	–	138	100 %	–	–	–	0	–	–	0
„Horizontas 2020“	12 251	10 422	–	882	11 304	92 %	946	–	946	1	–	0	2
Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	452	341	–	17	357	79 %	95	–	95	0	–	–	0
Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	381	349	–	27	376	99 %	5	–	5	0	–	–	0
Svietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	2 458	2 070	–	192	2 263	92 %	195	–	195	0	–	–	0
Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	146	135	–	3	138	94 %	7	–	7	1	–	0	1
Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	149	144	–	1	145	97 %	4	–	4	0	–	–	0
EITP – Energetika	623	621	–	1	622	100 %	0	–	0	1	–	–	1
EITP – Transportas	1 843	1 722	–	31	1 753	95 %	89	–	89	0	–	–	0
EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	128	120	–	3	124	97 %	0	4	4	0	–	0	0
Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	16	–	–	–	–	0 %	16	–	16	–	–	–	–
Decentralizuotos agentūros	356	338	–	13	351	99 %	5	–	5	0	–	–	0
Kiti veiksmai ir programos	653	218	–	92	309	47 %	343	–	343	1	–	–	1
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	57	55	–	1	56	97 %	1	–	1	1	–	–	1
Komisijos kompetencija	143	137	0	3	140	98 %	1	–	1	2	–	–	2
Iš viso pagal DFP 1.1 išlaidų kategoriją	24 508	21 301	0	1 353	22 654	92 %	1 842	4	1 846	8	–	0	8
1,2 Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	29 496	26 092	–	3 378	29 470	100 %	27	–	27	–	–	–	–
Pereinamojo laikotarpio regionai	6 289	5 613	–	677	6 289	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	9 391	8 296	–	1 095	9 391	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	251	222	–	29	251	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Sanglaudos fondas	10 189	9 056	–	1 133	10 189	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Europos teritorinis bendradarbiavimas	2 124	1 917	–	185	2 101	99 %	0	23	23	–	–	–	–
Techninė parama	217	209	–	–	209	96 %	1	–	1	7	–	–	7
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	553	546	–	6	552	100 %	–	–	–	1	–	–	1

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2018 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkelti pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Jaunimo užimtumo iniciatyva	556	500	–	56	556	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	1 593	1 593	–	–	1 593	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	13	13	–	–	13	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Iš viso pagal DFP 1.2 išlaidų kategoriją	60 673	54 056	–	6 559	60 614	100 %	28	23	51	8	–	–	8
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	85 181	75 356	0	7 912	83 268	97 %	1 870	27	1 897	16	–	0	16
2 Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	45 830	42 150	426	2 183	44 759	98 %	603	451	1 054	10	8	–	18
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	15 226	14 360	–	0	14 360	94 %	861	–	861	4	–	–	4
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	1 045	909	–	133	1 042	100 %	0	–	0	3	–	–	3
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	129	125	–	2	128	99 %	–	–	–	2	–	–	2
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	504	494	–	6	500	99 %	4	–	4	0	–	–	0
Decentralizuotos agentūros	65	54	–	10	64	99 %	1	–	1	–	–	–	–
Kiti veiksmai ir priemonės	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	8	7	–	–	7	90 %	0	–	0	1	–	–	1
Konkretūs veiksmai	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	62 806	58 100	426	2 334	60 859	97 %	1 470	451	1 920	19	8	–	27
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	1 661	1 408	–	14	1 422	86 %	32	207	239	0	–	–	0
Vartotojas	28	27	–	1	28	100 %	0	–	0	0	–	–	0
„Kūrybiška Europa“	222	209	–	9	218	98 %	5	–	5	0	–	–	0
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	199	199	–	–	199	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Vidaus saugumo fondas	796	695	–	35	730	92 %	26	40	66	0	–	–	0
IT sistemos	38	35	–	0	36	94 %	2	–	2	0	–	–	0
Teisingumas	56	53	–	0	54	95 %	3	–	3	0	–	–	0
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	65	64	–	0	64	97 %	2	–	2	0	–	–	0
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	31	29	–	1	30	96 %	1	–	1	1	–	0	1
„Europa piliečiams“	27	26	–	0	27	98 %	0	–	0	0	–	–	0
Maistas ir pašarai	262	259	–	2	261	100 %	1	–	1	0	–	–	0
Sveikata	67	65	–	2	66	99 %	1	–	1	–	–	–	–
Decentralizuotos agentūros	909	858	–	25	882	97 %	27	–	27	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	10	9	–	–	9	97 %	0	–	0	0	–	–	0
Konkretūs veiksmai	102	101	–	0	101	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	4 472	4 035	–	89	4 124	92 %	99	247	345	2	–	0	2
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	2 195	2 117	–	34	2 151	98 %	43	1	44	0	–	–	0

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2018 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosios pajamos	perkelti pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Makrofinansinė parama (MFP)	40	40	–	–	40	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Išorės veiksmų garantijų fondas	351	241	–	–	241	69 %	110	–	110	–	–	–	–
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	13	11	–	1	12	92 %	1	–	1	0	–	0	0
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	575	275	–	–	275	48 %	300	–	300	–	–	–	–
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	2 535	2 481	–	34	2 515	99 %	20	–	20	0	–	–	0
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	3 198	3 151	–	24	3 175	99 %	23	–	23	0	–	–	0
Partnerystės priemonė (PP)	140	138	–	2	140	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	188	184	–	3	187	99 %	1	–	1	0	–	–	0
Stabilumas ir taika (IcSP)	272	260	–	8	268	99 %	3	–	3	0	–	–	0
Humanitarinė pagalba	2 148	1 280	99	722	2 101	98 %	47	–	47	–	–	–	–
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	351	287	8	45	340	97 %	9	–	9	0	1	–	1
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	54	51	–	3	54	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Decentralizuotos agentūros	20	20	–	0	20	100 %	0	–	0	–	–	–	–
Kiti veiksmai ir programos	209	83	–	121	204	97 %	6	–	6	0	–	–	0
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	9	8	1	–	9	94 %	0	1	1	–	–	–	–
Konkretūs veiksmai	66	66	–	0	66	99 %	0	–	0	0	–	–	0
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	12 382	10 710	108	997	11 814	95 %	563	2	565	1	1	0	3
5 Pensijos	1 802	1 797	–	0	1 797	100 %	0	–	0	5	–	–	5
Europos mokyklos	198	184	–	12	196	99 %	2	–	2	0	–	–	0
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	5	5	–	–	5	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Komisijos administracinės išlaidos	3 841	3 446	1	207	3 654	95 %	150	–	150	37	–	–	37
Kitų institucijų administracinės išlaidos	4 344	3 838	0	303	4 142	95 %	120	0	120	83	0	0	83
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	10 190	9 270	2	522	9 794	96 %	272	–	272	125	0	–	125
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	62	–	–	–	–	0 %	–	62	62	–	–	–	–
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	210	18	–	–	18	9 %	41	–	41	151	–	–	151
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	1 273	1 241	31	–	1 273	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	1 544	1 259	31	–	1 291	84 %	41	62	103	151	–	–	151

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Asignavimai, perkelti į 2018 m.			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėli- mų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	asignuotosi os pajamos	perkėli- mai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėli- mų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + +3 + +4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + + 8	10	11	12	13 = 10 + +11 + +12
Iš viso	176 576	158 730	567	11 854	171 150	97 %	4 315	788	5 103	314	9	0	323

4.8. DETALIZUOTA DFP. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

Programa	Atlikti mokėjimai							Į 2018 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
	Iš viso turimų asignavimų	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkėlimai pagal sprendimą	asignuotosios pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13
1.1	Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	2 506	2 467	–	39	2 506	100 %	0	–	0	0	–	–	0
	Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	1 108	848	3	45	895	81 %	2	–	210	212	0	–	0
	Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	743	723	0	1	724	97 %	1	–	18	19	0	–	0
	Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	658	635	2	19	655	100 %	2	–	1	3	(0)	–	0
	Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	354	354	–	–	354	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	„Horizontas 2020“	12 860	10 025	63	775	10 863	84 %	68	–	1 914	1 982	7	8	15
	Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	518	327	18	27	371	72 %	20	–	125	145	2	–	2
	Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	324	248	2	18	268	83 %	2	–	53	55	0	0	0
	Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	2 375	1 920	6	226	2 153	91 %	7	–	215	222	0	(0)	0
	Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	102	87	1	3	92	90 %	2	–	6	8	1	0	2
	Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	127	116	2	1	119	94 %	0	–	4	4	3	–	4
	EITP – Energetika	85	81	1	0	83	97 %	1	–	0	1	0	–	2
	EITP – Transportas	1 354	1 248	1	62	1 311	97 %	2	–	41	43	0	0	0
	EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	67	63	0	3	66	99 %	0	–	0	1	(0)	–	0
	Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	157	142	–	7	149	94 %	0	–	9	9	–	–	0
	Decentralizuotos agentūros	337	319	–	13	333	99 %	0	–	5	5	–	–	0
	Kiti veiksmai ir programos	543	197	1	87	285	52 %	1	–	257	258	0	0	0
	Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	30	29	–	0	29	99 %	0	–	0	0	–	–	0
	Komisijos kompetencija	123	117	–	3	120	98 %	0	–	1	1	–	–	1
Iš viso pagal DFP 1.1 išlaidų kategoriją	24 370	19 945	101	1 330	21 376	88 %	108	–	2 858	2 966	12	16	0	28
1.2	Regionų konvergencija (mažiau išsivystę)	18 078	14 702	–	2 622	17 325	96 %	0	–	753	753	–	–	0

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa	Atlikti mokėjimai						Į 2018 m. perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai				Iš viso 14 = 11 + +12 + +13
	Iš viso turimų asignavimų	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėli- mų	iš asignuotų ų pajamų	Iš viso 5 = 2 + +3 + +4	% 6 = 5/1	automati- niai perkėli- mai	perkėli- mai pagal sprendimą	asignuotosi os pajamos	Iš viso 10 = 7 + + 8 + +9	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėli- mų	iš asignuotų ų pajamų		
	1	2	3	4			7	8	9		11	12	13		
regionai)															
Pereinamojo laikotarpio regionai	2 609	2 067	–	453	2 520	97 %	0	–	89	89	–	–	–	0	
Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	5 672	4 413	–	991	5 403	95 %	0	–	269	269	–	–	–	0	
Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	161	126	–	35	161	100 %	0	–	–	–	–	–	–	–	
Sanglaudos fondas	8 348	7 088	–	1 260	8 348	100 %	0	–	–	–	–	–	–	–	
Europos teritorinis bendradarbiavimas	630	576	–	53	629	100 %	0	–	–	–	1	–	–	1	
Techninė parama	180	147	11	0	158	88 %	12	–	1	13	7	2	–	9	
Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	298	291	0	–	291	98 %	0	–	6	7	0	0	–	0	
Jaunimo užimtumo iniciatyva	525	49	–	475	524	100 %	0	–	1	1	–	–	–	–	
Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	292	290	–	2	291	100 %	–	–	–	–	0	–	–	0	
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	5	5	–	–	5	96 %	0	–	0	0	0	–	–	0	
Iš viso pagal DFP 1.2 išlaidų kategoriją	36 797	29 754	11	5 890	35 654	97 %	13	–	1 119	1 132	9	3	–	11	
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	61 168	49 698	111	7 220	57 030	94 %	121	–	3 977	4 098	21	19	0	40	
2															
Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	45 975	41 992	621	2 081	44 695	97 %	103	451	705	1 259	12	8	–	21	
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	11 527	10 990	1	122	11 113	96 %	2	–	410	412	2	0	–	2	
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	519	384	0	4	389	75 %	1	–	129	130	0	0	–	0	
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir Žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	139	135	–	2	137	99 %	0	–	–	–	1	–	–	1	
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	343	326	4	8	337	98 %	4	–	1	5	1	0	–	1	
Decentralizuotos agentūros	65	54	–	10	64	99 %	0	–	1	1	0	–	–	0	
Kiti veiksmai ir priemonės	–	–	–	–	–	0 %	0	–	–	–	–	–	–	–	
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	8	7	–	0	7	96 %	0	–	0	0	0	–	–	0	
Konkretūs veiksmai	0	–	–	–	–	0 %	0	–	–	–	–	0	–	0	
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	58 575	53 889	626	2 228	56 743	97 %	111	451	1 245	1 806	17	9	–	26	
3															
Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	671	616	2	13	631	94 %	2	–	32	34	5	0	–	5	
Vartotojas	22	20	0	1	21	95 %	1	–	0	1	0	0	–	0	

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa	Atlikti mokėjimai						Į 2018 m. perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai			
	Iš viso turimų asignavimų	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkėlimai pagal sprendimą	asignuotos pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
	1	2	3	4	5 = 2 + +3 + +4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + +8 + +9	11	12	13	14 = 11 + +12 + +13
„Kūrybiška Europa“	204	185	2	7	194	95 %	2	–	8	10	0	0	–	0
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	218	217	0	–	217	100 %	0	–	–	0	0	0	–	0
Vidaus saugumo fondas	460	395	2	37	433	94 %	2	–	24	26	1	0	–	1
IT sistemos	31	28	–	1	29	92 %	0	–	2	2	0	–	–	0
Teisingumas	41	36	1	2	39	95 %	1	–	1	1	0	0	0	1
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	55	52	0	1	53	96 %	0	–	1	2	0	0	–	1
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	30	23	–	1	24	79 %	0	5	1	5	1	–	–	1
„Europa piliečiams“	27	26	0	0	27	97 %	0	0	0	1	0	–	–	0
Maistas ir pašarai	246	239	1	2	241	98 %	1	–	2	3	1	0	–	1
Sveikata	62	58	1	1	60	97 %	1	–	0	1	0	0	0	0
Decentralizuotos agentūros	816	764	–	25	789	97 %	0	–	26	26	1	–	–	1
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	14	14	–	–	14	95 %	0	–	1	1	0	–	–	0
Konkretūs veiksmai	97	95	1	0	96	99 %	1	–	0	1	0	0	–	0
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	2 994	2 767	10	90	2 867	96 %	11	5	99	115	11	1	0	12
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	1 805	1 376	4	216	1 596	88 %	7	–	199	205	3	1	–	4
Makrofinansinė parama (MFP)	10	10	–	–	10	99 %	0	–	–	–	0	–	–	0
Išorės veiksmų garantijų fondas	351	241	–	–	241	69 %	–	–	110	110	–	–	–	–
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	11	7	–	1	8	73 %	0	2	0	2	1	–	–	1
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	17	17	–	–	17	97 %	–	0	–	0	0	–	–	0
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	575	–	–	–	–	0 %	275	–	300	575	–	–	–	–
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	2 048	1 978	5	31	2 014	98 %	5	–	28	33	0	0	–	0
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	2 716	2 614	12	16	2 642	97 %	14	–	58	72	1	2	–	2
Partnerystės priemonė (PP)	99	95	1	1	96	97 %	1	–	1	1	1	0	–	2
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	166	156	3	2	161	97 %	3	–	1	4	0	1	–	1
Stabilumas ir taika (IcSP)	271	253	2	4	259	96 %	3	–	7	10	2	0	–	2
Humanitarinė pagalba	2 211	1 388	90	644	2 123	96 %	5	–	83	88	0	0	–	0
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	313	258	0	32	290	93 %	0	–	23	23	0	0	–	0
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	74	70	0	2	72	98 %	1	–	1	1	0	0	–	0

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mln. EUR

Programa		Atlikti mokėjimai						Į 2018 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai				
		Iš viso turimų asignavimų	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatiniai perkėlimai	perkėlimai pagal sprendimą	asignuotosios pajamos	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5 = 2 + +3 + +4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + +8 + +9	11	12	13	14 = 11 + +12 + +13
	Decentralizuotos agentūros	20	20	–	0	20	100 %	0	–	0	0	–	–	–	0
	Kiti veiksmai ir programos	193	64	0	117	181	94 %	0	–	10	10	2	–	–	2
	Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	9	8	–	0	8	95 %	0	–	0	0	0	–	–	0
	Konkretūs veiksmai	56	55	–	0	55	98 %	0	–	0	0	1	–	–	1
	Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	10 944	8 610	116	1 067	9 793	89 %	314	2	820	1 136	12	4	–	16
5	Pensijos	1 802	1 797	–	0	1 797	100 %	–	–	0	0	5	–	–	5
	Europos mokyklos	199	184	1	12	197	99 %	0	–	2	2	0	0	–	0
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–	–
	Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	2	1	–	–	1	53 %	0	1	–	1	0	–	–	0
	Komisijos administracinės išlaidos	4 134	3 141	271	165	3 577	87 %	305	–	193	499	37	21	–	58
	Kitų institucijų administracinės išlaidos	4 841	3 363	448	274	4 085	84 %	475	0	152	627	83	46	–	128
	Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	10 977	8 486	720	451	9 656	88 %	781	1	348	1 129	125	67	–	191
6	Kompensacijos	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–	–
	Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	0 %	–	–	–	–	–	–	–	–
8	Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	0 %	0	–	–	–	–	–	–	–
	Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	0 %	0	–	–	–	–	–	–	–
	Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	0 %	0	–	–	–	–	–	–	–
9	Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	99	–	–	–	–	0 %	0	–	–	–	99	–	–	99
	Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	42	0	0	18	18	43 %	0	–	23	24	0	0	–	0
	Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	1 273	1 241	31	–	1 273	100 %	0	–	–	–	–	–	–	–
	Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	1 414	1 241	32	18	1 291	91 %	0	–	23	24	99	0	–	99
	Iš viso	146 071	124 691	1 615	11 073	137 379	94 %	1 338	458	6 512	8 308	284	99	0	384

4.9. DETALIZUOTA DFP. NEĮVYKDYTŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ POKYČIAI

		Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai			mln. EUR Iš viso įsipareigojimų neįvykdyta metų pabaigoje	
Programa		Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
1.1	Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	2 460	(0)	(2 451)	9	2 700	(55)	–	2 645	2 654
	Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	1 267	(1)	(738)	528	929	(157)	–	772	1 300
	Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	2 128	(0)	(668)	1 460	323	(56)	(0)	267	1 727
	Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	205	(0)	(192)	13	624	(464)	–	161	174
	Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	867	(0)	(353)	514	138	(1)	–	137	651
	„Horizontas 2020“	19 940	(458)	(7 173)	12 309	11 304	(3 689)	(3)	7 612	19 921
	Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	226	(14)	(106)	106	357	(265)	(0)	92	198
	Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	874	(74)	(209)	591	376	(59)	–	317	908
	Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	652	(59)	(258)	336	2 263	(1 895)	–	368	704
	Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	187	(10)	(61)	115	138	(30)	–	107	222
	Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	141	(8)	(82)	52	145	(38)	–	107	159
	EITP – Energetika	1 140	(1)	(77)	1 062	622	(6)	–	616	1 678
	EITP – Transportas	3 892	(661)	(1 022)	2 210	1 753	(289)	–	1 464	3 673
	EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	304	(1)	(65)	237	124	(1)	–	123	360
	Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	694	(0)	(149)	545	–	–	–	–	545
	Decentralizuotos agentūros	31	(0)	(25)	6	351	(308)	–	44	49
	Kiti veiksmai ir programos	411	(23)	(166)	221	309	(119)	–	191	412
	Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	41	(2)	(15)	25	56	(15)	–	41	66
	Komisijos kompetencija	162	(9)	(78)	75	140	(42)	–	99	174
	Iš viso pagal DFP 1.1 išlaidų kategoriją	35 622	(1 321)	(13 887)	20 414	22 654	(7 489)	(3)	15 162	35 576
1.2	Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	71 813	(1 537)	(17 260)	53 015	29 470	(64)	–	29 406	82 421
	Pereinamojo laikotarpio regionai	12 382	–	(2 494)	9 888	6 289	(26)	–	6 263	16 151
	Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	22 235	(352)	(5 340)	16 542	9 391	(64)	–	9 327	25 870
	Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	523	–	(152)	371	251	(9)	–	242	613
	Sanglaudos fondas	23 497	(940)	(8 341)	14 216	10 189	(7)	–	10 182	24 398
	Europos teritorinis bendradarbiavimas	2 218	(176)	(620)	1 421	2 101	(9)	–	2 092	3 514
	Techninė parama	176	(8)	(57)	111	209	(101)	(0)	107	218
	Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	840	(0)	(267)	573	552	(24)	–	528	1 101
	Jaunimo užimtumo iniciatyva	2 215	–	(523)	1 692	556	(0)	–	556	2 248
	Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	3 402	(0)	(286)	3 117	1 593	(5)	–	1 588	4 704
	Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	15	(1)	(5)	9	13	(0)	–	13	22

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

mIn. EUR								
Iš viso įsipareigojimų neįvykdyta metų pabaigoje								
Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje					Einamųjų metų įsipareigojimai			
Programa	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje
Iš viso pagal DFP 1.2 išlaidų kategoriją	139 316	(3 015)	(35 345)	100 956	60 614	(310)	(0)	60 304
Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	174 938	(4 337)	(49 231)	121 370	83 268	(7 799)	(3)	75 467
2 Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	247	(2)	(211)	33	44 759	(44 484)	-	275
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	29 641	(145)	(10 928)	18 567	14 360	(185)	-	14 175
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	2 595	(30)	(374)	2 191	1 042	(14)	(0)	1 028
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir Žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	31	(0)	(22)	9	128	(115)	-	12
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	1 404	(2)	(315)	1 087	500	(23)	-	477
Decentralizuotos agentūros	3	-	(3)	-	64	(61)	-	3
Kiti veiksmai ir priemonės	6	-	-	6	-	-	-	-
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	21	(1)	(7)	13	7	-	-	7
Konkretūs veiksmai	0	-	-	0	-	-	-	-
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	33 947	(180)	(11 860)	21 907	60 859	(44 882)	(0)	15 977
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	1 734	(77)	(582)	1 075	1 422	(49)	-	1 373
Vartotojas	35	(0)	(16)	19	28	(5)	-	22
„Kūrybiška Europa“	177	(8)	(82)	87	218	(112)	-	105
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	109	(0)	(78)	31	199	(140)	-	59
Vidaus saugumo fondas	1 191	(68)	(421)	703	730	(12)	-	718
IT sistemos	43	(3)	(25)	15	36	(4)	-	32
Teisingumas	93	(18)	(31)	44	54	(7)	-	46
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	117	(12)	(52)	53	64	(1)	-	63
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	49	(11)	(16)	22	30	(8)	-	22
„Europa piliečiams“	23	(1)	(14)	9	27	(13)	-	13
Maistas ir pašarai	323	(27)	(189)	108	261	(53)	-	208
Sveikata	127	(0)	(48)	78	66	(12)	-	54
Decentralizuotos agentūros	41	(3)	(24)	15	882	(765)	-	117
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	31	(2)	(12)	16	9	(1)	-	8
Konkretūs veiksmai	74	(2)	(61)	11	101	(35)	-	66
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	4 167	(231)	(1 650)	2 286	4 124	(1 217)	-	2 908
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	6 400	(56)	(1 408)	4 936	2 151	(187)	(0)	1 963
Makrofinansinė parama (MFP)	10	(0)	(10)	0	40	(0)	-	40
Išorės veiksmų garantijų fondas	-	-	-	-	241	(241)	-	-
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	15	(0)	(7)	8	12	(2)	-	10
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	17	-	(4)	13	17	(12)	-	5
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	-	-	-	-	275	-	-	275
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	7 344	(182)	(1 678)	5 484	2 515	(336)	(0)	2 178

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

									<i>mIn. EUR</i>
Programa	Neįvykdyti įsipareigojimai praėjusių metų pabaigoje				Einamųjų metų įsipareigojimai				Iš viso įsipareigojimų neįvykdyta metų pabaigoje
	Iš praėjusiųjų metų perkelti įsipareigojimai	Panaikinti įsipar./Perkainojimas / Atšaukti įsipar.	Mokėjimai	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	Metų įsipareigojimai	Mokėjimai	Įsipareigojimų, kurių negalima perkelti, atšaukimas	Neįvykdyti įsipareigojimai metų pabaigoje	
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	8 282	(173)	(2 377)	5 732	3 175	(264)	–	2 911	8 643
Partnerystės priemonė (PP)	340	(7)	(83)	250	140	(14)	(0)	126	376
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	346	(2)	(113)	230	187	(47)	–	140	370
Stabilumas ir taika (IcSP)	626	(12)	(224)	390	268	(35)	(0)	233	623
Humanitarinė pagalba	964	(43)	(575)	346	2 101	(1 548)	(0)	553	899
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	204	(10)	(65)	129	340	(225)	–	115	243
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	145	(5)	(46)	93	54	(26)	–	29	122
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	20	(20)	–	–	–
Kiti veiksmai ir programos	148	(16)	(23)	109	204	(158)	–	45	154
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	23	(2)	(8)	14	9	(1)	–	8	22
Konkretūs veiksmai	111	(9)	(40)	62	66	(15)	–	51	113
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	24 974	(517)	(6 662)	17 795	11 814	(3 131)	(1)	8 682	26 478
5 Pensijos	–	–	–	–	1 797	(1 797)	–	–	–
Europos mokyklos	1	(0)	(1)	–	196	(196)	–	0	0
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	2	(0)	(1)	1	5	(0)	–	4	6
Komisijos administracinės išlaidos	299	(22)	(276)	1	3 654	(3 301)	(0)	353	354
Kitų institucijų administracinės išlaidos	431	20	(448)	3	4 142	(3 637)	0	505	507
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	732	(2)	(726)	4	9 794	(8 931)	(0)	863	867
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8 Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	0	(0)	(0)	–	18	(18)	–	0	0
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	–	–	–	–	1 273	(1 273)	–	–	–
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	0	(0)	(0)	–	1 291	(1 290)	–	0	0
Iš viso	238 759	(5 268)	(70 129)	163 362	171 150	(67 250)	(4)	103 896	267 258

4.10. DETALIZUOTA DFP: NEĮVYKDYTI ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL PRISIĖMIMO METUS

										<i>mln. EUR</i>
	Programa	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Iš viso
1.1	Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)	–	–	–	–	–	2	7	2 645	2 654
	Europos palydovinė navigacija (EGNOS/Galileo)	–	0	3	4	0	58	463	772	1 300
	Tarptautinis termobranduolinis reaktorius (ITER)	–	–	–	796	98	260	306	267	1 727
	Europos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)	–	–	–	–	0	2	11	161	174
	Branduolinė sauga ir branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas	–	–	16	193	90	80	134	137	651
	„Horizontas 2020“	165	222	601	1 374	2 479	3 364	4 103	7 612	19 921
	Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa	0	8	1	4	12	30	51	92	198
	Įmonių konkurencingumo ir MVĮ programa (COSME)	2	2	32	254	10	77	213	317	908
	Švietimo, mokymo ir sporto programa („Erasmus+“)	0	0	1	5	46	99	185	368	704
	Užimtumas ir socialinės inovacijos (EaSI)	1	1	4	8	13	33	56	107	222
	Muitinė, „Fiscalis“ ir kova su sukčiavimu	–	–	0	–	3	13	36	107	159
	EITP – Energetika	6	2	5	3	330	314	401	616	1 678
	EITP – Transportas	29	17	157	82	467	447	1 009	1 464	3 673
	EITP – Informacinės ir ryšių technologijos (IRT)	–	–	0	0	30	49	158	123	360
	Energetikos projektai ekonomikos gaivinimui remti (EERP)	515	30	–	–	–	–	(0)	–	545
	Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	0	5	44	49
	Kiti veiksmai ir programos	22	8	7	23	30	39	92	191	412
	Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	0	2	1	2	1	6	12	41	66
	Komisijos kompetencija	0	0	1	6	11	17	41	99	174
	Iš viso pagal DFP 1.1 išlaidų kategoriją	741	294	829	2 754	3 620	4 893	7 283	15 162	35 576
1.2	Regionų konvergencija (mažiau išsivystę regionai)	519	229	509	7 711	1 079	19 224	23 744	29 406	82 421
	Pereinamojo laikotarpio regionai	38	–	–	–	305	4 671	4 874	6 263	16 151
	Konkurencingumas (labiau išsivystę regionai)	58	9	58	1 663	611	6 621	7 523	9 327	25 870
	Atokiausi ir retai apgyvendinti regionai	–	–	–	–	23	142	206	242	613
	Sanglaudos fondas	178	–	58	1 257	436	3 870	8 418	10 182	24 398
	Europos teritorinis bendradarbiavimas	41	–	9	170	–	284	917	2 092	3 514
	Techninė parama	1	–	1	1	8	42	59	107	218
	Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (FEAD)	–	–	–	–	2	181	391	528	1 101
	Jaunimo užimtumo iniciatyva	–	–	–	–	123	1 148	420	556	2 248
	Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP)	–	–	–	–	472	728	1 917	1 588	4 704
	Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	0	–	–	0	1	1	7	13	22
	Iš viso pagal DFP 1.2 išlaidų kategoriją	834	238	635	10 802	3 060	36 912	48 475	60 304	161 260
	Iš viso pagal DFP 1 išlaidų kategoriją	1 575	532	1 464	13 556	6 680	41 805	55 759	75 467	196 837
2	Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF)	–	–	–	–	0	12	22	275	309

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

										<i>mln. EUR</i>
Programa	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Iš viso	
Žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP)	34	–	1	623	303	4 228	13 378	14 175	32 742	
Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF)	84	0	11	268	8	971	847	1 028	3 218	
Žuvininkystės partnerystės susitarimai (TŽPS) ir žuvininkystės valdymo organizacijos (RŽVO)	–	–	–	–	–	–	9	12	21	
Aplinka ir klimato politika (LIFE)	108	57	63	100	180	258	321	477	1 564	
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	3	3	
Kiti veiksmai ir priemonės	–	–	–	–	–	–	6	–	6	
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	–	0	1	1	5	1	6	7	20	
Konkretūs veiksmai	–	–	–	–	0	0	–	–	0	
Iš viso pagal DFP 2 išlaidų kategoriją	227	58	76	992	496	5 470	14 588	15 977	37 883	
3 Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF)	14	10	19	64	6	67	896	1 373	2 447	
Vartotojas	–	–	0	0	1	4	13	22	41	
„Kūrybiška Europa“	0	1	1	4	8	17	56	105	193	
Skubios paramos teikimas Sąjungoje	–	–	–	–	–	–	31	59	90	
Vidaus saugumo fondas	9	14	43	28	14	109	485	718	1 420	
IT sistemos	0	1	0	0	6	2	6	32	47	
Teisingumas	0	1	2	4	7	9	21	46	90	
Teisės, lygybė ir pilietiškumas	0	3	4	3	7	9	26	63	115	
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	–	–	0	0	3	6	13	22	44	
„Europa piliečiams“	0	0	–	0	0	1	6	13	22	
Maistas ir pašarai	15	0	0	3	11	23	55	208	316	
Sveikata	1	3	3	6	11	23	32	54	133	
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	1	14	117	132	
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	0	0	1	1	3	5	5	8	24	
Konkretūs veiksmai	–	0	0	0	0	0	10	66	77	
Iš viso pagal DFP 3 išlaidų kategoriją	40	34	74	114	77	278	1 669	2 908	5 194	
4 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (IPA II)	356	119	154	622	686	1 225	1 773	1 963	6 899	
Makrofinansinė parama (MFP)	–	–	–	–	–	–	0	40	40	
Išorės veiksmų garantijų fondas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Sąjungos civilinės saugos mechanizmas	–	–	–	–	2	3	3	10	18	
ES pagalbos savanorių iniciatyva (EUAV)	–	–	–	–	7	4	2	5	18	
Darnaus vystymosi fondas (EDVF)	–	–	–	–	–	–	–	275	275	
Europos kaimynystės priemonė (EKP)	381	215	441	735	794	1 252	1 666	2 178	7 662	
Vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI)	229	168	359	756	943	1 397	1 879	2 911	8 643	
Partnerystės priemonė (PP)	0	0	20	17	59	66	87	126	376	
Demokratija ir žmogaus teisės (EIDHR)	4	4	6	12	34	61	108	140	370	
Stabilumas ir taika (IcSP)	10	11	24	41	64	103	138	233	623	
Humanitarinė pagalba	26	13	13	14	8	19	253	553	899	
Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP)	4	1	17	14	34	32	27	115	243	
Bendradarbiavimas branduolinės saugos srityje (INSC)	9	6	10	11	16	17	24	29	122	

2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos

										mln. EUR
Programa	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Iš viso	
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Kiti veiksmai ir programos	11	4	7	9	20	27	32	45	154	
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	4	0	2	0	1	5	1	8	22	
Konkretūs veiksmai	0	0	2	1	5	16	37	51	113	
Iš viso pagal DFP 4 išlaidų kategoriją	1 036	543	1 054	2 232	2 675	4 226	6 030	8 682	26 478	
5 Pensijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Europos mokyklos	–	–	–	–	–	–	–	0	0	
Decentralizuotos agentūros	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Bandomieji projektai ir paruošiamieji veiksmai	–	–	–	–	–	–	1	4	6	
Komisijos administracinės išlaidos	–	–	–	0	0	0	1	353	354	
Kitų institucijų administracinės išlaidos	0	0	0	0	0	0	3	505	507	
Iš viso pagal DFP 5 išlaidų kategoriją	–	–	–	0	0	0	4	863	867	
6 Kompensacijos	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Iš viso pagal DFP 6 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
8 Neigiamas rezervas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Perkeltas deficitas	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Iš viso pagal DFP 8 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
9 Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF)	–	–	–	–	–	–	–	0	0	
Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Iš viso pagal DFP 9 išlaidų kategoriją	–	–	–	–	–	–	–	0	0	
Iš viso	2 878	1 166	2 668	16 893	9 928	51 779	78 050	103 896	267 258	

5. BIUDŽETO VYKDYMAS PAGAL INSTITUCIJAS

5.1. BIUDŽETO ĮPLAUKŲ VYKDYMAS

Institucija	Pajamų asignavimai		Teisės į gautinas sumas			Pajamos			Pajamos, kaip biudžeto % dalis	Nesumokėta
	Pradinis patvirtintas biudžetas	Galutinis patvirtintas biudžetas	Einamieji metai	Perkelti asignavimai	Iš viso	Iš šiais metais gautinų sumų	Iš perkeltų gautinų sumų	Iš viso		
<i>Europos Parlamentas</i>	159	159	207	21	227	204	3	207	130 %	20
<i>Europos Vadovų Taryba ir Taryba</i>	52	52	79	1	80	77	1	78	149 %	2
<i>Komisija</i>	134 139	126 419	140 350	6 883	147 234	135 846	3 177	139 023	110 %	8 210
<i>Teisingumo Teismas</i>	54	54	52	0	52	52	0	52	96 %	0
<i>Audito Rūmai</i>	20	20	21	0	21	21	0	21	103 %	0
<i>Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas</i>	11	11	16	0	16	16	0	16	140 %	–
<i>Regionų komitetas</i>	9	9	12	0	12	12	0	12	137 %	–
<i>Ombudsmenas</i>	1	1	1	0	1	1	0	1	82 %	–
<i>Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas</i>	1	1	1	0	1	1	0	1	74 %	–
<i>Europos išorės veiksmų tarnyba</i>	44	44	282	1	282	280	1	281	643 %	2
Iš viso	134 490	126 771	141 020	6 906	147 926	136 509	3 182	139 691	110 %	8 235

Kaip ir ankstesniais metais konsoliduotosios ES bendrojo biudžeto vykdymo ataskaitos apima visų institucijų biudžeto vykdymą, nes į ES biudžetą įtrauktas kiekvienos institucijos biudžetas. ES biudžete nėra atskiro agentūrų biudžeto; jos iš dalies finansuojamos Komisijos biudžeto subsidija.

Kiek tai susiję su EIVT, reikėtų pažymėti, kad be savo biudžeto, ji taip pat gauna 144 mln. EUR įnašą iš Komisijos (2016 m. – 140 mln. EUR) ir 72 mln. EUR įnašą iš EPF (2016 m. – 44 mln. EUR). Šie biudžeto asignavimai EIVT suteikiami (kaip asignuotosios pajamos), kad visų pirma būtų padengtos ES delegacijose dirbančių Komisijos darbuotojų išlaidos, nors administraciniu požiūriu šias delegacijas valdo EIVT.

5.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR													
Institucija	Iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai					Į 2018 m. perkelti asignavimai			Nebegaliojantys asignavimai			
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	iš asignuotųjų pajamų	perkėlimai pagal sprendimą	Iš viso	iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėlimų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + +4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + +8	10	11	12
Europos Parlamentas	1 999	1 890	0	49	1 938	97 %	41	0	41	20	0	0	20
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	609	518	0	24	542	89 %	23	0	23	44	0	0	44
Komisija	172 231	154 892	566	11 551	167 009	97 %	4 195	788	4 983	231	9	0	240
Teisingumo Teismas	401	394	0	1	395	98 %	1	0	1	5	0	0	5
Audito Rūmai	141	138	0	0	138	98 %	0	0	0	3	0	0	3
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	138	129	0	4	133	96 %	0	0	0	5	0	0	5
Regionų komitetas	97	91	0	4	95	98 %	0	0	0	2	0	0	2
Ombudsmenas	11	10	0	0	10	94 %	0	0	0	1	0	0	1
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	11	10	0	0	10	89 %	0	0	0	1	0	0	1
Europos išorės veiksmų tarnyba	937	658	0	221	880	94 %	55	0	55	2	0	0	2
Iš viso	176 576	158 730	567	11 854	171 150	97 %	4 315	788	5 103	314	9	0	323

5.3. MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMŲ VYKDYMAS

mln. EUR

mm. LSK															
Institucija	Iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai					Į 2018 m. perkelti asignavimai				Nebegaliojantys asignavimai				
		iš galutinio patvirtinto biudžeto	iš perkėli- mų	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	%	automatinia i perkėlimai	perkėli- mai pagal sprendimą	iš asignuotųjų pajamų	Iš viso	iš galutinio patvirtint o biudžeto	iš perkėli- mų	iš asignuotų jų pajamų	Iš viso	
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + + 8 + + 9	11	12	13	14
Europos Parlamentas	2 285	1 600	263	41	1 904	83 %	290	0	48	338	20	22	0	42	
Europos Vadovų Taryba ir Taryba	671	466	57	23	547	81 %	52	0	24	75	44	6	0	50	
Komisija	141 230	121 328	1 167	10 800	133 294	94 %	862	458	6 359	7 680	201	54	0	255	
Teisingumo Teismas	423	373	19	1	393	93 %	21	0	1	22	5	3	0	8	
Audito Rūmai	151	130	8	0	138	92 %	8	0	0	8	3	1	0	4	
Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	147	120	7	3	131	89 %	9	0	1	10	5	1	0	6	
Regionų komitetas	105	84	7	2	93	88 %	8	0	2	9	2	1	0	3	
Ombudsmenas	12	9	1	0	10	87 %	1	0	0	1	1	0	0	1	
Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas	12	9	1	0	9	77 %	1	0	0	1	1	0	0	1	
Europos išorės veiksmų tarnyba	1 035	572	85	203	859	83 %	86	0	77	163	2	11	–	13	
Iš viso	146 071	124 691	1 615	11 073	137 379	94 %	1 338	458	6 512	8 308	284	99	0	384	

6. AGENTŪRŲ BIUDŽETO VYKDYMAS

6.1. BIUDŽETO PAJAMOS

mln. EUR

Agentūra	Finansuojama Komisijos politikos sritis	Galutinis patvirtintas biudžetas	Gautos sumos
<i>Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)</i>	6	13	13
<i>Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC)</i>	9	4	4
<i>Bendrijos augalų veislių tarnyba (CPVO)</i>	17	16	16
<i>Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga (CHAFEA)</i>	17	10	10
<i>Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA)</i>	15	50	50
<i>Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA)</i>	4	15	15
<i>Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA)</i>	18	68	70
<i>Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO)</i>	18	79	80
<i>Europos aviacijos saugos agentūra (EASA)</i>	6	192	153
<i>Europos bankininkystės institucija (EBI)</i>	12	38	39
<i>Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)</i>	18	281	294
<i>Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC)</i>	17	58	59
<i>Europos profesinio mokymo plėtros centras (Cedefop)</i>	15	18	18
<i>Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA)</i>	2	112	114
<i>Europos aplinkos agentūra (EAA)</i>	7	70	68
<i>Europos žuvininkystės kontrolės agentūra (EŽKA)</i>	11	17	17
<i>Europos maisto saugos tarnyba (EFSA)</i>	17	81	81
<i>Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (Eurofound)</i>	4	20	20
<i>Europos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų (GNSS) agentūra</i>	6	28	704
<i>Europos lyčių lygybės institutas (EIGE)</i>	4	8	8
<i>Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT)</i>	15	303	304
<i>Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EIOPA)</i>	12	24	24
<i>Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA)</i>	6	79	78
<i>Europos vaistų agentūra (EMA)</i>	2	331	317
<i>Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (ENNSC)</i>	18	16	16
<i>Europos policijos biuras</i>	18	118	120
<i>Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (EMTTVI)</i>	8	47	47
<i>Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA)</i>	12	42	42
<i>Europos mokymo fondas (ETF)</i>	15	20	20
<i>Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA)</i>	18	23	23
<i>Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL)</i>	18	9	10
<i>Europos Sąjungos tinklų ir informacijos</i>	9	11	11

mln. EUR

Agentūra	Finansuojama Komisijos politikos sritis	Galutinis patvirtintas biudžetas	Gautos sumos
<i>apsaugos agentūra (ENISA)</i>			
<i>Europos Sąjungos geležinkelių agentūra</i>	6	31	32
<i>Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO)</i>	12	401	245
<i>Europos teismo bendradarbiavimo padalinys (Eurojustas)</i>	33	48	49
<i>Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga (EASME)</i>	6	43	43
<i>Branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (F4E)</i>	8	848	860
<i>Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga (INEA)</i>	6	24	24
<i>Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga (REA)</i>	8	67	67
<i>Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras</i>	15	49	44
Iš viso		3 714	4 212

mln. EUR

Pajamų rūšis	Galutinis patvirtintas biudžetas	Gautos sumos
<i>Komisijos subsidija</i>	2 429	2 429
<i>Pajamos iš mokesčių</i>	677	664
<i>Kitos pajamos</i>	608	1 118
Iš viso	3 714	4 212

6.2. ĮSIPAREIGOJIMŲ IR MOKĖJIMŲ ASIGNAVIMAI PAGAL AGENTŪRĄ

mln. EUR

Agentūra	Įsipareigojimų iš viso turimų asignavimų	Prisiimti įsipareigojimai	Mokėjimų iš viso turimų asignavimų	Atlikti mokėjimai
<i>Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER)</i>	13	13	19	16
<i>Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC)</i>	4	4	5	4
<i>Bendrijos augalų veislių tarnyba (CPVO)</i>	19	17	17	15
<i>Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga (CHAFEA)</i>	10	9	11	8
<i>Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA)</i>	50	49	55	48
<i>Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA)</i>	16	15	20	15
<i>Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA)</i>	158	155	78	67
<i>Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO)</i>	91	86	87	75
<i>Europos aviacijos saugos agentūra (EASA)</i>	227	160	236	147
<i>Europos bankininkystės institucija (EBI)</i>	38	37	41	36
<i>Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)</i>	310	297	384	264
<i>Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC)</i>	59	58	70	58
<i>Europos profesinio mokymo plėtros centras (Cedefop)</i>	18	18	19	17
<i>Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA)</i>	112	109	126	110
<i>Europos aplinkos agentūra (EAA)</i>	90	74	95	56
<i>Europos žuvininkystės kontrolės agentūra (EŽKA)</i>	18	17	19	14
<i>Europos maisto saugos tarnyba (EFSA)</i>	80	80	90	83
<i>Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (Eurofound)</i>	21	20	24	20
<i>Europos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų (GNSS) agentūra</i>	3 744	1 895	1 192	668
<i>Europos lyčių lygybės institutas (EIGE)</i>	8	8	10	8
<i>Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT)</i>	317	289	308	306
<i>Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (EIOPA)</i>	24	24	26	23
<i>Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA)</i>	101	91	94	72
<i>Europos vaistų agentūra (EMA)</i>	331	302	374	292
<i>Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (ENNSC)</i>	17	16	17	16
<i>Europos policijos biuras</i>	129	125	139	119
<i>Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga (EMTTVI)</i>	47	47	50	47
<i>Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA)</i>	46	45	50	44
<i>Europos mokymo fondas (ETF)</i>	20	20	21	20
<i>Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA)</i>	23	23	29	22

mln. EUR

Agentūra	Iš viso turimų asignavimų	Išsipareigojimų Prisiimti išsipareigojimai	Mokėjimų Iš viso turimų asignavimų	asignavimai Atlikti mokėjimai
<i>Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL)</i>	11	10	12	10
<i>Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (ENISA)</i>	11	11	12	11
<i>Europos Sąjungos geležinkelių agentūra</i>	32	31	34	29
<i>Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO)</i>	417	236	437	230
<i>Europos teisminio bendradarbiavimo padalinys (Eurojustas)</i>	50	49	58	49
<i>Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga (EASME)</i>	43	42	47	40
<i>Branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (F4E)</i>	879	879	869	835
<i>Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga (INEA)</i>	24	24	25	24
<i>Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga (REA)</i>	67	67	70	66
<i>Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras</i>	49	46	53	46
Iš viso	7 726	5 501	5 323	4 033

mln. EUR

Rūšis	Iš viso turimų asignavimų	Išsipareigojimų Prisiimti išsipareigojimai	Mokėjimų Iš viso turimų asignavimų	asignavimai Atlikti mokėjimai
<i>Administracinės sąnaudos</i>	364	350	436	339
<i>Veiklos išlaidos</i>	6 227	4 045	3 737	2 593
<i>Konkrečių projektų veiklos išlaidos</i>	3	2	3	2
<i>Darbuotojai</i>	1 133	1 104	1 148	1 099
Iš viso	7 726	5 501	5 323	4 033

ŽODYNĖLIS

Aktuarinės prielaidos

Prielaidos, kuriomis remiantis apskaičiuojamos būsimų įvykių, turinčių įtakos pensijos įsipareigojimui, išlaidos.

Aktuarinis pelnas ir nuostoliai

Nustatyto dydžio išmokų pensijų sistemos atveju – aktuarinio deficito arba pertekliaus pokyčiai. Jie atsiranda dėl skirtumų tarp ankstesnių aktuarinių prielaidų ir tikrojo įvykio ir dėl aktuarinių prielaidų pokyčių poveikio.

Administraciniai asignavimai

Administraciniai asignavimai apima institucijų ir subjektų einamąsias išlaidas (darbuotojų, pastatų, biuro įrangos).

Patvirtintas biudžetas

Biudžeto projektas tampa patvirtintu biudžetu, kai jį patvirtina biudžeto valdymo institucija.

Taisomasis biudžetas

Sprendimas, priimtas per biudžetinius metus iš dalies pakeisti (padidinti, sumažinti, perkelti) tų metų patvirtinto biudžeto aspektus.

Iš valstybių narių pareikalautinos sumos

Tai yra per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos, kurios turės būti finansuojamos iš būsimų biudžetų, t. y. finansuos ES valstybės narės. Taip yra dėl to, kad kartu egzistuoja sukauptomis sumomis pagrįstos finansinės ataskaitos ir grynaisiais pinigais pagrįstas biudžetas.

Metinė veiklos ataskaita (MVA)

Metinėse veiklos ataskaitose be kita ko nurodomi veiklos rezultatai remiantis nustatytais tikslais, susijusi rizika ir vidaus kontrolės forma. Komisijai nuo 2001 biudžetinių metų, o visoms kitoms Europos Sąjungos (ES) institucijoms – nuo 2003 biudžetinių metų, galioja tvarka, pagal kurią įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas savo institucijai turi atsiskaityti, kaip atliko pareigas, ir pateikti MVA su finansine bei valdymo informacija.

Asignavimai

Biudžeto finansavimas. Biudžete prognozuojami tiek įsipareigojimai, tiek mokėjimai (mokėjimai gavėjams tiek pinigais, tiek banko pavedimu). Asignavimai įsipareigojimams ir mokėjimams dažnai skiriasi (diferencijuotieji asignavimai), nes lėšas daugiamečioms programoms ir projektams paprastai įsipareigojama skirti tais metais, kai priimamas sprendimas, bet jos išmokamos per tuos metus, per kuriuos programos ir projektai įgyvendinami. Nediferencijuotieji asignavimai taikomi administracinėms išlaidoms, paramai žemės ūkio rinkai, tiesioginėms išmokoms ir įsipareigojimų asignavimams, kurie lygūs mokėjimų asignavimams.

Asignuotosios pajamos

Gautos pajamos, skirtos konkrečioms išlaidų punktams finansuoti. Pagrindinis išorės asignuotųjų pajamų šaltinis – trečiųjų šalių finansiniai įnašai Sąjungos finansuojamoms programoms. Pagrindinis vidaus asignuotųjų pajamų šaltinis – iš trečiųjų šalių už jų prašymu pateiktas prekes, suteiktas paslaugas arba atliktą darbą gautos pajamos; pajamos, gautos iš sugrąžintų nepagrįstai išmokėtų sumų, ir pajamos iš leidinių ir filmų, įskaitant leidinius elektronine forma, pardavimo.

Parduoti laikomas finansinis turtas

Visas finansinis turtas (išskyrus išvestines finansines priemones), kuris pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus vertinamas tikrąja verte ir kurio tikrosios vertės pasikeitimas rezerve turi būti pripažįstamas kaip tikrasis turtas iki pripažinimo panaikinimo (arba vertės sumažėjimo).

Biudžeto eilutė

Kalbant apie biudžeto struktūrą, pajamos ir išlaidos biudžete parodytos pagal privalomą nomenklatūrą, kuri atspindi kiekvieno punkto pobūdį ir tikslą, nustatytus biudžeto valdymo institucijos. Atskiros antraštės (antraštinė dalis, skyrius, straipsnis arba eilutė) sudaro formalų nomenklatūros aprašą.

Asignavimų panaikinimas

Nepanaudoti asignavimai, kurių nebegalima naudoti.

Asignavimų perkėlimas

Metinio periodiškumo principo taikymo išimtis, pagal kurią asignavimai, kurie negalėjo būti panaudoti konkrečiais biudžetiniais metais, griežtomis sąlygomis išimties tvarka gali būti perkelti, kad juos būtų galima panaudoti kitais metais.

Įsipareigojimas

Teisinis įsipareigojimas skirti lėšų, jei įvykdomos tam tikros sąlygos. ES įsipareigoja padengti savo dalį ES finansuojamo projekto išlaidų. Prisiimti įsipareigojimai yra būsimi mokėjimai. Atliekami mokėjimai yra prisiimtų įsipareigojimų vykdymas.

Įsipareigojimų asignavimas

Įsipareigojimų asignavimai apima bendras teisinių įsipareigojimų (sutarčių, susitarimų ar sprendimų dėl dotacijų), kurie galėtų būti pasirašyti einamaisiais finansiniais metais, sąnaudas.

Einamoji paslaugų savikaina

Sistemos įsipareigojimų padidėjimas dėl paslaugų einamaisiais finansiniais metais.

Įsipareigojimų panaikinimas

Veiksmas, kuriuo panaikinamas ankstesnis įsipareigojimas (arba jo dalis).

Nustatyto dydžio išmokų pensijų sistema

Pensijų arba kokių kitų išėjimo į pensiją išmokų sistema, pagal kurią sistemos taisyklėse nustatytos išmokos, nepriklausomai nuo mokėtinų įnašų, ir išmokos nėra tiesiogiai susijusios su sistemos investicijomis. Sistema gali būti finansuojama arba nefinansuojama.

Išvestinės finansinės priemonės

Finansinės priemonės, kurių vertė susieta su kitos finansinės priemonės, rodiklio arba biržos prekės vertės pokyčiais. Skirtingai nuo pirminės finansinės priemonės (pvz., vyriausybės obligacijos) turėtojo, kuris turi besąlyginę teisę gauti grynąjį pinigų (arba kokios nors kitos ekonominės naudos), išvestinės finansinės priemonės turėtojas turi tik sąlyginę teisę gauti tokią išmoką. Išvestinės finansinės priemonės pavyzdys yra išankstinis sandoris užsienio valiuta.

Tiesioginis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal tiesioginį valdymą, biudžetą tiesiogiai vykdo Komisijos tarnybos, vykdomosios įstaigos arba patikos fondai.

Diskonto norma

Tai norma, naudojama siekiant atsižvelgti į pinigų laiko vertę. Diskontavimas – metodas, pagal kurį palyginamos skirtingais laikotarpiais patirtos sąnaudos ir gauta nauda.

Faktinių palūkanų norma

Norma, kuria apskaičiuotos būsimos pinigų pajamos arba mokėjimai per tikėtiną finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo galiojimo laikotarpį diskontuojami iki grynosios balansinės turto arba įsipareigojimo vertės.

Tikraja verte vertinamas finansinis turtas arba įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas

Visas finansinis turtas arba įsipareigojimai, kurie pagal Tarptautinius viešojo sektoriaus apskaitos standartus vertinami tikraja verte ir kurių tikrosios vertės pasikeitimai turi būti pripažinti kaip to laikotarpio perteklius arba deficitas (t. y. išvestinės finansinės priemonės).

Finansinė pataisa

Finansinių pataisų tikslas – apsaugoti ES biudžetą nuo klaidingų arba neteisėtų išlaidų. Kalbant apie išlaidas pagal pasidalijamąjį valdymą, už neteisingai atliktų mokėjimų susigrąžinimą pirmiausia atsakinga valstybė narė.

Patvirtinta finansinė pataisa – atitinkamos valstybės narės pripažinta pataisa. Finansinė pataisa, dėl kurios priimtas sprendimas, buvo priimta Komisijos sprendimu ir visada yra grynoji pataisa; valstybė narė turi grąžinti neteisėtai išmokėtas lėšas į ES biudžetą ir taip atitinkamai valstybei narei sumažinamas galutinis skirtas finansinis paketas. Šiame leidinyje patvirtintos finansinės pataisos ir finansinės pataisos, dėl kurių priimtas sprendimas, pateikiamos kaip viena kategorija.

Įgyvendinta finansinė pataisa – pataisa, kuria ištaisytas nustatytas pažeidimas.

Netiesioginis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal netiesioginį valdymą Komisija biudžeto vykdymo užduotis paveda ES arba nacionalinės teisės subjektams.

Mokėjimų nutraukimas ir sustabdymas

Jeigu Komisija, remdamasi savo atlikto darbo rezultatais arba audito institucijų pateikta informacija, nustato, kad valstybė narė nepašalino svarbių valdymo ir kontrolės sistemos trūkumų ir (arba) neištaisė deklaruotų ir sertifikuotų neteisėtų išlaidų, ji gali nutraukti arba sustabdyti mokėjimus.

Pažeidimas

Pažeidimas – tai veiksmas, kuris neatitinka ES taisyklių ir gali pakenkti finansiniams ES interesams. Pažeidimo priežastis gali būti netyčinės klaidos, kurių gali padaryti lėšų gavėjai arba už mokėjimą atsakingos institucijos. Jei pažeidimas padarytas tyčia, tai vadinama sukčiavimu.

Nebegaliojantys asignavimai

Nepanaudoti asignavimai, kurie finansinių metų pabaigoje turi būti panaikunami. Nebegaliojimas reiškia viso leidimo (asignavimo) patirti išlaidas ir (arba) prisiimti įsipareigojimus arba jo dalies panaikinimas. Tik bendrųjų įmonių nepanaudoti asignavimai gali būti įrašyti į kitų ne daugiau kaip trejų finansinių metų pajamų ir išlaidų sąmatą (vadinamoji „N + 3“ taisyklė), kaip nurodyta jų finansinėse taisyklėse. Todėl nebegaliojantys BĮ asignavimai galėtų būti vėl panaudoti iki „N + 3“ finansinių metų.

Nuosavi ištekliai

Jie yra pagrindinis ES institucijų ir įstaigų finansavimo šaltinis ir yra apibrėžti nuosavų išteklių reglamente 609/2014. Nuosavus išteklius sudaro BNP pagrįsti ištekliai, PVM pagrįsti ištekliai ir tradiciniai nuosavi ištekliai.

Mokėjimų asignavimai

Mokėjimų asignavimai apima einamaisiais metais privalomas padengti išlaidas pagal teisinius įsipareigojimus, prisiimtus einamaisiais ir (arba) ankstesniais metais.

Išankstinis finansavimas

Tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamos pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus remiantis pagrindinės sutarties, sprendimo, susitarimo arba pagrindinio teisės akto nuostatomis. Pradinės lėšos arba avansas per susitarime nustatytą laikotarpį yra naudojami tuo tikslu, kuriuo buvo išmokėti, arba gražinami.

Prevencinė priemonė

Prevencinės priemonės, kuriomis Komisija gali naudotis siekdama apsaugoti ES biudžetą, kai žino apie galimus trūkumus, apima mokėjimų iš ES biudžeto veiksmų programai laikiną sustabdymą ir nutraukimą.

Neįvykdyti įsipareigojimai

Tai suma, dėl kurios prisiimti biudžetiniai įsipareigojimai, tačiau paskesni mokėjimai dar neatlikti. Jie yra būsimų metų ES mokėjimų įsipareigojimai, kylantys tiesiogiai dėl daugiamečių programų ir įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų atskyrimo.

Pasidalijamasis valdymas

Biudžeto vykdymo būdas. Pagal pasidalijamąjį valdymą biudžeto vykdymo užduotys perduodamos valstybėms narėms. Apie 80 % ES išlaidų valdomos pagal šį vykdymo būdą.

Tradiciniai nuosavi ištekliai

Jie yra ES pajamos ir nuosavų išteklių, kuriais finansuojama ES veikla, dalis. Tradiciniai nuosavi ištekliai yra apibrėžti nuosavų išteklių reglamente 609/2014 ir apima muitus ir cukraus mokesčius.

Perkėlimai (iš vienos biudžeto eilutės į kitą)

Perkėlimai reiškia asignavimų perkėlimą iš vienos biudžeto eilutės į kitą per finansinius metus, todėl jie yra laikomi biudžeto konkretumo principo išimtimi. Tačiau jie yra aiškiai leidžiami pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo Finansiniame reglamente (FR) nustatytais sąlygomis. FR išskiriamos atskiros perkėlimų rūšys, priklausomai nuo to, ar perkeliama iš vienos biudžeto antraštinės dalies, skyriaus, straipsnio arba išlaidų kategorijos į kitą ar perkeliama juose, ir jiems atlikti reikalingi skirtingo lygio leidimai.

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

MVA	Metinė veiklos ataskaita
VGB	Veikla grindžiamas biudžeto sudarymas
VGv	Veikla grindžiamas valdymas
ACER	Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra
PMIF	Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas
ĮLSP	Įgaliojasis leidimus suteikiantis pareigūnas
ARTEMIS	Įterptųjų kompiuterinių sistemų pažangieji moksliniai tyrimai ir technologijos
OEV	Oro eismo valdymas
BPS	Biologinės pramonės sektorių bendroji įmonė
EERRI	Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija
BIC	Biologinės pramonės sektorių konsorciumas
TAB	Tarptautinių atsiskaitymų bankas
Mokėjimų balansas	Mokėjimų balansas
BUFI fondas	Biudžeto baudų fondas
BŽŪP	Bendra žemės ūkio politika
CCS LGF	Kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė
CEDEFOP	Europos profesinio mokymo plėtros centras
EITP	Europos infrastruktūros tinklų priemonė
EITP skolos priemonė	Europos infrastruktūros tinklų priemonės skolos priemonė
CEPOL	Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra
SF	Sanglaudos fondas
CHAFEA	Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto programų vykdomoji įstaiga
CIP	Konkurencingumo ir inovacijų bendroji programa
COM	Komisija
„COSME“	Įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programa
COSO	Treadway komisijos rėmimo organizacijų komitetas
BNR	Bendrųjų nuostatų reglamentas

BAVT	Bendrijos augalų veislių tarnyba
ENAT	Eksplotavimo nutraukimas ir atliekų tvarkymas
EACEA	Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga
EŽŪFKP	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai
EŽŪGF	Europos žemės ūkio garantijų fondas
EŽŪOGF	Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondas
EASA	Europos aviacijos saugos agentūra
EaSI	Užimtumo ir socialinių inovacijų programa
EASME	Mažųjų ir vidutinių įmonių reikalų vykdomoji įstaiga
EASO	Europos prieglobsčio paramos biuras
VIG	Europos bankininkystės institucija
ERPB	Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas
EAR	Europos Audito Rūmai
ECB	Europos Centrinis Bankas
ECDC	Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras
ECHA	Europos cheminių medžiagų agentūra
ECOFIN	Ekonomikos ir finansų reikalų taryba
EAPB	Europos anglių ir plieno bendrija
ECSEL	Bendroji įmonė „Elektroniniai komponentai ir sistemos siekiant Europos lyderystės“
EPF	Europos plėtros fondas
EDIF	Garantijų priemonė pagal Vakarų Balkanų įmonių plėtros ir inovacijų priemonę
EEE	Europos ekonominė erdvė
EEA	Europos aplinkos agentūra
EIVT	Europos išorės veiksmų tarnyba
EŽKA	Europos žuvininkystės kontrolės agentūra
EŽF	Europos žuvininkystės fondas
EMST	Europos maisto saugos tarnyba
EDVF	Europos darnaus vystymosi fondas
EFPE	Europos fondas Pietryčių Europai
EFSF	Europos finansinio stabilumo fondas
ESIF	Europos strateginių investicijų fondas

EFSM	Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė
ELPA	Europos laisvosios prekybos asociacija
EGNOS	Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema
EIB	Europos investicijų bankas
EIF	Europos investicijų fondas
EIGE	Europos lyčių lygybės institutas
EDPPI	Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija
EIT	Europos inovacijos ir technologijos institutas
ElectriFI	Elektrifikavimo finansavimo iniciatyva
EMA	Europos vaistų agentūra
ENNSC	Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras
EJRŽF	Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas
EMSA	Europos jūrų saugumo agentūra
EPS	Ekonominė ir pinigų sąjunga
ĮPF	Įmonių plėtros fondas
ENIAC	Europos nanoelektronikos iniciatyvos patariamoji taryba
ĮIF	Įmonių inovacijų fondas
ENISA	Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra
EKPP	Europos kaimynystės ir partnerystės priemonė
EP	Europos Parlamentas
ERCEA	Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga
ERPF	Europos regioninės plėtros fondas
EKA	Europos kosmoso agentūra
ESF	Europos socialinis fondas
ESI fondai	Europos struktūriniai ir investicijų fondai
ESM	Europos stabilumo mechanizmas
ESMA	Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija
ETP	1998 m. Europos technologijų priemonių steigimo programa
ETF	Europos mokymo fondas
ES	Europos Sąjunga
EUIPO	Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba

EU-LISA	Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra
EUMETSAT	Europos meteorologinių palydovų eksploatavimo organizacija
EU-OSHA	Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra
Euratomas	Europos atominės energijos bendrija
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas („Eurofound“)	Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas
EUROJUSTAS	Europos Sąjungos teismo bendradarbiavimo padalinys
EUROPOLAS	Europos policijos biuras
F4E	Branduolių sintezės energetikos vystymo agentūra
KEV	Kuro elementų ir vandenilio bendroji įmonė
ŽOFP	Žuvininkystės orientavimo finansinė priemonė
FIFO	Principas FIFO (pirmas į, pirmas iš)
BP 7	Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintoji bendroji programa
FR	Finansinis reglamentas
FRA	Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra
„Frontex“	Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra
FSDA	Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė
BVP	bendrasis vidaus produktas
GMES	Sąjungos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa
BNP	Bendrosios nacionalinės pajamos
GNSS	Pasaulinės navigacijos palydovų sistemos
H2020	„Horizontas 2020“
TVTGTL	Tarptautinė valstybės tarnautojų gyvenimo trukmės lentelė
IFAR	Integruotas finansinių ataskaitų rinkinys
IIL	Infrastruktūros ir inovacijų linija
TVF	Tarptautinis valiutos fondas
NVI	Naujoviškų vaistų iniciatyvos bendroji įmonė
INEA	Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga

PNPP II	Pasirengimo narystei pagalbos priemonė
TVSAS	Tarptautiniai viešojo sektoriaus apskaitos standartai
VSF	Vidaus saugumo fondas
IT	Informacinės technologijos
ITER	Tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius
BVP	Bendrasis veikslių planas
JTC	Jungtinis tyrimų centras
BĮ	Bendroji įmonė
PGTT	Paskolų garantijų priemonė TEN-T projektams
MAP	Daugiametė programa — Vidutinių įmonių finansinės įtraukties programa
EPN	Europos Parlamento narys
MFP	Makrofinansinė parama
DFP	Daugiametė finansinė programa
LMMVĮ	Labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės
NEET	Nesimokantys ir nedirbantys jaunuoliai
NIS	Sprendimas dėl nuosavų išteklių
POI	Projektų obligacijų iniciatyva
EVEFPF	Energijos vartojimo efektyvumo privataus finansavimo priemonė
DGF	Dalyvių garantijų fondas
PMF	Europos užimtumo ir socialinės įtraukties mikrofinansų skyrimo priemonė
PPP	Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė
EPPS	Europos pareigūnų pensijų sistema
MT & I	Moksliniai tyrimai ir inovacijos
RAL	Neįvykdyti įsipareigojimai („Reste à Liquider“)
REA	Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga
RPFP	Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė
RTD	Moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir demonstracinė veikla
S & P	„Standard & Poor’s Financial Services LLC“
SANAD	MENA mažųjų ir vidutinių įmonių fondas
SAPARD programa	Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos valstybėse kandidatėse programa.
Pietinės ir	Pietinių ir rytinių Viduržemio jūros regiono šalių labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių

rytinės Viduržemio jūros regiono šalys	finansinės įtraukties programa
SESAR	Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų bendroji įmonė
SIUGI	MVĮ iniciatyvos neribotų garantijų priemonė
MVĮ	Mažosios ir vidutinės įmonės
SMEW	MVĮ linija (mažųjų ir vidutinių įmonių linija)
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo
TNI	Tradiciniai nuosavi ištekliai
PLKPP	Laikinos kaimo plėtros priemonės (LKPP)
PVM	pridėtinės vertės mokestis
Jaunimo užimtumo iniciatyva	Jaunimo užimtumo iniciatyva